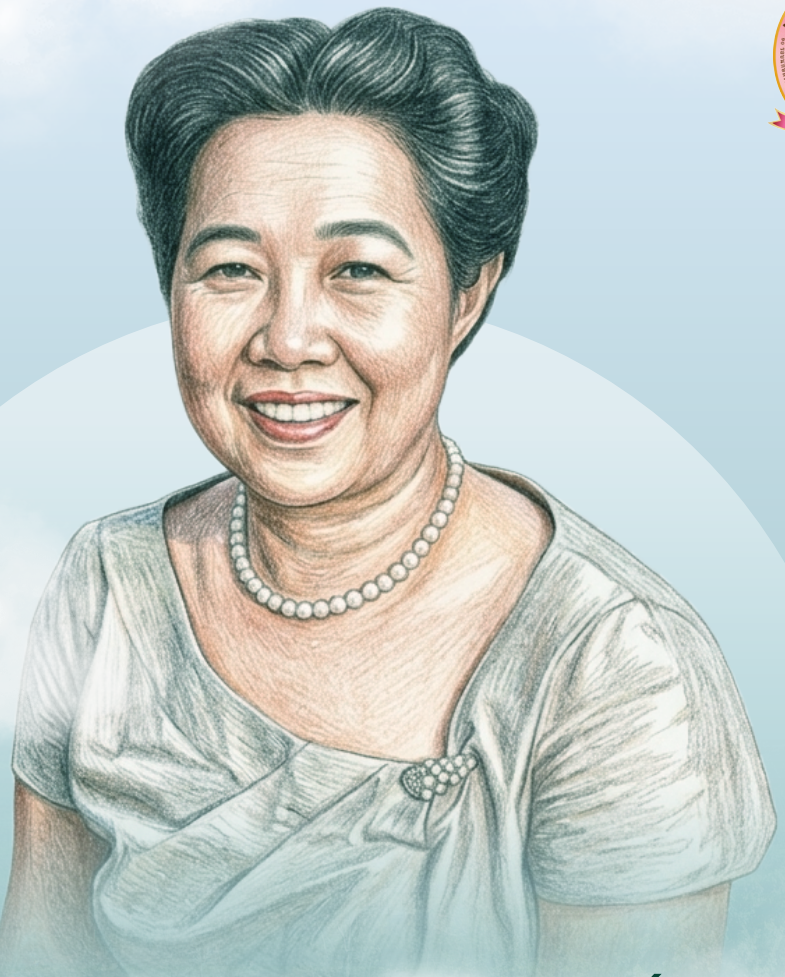

วารสาร วิจัยรำไพพรรณี

Rajabhat Rambhai Barni Research Journal

ยูเนสโก เชิดชูเกียรติสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี
เป็นบุคคลสำคัญของโลก พ.ศ. 2569-2570

ปีที่ 20 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-สิงหาคม 2569 Volume 20 No. 2 | May - August 2026
ISSN 3088-3784 (Online)

วารสาร วิจัยรำไพพรรณี

Rajabhat Rambhai Barni Research Journal

ปีที่ 20 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-สิงหาคม 2569 Volume 20 No. 2 | May - August 2026

ชื่อ วารสารวิจัยรำไพพรรณี

เจ้าของ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
41 หมู่ 5 ถนนรักศักดิ์ชมูล ตำบลท่าช้าง อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี 22000

ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์พอพันธ์ สุทธิวัฒนะ

บรรณาธิการผู้ทรงคุณวุฒิ
ศาสตราจารย์ ดร.เปี่ยมศักดิ์ เมนะเศวต ศาสตราจารย์ กิตติคุณ ดร.ไชยวัฒน์ ค้ำชู
ศาสตราจารย์ ดร.ปรัชญนันท์ นิลสุข ศาสตราจารย์ ดร.สิริวัฒน์ วงษ์ศิริ
ดร.พีระ รัตนวิจิตร

บรรณาธิการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หยาดรุ้ง สุวรรณรัตน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กองบรรณาธิการ
ศาสตราจารย์ ดร.วิสาขา ภู่จินดา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
ศาสตราจารย์ ดร.เทิดชาย ช่วยบำรุง สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.เอกนฤน บางท่าไม้ มหาวิทยาลัยศิลปากร
รองศาสตราจารย์ ดร.สุรีย์มาศ สุขกสิ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์
รองศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา พงษ์กิตติวิบูลย์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาจณรงค์ มโนสุทธิฤทธิ์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เลิศชาย สถิตย์พนาวงศ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อดิเทพ ครุฑธามาศ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรินทร์ รุจิรานุกูล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นภดล แสงแข
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัฐฉญา แพทย์ศาสตร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวัลรัตน์ สมนึก
อาจารย์ ดร.เจนจบ สุขแสงประสิทธิ์ อาจารย์ ดร.สิตางศ์ เจริญวงศ์
อาจารย์ ดร.สรวีย์ ธัญญมาดา นางสาวกรรณิกา สุขสมัย
นางสาวนิตยา ต้นสาย นางสาวปิยาภรณ์ กระจ่างศรี
นางสาวชุลีรัตน์ ผดุงสิน นางสาวณัฐฐานี ดีซื่อ
นางสาวปองรัตน์ บุญลาภ นางภรณ์ทิพย์ สุภาภรณ์

กำหนดการตีพิมพ์ ปีละ 3 ฉบับ

ขอบเขตวารสาร รับบทความวิจัยในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์รวมถึงสหวิทยาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสังคมและชุมชน โดยบทความที่ตีพิมพ์ทุกบทความผ่านการพิจารณาเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Reviewed) ที่มาจากหลากหลายสถาบันในสาขาวิชานั้น ๆ ไม่น้อยกว่า 3 ท่าน โดยเป็นการประเมินแบบ Double-blinded review ข้อคิดเห็นที่ปรากฏและแสดงในเนื้อหาบทความต่าง ๆ วารสารวิจัยรำไพพรรณี ถือเป็นความเห็นและความรับผิดชอบโดยตรงของผู้นิพนธ์ โดยจัดทำเป็นวารสารราย 4 เดือน เผยแพร่ปีละ 3 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน)
ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม)
ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม)

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ ประจำฉบับ (Peer Review)

รองศาสตราจารย์ ดร.เอกนฤน บางท่าไม้	มหาวิทยาลัยศิลปากร
รองศาสตราจารย์ ดร.สุรีย์มาศ สุขกสิ	มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชชา ถนอมเสียง	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธินี ธรรมชัย	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์มาดา วิชาศิลป์	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อดิเทพ ครุฑธามาศ	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจตน์จรรย์ อาจไธสง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระวัฒน์ มอนไธสง	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
อาจารย์ ดร.ประพรรธน์ พละชีวะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ
อาจารย์ ดร.กัลยรัตน์ เมืองสง	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พอเจตน์ ธรรมศิริขวัญ	มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดรัณภพ เพียรจัด	มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
อาจารย์.ดร.กรรนภัทร ทองตันอังกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรา เดชโฮม	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิวัสว์ สุรกิจบวร	มหาวิทยาลัยนเรศวร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.แสงดาว วัฒนาสกุลเกียรติ	มหาวิทยาลัยนเรศวร
รองศาสตราจารย์ ดร.รัชนี แตงอ่อน	มหาวิทยาลัยบูรพา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัทรมน สาตรักษ์	มหาวิทยาลัยบูรพา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิวุฒฒิ์ วงษ์มณฑา	มหาวิทยาลัยบูรพา
รองศาสตราจารย์สุรีย์พร พานิชอัตรา	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
รองศาสตราจารย์ ดร.อาทิตยา โภคสุทธิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ สมารักษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุษรา บรรจงการ	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรันธร อรรคปทุม	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัฐฉญา แพทย์ศาสตร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรินทร์ รุจิรานุกูล	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

รายชื่อผู้พิจารณาตรวจสอบภาษาอังกฤษ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ อยู่ไสว	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปรอยฝน ทวิชัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์วินิชยา วงศ์ชัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อาจารย์เอื้อมพร รุ่งศิริ	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ออกแบบ อาจารย์ ดร.เจนจบ สุขแสงประสิทธิ์, อาจารย์ ดร.สรวีย์ ธัญญมาดา
รูปเล่ม,จัดพิมพ์ นางสาวนิตยา ต้นสาย
ปีที่พิมพ์ พ.ศ. 2569 (ฉบับที่ 2)
พิมพ์ที่ บริษัท กีรติ การพิมพ์ จำกัด 83/73 หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านสวน อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี 20000

บทบรรณาธิการ

วารสารวิจัยรำไพพรรณี (Rajabhat Rambhai Barni Research Journal) ของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เป็นวารสารวิจัยที่เผยแพร่บทความวิจัยของนักวิจัย นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณาจารย์ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยที่สนใจ เป็นวารสารราย 4 เดือน โดยเผยแพร่ปีละ 3 ฉบับ ได้แก่ ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน) ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม) และฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม) แต่ละฉบับมีจำนวนไม่น้อยกว่า 10 บทความ วารสารฉบับนี้ถือเป็นปีที่ 20 ฉบับที่ 2 ประจำปี 2569 (พฤษภาคม- สิงหาคม) ซึ่งบทความวิจัยที่ได้รับการคัดเลือกให้ตีพิมพ์ในวารสารนี้ ผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญตามสาขาวิชาที่มาจากหลากหลายสถาบันไม่น้อยกว่า 3 ท่าน โดยเป็นการประเมินแบบ double-blinded review วารสารวิจัยรำไพพรรณีได้จัดอยู่ในฐานข้อมูล TCI ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 และได้มีการพัฒนาคุณภาพวารสารมาโดยตลอด กองบรรณาธิการวารสารได้ดำเนินการเผยแพร่วารสารวิจัยรำไพพรรณี ไปยังเครือข่ายมหาวิทยาลัยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ทั่วประเทศเป็นประจำทุก 4 เดือน ปัจจุบันวารสารวิจัยรำไพพรรณี **ได้ผ่านการรับรองผลการประเมินคุณภาพวารสารในฐานข้อมูล TCI รอบที่ 5 ในวารสารกลุ่ม 2 (พ.ศ.2568-2572)** และเพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการวารสาร และเป็นการปรับปรุงคุณภาพวารสารให้มีความน่าสนใจมากขึ้น ทางวารสารได้เปิดรับบทความวิจัยสหวิทยาการ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ รวมถึงวิทยาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสังคมและชุมชน เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในฉบับนี้

กองบรรณาธิการขอขอบคุณผู้เขียนทุกท่านที่ส่งบทความวิจัยมาให้พิจารณาตีพิมพ์ ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาบทความ (Peer reviews) ทุกท่านที่ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขบทความวิจัยต่าง ๆ ให้มีความถูกต้อง และขอขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนสนับสนุนการจัดทำวารสารวิจัยรำไพพรรณี ฉบับนี้ให้เสร็จสมบูรณ์ด้วยดี หวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารวิจัยรำไพพรรณี ปีที่ 20 ฉบับที่ 2 ประจำปี 2569 (พฤษภาคม- สิงหาคม) จะสามารถตอบสนองความสนใจของผู้อ่านทุกท่านได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้สามารถติดตามรายละเอียดและดาวน์โหลดแบบฟอร์มต่าง ๆ หรือสมัครส่งบทความวิจัยออนไลน์ https://so05.tci-thaijo.org/index.php/RRBR ซึ่งกองบรรณาธิการวารสารจะดำเนินการรวบรวม คัดกรองบทความวิจัยเพื่อนำไปสู่การเผยแพร่ผลงานวิจัยอันจะส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาต่อไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หยาดรุ้ง สุวรรณรัตน์
บรรณาธิการวารสารวิจัยรำไพพรรณี

สารบัญ	หน้า
การศึกษาสภาพ ความต้องการ องค์ประกอบ และขั้นตอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน เพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู **จุลลดา จุลเสวก**, นคร ละลอกน้ำ, ธนะวัฒน์ วรรณประภา	5
ปัญหาการใช้วิภัตติปัจจัยเชื่อมประโยคเงื่อนไขภาษาเกาหลีของผู้เรียนชาวไทย **ณัฐวรรณ สินาโรจน์,** สุนทรี ลาภรุ่งเรือง	16
ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 **ทวีชัย ประศรี**, นาวี อุดร, จักรพันธุ์ จันทร์เจริญ	27
ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 **อลงกรณ์ แก้วสอนดี**, อัครวัฒน์ บุปผาทวีศักดิ์, นาวี อุดร	40
ผลกระทบของราคาน้ำมันดิบและอัตราแลกเปลี่ยนต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย **ประภัสสร คำสวัสดิ์**	50
มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย **อริสา อริยะปิติ**	61
การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแผนผังความคิดเพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 **ศิริพร พิมพ์สารี,** ปานเพชร ร่มไทร, วทัญญู นาวิเศษ	71
การประยุกต์ใช้แนวคิดเชิงออกแบบเพื่อพัฒนาช่องทางการตลาดต้นแบบ LINE Official Account สำหรับร้านค้าวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้า **วสุธร วงษ์จินดา,** อรรถศิษฐ์ พัฒนะศิริ	82
ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาออนไลน์แบบกลุ่มตามแนวคิดอัตถิภาวนิยมต่องานที่มีความหมายของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลจิตเวชสังกัดกรมสุขภาพจิต **ประดิภา ภูแสงศรี,** ดลดาว วงศ์ธีระธรณ์, ชนัดดา แนบเกษร	97
การพัฒนาคุณภาพและการเพิ่มช่องทางการขาย ผลิตภัณฑ์ชุมชน (MSME) กรณีศึกษาเกาะแสมสาร จังหวัดชลบุรี **ปัญญณัฐ ศิลาลาย**, สุนี ศักดาเดช, โชติ เนืองนันท์	109

การศึกษาสภาพ ความต้องการ องค์ประกอบ และขั้นตอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน เพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู

A Study of Conditions, Needs, Components, and Steps of a Creative Learning Management Model by Using Technology-Based Learning to Develop Learning Management Competency for Pre-Service Teachers

จุลลดา จุลเสวก[1]*, นคร ละลอกน้ำ[2], ธนะวัฒน์ วรรณประภา[3]
Chunlada Chunlasewok[1]*, Nakhon Lalognum[2], Thanawat Wannaprapha[3]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ความต้องการ องค์ประกอบ และขั้นตอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จำนวน 181 คน และอาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จำนวน 48 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ได้แก่ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ที่มีประสบการณ์สอนไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ (1) แบบสอบถามสภาพและความต้องการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน (สำหรับนักศึกษา) (2) แบบสอบถามสภาพ ความต้องการ องค์ประกอบ และขั้นตอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน (สำหรับอาจารย์) และ (3) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับองค์ประกอบและขั้นตอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพ ความต้องการ ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ตามความคิดเห็นของนักศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

2. สภาพ ความต้องการ ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ตามความคิดเห็นของอาจารย์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนองค์ประกอบและขั้นตอน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับองค์ประกอบ และขั้นตอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ

[1*]ภาควิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี 20131
Department of Innovation and Educational Technology, Faculty of Education, Burapha University, Chonburi 20131 Thailand
E-mail: 63810086@go.buu.ac.th
[2]ภาควิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี 20131
Department of Innovation and Educational Technology, Faculty of Education, Burapha University, Chonburi 20131 Thailand
[3]ภาควิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี 20131
Department of Innovation and Educational Technology, Faculty of Education, Burapha University, Chonburi 20131 Thailand
*Corresponding author

Received: *26 December 2025 ;* ***Revised:*** *10 March 2026;* ***Accepted:*** *2 April 2026*

ได้แก่ (1) การออกแบบการจัดการเรียนรู้ (2) การดำเนินการจัดการเรียนรู้ (3) การใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ และ (4) การวัดและประเมินผล ในส่วนของขั้นตอนประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ขั้นกระตุ้นความสนใจ (2) ขั้นสำรวจและค้นคว้า (3) ขั้นพัฒนาแนวคิดและสร้างสรรค์ (4) ขั้นนำเสนอและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และ (5) ขั้นสะท้อนคิดและพัฒนา

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์; การเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน; สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้

Abstract

The purposes of this study were to investigate the conditions, needs, components, and steps of a creative learning management model using technology-based learning to develop learning management competency among pre-service teachers. The sample group for the questionnaire comprised 181 third-year students and 48 lecturers from the Faculty of Education at Rambhai Barni Rajabhat University. The sample size was determined by simple random sampling. The interview sample consisted of 5 lecturers from the Faculty of Education at Rambhai Barni Rajabhat University with at least 5 years of teaching experience, selected through purposive sampling. The research instruments used were (1) a questionnaire on the conditions and needs of the technology-based creative learning model (for students); (2) a questionnaire on the conditions, needs, components, and steps of the technology-based creative learning model (for lecturers); and (3) a semi-structured interview on the components and steps of the technology-based creative learning model. The data were analyzed using means, standard deviations, and qualitative analysis of the interview data. The results showed that:

1. According to students' opinions, the conditions and needs for a creative learning management model using technology-based learning to develop learning management competency for pre-service teachers had an average score at the highest level.

2. According to lecturers' opinions, the conditions and needs for a creative learning management model using technology-based learning to develop learning management competency among pre-service teachers received an average score in the high range. In contrast, the components and steps had average scores at the highest level.

3. The interview results regarding the components and steps of a creative learning management model using technology-based learning to develop learning management competency for pre-service teachers consisted of 4 components: (1) Learning management design; (2) Learning management implementation; (3) Use of technology for learning; and (4) Measurement and evaluation. The model consisted of 5 steps: (1) Engagement; (2) Exploration; (3) Creation/Elaboration; (4) Presentation & Discussion; and (5) Reflection & Improvement.

Keywords: Creative Learning Management; Technology–Based Learning; Learning Management Competency

บทนำ

ในยุคของเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยี ต้องปรับสภาพการจัดการเรียนรู้เพื่อสนับสนุนสมรรถนะของผู้สอนและผู้เรียน ทั้งเรื่องการจัดการเรียนรู้ เวลาในการเรียนรู้ เครื่องมือหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ โดยต้องฝึกฝนให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ แก้ปัญหา และสร้างนวัตกรรมได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) การจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์จึงเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีทักษะการคิดในขั้นสูง และพร้อมสู่โลกยุคปัจจุบัน (กรัณย์พล วิวรรธมงคล, 2561) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มนักศึกษาวิชาชีพครูซึ่งเป็นทรัพยากรสำคัญทางด้านการศึกษา จากมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ พ.ศ. 2562 ได้กำหนดสมรรถนะสำคัญด้านทักษะทางปัญญาไว้ว่า นักศึกษาครูต้องสามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคดิจิทัล นำเทคโนโลยีข้ามแพลตฟอร์มมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน และสามารถชี้นำ ถ่ายทอดความรู้ หรือพัฒนางานได้อย่างสร้างสรรค์ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาให้มีความสามารถในการจัด การเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ที่สอดคล้องกับยุคการเปลี่ยนแปลง เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้คิดเป็น ทำเป็น และสร้างสรรค์นวัตกรรมได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561)

ปัจจุบันเทคโนโลยีดิจิทัลได้หลอมรวมเข้ากับชีวิตประจำวันของทุกคน การนำเทคโนโลยีเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้ส่งผลให้ภูมิทัศน์ทางการศึกษาเปลี่ยนไป เมื่อเทคโนโลยีนำมาซึ่งข้อมูลมากมายมหาศาล ทำให้ผู้สอนและผู้เรียนต้องตื่นตัวเพื่อที่จะเรียนรู้วิธีการหรือศึกษาข้อมูลความรู้และทักษะใหม่ๆ ที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิต เพื่อปรับให้เข้ากับยุคสมัย (Cearley, 2016) เมื่อพิจารณาบริบทสภาพความต้องการในการพัฒนาตนเองของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ในยุคไทยแลนด์ 4.0 พบว่า นักศึกษาวิชาชีพครูมีความตื่นตัวและต้องการพัฒนาการเรียนรู้เกี่ยวกับการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีไปประยุกต์ใช้ควบคู่ไปกับการพัฒนาการเรียนรู้เกี่ยวกับการคิดสร้างสรรค์อย่างมาก เนื่องจากกระบวนการเรียนการสอนไม่ถูกออกแบบให้นักศึกษาฝึกทักษะการคิด และไม่ได้วัดความสามารถในการคิดอย่างถูกวิธี ทำให้นักศึกษาครูขาดทักษะในการคิดที่จะนำไปออกแบบวิธีการจัดการเรียนรู้ให้มีความแปลกใหม่น่าสนใจ (พัชรินทร์ รุจิรานุกูล และอัฐณญา แพทย์ศาสตร์, 2561)

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาสภาพที่แท้จริงของบริบทในสังคมไทย พบว่า ระบบการศึกษายังไม่ประสบความสำเร็จ ในการพัฒนาผู้สอนให้มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ เนื่องจากวิธีการจัดการเรียนรู้แต่เดิมไม่ได้มีลักษณะของการกระตุ้นการเรียนรู้หรือแลกเปลี่ยนความคิดภายในชั้นเรียนอย่างจริงจัง (บรรจง อมรชีวิน, 2554) โดยเฉพาะในบริบทของมหาวิทยาลัย พบว่า กระบวนการเรียนการสอนยังไม่ถูกออกแบบให้นักศึกษาฝึกทักษะการคิดอย่างเพียงพอ ทำให้นักศึกษาครูขาดทักษะในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีความแปลกใหม่และน่าสนใจ สอดคล้องกับปัญหาที่พบในการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ยังไม่สามารถนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจากขาดความเชี่ยวชาญในการใช้เทคโนโลยี และสื่อขาดแหล่งข้อมูลคำแนะนำและประสบการณ์ในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเข้ากับเนื้อหา (ศศิพัชร จำปา, 2561)

ที่ผ่านมาได้มีนักวิจัยและนักการศึกษาเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาการพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาครูด้วยวิธีการที่หลากหลาย อาทิ วิริยะ ฤๅชัยพาณิชย์ (2558) ได้นำเสนอการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์จากการแก้ปัญหาและทำงานกลุ่ม ขณะที่ วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนผล (2563) และ EdCAinstitute (2022) เสนอว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน (Technology-based Learning) หรือการจัดการเรียนรู้ที่นำเทคโนโลยีหลากหลายรูปแบบเข้ามาผสมผสานในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนด้วยการใช้แพลตฟอร์ม (Platform) ในการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเข้าถึง อีกทั้งยังสามารถสร้างการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้คนได้แบบทันทีทันใด ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ วัชราภรณ์ ประภาสะโนบล (2564) ยังพบว่าการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูร่วมกับการสอนแบบสร้างสรรค์อย่างเป็นระบบ ช่วยเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมได้เป็นอย่างดี ดังนั้น ผู้สอนยุคใหม่จึงต้องมีการผสมผสานเทคโนโลยีในกระบวนการจัดการเรียนรู้เข้าด้วยกันอย่างลงตัว เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตลอดเวลา (ทรูปลูกปัญญา, 2564) และแม้จะมีการนำเทคโนโลยีมาใช้แต่ยังพบช่องว่างในการบูรณาการกระบวนการคิดสร้างสรรค์เข้ากับเทคโนโลยีอย่างเป็นระบบและเป็นขั้นตอนเพื่อใช้เป็นคู่มือหรือรูปแบบมาตรฐานสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู

จากที่กล่าวมาข้างต้น การเตรียมความพร้อมให้นักศึกษาวิชาชีพครูจึงไม่ควรปรับแค่กระบวนการเรียนรู้ในห้องเรียนแต่ต้องปรับทั้งระบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องและเชื่อมโยงกับการนำเทคโนโลยีมาใช้กับการเรียนการสอนเต็มรูปแบบ เพื่อให้ดำเนินต่อไปได้อย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะอยู่ที่ใดก็สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ ควรพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ซึ่งเป็นความสามารถของบุคคลที่คิดได้อย่างหลากหลาย ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญในการศึกษาสภาพ ความต้องการ องค์ประกอบ และขั้นตอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู เพื่อเป็นฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ที่สำคัญสำหรับนำไปสู่การพัฒนารูปแบบการสอนที่จะช่วยยกระดับและพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครูให้ก้าวสู่การเป็นผู้สอนที่มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพ ความต้องการ ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ตามความคิดเห็นของนักศึกษา
2. เพื่อศึกษาสภาพ ความต้องการ องค์ประกอบ และขั้นตอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ตามความคิดเห็นของอาจารย์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สภาพ หมายถึง สถานการณ์การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันของอาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
2. ความต้องการ หมายถึง ความคาดหวังหรือสิ่งที่อยากให้เกิดขึ้นในการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานเพื่อนำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาวิชาชีพครู
3. รูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน หมายถึง รูปแบบการสอนที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้นจากสภาพและความต้องการ ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วนหลัก คือ

3.1 องค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ (1) การออกแบบการจัดการเรียนรู้ (2) การดำเนินการจัดการเรียนรู้ (3) การใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ และ (4) การวัดและประเมินผล

3.2 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ขั้นกระตุ้นความสนใจ (2) ขั้นสำรวจและค้นคว้า (3) ขั้นพัฒนาแนวคิดและสร้างสรรค์ (4) ขั้นนำเสนอและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และ (5) ขั้นสะท้อนคิดและพัฒนา

4. สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของนักศึกษาวิชาชีพครูในการออกแบบ การดำเนินการสอน และการประเมินผล ที่สามารถนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้เพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนรู้ได้
5. นักศึกษาวิชาชีพครู หมายถึง นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) นักศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จำนวน 334 คน 2) อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จำนวน 52 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย (ตอบแบบสอบถาม) ได้แก่ 1) นักศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จำนวน 181 คน 2) อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จำนวน 48 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ได้แก่ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ที่มีประสบการณ์สอนไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามสภาพและความต้องการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน (สำหรับนักศึกษา)

2. แบบสอบถามสภาพ ความต้องการ องค์ประกอบ และขั้นตอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน (สำหรับอาจารย์)

3. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับองค์ประกอบและขั้นตอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ความคิดเห็นจากการตอบแบบสอบถามโดยใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ และจากการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพ ความต้องการ ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ตามความคิดเห็นของนักศึกษา

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันของรูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ตามความคิดเห็นของนักศึกษา

สภาพปัจจุบัน	($\bar{X}$)	S.D.	ระดับ
1. ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน	4.59	0.44	มากที่สุด
2. ด้านการพัฒนาการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน	4.52	0.53	มากที่สุด
3. ด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน	4.60	0.51	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวมสภาพปัจจุบัน	**4.57**	**0.46**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 1 พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบันของรูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$= 4.57, S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน ($\bar{X}$= 4.60, S.D. = 0.51) ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน ($\bar{X}$= 4.59, S.D. = 0.44) และด้านการพัฒนาการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน ($\bar{X}$= 4.52, S.D. = 0.53) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ความต้องการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ตามความคิดเห็นของนักศึกษา

ความต้องการ	($\bar{X}$)	S.D.	ระดับ
1. การจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์	4.57	0.50	มากที่สุด
2. การใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน	4.56	0.54	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวมความต้องการ	**4.57**	**0.51**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 2 พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อความต้องการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.57, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ความต้องการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X}$ = 4.57, S.D. = 0.50) และความต้องการใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน ($\bar{X}$ = 4.56, S.D. = 0.54) ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาสภาพ ความต้องการ องค์ประกอบ และขั้นตอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ตามความคิดเห็นของอาจารย์

ตารางที่ 3 สภาพปัจจุบันของรูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ตามความคิดเห็นของอาจารย์

สภาพปัจจุบัน	($\bar{X}$)	S.D.	ระดับ
1. ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน	4.09	0.59	มาก
2. ด้านการพัฒนาการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน	3.78	0.75	มาก
3. ด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน	4.10	0.67	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมสภาพปัจจุบัน	**3.99**	**0.63**	**มาก**

จากตารางที่ 3 พบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบันของรูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.99, S.D. = 0.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน ($\bar{X}$ = 4.10, S.D. = 0.67) ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน ($\bar{X}$ = 4.09, S.D. = 0.59) และด้านการพัฒนาการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน ($\bar{X}$ = 3.78, S.D. = 0.75) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ความต้องการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ตามความคิดเห็นของอาจารย์

ความต้องการ	($\bar{X}$)	S.D.	ระดับ
1. การจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์	4.47	0.54	มาก
2. การใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน	4.06	0.93	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมความต้องการ	**4.26**	**0.70**	**มาก**

จากตารางที่ 4 พบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นต่อความต้องการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.26, S.D. = 0.70) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ความต้องการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X}$ = 4.47, S.D. = 0.54) และความต้องการใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน ($\bar{X}$ = 4.06, S.D. = 0.93) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ตามความคิดเห็นของอาจารย์

องค์ประกอบ	($\bar{X}$)	S.D.	ระดับ
1. ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน	4.56	0.56	มากที่สุด
2. ด้านการดำเนินการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยี	4.54	0.57	มากที่สุด
3. ด้านการใช้และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้	4.45	0.75	มาก
4. ด้านการวัดและประเมินผลอย่างสร้างสรรค์	4.50	0.73	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวมองค์ประกอบ	**4.51**	**0.61**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 5 พบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นต่อองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.51, S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน ($\bar{X}$ = 4.56, S.D. = 0.56) ด้านการดำเนินการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยี ($\bar{X}$ = 4.54, S.D. = 0.57) ด้านการวัดและประเมินผลอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X}$

= 4.50, S.D. = 0.73) และองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการใช้และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.45, S.D. = 0.75) ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ขั้นตอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ตามความคิดเห็นของอาจารย์

ขั้นตอน	($\bar{X}$)	S.D.	ระดับ
1. ขั้นกระตุ้นความสนใจ (Engagement)	4.49	0.65	มาก
2. ขั้นสำรวจและค้นคว้า (Exploration)	4.56	0.67	มากที่สุด
3. ขั้นพัฒนาแนวคิดและสร้างสรรค์ (Creation/Elaboration)	4.51	0.63	มากที่สุด
4. ขั้นนำเสนอและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (Presentation & Discussion)	4.51	0.66	มากที่สุด
5. ขั้นสะท้อนคิดและพัฒนา (Reflection & Improvement)	4.33	0.77	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมขั้นตอน	**4.48**	**0.63**	**มาก**

จากตารางที่ 6 พบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นต่อขั้นตอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.48, S.D. = 0.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ขั้นสำรวจและค้นคว้า (Exploration) ($\bar{X}$ = 4.56, S.D. = 0.67) ขั้นพัฒนาแนวคิดและสร้างสรรค์ (Creation/Elaboration) ($\bar{X}$ = 4.51, S.D. = 0.63) ขั้นนำเสนอและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (Presentation & Discussion) ($\bar{X}$ = 4.51, S.D. = 0.66) และขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ขั้นกระตุ้นความสนใจ (Engagement) ($\bar{X}$ = 4.49, S.D. = 0.65) และขั้นสะท้อนคิดและพัฒนา (Reflection & Improvement) ($\bar{X}$ = 4.33, S.D. = 0.77) ตามลำดับ

3. ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับองค์ประกอบ และขั้นตอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู

ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับองค์ประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู มีดังนี้

1. การออกแบบการจัดการเรียนรู้ ควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนและเทคโนโลยีที่เลือกใช้ต้องเหมาะสมกับบริบท เข้าถึงได้จริง ไม่ซับซ้อน

2. การดำเนินการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้ถ่ายทอดเป็นโค้ชหรือผู้อำนวยความสะดวกและใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตอบสนองต่อพฤติกรรมและความต้องการของผู้เรียนในยุคปัจจุบัน เช่น การเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) การเรียนรู้เชิงรุกและเชิงโต้ตอบ (Active & Interactive Learning) และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิด ทดลอง สร้างสรรค์ผลงานด้วยตนเอง เช่น การคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) การเรียนรู้โดยใช้เกม (Game-based Learning) เกมมิฟิเคชัน (Gamification) รวมถึงการใช้ AI ในการออกแบบผลงานและใช้เทคนิคการตั้งคำถาม เพื่อให้ผู้เรียนได้แก้ปัญหาจากสถานการณ์จริงและส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์

3. การใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับการเรียนการสอนที่เน้นความคิดสร้างสรรค์ สามารถแบ่งออกเป็น 2 มิติหลัก ได้แก่ (1) เทคโนโลยีในการคิด วิเคราะห์ และสร้างสรรค์ผลงาน เช่น Canva, PowToon, Genially, Scratch และ (2) เทคโนโลยีแบบมีปฏิสัมพันธ์ที่ช่วยในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการมีส่วนร่วม เช่น Padlet, Kahoot, Mentimeter นอกจากนี้ยังมีแพลตฟอร์มการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์อื่นๆ เช่น Google Sites, e-Portfolio, Learning Management System (LMS) สำหรับเก็บผลงานและสะท้อนการเรียนรู้ หรือใช้ AI เพื่อการสร้างสรรค์และปรับเนื้อหาให้เหมาะกับการเรียนรู้เฉพาะบุคคล

4. การวัดและประเมินผลควรมีความหลากหลาย เนื่องจากช่วยสะท้อนความสามารถและทักษะที่แท้จริงของผู้เรียน ควรประเมินให้บ่อยครั้ง และควรประเมินทั้งกระบวนการคิด การปฏิบัติ และชิ้นงาน โดยผู้สอนและผู้เรียนอาจประเมินร่วมกัน ซึ่งรูปแบบการประเมินที่เหมาะสม ได้แก่ การประเมินตามสภาพจริง การประเมินจากแฟ้มสะสมผลงาน การประเมินด้วยรูบริค การประเมินตนเอง และการสะท้อนคิด

ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับขั้นตอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู มีดังนี้

1. ขั้นกระตุ้นความสนใจ (Engagement) ควรใช้เทคนิคการตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นความคิดร่วมกับการใช้สื่อดิจิทัลที่ทันสมัย เช่น วิดีโอสั้น หรือใช้เทคนิคเกมมิฟิเคชัน

2. ขั้นสำรวจและค้นคว้า (Exploration) เทคโนโลยีช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงข้อมูลที่รวดเร็วและน่าเชื่อถือ ควรใช้แพลตฟอร์มการทำงานร่วมกัน เช่น Padlet, Miro ในการทำงานเป็นทีมและแลกเปลี่ยนความรู้แบบเรียลไทม์ บทบาทของผู้เรียนในขั้นนี้คือการเป็นหลักในการคิดหาวิธีการค้นคว้าและสังเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง

3. ขั้นพัฒนาแนวคิดและสร้างสรรค์ (Creation/Elaboration) จำเป็นต้องมีเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ผลงาน ได้แก่ เครื่องมือสร้างสื่อดิจิทัล เช่น Canva, Genially และ AI Tools เช่น ChatGPT, Canva AI เพื่อช่วยในการระดมความคิดและสร้างต้นแบบผลงาน

4. ขั้นนำเสนอและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (Presentation & Discussion) การจัดกิจกรรมแบบออนไลน์ช่วยส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เนื่องจากผู้เรียนจะรู้สึกเป็นอิสระ ทำให้ได้ข้อมูลหรือความคิดเห็นที่มีประโยชน์มากกว่าในห้องเรียนที่มีการจำกัดเวลา

5. ขั้นสะท้อนคิดและพัฒนา (Reflection & Improvement) การสะท้อนคิดช่วยส่งเสริมการตระหนักรู้ถึงกระบวนการคิดของตนเอง และนำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ควรใช้เครื่องมือดิจิทัล เช่น e-Portfolio เพื่อเก็บรวบรวมประสบการณ์นอกจากนี้ ในแต่ละขั้นตอนควรมีการประเมินผลที่หลากหลายและเน้นการประเมินตามสภาพจริง รวมถึงการประเมินกระบวนการคิด การปฏิบัติ และชิ้นงาน การใช้เทคโนโลยีในการประเมินผลสามารถให้ผลป้อนกลับทันทีและถูกต้อง

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพ ความต้องการ ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ตามความคิดเห็นของนักศึกษา พบว่า สภาพปัจจุบันและความต้องการโดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการศึกษาสภาพ ความต้องการ องค์ประกอบ และขั้นตอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ตามความคิดเห็นของอาจารย์ พบว่า สภาพปัจจุบันและความต้องการโดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนองค์ประกอบ และขั้นตอนโดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับองค์ประกอบ และขั้นตอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) การออกแบบการจัดการเรียนรู้ ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและเลือกเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับบริบทและการใช้งานจริง (2) การดำเนินการจัดการเรียนรู้ โดยผู้สอนทำหน้าที่เป็นโค้ช ใช้การเรียนรู้เชิงรุก การเรียนรู้แบบผสมผสานและกิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์ (3) การใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ทั้งเทคโนโลยีเพื่อการคิดและสร้างสรรค์และเทคโนโลยีแบบมีปฏิสัมพันธ์ รวมถึงการใช้แพลตฟอร์มเชิงสร้างสรรค์เพื่อสนับสนุนการสะท้อนคิด และ (4) การวัดและประเมินผล ควรใช้รูปแบบที่หลากหลาย โดยใช้การประเมินตามสภาพจริง แฟ้มสะสมผลงาน รูบริค การประเมินตนเองและการสะท้อนคิด ในส่วนของขั้นตอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ขั้นกระตุ้นความสนใจ (Engagement) โดยใช้คำถามปลายเปิดและสื่อดิจิทัลเพื่อกระตุ้นแรงจูงใจ (2) ขั้นสำรวจและค้นคว้า (Exploration) ใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการค้นข้อมูลและการทำงานร่วมกันผ่านแพลตฟอร์มต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนสังเคราะห์ความรู้ด้วยตนเอง (3) ขั้นพัฒนาแนวคิดและสร้างสรรค์ (Creation/Elaboration) ผู้เรียนสร้างผลงานด้วยเครื่องมือดิจิทัลและ AI เพื่อระดมความคิดและพัฒนาต้นแบบ (4) ขั้นนำเสนอและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (Presentation & Discussion) ใช้กิจกรรมออนไลน์เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียน

แลกเปลี่ยนข้อมูลอย่างอิสระ และ (5) ขั้นสะท้อนคิดและพัฒนา (Reflection & Improvement) ใช้เครื่องมือดิจิทัล เพื่อเก็บข้อมูลการเรียนรู้และส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของรูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ตามความคิดเห็นของนักศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และตามความคิดเห็นของอาจารย์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานมีค่าเฉลี่ยสูงสุด จากความคิดเห็นของทั้ง 2 กลุ่ม สอดคล้องกับงานวิจัยของณิชภานิดา เพ็งนาม และสุมิตร สุวรรณ (2567) พบว่า การวัดผลและประเมินผลควรมีความหลากหลาย ยืดหยุ่นตามบริบทและสภาพจริง มีการให้ข้อมูลย้อนกลับที่ชัดเจนเพื่อให้ผู้เรียนได้นำข้อมูลไปพัฒนาตนเอง ดังที่ยืน ภู่วรวรรณ (2564) ได้กล่าวว่า ควรมีวิธีการวัดผลประเมินผลที่หลากหลายเหมาะสมกับบทเรียนโดยไม่ยึดติดกับวิธีเดิม ๆ ผู้สอนจึงต้องมีการพัฒนาและปรับตัวจากเคยเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์เป็นผู้อำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีคุณภาพ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนภัค วุฒิคลาด (2566) พบว่า การประเมินตนเองและเพื่อนร่วมชั้นช่วยเสริมสร้างทัศนคติที่ดีและเพิ่มพูนทักษะการคิดอย่างสร้างสรรค์ของผู้เรียน ได้ศึกษาการประเมินตนเองและเพื่อนร่วมชั้นเป็นวิธีการที่ช่วยเสริมสร้างทัศนคติที่ดีและเพิ่มพูนทักษะการคิดอย่างสร้างสรรค์ของผู้เรียน

2. ผลการศึกษาความต้องการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ตามความคิดเห็นของนักศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และตามความคิดเห็นของอาจารย์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความต้องการด้านการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด จากความคิดเห็นของทั้ง 2 กลุ่ม สอดคล้องกับงานวิจัยของกานดา สุจรรยา (2568) พบว่า ผู้สอนมีความต้องการออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ให้มีความน่าสนใจและน่าติดตาม เพราะการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างชัดเจน มีประสิทธิภาพ ซึ่งการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ทำให้ผู้เรียนตื่นตัว ฝึกปฏิบัติในการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง กระตุ้นให้เกิดทักษะการคิด ทักษะการนำเสนอ ทักษะการทำงานเป็นกลุ่มอย่างสร้างสรรค์ (วิริยะ ฤๅชัยพาณิชย์, 2558)

3. ผลการศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ตามความคิดเห็นของอาจารย์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า องค์ประกอบด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานมีค่าเฉลี่ยสูงสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของวัชราภรณ์ ประภาสะโนบล (2564) พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ควรมีการวางแผนการสอนไว้อย่างเป็นระบบ แสดงให้เห็นองค์ประกอบในการจัดการเรียนการสอน บทบาทของผู้สอน ผู้เรียน และสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎีและหลักการเรียนรู้ ดังที่ อัศวนนทปกรณ์ ธเนศวีรภัทร และคณะ (2562) ได้กล่าวว่า ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีคุณลักษณะที่ชอบความท้าทาย ชอบแสวงหาความรู้และรู้จักใช้เทคโนโลยี ผู้สอนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในการเสนอความคิดใหม่ กล้ารับฟังการวิพากษ์ กล้าซักถามและมีการให้ผลป้อนกลับผู้เรียน ดังนั้น การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้อย่างเหมาะสมและสร้างสรรค์ ผู้สอนควรออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่หลากหลายตามความสนใจของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจนำไปสู่ความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างชิ้นงานหรือองค์ความรู้ต่าง ๆ ได้ (พิชามญชุ์ สุรียพรรณ, 2565)

4. ผลการศึกษาขั้นตอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ตามความคิดเห็นของอาจารย์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ขั้นสำรวจและค้นคว้ามีค่าเฉลี่ยสูงสุด เนื่องจากเป็นขั้นตอนที่ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากการรวบรวมข้อมูล ค้นคว้าหาความรู้ สำรวจ ทดลอง และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการวางแผนและดำเนินการศึกษาค้นคว้าจากสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย และมีผู้สอนเป็นผู้แนะนำในการทำกิจกรรม (วาสนา กีรติจำเริญ, 2568) อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้สรุปขั้นตอนการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานเป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ขั้นกระตุ้นความสนใจ (Engagement) (2) ขั้นสำรวจและค้นคว้า (Exploration) (3) ขั้นพัฒนาแนวคิดและสร้างสรรค์ (Creation/Elaboration) (4) ขั้นนำเสนอและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (Presentation & Discussion) และ (5) ขั้นสะท้อนคิดและพัฒนา (Reflection & Improvement) อาจกล่าวได้ว่า รูปแบบที่จะถูกพัฒนาขึ้นตามขั้นตอนนี้มีความแปลกใหม่แตกต่างจากเดิม ทั้งนี้การจัดการเรียนรู้ที่สามารถ

พัฒนาทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมของผู้เรียนได้นั้น ควรทำให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้การทำงานกลุ่ม การคิดวิเคราะห์จากปัญหาที่ซับซ้อน กระตุ้นให้เกิดทักษะการคิดและทักษะการนำเสนอ ใช้ความคิดสร้างสรรค์เพื่อสร้างสิ่งที่มีคุณค่า (วัชราภรณ์ ประภาสะโนบล, 2564)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลจากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงสภาพและความต้องการของการจัดการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของนักศึกษาและอาจารย์ ซึ่งจะนำไปสู่การหาแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพต่อไป

2. ผลจากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้องค์ประกอบและขั้นตอนที่จะนำไปพัฒนาเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ซึ่งจะเป็นรูปแบบที่นำไปใช้ในการพัฒนานักศึกษาครูด้านการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ที่มีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางหรือรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อการส่งเสริมกระบวนการคิดสร้างสรรค์ให้กับผู้เรียน

2. ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน

เอกสารอ้างอิง

กรัณย์พล วิวรรธมงคล. (2561). รูปแบบการพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมความสามารถจัดการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ, 11*(3), 92-114.

กานดา สุจรรยา. (2568). การพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน เพื่อพัฒนาสมรรถนะการคิดเชิงคำนวณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, 13*(4), 1716-1729.

ณิชภานิดา เพ็งนาม และสุมิตร สุวรรณ. (2567). สภาพปัจจุบันและความต้องการในการจัดการเรียนรู้ยุควิถีถัดไปของครูโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐม. *วารสารมนุษยสังคมปริทัศน์ (มสป.)*, *26*(2), 192-209.

ทรูปลูกปัญญา. (2564, 9 กุมภาพันธ์). *แนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน.* ทรูปลูกปัญญา. https://www.trueplookpanya.com/blog/content/87869/-blog-teamet

นภัค วุฒิคลาด. (2566). การประเมินตนเองและการประเมินโดยเพื่อนร่วมชั้นเพื่อเสริมสร้างทัศนคติที่ดีและพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ในผู้เรียน. *วารสารพัฒนาการศึกษา, 15*(2), 123-135.

บรรจง อมรชีวิน. (2554). *Thinking school สอนให้คิด.* (พิมพ์ครั้งที่ 3). ภาพพิมพ์.

พัชรินทร์ รุจิรานุกูล และอัฐฉญา แพทย์ศาสตร์. (2561). *ความต้องการและแนวทางการพัฒนานักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ในยุคไทยแลนด์ 4.0.* มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

พิชามญชุ์ สุรียพรรณ. (2565). เทคโนโลยีดิจิทัลกับการจัดการเรียนรู้ร่วมกันออนไลน์. *วารสารบัณฑิตวิจัย, 13*(1), 1-12.

ยืน ภู่วรวรรณ. (2564). *รูปแบบการเรียนรู้วิถีใหม่ ชีวิตวิถีใหม่และความฉลาดทางดิจิทัล.* ชีวิตวิถีใหม่และความฉลาดทางดิจิทัล. https://learningdq-dc.ku.ac.th/course/?c=3&l=3.

วัชราภรณ์ ประภาสะโนบล. (2564). *รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูโดยใช้โครงงานเป็นฐานร่วมกับการสอนแบบสร้างสรรค์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียน.* (วิทยานิพนธ์หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน). มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วาสนา กีรติจำเริญ. (2568). *นวัตกรรมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนผล. (2563). *การเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ (Creative Learning).* จรัลสนิทวงศ์การพิมพ์.

วิริยะ ฤๅชัยพาณิชย์. (2558). การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน. *วารสารนวัตกรรมการเรียนรู้, 1*(2), 23-37.

ศศิพัชร จำปา. (2561). สภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสังคมศึกษา. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ, 11*(2), 1121-1137.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). *โครงการวิจัยและพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน.* สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). *รายงานการศึกษาไทย พ.ศ. 2561*. พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. (2560). *ขับเคลื่อนการศึกษามัธยมศึกษาไทย 4.0 เพื่อการจ้างงานในศตวรรษที่ 21.* สหพันธ์สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

อัศวนนทปกรณ์ ธเนศวีรภัทร พรพรหม ชัยฉัตรพรสุข ฉันทนา เชาว์ปรีชา และสายสวาท สุวัณณกีฏะ. (2562). การสร้างสรรค์นวัตกรรมการสอนวิทยาศาสตร์ผ่านการเรียนรู้ด้วยโครงงานอย่างมีมาตรฐานขั้นสูงสุด. *วารสารหน่วยวิจัยวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้, 10*(1), 123-136.

David W.Cearley. (2016). *The Top10 Strategic Technology Trends for 2017*. Gartner, Inc.

EdCAinstitute. (2022). *Technology-based Learning เชื่อมโยงความรู้ เทคโนโลยี ผสานวิธีจัดการเรียนรู้ สู่การสอนแห่งอนาคต.* Education for Competency Achievement Institute. https://www.edcainstitute.com/wp-content/uploads/2022/03/WP-Blended-Learning.pdf.

ปัญหาการใช้วิภัตติปัจจัยเชื่อมประโยคเงื่อนไขภาษาเกาหลีของผู้เรียนชาวไทย
Problem in the Use of Korean Conditional Connective Endings by Thai Learners

ณัฐวรรณ สินาโรจน์[1]*, สุนทรี ลาภรุ่งเรือง[2]
Natthawan Sinaroj*[1], Soontaree Larprungrueng[2]

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการใช้วิภัตติปัจจัยเชื่อมประโยคเงื่อนไขในภาษาเกาหลีของผู้เรียนชาวไทยในด้านวากยสัมพันธ์และการแบ่งความหมาย โดยศึกษาข้อแตกต่างระหว่างวิภัตติปัจจัยเชื่อมประโยคเงื่อนไข “-(으)면(eumyeon)” และ “-거든(geodeun)” กับคำสันธานเชื่อมประโยคเงื่อนไขในภาษาไทยคำว่า “ถ้า” กับ “แม้” จากการเปรียบเทียบพบว่า “-(으)면(eumyeon)” และ “-거든(geodeun)” มีข้อจำกัดทางวากยสัมพันธ์ขณะที่คำสันธานในภาษาไทยไม่มีข้อจำกัดเหล่านี้ นอกจากนี้คำว่า “แม้” ยังสามารถใช้ได้ทั้งในเชิงเงื่อนไขและความหมายอื่น ในขณะที่ “-(으)면(eumyeon)” และ “-거든(geodeun)” ใช้ในเชิงเงื่อนไขเท่านั้น ผลการวิเคราะห์การใช้วิภัตติปัจจัยแสดงเงื่อนไขในภาษาเกาหลีของผู้เรียนชาวไทยจากคลังข้อมูลภาษาเกาหลีและข้อผิดพลาดพบว่า 1) ผู้เรียนใช้เฉพาะวิภัตติปัจจัยแสดงเงื่อนไขที่มีข้อจำกัดด้านวากยสัมพันธ์น้อยและไม่สอดคล้องกับระดับภาษาของผู้เรียน 2) การเติมวิภัตติปัจจัย “-(으)면(eumyeon)” ผิดพลาด 3) สะกดคำวิภัตติปัจจัย “-(으)면(eumyeon)” ผิดพลาด 4) การใช้ “-(으)면(eumyeon)” แทน “-아도(ado)” อันเกิดจากความแตกต่างด้านวากยสัมพันธ์ และมีความสับสนในการแบ่งแยกความหมายของคำสันธาน “ถ้า” กับ “แม้”

คำสำคัญ : วิภัตติปัจจัยเชื่อมประโยคเงื่อนไขภาษาเกาหลี; คำสันธาน; ผู้เรียนชาวไทย

[1*]คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี 20131
Faculty of Hamanities and Social Science, Burapha University, Chonburi 20131
[2]คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี 20131
Faculty of Hamanities and Social Science, Burapha University, Chonburi 20131
E-mail: natthawan@go.buu.ac.th
*Corresponding author

Received: 19 December 2025; ***Revised***: 10 April 2025; ***Accepted***: 30 April 2025

Abstract

This study aimed to investigate the problems encountered by Thai learners in the use of Korean conditional connective endings, focusing on syntactic constraints and semantic distinctions. The study examined the difference between the Korean conditional connective endings “-(eu)myeon” and “-geodeun” and the Thai conjunctions “thâa, mée”. The study conducted in terms of syntactic relations and the meaning of the respective conjunctions and endings. The contrastive analysis revealed that the Korean endings “-(eu)myeon” and “-geodeun” are subject to syntactic constraints, whereas Thai conditional conjunctions do not exhibit such restrictions. In addition, the Thai word “mée” can be used not only to express conditional meaning but also to convey other semantic meanings, while “-(eu)myeon” and “-geodeun” are limited to conditional usage only. The error analysis of Thai learners’ use of Korean conditional connective endings showed the following errors: (1) Thai learners tend to use only conditional endings with fewer syntactic restrictions, and such usage did not correspond to their language proficiency levels. (2) incorrect use of the connective ending “-(eu)myeon”. (3) incorrect spelling of the connective ending “-(eu)myeon”. (4) use of “-(eu)myeon” in place of “-ado”. These errors were caused by differences in syntactic structure and confusion in distinguishing the meanings of the Thai conjunctions “thâa” and “mée.”

Keywords: Korean conditional connective Endings; Conjunctions; Thai Learners

บทนำ

ภาษาเกาหลีเป็นภาษาที่จัดอยู่ในตระกูลอัลไต (Altai language) เป็นภาษาคำติดต่อที่มีลักษณะเฉพาะคือการเติมคำชี้และวิภัตติปัจจัย (Lee, I. S. et al., 2005) โดยเฉพาะวิภัตติปัจจัยซึ่งมีจำนวนมากและหลากหลายความหมาย บางคำสามารถใช้แทนกันได้ อีกทั้งบางคำมีข้อจำกัดด้านวากยสัมพันธ์ สำหรับภาษาไทยเป็นภาษาคำโดดที่อยู่ในตระกูลไท–กะได (Tai–Kadai) ซึ่งไม่มีการเติมวิภัตติปัจจัย กล่าวคือ ไม่มีการเปลี่ยนรูปคำศัพท์และสามารถใช้คำได้อย่างอิสระ ความแตกต่างด้านโครงสร้างภาษานี้ยังสะท้อนให้เห็นได้อย่างชัดเจนในวิธีการเชื่อมประโยคของทั้งสองภาษา โดยภาษาเกาหลีใช้การเติมวิภัตติปัจจัยที่เรียกว่า “วิภัตติปัจจัยเชื่อมระหว่างประโยค (연결어미)” ไว้หลังรากคำกริยาหรือรากคำกริยาคุณศัพท์ของอนุพากษ์หน้า ขณะที่ในภาษาไทยจะใช้คำสันธานเป็นตัวเชื่อม ซึ่งมักจะวางไว้ข้างหน้าและไม่มีการเปลี่ยนรูปคำศัพท์ ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

(1) a. 친구를 만나면 / 거든 안부를 전해 주세요.
ถ้าเจอเพื่อนช่วยฝากความระลึกถึงด้วยสิ
b. 비가 그치면 / *거든 간다.
ถ้าฝนหยุดจะไป

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าการเชื่อมประโยคของทั้งสองภาษามีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ภาษาเกาหลีใช้วิภัตติปัจจัยเชื่อมระหว่างประโยคเงื่อนไข ได้แก่ “-(으)면(eumyeon)” และ “-거든(geodeun)” ซึ่งเติมไว้หลังคำกริยาในประโยคหน้า และตัวอย่าง (1 a.) แสดงให้เห็นว่าสามารถใช้วิภัตติปัจจัยทั้งสองได้ แต่ในตัวอย่าง (1 b.) สามารถใช้ได้เฉพาะ “-(으)면(eumyeon)” เท่านั้น ด้วยเหตุนี้ทำให้ผู้เรียนชาวไทยมีแน้วโน้มในการเลือกใช้วิภัตติปัจจัยที่มีข้อจำกัดน้อยเท่านั้นและอาจไม่สอดคล้องกับระดับความสามารถทางภาษาของตน และจากการศึกษาของ Jitsiraphan (2014) พบว่า ผู้เรียนชาวไทยใช้วิภัตติปัจจัยเชื่อมประโยคในภาษาเกาหลีผิดพลาด โดยเฉพาะในกรณีที่รูปแบบของวิภัตติปัจจัยเหมือนกัน แต่มีความหมายและข้อจำกัดด้านวากยสัมพันธ์แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังพบว่า สาเหตุมาจากอิทธิพลของภาษาแม่ อย่างไรก็ตามงานวิจัยดังกล่าวไม่ได้กล่าวถึงวิภัตติปัจจัยเชื่อมระหว่างประโยคเงื่อนไข “-거든(geodeun)”

ในทางตรงกันข้าม ภาษาไทยใช้คำสันธาน “ถ้า” ในการเชื่อมประโยคเงื่อนไข โดยวางไว้หน้าประโยคและสามารถใช้ได้ในทุกกรณีตามตัวอย่างข้อ (1) โดยไม่มีข้อจำกัด ไม่มีการเปลี่ยนรูปคำศัพท์ นอกจากนี้คำสันธานที่ใช้เชื่อมประโยคเงื่อนไขในภาษาไทย เช่น “ถ้า’, “หาก”, และ “แม้” ยังมีการแบ่งความหมายที่ไม่ชัดเจน พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ได้ระบุคำสันธานที่ใช้เชื่อมประโยคเงื่อนไขไว้ ได้แก่ “ถ้า”, “ผิ”[1], “แม้”, “หาก”, “ถ้าว่า” และ “ถ้าหากว่า” (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2568) และจากผลการศึกษาของ นววรรณ พันธุเมธา (2559) และ อภิชญา แก้วอุทัย (2562) พบว่า คำว่า “แม้”เป็นคำสันธานที่ใช้เชื่อมความขัดแย้งมากกว่าการเชื่อมความแสดงเงื่อนไข อย่างไรก็ตามจากผลการศึกษาของ Sinaroj and Lee (2022) พบว่า วิภัตติปัจจัยเชื่อมระหว่างประโยคเงื่อนไข “-(으)면(eumyeon)” และ “-거든(geodeun)” เปรียบเทียบได้กับคำสันธาน “ถ้า”, “หาก”, “ถ้าว่า”และ “ถ้าหากว่า” ในภาษาไทยแต่คำว่า “แม้”, “ถึงแม้ว่า” เปรียบเทียบได้กับวิภัตติปัจจัยเชื่อมระหว่างประโยคเงื่อนไขเพื่อยืนยัน[2] “–아도(ado)” ด้วยเหตุนี้ปัญหาที่เกิดจากความแตกต่างด้านวากยสัมพันธ์และความหมายของคำเชื่อมจึงส่งผลให้ผู้เรียนชาวไทยสับสนในการใช้วิภัตติปัจจัยเชื่อมประโยคเงื่อนไขในภาษาเกาหลีได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาปัญหาการใช้วิภัตติปัจจัยเชื่อมประโยคเงื่อนไขในภาษาเกาหลีของผู้เรียนชาวไทยด้านวากยสัมพันธ์และการแบ่งความหมาย

[1] จากผลการศึกษาการใช้สันธานในสมัยรัตนโกสินทร์ของ เทพี พันธุเมธา (2529) พบว่า คำว่า “ผิ” ใช้ในสมัยรัชกาลที่ 1 ถึงรัชกาลที่ 3 และไม่ปรากฏการใช้ในชีวิตประจำวันแล้ว

[2] พัชรินทร์ ดวงศรี (2537) ได้ศึกษาการใช้คำสันธาน “แม้”, “ถึง” และให้คำจำกัดความว่าเป็นคำสันธานที่ใช้เชื่อมประโยคเงื่อนไขเพื่อยืนยัน

สมมติฐานในการศึกษา

1) ผู้เรียนชาวไทยเลือกใช้เฉพาะวิภัติปัจจัยเชื่อมประโยคเงื่อนไขในภาษาเกาหลีที่มีข้อจำกัดด้านวากยสัมพันธ์น้อย
2) ผู้เรียนชาวไทยมีปัญหาในการใช้วิภัติปัจจัยเชื่อมประโยคเงื่อนไขในภาษาเกาหลี เนื่องจากความแตกต่างด้านวากยสัมพันธ์ระหว่างสองภาษา

การแบ่งความหมายของวิภัติปัจจัยเชื่อมประโยคเงื่อนไขในภาษาเกาหลีแตกต่างจากคำสันธานเชื่อมประโยคเงื่อนไขในภาษาไทยทำให้เกิดปัญหาในการใช้วิภัติปัจจัยเชื่อมประโยคเงื่อนไขในภาษาเกาหลีของผู้เรียนชาวไทย

กรอบแนวคิดการศึกษา

การศึกษานี้เน้นวิเคราะห์ในด้านวากยสัมพันธ์ และการแบ่งแยกความหมายของวิภัตติปัจจัยที่ใช้เชื่อมประโยคเงื่อนไขในภาษาเกาหลีกับคำสันธานที่ใช้เชื่อมประโยคเงื่อนไขในภาษาไทย วิภัตติปัจจัยเชื่อมระหว่างประโยคเงื่อนไขจะเติมท้ายรากของคำกริยาหรือรากของคำกริยาคุณศัพท์ เพื่อใช้เชื่อมระหว่างประโยคหลัก (มุขยประโยค) กับประโยคย่อย (อนุประโยค) ที่แสดงเงื่อนไข Seo (2013) ได้ศึกษาการใช้วิภัตติปัจจัยเชื่อมประโยคเงื่อนไขในภาษาเกาหลี พบว่า วิภัตติปัจจัยที่นิยมใช้มากที่สุดคือ “-(으)면(eumyeon)” รองลงมาคือ “-거든(geodeun)” โดย Yoon (2005) และ Seo (2013) เห็นตรงกันว่า “-(으)면(eumyeon)” มีข้อจำกัดทางวากยสัมพันธ์น้อยกว่า “-거든(geodeun)” โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านข้อจำกัดด้านวากยสัมพันธ์ ในกรณีของ “-(으)면(eumyeon)” นั้น ขึ้นอยู่กับว่ารากของคำกริยาหรือคำกริยาคุณศัพท์มีตัวสะกดหรือไม่ กล่าวคือ จะเติม “-면(myeon)” เมื่อรากของคำกริยาหรือคำกริยาคุณศัพท์นั้นไม่มีตัวสะกด หรือมีตัวสะกด “ㄹ(rieul)” และจะเติม “-으면(eumyeon)” เมื่อรากของคำกริยาหรือคำกริยาคุณศัพท์นั้นมีตัวสะกดอื่นที่ไม่ใช่ “ㄹ(rieul)” ส่วนวิภัตติปัจจัยเชื่อมระหว่างประโยคเงื่อนไข “-거든(geodeun)” นั้น สามารถเติมท้ายรากของคำกริยาหรือคำกริยาคุณศัพท์ได้โดยไม่ขึ้นอยู่กับว่ามีตัวสะกดหรือไม่

(2) a. 날씨가 맑으면 소풍을 간다.
ถ้าอากาศแจ่มใสก็ไปปิกนิก
b. 비가 오거든 가지 마라.
ถ้าฝนตกก็จงอย่าไป

จากตัวอย่างในข้อ (2) จะเห็นได้ว่า การเติมวิภัตติปัจจัยเชื่อมระหว่างประโยคเงื่อนไข “-(으)면(eumyeon)” และ “-거든(geodeun)” ท้ายรากของคำกริยาและคำกริยาคุณศัพท์ในประโยคย่อย ส่งผลให้ประโยคย่อยเป็นวิเศษณานุประโยค (부사절) ที่มีความหมายแสดงเงื่อนไข ทำหน้าที่ขยายกริยาของประโยคหลักให้มีใจความความสมบูรณ์ ในตัวอย่าง (2 a.) มีการเติมวิภัตติปัจจัยเชื่อมระหว่างประโยคเงื่อนไข “-으면(eumyeon)” ต่อท้ายรากของคำกริยา “맑-(mag-)” ซึ่งมีตัวสะกด ทำให้ประโยคย่อยเป็นวิเศษณานุประโยค (부사절) กล่าวคือ “ถ้าอากาศแจ่มใส” ทำหน้าที่ขยายกริยา “จะไปปิกนิก” ส่วนในตัวอย่าง (2 b.) ใช้วิภัตติปัจจัยเชื่อมระหว่างประโยคเงื่อนไข “-거든(geodeun)” ต่อท้ายรากคำกริยา “오-(o-)” ซึ่งไม่มีตัวสะกด โดย “-거든(geodeun)” มีหน้าที่แสดงเงื่อนไขเช่นเดียวกัน แต่มักใช้เชื่อมกับประโยคหลักที่สื่อถึงคำสั่ง คำแนะนำหรือคำชักชวน กล่าวคือ “ถ้าฝนตกก็จงอย่าไป” เป็นการออกคำสั่งที่มีเงื่อนไขว่าหากฝนตก ผู้พูดไม่ต้องการให้ผู้ฟังไปที่ใดที่หนึ่ง ซึ่งเป็นข้อจำกัดด้านวากยสัมพันธ์ของวิภัตติปัจจัยเชื่อมระหว่างประโยคเงื่อนไข “-거든(geodeun)” ที่โดดเด่นและอาจทำให้เกิดข้อผิดพลาดในการเติมวิภัตติปัจจัยนี้ของผู้เรียนชาวต่างชาติ โดยข้อจำกัดด้านวากยสัมพันธ์ในการเติมวิภัตติปัจจัยเชื่อมระหว่างประโยคมีอยู่ด้วยกัน 4 ประการหลัก ได้แก่ 1.1) ข้อจำกัดในการใช้ประธานเดียวกันระหว่างประโยคย่อยและประโยคหลัก 1.2) ข้อจำกัดเกี่ยวกับชนิดของคำกริยาหรือคำกริยาคุณศัพท์ที่อยู่ท้ายประโยคหลัก 1.3) ข้อจำกัดในการใช้วิภัตติปัจจัยแสดงกาลของประโยคย่อย 1.4) ข้อจำกัดเกี่ยวกับชนิดของประโยคหลัก

นอกจากนี้จากการศึกษาของ Nam et al (2019) พบว่า วิภัตติปัจจัยเชื่อมประโยคเงื่อนไข “-(으)면(eumyeon)” และ “-거든(geodeun)” เคยถูกจัดรวมอยู่ในกลุ่มเดียวกับวิภัตติปัจจัยแสดงเงื่อนไขเพื่อยืนยัน “–아도(ado)” เนื่องจากประโยคย่อยและประโยคหลักที่เชื่อมด้วยวิภัตติปัจจัยทั้งสองประเภทนี้ มักแสดงถึงเหตุการณ์ที่

ยังไม่เกิดขึ้นจริงหรืออยู่ในลักษณะสมมุติเช่นเดียวกัน และจากการศึกษาของ Bak (2007) ยังพบว่า ในหลายภาษาทั่วโลก คำเชื่อมประโยคที่แสดงเงื่อนไข และ คำเชื่อมประโยคที่แสดงเงื่อนไขเพื่อยืนยัน (Concessive Conjunction) มักถูกจัดให้อยู่ในหมวดความหมายเดียวกันเช่นกัน โดยมีความแตกต่าง คือ เมื่อใช้วิภัตติปัจจัยเชื่อมในประโยคย่อย ประโยคหลักที่เป็นผลลัพธ์อาจกล่าวถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงแล้ว ซึ่งต่างจากประโยคเงื่อนไขทั่วไปที่มักแสดงถึงเหตุการณ์ที่ยังไม่เกิดขึ้น

คำสันธานเชื่อมประโยคเงื่อนไขในภาษาไทยใช้เชื่อมประโยคความซ้อน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564) โดยเชื่อมระหว่างประโยคหลักกับประโยคย่อย เช่น “เราจะไปชายหาดกัน ถ้าฝนไม่ตก” ในประโยคนี้ คำสันธานเชื่อมประโยคเงื่อนไข “ถ้า” วางไว้ข้างหน้าประโยคย่อย คือ “ฝนไม่ตก” ซึ่งทำหน้าที่ขยายกริยาของประโยคหลัก “จะไปชายหาดกัน” เรียกว่า “คำสันธานเชื่อมวิเศษณานุประโยค”และเมื่อพิจารณาตัวอย่างประโยคและผลการศึกษาของ Sinaroj and Lee (2022) ซึ่งทำการเปรียบเทียบคำสันธานเงื่อนไขในภาษาไทยกับวิภัตติปัจจัยแสดงเงื่อนไขในภาษาเกาหลี ได้แก่ “-(으)면(eumyeon)” และ “-거든(geodeun)” พบว่า คำสันธานเชื่อมประโยคเงื่อนไขในภาษาไทย ไม่ปรากฏข้อจำกัดด้านวากยสัมพันธ์ ในขณะที่วิภัตติปัจจัยเงื่อนไขในภาษาเกาหลีมีข้อจำกัดในการใช้ในหลายประเด็น โดยการเปรียบเทียบดังกล่าวพิจารณาใน 4 ด้าน ได้แก่ การใช้ประธานเดียวกันระหว่างประโยคย่อยและประโยคหลัก ชนิดของคำกริยาหรือคำกริยาคุณศัพท์ที่ปรากฏท้ายประโยคหลัก การใช้รูปแสดงกาลในประโยคย่อย และชนิดของประโยคหลัก สรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ตารางเปรียบเทียบข้อจำกัดด้านวากยสัมพันธ์ของวิภัตติปัจจัยเงื่อนไขในภาษาเกาหลีและคำสันธานในภาษาไทย

ข้อจำกัดทางวากยสัมพันธ์	คำสันธาน “ถ้า”	วิภัตติปัจจัยเชื่อมประโยค	
		-(으)면(eumyeon)	-거든(geodeun)
ข้อจำกัดด้านประธาน	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ใช้ประธานต่างกัน
ชนิดของประโยคหลัก	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ประโยคคำสั่งและชักชวนเท่านั้น
การใช้คำกริยาหรือคำกริยาคุณศัพท์ในประโยคหลัก	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ใช้คำกริยาคุณศัพท์หรือกริยานุเคราะห์ (지정사)[3]ไม่ได้
การใช้คำแสดงอดีตกาลในประโยคย่อย	ไม่มีข้อจำกัด	ใช้คำแสดงอดีต “-더-” ไม่ได้	ใช้คำแสดงอดีต “-더-”[4] ไม่ได้

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่าการใช้วิภัตติปัจจัยเชื่อมประโยคเงื่อนไขในภาษาเกาหลีมีโครงสร้างด้านวากยสัมพันธ์ที่ชัดเจนและมีข้อจำกัดหลายประการ ในขณะที่คำสันธานเชื่อมประโยคเงื่อนไขในภาษาไทยมีความยืดหยุ่นมากกว่า โดยเฉพาะในการใช้วิภัตติปัจจัย “-거든(geodeun)” มีข้อจำกัดมากกว่าการใช้ “-(으)면(eumyeon)” ทั้งในด้านการใช้ประธานระหว่างประโยคย่อยกับประโยคหลัก รวมถึงชนิดของประโยคหลักที่สามารถใช้ได้เฉพาะกับประโยคคำสั่งและประโยคชักชวนเท่านั้น ซึ่งข้อจำกัดเหล่านี้ไม่มีในภาษาไทย จึงอาจส่งผลให้ผู้เรียนเลือกใช้เฉพาะวิภัตติปัจจัยที่มีข้อจำกัดด้านวากยสัมพันธ์น้อยหรืออาจจะเกิดความสับสนและใช้ผิดพลาดได้ง่าย

คำสันธานที่ใช้เชื่อมประโยคเงื่อนไขในภาษาไทยมีอยู่หลากหลายคำ จากการศึกษาของ จิราพร โชติเธียระวงศ์ (2524) และพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 พบว่า มีจำนวน 12 คำ ได้แก่ “ถ้า, ถ้า...ก็, ถ้าหาก, ถ้าหาก

[3] ‘คำกริยาชี้เฉพาะ(지정사)’ในภาษาเกาหลี หมายถึงคำว่า “เป็น/คือ” ซึ่งนักวิชาการหลายคนพิจารณาว่า จัดอยู่ในกลุ่มเดียวกับคำกริยาและคำกริยาคุณศัพท์ ขณะที่ในพจนานุกรมภาษาเกาหลีเรียกคำนี้ว่า ‘คำชี้ภาคแสดงการก (서술격 조사)’ ซึ่งเป็นคำที่ใช้ต่อท้ายคำนาม หรือคำที่ทำหน้าที่เป็นนามในประโยค เพื่อทำให้สิ่งเหล่านั้นกลายเป็นภาคแสดง (National Institute of Korean Language, 2026)

[4] การแสดงอดีตกาลในภาษาเกาหลี คือ การเติมวิภัตติปัจจัย ‘-았/었-’ ต่อท้ายรากคำกริยาหรือคำกริยาคุณศัพท์ แล้ววางไว้หน้าวิภัตติปัจจัยลงท้ายประโยค นอกจากนี้ ยังมีการใช้วิภัตติปัจจัย ‘-더-’ เพื่อแสดงอดีตกาลเช่นกัน โดยมีนัยของการระลึกถึงหรือถ่ายทอดเหตุการณ์ในอดีตจากประสบการณ์ของผู้พูดอีกด้วย

ว่า, หาก, หากว่า, ถ้าเผื่อ, ถ้าเผื่อว่า, ถ้าแม้น, ถ้าแม้นว่า, แม้, ถ้าว่า" (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2568) อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเลือกเฉพาะคำที่ไม่ซ้ำกัน โดยนับคำที่เป็น "ถ้า" และคำที่ขึ้นต้นด้วย "ถ้า" ว่าเป็นคำเดียวกัน เนื่องจากสามารถใช้แทนกันได้ ผลการวิเคราะห์พบว่า มีคำในกลุ่ม "ถ้า" และคำที่ขึ้นต้นด้วย "ถ้า" รวมทั้งสิ้น 9 คำ จากทั้งหมด 12 คำ และคำว่า "หาก" กับ "หากว่า" ถือเป็นคำเดียวกัน คือ "หาก" ดังนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่า คำสันธานที่ใช้เชื่อมประโยคเงื่อนไขในภาษาไทยมีคำหลัก ๆ ได้แก่ "ถ้า, หาก, แม้" แต่จากการศึกษาของ นววรรณ พันธุเมธา (2559) และจิราพร โชติเธียระวงศ์ (2524) พบว่า คำว่า "แม้" เป็นคำสันธานที่ใช้เชื่อมประโยคเพื่อแสดงความขัดแย้ง กล่าวคือ มีความหมายแสดงความขัดแย้งระหว่างประโยค โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จิราพร โชติเธียระวงศ์ (2524) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการใช้คำสันธานในสมัยสุโขทัย อยุธยา กับสมัยปัจจุบันพบว่า ในสมัยสุโขทัยและอยุธยาใช้คำว่า "แม้น" ซึ่งมีความหมายเดียวกับคำว่า "แม้" ในสองกรณี คือ เพื่อแสดงเงื่อนไขและเพื่อแสดงความขัดแย้ง ตัวอย่างคำสันธาน "แม้" ที่ใช้เชื่อมประโยคเงื่อนไข เช่น

ก. แม้เกิดเป็นมนุษย์ก็จะเกิดที่ตระกูลอันมียศศักดิ์

ข. แม้กรุงเทพนครศรีอยุธยายกกองทัพไปมากมายหลายทางเห็นได้เมืองพม่ามา

สำหรับตัวอย่างที่แสดงความหมายเชิงขัดแย้ง เช่น

ค. แม้อยู่ไกล 100 โยชน์ 1 ก็ดี ยังเหม็นอยู่เลย

ง. แม้มืดเท่าใดก็ดี บ่มิพักหาเทียนแลชวาลาเลย"

อีกทั้งนักวิชาการหลายคนจึงให้ความหมายของคำสันธาน "แม้" แตกต่างกันไป ในปัจจุบัน คำว่า "แม้" มักใช้ในความหมายเพื่อแสดงความขัดแย้งเป็นหลัก นอกจากนี้ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ได้ระบุว่า คำสันธาน "แม้" ใช้เชื่อมประโยคเงื่อนไข พร้อมทั้งแสดงประโยคตัวอย่างว่า "แม้ฝนตก ฉันก็จะมา" (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2568) แต่เมื่อพิจารณาความหมายจากประโยคตัวอย่างนี้จะเห็นว่า คำว่า "แม้" มีความหมายในเชิงขัดแย้ง ดังนั้น การใช้คำสันธาน "แม้" อาจทำให้เกิดความสับสน

ด้วยเหตุนี้ทำให้ผู้เรียนภาษาเกาหลีชาวไทยอาจเกิดความสับสนในการใช้คำวิภัตติปัจจัยเชื่อมประโยคเงื่อนไข "-(으)면(eumyeon)" และ "-거든(geodeun)" ที่เปรียบเทียบกับคำสันธานเชื่อมประโยค "ถ้า" กับวิภัตติปัจจัยแสดงเงื่อนไขเพื่อยืนยัน "–아도(ado)" อันเปรียบเทียบกับคำสันธานเชื่อมประโยค "แม้" ได้ง่าย

วิธีดำเนินการวิจัย

1) ประเภทของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การใช้วิภัตติปัจจัยแสดงเงื่อนไขในภาษาเกาหลีของผู้เรียนชาวไทยจากคลังข้อมูลภาษาเกาหลีเพื่อนำไปศึกษาความแตกต่างของการใช้วิภัตติปัจจัยที่เชื่อมระหว่างประโยคเงื่อนไขในภาษาเกาหลีและคำสันธานแสดงเงื่อนไขในภาษาไทย และนำไปวิเคราะห์ปัญหาการใช้วิภัตติปัจจัยเชื่อมประโยคเงื่อนไขในภาษาเกาหลีของผู้เรียนชาวไทย ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนภาษาเกาหลีสำหรับผู้เรียนชาวไทย ตลอดจนเป็นแนวทางในการสอนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวเกาหลีได้อีกด้วย

2) เครื่องมือและวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แหล่งข้อมูลและเครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ หนังสือ ตำรา และเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง พจนานุกรมภาษาเกาหลี พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 และคลังข้อมูลภาษาเกาหลีแห่งชาติ (Korean Learners' Corpus) ซึ่งจัดทำโดยสถาบันภาษาเกาหลีแห่งชาติ (National Institute of Korean Language) ซึ่งเริ่มเก็บข้อมูลตั้งแต่ปี ค.ศ. 2015 จนถึงปี ค.ศ. 2024 และปรากฏการใช้วิภัตติปัจจัยเชื่อมประโยครวมทั้งสิ้นกว่า 363,427 ประโยค ข้อมูลดังกล่าวประกอบด้วยรายงานและการบ้านของผู้เรียนภาษาเกาหลีชาวไทย ทั้งที่ศึกษาอยู่ในสาธารณรัฐเกาหลีและในต่างประเทศ

ผู้วิจัยเข้าใช้งานคลังข้อมูลดังกล่าวผ่านเว็บไซต์ https://kcorpus.korean.go.kr/ เพื่อค้นหาประโยคที่ใช้วิภัตติปัจจัยเชื่อมประโยคเงื่อนไข โดยเลือกหมวด "วิภัตติปัจจัยเชื่อมประโยค" และกำหนดคำค้นเป็นวิภัตติปัจจัยแสดงเงื่อนไข "-(으)면(eumyeon), -거든(geodeun)" เพื่อจำกัดประเภทของคำ จากนั้นคัดเลือกเฉพาะข้อมูลที่เป็นผลงานการใช้ภาษาของผู้เรียนภาษาเกาหลีชาวไทย โดยกำหนดเงื่อนไขการค้นหาเป็น "ผู้เรียนชาวไทย" จากนั้นรวบรวมตัวอย่าง

ประโยคที่พบทั้งหมดและบันทึกข้อมูลลงในโปรแกรมไมโครซอฟท์เอ็กซ์เซล (Microsoft Excel) เพื่อเตรียมข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์

3) การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่บันทึกในโปรแกรมไมโครซอฟท์เอ็กซ์เซล (Microsoft Excel) มาใช้วิเคราะห์ปัญหาการใช้วิภัตติปัจจัยที่เชื่อมระหว่างประโยคเงื่อนไขของผู้เรียนชาวไทย โดยนำมาจำแนกและวิเคราะห์ข้อมูลดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 การจำแนกข้อมูล ผู้วิจัยจำแนกข้อมูลตามระดับความสามารถทางภาษาเกาหลีของผู้เรียน ได้แก่ ระดับต้น (ระดับ 1–2) ระดับกลาง (ระดับ 3–4) และระดับสูง (ระดับ 5–6) เพื่อนำไปวิเคราะห์แนวโน้มในการเลือกใช้วิภัตติปัจจัยเชื่อมประโยคเงื่อนไขของผู้เรียนชาวไทยและนำไปเทียบเคียงกับ “หลักสูตรการสอนภาษาเกาหลีมาตรฐานสากล (The International Standard Curriculum for Korean Language)” (Kim, J. S., 2017) จากนั้นนำเสนอผลในรูปแบบตาราง

3.2 การวิเคราะห์ปัญหาด้านวากยสัมพันธ์และการจำแนกความหมาย ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ปัญหาการใช้วิภัตติปัจจัยเชื่อมประโยคเงื่อนไขของผู้เรียนชาวไทย โดยพิจารณาข้อจำกัดด้านวากยสัมพันธ์หลัก 4 ประการ การเติมวิภัตติปัจจัย การเปลี่ยนรูปคำศัพท์ การสะกดคำ และความสัมพันธ์ระหว่างคำภายในประโยค จากนั้นจึงวิเคราะห์ปัญหาการจำแนกความหมายของวิภัตติปัจจัยเชื่อมประโยคเงื่อนไขในภาษาเกาหลี โดยมุ่งเน้นความสับสนในการแยกความหมายของคำสันธานเชื่อมประโยคเงื่อนไขในภาษาไทย ได้แก่ “ถ้า” และ “แม้” ทั้งนี้ใช้การรายงานผลแบบพรรณนา เพื่ออธิบายลักษณะและประเภทของข้อผิดพลาดที่พบอย่างเป็นระบบ

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้วิภัตติปัจจัยแสดงเงื่อนไขในภาษาเกาหลี ได้แก่ “-(으)면(eumyeon), -거든(geodeun)” ของผู้เรียนชาวไทยในคลังข้อมูลภาษา พบว่า ผู้เรียนชาวไทยใช้วิภัตติปัจจัยแสดงเงื่อนไขเกือบทั้งหมดเป็นรูป “-(으)면(eumyeon)” ในขณะที่รูป “거든(geodeun)” ปรากฏการใช้น้อยมาก โดยมีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ตารางแสดงจำนวนประโยคที่ใช้วิภัตติปัจจัยเชื่อมประโยคเงื่อนไขภาษาเกาหลีของผู้เรียนชาวไทย

วิภัตติปัจจัย	ระดับภาษาเกาหลี						
	ระดับต้น		ระดับกลาง		ระดับสูง		รวม
	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4	ระดับ 5	ระดับ 6	
-(으)면(eumyeon)	492	382	703	289	212	143	2,221
-거든(geodeun)	0	0	1	0	0	0	1

จากตารางที่ 2 จะเห็นผู้เรียนชาวไทยเลือกใช้วิภัตติปัจจัยแสดงเงื่อนไข “–(으)면(-(eu)myeon)” จำนวน 2,221 ประโยค และผู้เรียนที่ใช้มากที่สุด คือ ผู้เรียนภาษาเกาหลีในระดับ 3 ในทางตรงข้าม ผู้เรียนชาวไทยใช้วิภัตติปัจจัยแสดงเงื่อนไข “-거든(geodeun)” เพียง 1 ประโยคเท่านั้น ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ Yoon (2005) และ Seo (2013) ที่ระบุว่า “-(으)면(eumyeon)” เป็นวิภัตติปัจจัยแสดงเงื่อนไขที่ผู้เรียนใช้บ่อยที่สุด เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านวากยสัมพันธ์น้อยกว่า “-거든 (geodeun)” อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษานี้ชี้ให้เห็นปัญหาที่สำคัญของผู้เรียนชาวไทย กล่าวคือ ผู้เรียนมีแนวโน้มไม่ใช้รูป “-거든 (geodeun)” เลย

ลักษณะดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า การใช้วิภัตติปัจจัยเชื่อมประโยคเงื่อนไขของผู้เรียนชาวไทยยังคงอยู่ในกรอบของรูปแบบพื้นฐานที่เรียนในระดับต้น แม้ว่ากลุ่มตัวอย่างจะประกอบด้วยผู้เรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาเกาหลีตั้งแต่ระดับต้น ระดับกลาง ไปจนถึงระดับสูงก็ตาม กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การพัฒนาการใช้รูปไวยากรณ์ดังกล่าวไม่สอดคล้องกับระดับความสามารถทางภาษาเกาหลีของผู้เรียน อีกทั้งเมื่อนำไปพิจารณาตามแนวทางของ “หลักสูตรการสอนภาษาเกาหลีมาตรฐานสากล (The International Standard Curriculum for Korean Language)” ซึ่งเป็นกรอบอ้างอิงมาตรฐานสำหรับการออกแบบหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาเกาหลีในระดับนานาชาติ ได้กำหนดระดับและเนื้อหาไวยากรณ์ไว้อย่างเป็นลำดับขั้น โดยมีการแสดงการใช้วิภัตติปัจจัยแสดงเงื่อนไขตามระดับภาษาอย่างชัดเจน

กล่าวคือ ความสามารถภาษาเกาหลีระดับที่ 2 (ระดับต้น) กำหนดให้เรียนรูป “–(으)면(-(eu)myeon)” ขณะที่ระดับที่ 3 (ระดับกลาง) กำหนดให้เรียนรูป “-거든(geodeun)” ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ตารางแสดงรายการหลักสูตรการสอนภาษาเกาหลีมาตรฐานสากล

ระดับภาษาเกาหลี	ประเภท	รูปเดิม	รูปที่เกี่ยวข้อง	ความหมาย	มาตรฐานสากล (ระดับที่ 2)	การพัฒนาเนื้อหาการสอนไวยากรณ์
2	วิภัตติปัจจัยเชื่อมประโยค	-으면	--면	เงื่อนไข	ระดับต้น	ระดับต้น
3	วิภัตติปัจจัยเชื่อมประโยค	-거든	--거들랑	เงื่อนไข	ระดับกลาง	ระดับกลาง

จากการศึกษาปัญหาการใช้วิภัตติปัจจัยแสดงประโยคเงื่อนไข พบว่า ปัจจัยด้านวากยสัมพันธ์และการจำแนกความหมายอาจเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดข้อผิดพลาด อย่างไรก็ตาม จากการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 2 ผู้วิจัยไม่พบปัญหาที่เกี่ยวข้องกับข้อจำกัดทางวากยสัมพันธ์ทั้ง 4 ประการ ทั้งนี้ เนื่องจากผู้เรียนชาวไทยแทบไม่ใช้วิภัตติปัจจัย “-거든(geodeun)” เลย ดังนั้นการวิเคราะห์จึงมุ่งเน้นไปที่ปัญหาในการเติมวิภัตติปัจจัย การเปลี่ยนรูปคำศัพท์ ความสัมพันธ์ระหว่างคำภายในประโยค และการจำแนกความหมายของวิภัตติปัจจัยเชื่อมประโยคเงื่อนไขในภาษาเกาหลี โดยเฉพาะความสับสนในการแยกความหมายของคำสันธานเชื่อมประโยคเงื่อนไขในภาษาไทย ได้แก่ “ถ้า” และ “แม้” ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

1) การเติมวิภัตติปัจจัยเชื่อมประโยคเงื่อนไข “-면(myeon)” หรือ “-으면(eumyeon)” ผิดพลาด

(3) a. 저는 쉬는 시간이 <u>있면(x) /있으면(√)</u> 춤을 추고 피아노를 칠 겁니다.
ถ้าฉันมีเวลาว่าง ฉันจะเต้นรำและเล่นเปียโน

b. 밤에 바람이 안 <u>불으면(x) / 불면(√)</u> 덥습니다.
ถ้าตอนกลางคืนไม่มีลมจะร้อน

c. A씨를 <u>아면(x) / 알면 (√)</u> 저에게 연락하세요.
ถ้ารู้จักคุณเอ กรุณาติดต่อฉันนะคะ

จากการรวบรวมข้อผิดพลาดในการใช้วิภัตติปัจจัยเชื่อมประโยคเงื่อนไขในภาษาเกาหลีพบว่า ผู้เรียนชาวไทยมีการเติมวิภัตติปัจจัยเชื่อมประโยคเงื่อนไข “-면(myeon)” และ “-으면(eumyeon)” ผิดพลาดอย่างชัดเจน โดยในตัวอย่างข้อ (3 a.) รากคำกริยา “있-(it-)” ซึ่งมีตัวสะกดที่ไม่ใช่ “ㄹ(rieul)” จำเป็นต้องเติมวิภัตติปัจจัย “-으면(eumyeon)” ขณะที่ในตัวอย่างข้อ (3 b.–c.) ควรใช้วิภัตติปัจจัย “-면(myeon)” เนื่องจากรากคำกริยา “불-(bol-)” และ “알-(al)” มีตัวสะกด “ㄹ(rieul)” ซึ่งมีข้อจำกัดในการเติมวิภัตติปัจจัย เนื่องจากคำสันธานแสดงเงื่อนไขในภาษาไทยไม่มีหลักการเปลี่ยนรูปคำตามตัวสะกด กล่าวคือ ผู้เรียนชาวไทยมักพิจารณาเพียงว่าคำกริยามีตัวสะกด “ㄹ(rieul)” จึงเติม “-으면(eumyeon)” ตามหลักการเติมวิภัตติปัจจัยทั่วไป ส่งผลให้เกิดข้อผิดพลาดดังกล่าว

2) สะกดคำวิภัตติปัจจัยเชื่อมประโยคเงื่อนไข “-면(myeon)” หรือ “-으면(eumyeon)” ผิด

(4) a. 보통 외국인 학생들은 3년 이상 한국어를 공부하지 <u>않은면 (x) / 않으면(√)</u> 토픽이라는 시험에서 고급 점수를 받는 것은 그림의 떡이라고도 할 수 있습니다.
โดยทั่วไปแล้ว <u>ถ้า</u>นักเรียนชาวต่างชาติไม่ได้เรียนภาษาเกาหลีมากกว่า 3 ปี การจะได้คะแนนระดับสูงในการสอบที่เรียกว่า TOPIK ก็พูดได้ว่าเป็นเรื่องที่ยากเกินเอื้อม

b. 어머니는 요리를 하는 음식을 <u>먹뀨면(x) / 먹으면(√)</u> 정말 행복할 거예요.
<u>ถ้า</u>แม้ได้ทานอาหารที่ทำด้วยตัวเอง คงจะมีความสุขมากจริง ๆ

c. 저는 런닝맨을 너무 좋아해서 이 프로그램이 <u>없으먼(x) / 없으면(√)</u> 심심할 거예요.
ฉันชอบรายการ Running Man มาก <u>ถ้า</u>ไม่มีรายการนี้ก็คงจะรู้สึกเบื่อมาก

จากข้อ (4) พบว่าผู้เรียนชาวไทยสะกดคำวิภัตติปัจจัยเชื่อมระหว่างประโยคเงื่อนไข “-면(myeon)” หรือ “-으면(eumyeon)” ผิด โดยในข้อ (4 a.-b.) เขียนสะกดคำวิภัตติปัจจัย “-으면(eumyeon)” ผิดพลาด ในขณะที่ในข้อ (4 c.) เขียนสะกดคำวิภัตติปัจจัย “-면(myeon)” ผิดพลาด ทั้งนี้ข้อผิดพลาดดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนยังไม่สามารถเชื่อมโยงรูปคำของวิภัตติปัจจัยกับรูปคำกริยาได้อย่างถูกต้อง ส่งผลให้เกิดการสะกดคำผิด

3) การใช้ “-(으)면(eumyeon)” แทน “-아도(ado)”

(5) a. 외국인과 결혼하면(x) / 결혼해도(√) 더 이상하지 않습니다.
ถ้า(x) / แม้(√) แต่งงานกับชาวต่างชาติก็ไม่แปลกอีกต่อไป

b. 길을 모르면(x) / 몰라도(√) 다 괜찮다.
ถ้า(x) / แม้(√) ไม่รู้ทางก็ไม่เป็นไร

c. 마지막으로 아무리 제 꿈이 변하면(x) / 변해도(√) 저는 이젠 최선을 다하겠습니다.
สุดท้ายนี้ ถ้า(x) / แม้(√) ความฝันของฉันเปลี่ยนไปฉันก็จะพยายามให้เต็มที่

d. 그렇지만 미국에서는 무슨 일을 하면(x) / 해도(√) 중요하다고 생각합니다.
ในอเมริกา ถ้า(x) / แม้(√) ทำงานอะไรก็ถือว่าสำคัญ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในคลังข้อมูลภาษาเกาหลี พบข้อผิดพลาดที่เกิดจากความเข้าใจคลาดเคลื่อนด้านการแบ่งแยกความหมายระหว่างภาษาทั้งสอง ดังในข้อ (5) ที่ผู้เรียนเลือกใช้วิภัตติปัจจัยเชื่อมประโยคเงื่อนไข “-(으)면(eumyeon)” ซึ่งแปลเป็นภาษาไทยได้ว่า “ถ้า” แทนที่จะใช้เชื่อมประโยคเงื่อนไขเพื่อยืนยัน “-아도(ado)” ซึ่งแปลในภาษาไทยว่า “แม้” ข้อผิดพลาดดังกล่าวอาจเกิดจากความสับสนในการจำแนกความหมายของคำสันธานในภาษาไทย เนื่องจากคำว่า “ถ้า” และ “แม้” โดยพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 และงานศึกษาของ จิราพร โชติเธียระวงศ์ (2524) พบว่า คำสันธานทั้งสองคำมีหน้าที่เชื่อมประโยคที่แสดงเงื่อนไขเหมือนกัน

สรุปและอภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ปัญหาในการใช้วิภัตติปัจจัยเชื่อมประโยคเงื่อนไขในภาษาเกาหลีของผู้เรียนชาวไทยจากคลังข้อมูลภาษาเกาหลี พบว่า ผู้เรียนชาวไทยใช้วิภัตติปัจจัยเพียงรูปแบบเดียว คือ “-(으)면(eumyeon)” ซึ่งมีข้อจำกัดด้านวากยสัมพันธ์น้อย แต่การใช้ดังกล่าวไม่สอดคล้องกับระดับความสามารถทางภาษาเกาหลีของผู้เรียน รวมทั้งไม่สอดคล้องกับ “หลักสูตรการสอนภาษาเกาหลีมาตรฐานสากล (The International Standard Curriculum for Korean Language)” ซึ่งเป็นกรอบอ้างอิงมาตรฐานสำหรับการออกแบบหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาเกาหลีในระดับนานาชาติ นอกจากนี้ ปัญหาที่เกิดขึ้นยังมีสาเหตุหลักมาจากความแตกต่างด้านวากยสัมพันธ์และการจำแนกความหมายระหว่างภาษาไทยกับภาษาเกาหลี โดยสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

1) ผู้เรียนชาวไทยใช้วิภัตติปัจจัยแสดงเงื่อนไข “-(으)면(eumyeon)” จำนวน 2,221 ประโยค โดยผู้เรียนที่ใช้รูปนี้มากที่สุดคือผู้เรียนภาษาเกาหลีระดับที่ 3 ในทางตรงกันข้าม ผู้เรียนชาวไทยใช้วิภัตติปัจจัยแสดงเงื่อนไข “-거든(geodeun)” เพียง 1 ประโยคเท่านั้น ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนชาวไทยแทบไม่ใช้รูป “-거든(geodeun)” เลย ส่งผลให้การใช้วิภัตติปัจจัยเชื่อมประโยคเงื่อนไขของผู้เรียนมีลักษณะจำกัดอยู่ในระดับต้น กล่าวคือ ตามแนวทางของหลักสูตรการสอนภาษาเกาหลีมาตรฐานสากล ซึ่งกำหนดลำดับการเรียนรู้ไวยากรณ์ตามระดับความสามารถทางภาษา พบว่า ในระดับที่ 2 (ระดับต้น) ผู้เรียนควรเรียนรู้การใช้รูป “-(으)면(eumyeon)” ขณะที่ในระดับที่ 3 (ระดับกลาง) ผู้เรียนควรเริ่มเรียนรู้และใช้รูป “-거든(geodeun)” อย่างไรก็ตาม ผู้เรียนชาวไทยยังคงใช้รูป “-(으)면(eumyeon)” เป็นหลัก แม้จะอยู่ในระดับที่ควรเริ่มใช้รูป “-거든(geodeun)” แล้วก็ตาม

2) ผู้เรียนชาวไทยมีปัญหาในการเลือกใช้วิภัตติปัจจัยเชื่อมประโยคเงื่อนไข “-면(myeon)” และ “-으면(eumyeon)” โดยไม่สอดคล้องกับหลักการเติมวิภัตติปัจจัยตามตัวสะกดของรากคำในภาษาเกาหลี โดยเฉพาะกรณีที่รากคำมีหรือไม่มีตัวสะกด “ㄹ(rieul)” ซึ่งเป็นข้อจำกัดที่ไม่มีในภาษาไทย ส่งผลให้ผู้เรียนไม่สามารถเลือกใช้รูปคำ

ได้อย่างถูกต้อง ผลการวิเคราะห์นี้ยังสะท้อนให้เห็นว่า ผู้เรียนชาวไทยเลือกใช้คำวิภัตติปัจจัยแสดงเงื่อนไข “-(으)면(eumyeon)” ที่มีข้อจำกัดด้านวากยสัมพันธ์น้อย แต่ยังใช้ผิดพลาด

3) ผู้เรียนชาวไทยมีปัญหาด้านการสะกดคำวิภัตติปัจจัยเชื่อมประโยคเงื่อนไข “-면(myeon)” และ “-으면(eumyeon)” สะท้อนให้เห็นถึงความไม่มั่นคงในการเชื่อมโยงระหว่างรูปคำกริยาและรูปคำของวิภัตติปัจจัย

4) ผู้เรียนชาวไทยมีปัญหาในการใช้วิภัตติปัจจัยแสดงเงื่อนไข “-(으)면(eumyeon)” แทนวิภัตติปัจจัยแสดงเงื่อนไขเพื่อยืนยัน “-아도(ado)” ทั้งนี้ข้อผิดพลาดในข้อนี้มีรากฐานมาจาก ปัญหาการแบ่งแยกความหมายของคำสันธานเชื่อมประโยคเงื่อนไข “ถ้า” และ “แม้” ในภาษาไทย เนื่องจากวิภัตติปัจจัยแสดงเงื่อนไขเพื่อยืนยัน “-아도(ado)” มีความหมายในภาษาไทยตรงกับคำว่า “แม้” ซึ่งคำว่า “แม้” ในภาษาไทยเป็นคำสันธานเชื่อมประโยคเงื่อนไข

อย่างไรก็ตาม จากการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลการใช้วิภัตติปัจจัยแสดงเงื่อนไขของผู้เรียนชาวไทย ผู้วิจัยไม่พบปัญหาที่เกี่ยวข้องกับข้อจำกัดทางวากยสัมพันธ์ทั้ง 4 ประการ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้เรียนชาวไทยแทบไม่ใช้วิภัตติปัจจัย “-거든(geodeun)” และมักเลือกใช้วิภัตติปัจจัย “-(으)면(eumyeon)” ซึ่งมีข้อจำกัดทางวากยสัมพันธ์ที่ยืดหยุ่นมากกว่า

โดยสรุป ผู้เรียนชาวไทยมักเลือกใช้เฉพาะวิภัตติปัจจัยเชื่อมประโยคเงื่อนไขที่มีข้อจำกัดด้านวากยสัมพันธ์น้อย อย่างไรก็ตามยังพบการใช้ผิดพลาดและปัญหาในการสะกดคำ อีกทั้งการเลือกใช้วิภัตติปัจจัยดังกล่าวยังไม่สอดคล้องกับระดับภาษาของผู้เรียนและหลักสูตรการสอนภาษาเกาหลีมาตรฐานสากล ข้อผิดพลาดในการใช้วิภัตติปัจจัยเชื่อมประโยคเงื่อนไขในภาษาเกาหลีของผู้เรียนชาวไทยมีสาเหตุสำคัญจากการขาดความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการเติมวิภัตติปัจจัยตามตัวสะกดและการสะกดคำ ตลอดจนความไม่ชัดเจนในการแยกแยะความหมายระหว่างโครงสร้างประโยคเงื่อนไขและประโยคเงื่อนไขเพื่อยืนยัน ประเด็นดังกล่าวควรได้รับการพิจารณาในการออกแบบการเรียนการสอนภาษาเกาหลีสำหรับผู้เรียนชาวไทย

ข้อเสนอแนะ

1) ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนชาวไทยมักเลือกใช้วิภัตติปัจจัยเชื่อมประโยคเงื่อนไขในภาษาเกาหลีที่มีข้อจำกัดด้านวากยสัมพันธ์น้อย และยังมีความสับสนในการใช้วิภัตติปัจจัยดังกล่าว โดยเฉพาะในกรณีที่มีความหมายใกล้เคียงกับคำสันธานภาษาไทย ดังนั้น ในการเรียนการสอนภาษาเกาหลีควรให้ความสำคัญกับการอธิบายความหมายและหน้าที่ของวิภัตติปัจจัยแต่ละรูปแบบอย่างชัดเจน พร้อมทั้งเปรียบเทียบกับคำเชื่อมในภาษาไทย เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

2) ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในอนาคต

การวิจัยครั้งนี้ไม่พบข้อผิดพลาดที่เกี่ยวข้องกับข้อจำกัดทางวากยสัมพันธ์หลักทั้ง 4 ประการในคลังข้อมูลภาษาเกาหลี เนื่องจากผู้เรียนชาวไทยใช้วิภัตติปัจจัยแสดงเงื่อนไขเพียง “-(으)면(eumyeon)” เท่านั้น อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการศึกษาเฉพาะเกี่ยวกับข้อจำกัดด้านวากยสัมพันธ์ดังกล่าวในบริบทของผู้เรียนชาวไทยเพิ่มเติม เพื่อให้เข้าใจปัญหาเชิงโครงสร้างของภาษาเกาหลีได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบการใช้ “-(으)면(eumyeon)” แทน “-아도(ado)” ดังนั้นการวิจัยในอนาคตควรมุ่งศึกษาการใช้วิภัตติปัจจัย “-아도(ado)” ของผู้เรียนชาวไทยเพิ่มเติม เพื่อทำความเข้าใจลักษณะข้อผิดพลาดดังกล่าวอย่างเป็นระบบ

เอกสารอ้างอิง

จิราพร โชติเธียระวงศ์. (2524). *การศึกษาเปรียบเทียบการใช้คำสันธานในสมัยสุโขทัย อยุธยา กับสมัยปัจจุบัน.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย). https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/54186

เทพี พันธุเมธา. (2529). *การใช้สันธานในสมัยรัตนโกสินทร์.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย). https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/47376

นววรรณ พันธุเมธา. (2559). *ไวยากรณ์ไทย*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พัชรินทร์ ดวงศรี. (2537). *ประโยคเงื่อนไขเพื่อยืนยันในภาษาไทย.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย). https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/29917

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). *หนังสืออุเทศภาษาไทย ชุดบรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 3 ชนิดของคำ วลี ประโยคและสัมพันธสาร*. สถาบันภาษาไทย.

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2554). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. ราชบัณฑิตยสภา. https://dictionary.orst.go.th/

อภิชญา แก้วอุทัย. (2562). *คำเชื่อมในภาษาไทยถิ่นใต้ การศึกษาเชิงประวัติ.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย). https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/9423

Bak, S. Y. (2007). Concession and Condition. *The Discourse and Cognitive Linguistics Society*, 14(1), 63-84. http://dx.doi.org/10.15718/discog.2007.14.1.63

Jang, Y. H. (2007). *Remarks on The Extended Sentence*. *The Society of Poetics & Linguistics*, 14, 191-220. https://kiss.kstudy.com/Detail/Ar?key=2660075

Jitsiraphan Srisuraramanee. (2014). *A Study of Thai Learner's Error on the Korean Conjunctive Ending.* (Master's thesis, Sangmyung University). https://docviewer.nanet.go.kr/reader/viewer

Kim, J. S. (2017). *A Summary of the International Standard Curriculum for Korean Language* (Research report). National Institute of Korean Language.

Lee, I.-S., Lee, S.-O., & Chae, W. (1997). *The Korean language*. Shingumunhwasa.

Nam, K.-S., Ko, Y.-K., Yoo, H.-K., & Choi, H.-Y. (2019). Pyojun gugeo munbeopron [The standard Korean grammar] (Rev. ed.). Seoul, South Korea: Hankookmunhwasa.

National Institute of Korean Language. (2015). *Korean Learners' Corpus*. Korean Learners' Corpus Search Engine. https://kcorpus.korean.go.kr/

National Institute of Korean Language. (2026). *Standard Korean Dictionary*. https://stdict.korean.go.kr/main/main.do/

Seo, J. S. (2013). *Korean Grammar*. Jibmoondand Press.

Sinaroj, N. & Lee, K. Y. (2022). A Contrastive Study on Korean Conditional Connective Endings and Thai Correspondence expressions. *Journal of the Research Society of Language and Literature*, 114, 63–88. http://dx.doi.org/10.17297/rsll.2022.114..003

Yoon, P. H. (2005). *Korean Connective Endings*. Pagijong Press.

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

Academic Leadership of School Administrators Affecting Effectveness of Teaching Management of Teacher in Schools Under The Office of Sakon Nakhon Primary Educational Service Area 3

ทวีชัย ประศรี[1] , นาวี อุดร[2*] จักรพันธุ์ จันทร์เจริญ[3]
Taweechai Prasri[1], Nawee Udorn[2*] Chakraphan Chancharoen[3]

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา (2) ศึกษาประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียน (3) ศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู และ (4) ศึกษาอำนาจพยากรณ์ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 3 จำนวน 308 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 136 คน และครู จำนวน 172 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ร้อยละได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอนเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 2 ฉบับ คือ (1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหารายข้อระหว่าง .06-1.00 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .42-.77 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .92 (2) ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียน มีค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหารายข้อระหว่าง .60-1.00 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .45-.81 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .95 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ตัวแปรภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 มี 4 ตัวแปร ได้แก่ ด้านการนิเทศ ติดตามและประเมินการจัดการเรียนรู้ (X_7) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย (X_1) ด้านการจัดการเรียนการสอน (X_3)

---

[1]คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม จังหวัดนครพนม 48000
Faculty of Education, Nakhon Phanom University, Nakhon Phanom 48000 Thailand
[2*]คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม จังหวัดนครพนม 48000
Faculty of Education, Nakhon Phanom University, Nakhon Phanom 48000 Thailand
E-mail: wichaiprasri@gmail.com
[3]คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม จังหวัดนครพนม 48000
Faculty of Education, Nakhon Phanom University, Nakhon Phanom 48000 Thailand
*Corresponding author

Received: 30 December 2025; ***Revised***: 5 February 2026; ***Accepted***: 6 March 2026

ด้านการพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา (X_5) สามารถพยากรณ์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 4 ด้าน ร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 43 (R^2= .43) และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ ±.25) และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$Y' = 1.93 + .18X_7 + .17 X_1 + .12X_3 + .10X_5$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$Zy' = .26Z_7 + .25Z_1 + .18Z_3 + .14Z_5$

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ; ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียน; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

Abstract

Academic leadership is essential for school administrators and serves as a key mechanism in driving organizational success and enhancing the quality of learning within educational institutions. The purposes of this research were to: (1) examine and compare the academic leadership of school administrators classified by administrative status and school size; (2) examine and compare the effectiveness of teachers' learning management in schools classified by administrative status and school size; (3) investigate the relationship between school administrators' academic leadership and the effectiveness of teachers' learning management in schools; and (4) examine the predictive power of school administrators' academic leadership on the effectiveness of teachers' learning management in schools under the Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 3. The sample consisted of 308 participants, including 136 school administrators and 172 teachers. The sample size was determined using the percentage criterion, and the participants were selected through multistage random sampling. The research instruments consisted of two questionnaires: (1) a questionnaire on the academic leadership of school administrators, with an Index of Item Congruence (IOC) ranging from .60 to 1.00, item discrimination values ranging from .42 to .77, and an overall reliability coefficient of .92; and (2) a questionnaire on the effectiveness of teachers' learning management in schools, with an IOC ranging from .60 to 1.00, item discrimination values ranging from .45 to .81, and an overall reliability coefficient of .95. The statistical methods employed included percentage, mean, standard deviation, independent samples t-test, one-way analysis of variance, Pearson's correlation coefficient, and stepwise multiple regression analysis.

The results revealed that: (1) the overall level of school administrators' academic leadership was high; significant differences were found based on administrative status at the .01 level, while no significant differences were found based on school size; (2) the overall level of teachers' learning management effectiveness was high; significant differences were found based on administrative status at the .01 level, while no significant differences were found based on school size; (3) school administrators' academic leadership was positively correlated with teachers' learning management effectiveness at a moderate level, with statistical significance at the .01 level; and (4) four dimensions of academic leadership significantly predicted teachers' learning management effectiveness at the .01 level: supervision, monitoring, and evaluation of learning management (X_7), vision, mission, and goal setting (X_1), instructional management (X_3), and professional development of teachers and educational personnel (X_5). These variables jointly accounted for 43 percent of the variance in

teachers' learning management effectiveness (R^2 = .43). The standard error of estimate was ±.25. The predictive equations were expressed as follows:

Raw score prediction equation:

$$Y' = 1.93 + .18X_7 + .17 X_1 + .12X_3 + .10X_5$$

Standard score prediction equation:

$$Zy' = .26Z_7 + .25Z_1 + .18Z_3 + .14Z_5$$

Keywords: Academic Leadership; Teachers' Learning Management Effectiveness; Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office

บทนำ

ผู้บริหารสถานศึกษาคือผู้นำวิชาชีพที่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการปฏิรูปการศึกษา มีสมรรถนะในการจัดการศึกษามีความสามารถในการบริหารสถานศึกษา มีความรู้ความสามารถในการจัดการความรู้และพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการชั้นเรียนการจัดการและพัฒนาหลักสูตรรวมทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวิจัยในชั้นเรียน ทั้งการวิจัยและพัฒนากระบวนการบริหารและกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน (กิ่งแก้ว เกื้อหนองขุ่น, 2560) ในการบริหารงานวิชาการที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา จำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจในหน้าที่ของการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพของการศึกษาอันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจของสถานศึกษาต้องคำนึงถึงการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศทำให้ดีที่สุด นำไปสู่คุณภาพที่คาดหวัง ต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการศึกษาโดยให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการทำให้ผลผลิตมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การบริหารงานวิชาการจึงถือเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารโรงเรียนทั้งมวล เพราะงานวิชาการ คือ การกิจกรรมหลักของโรงเรียน ดังนั้นความสำเร็จของการบริหารงานวิชาการจึงเป็นเครื่องยืนยันถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารงานในทุก ๆ ด้าน ผลสำเร็จของการทำงานในโรงเรียนส่งผลต่อโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนที่มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น (ปิยธิดา ทาปลัด, 2561)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับบริบททางด้านคุณภาพทางการศึกษา พบว่า ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ประจำปีการศึกษา 2567 ผลการทดสอบของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติมากกว่าขีดจำกัดล่างของค่าเฉลี่ยผลการทดสอบแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งปัญหาเหล่านี้อาจมาจากการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู และจากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2567 กับผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานของระดับประเทศ มีค่าเฉลี่ยรวม 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ มีค่าร้อยละลดลง (-5.16) และจากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนการเปรียบเทียบผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2567 มีค่าเฉลี่ยรวม 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ มีค่าร้อยละลดลง (-5.46) ทำให้ต้องมีการพัฒนาอย่างเร่งด่วน เนื่องจากเป็นตัวบ่งชี้ถึงคุณภาพการศึกษาโรงเรียนจึงต้องกำหนดเป้าหมายว่าแต่ละปีจะทำอย่างไร จำเป็นต้องศึกษาแนวทางเพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ

ผลการดำเนินงานด้านวิชาการจากการเปรียบเทียบผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ต่ำกว่าปีการศึกษา 2566 แต่จากการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2567 กับคะแนนเฉลี่ย ระดับ สพฐ. และระดับประเทศ พบว่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถทุกด้านมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าระดับ สพฐ. ระดับประเทศ จะเห็นได้ว่าผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2567 โดยรวมเมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ระดับ สพฐ. และระดับประเทศ พบว่า ความสามารถทุกด้านมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าระดับ สพฐ. และระดับประเทศ ซึ่งเนื่องมาจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 มีระบบบริหารการจัดการการพัฒนาการศึกษาที่ตรงจุด มีการสำรวจสภาพปัญหาความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาในสังกัด กำหนดแนวทางพัฒนาด้านการอ่าน โดยมีนโยบายปีทองการอ่านออก เขียนได้ ในปีการศึกษา 2566 และในปีการศึกษา 2567 ต่อยอดนโยบายการอ่านออกเขียนได้ ลายมือสวย จึงถือเป็นปัจจัยความสำเร็จหนึ่ง ที่ส่งผลให้ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 3 มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า ระดับสพฐ. ระดับประเทศ ทุกด้าน ปีการศึกษา 2567 (ผลการทดสอบทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3, 2568)

จากความเป็นมาและความสำคัญที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการทั้งหน่วยงานสถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปใช้วางแผนพัฒนาในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาให้มีศักยภาพ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการ

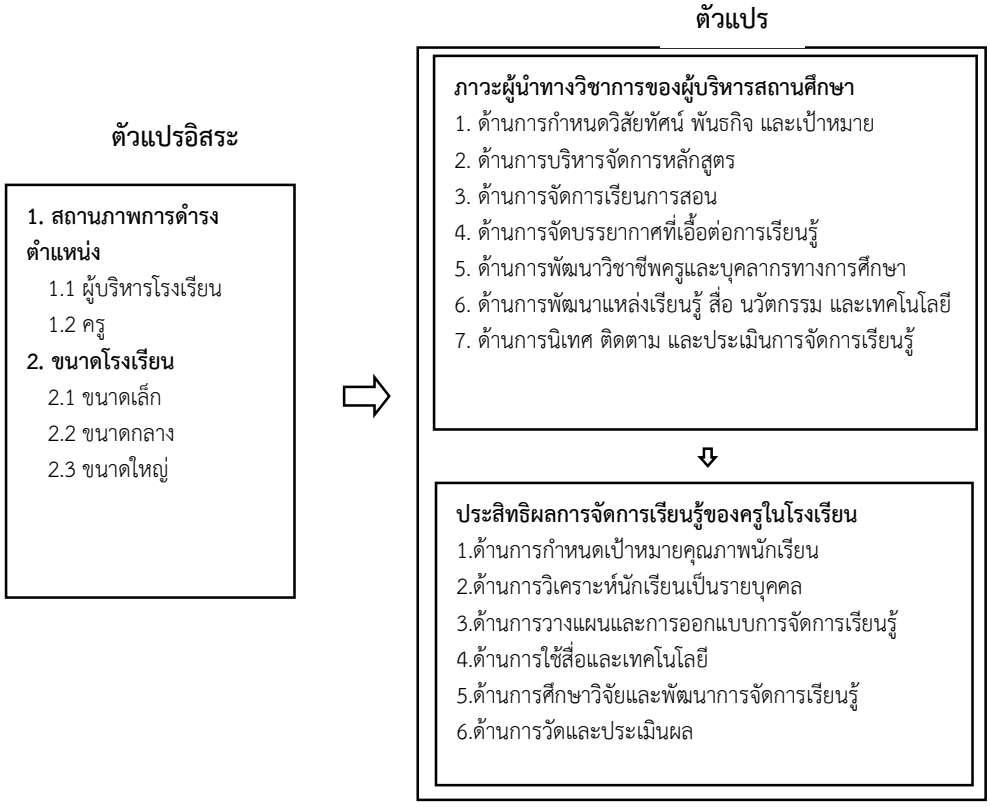
บริหารงานวิชาการ ควบคู่ไปกับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียน อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนให้บรรลุผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กับ ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3
4. เพื่อศึกษาอำนาจพยากรณ์ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยผู้วิจัยได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวคิดของ Baguio and Tagadiad (2023), ไชยา ภาวะบุตร (2560), อัศนีย์ สุกิจใจ (2560), จิณณวัตร ปะโคทัง (2561), กาญจนา สุระคำ (2562), ภารดี อนันต์นาวี (2562), สุรัสวดี ปุยะติ (2562), อิฏฐิรา ทรงกิติพิศาล (2563), ศิริพงษ์ กลั่นไพฑูรย์ (2564), ภคพร เลิกนอก และ เอกราช โฆษิตพิมานเวช (2565) องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามี 7 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย 2) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย 3) ด้านการจัดการเรียนการสอน 4) ด้านการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 5) ด้านการพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา 6) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี 7) ด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนตามแนวคิดของ Hough & Duncan (1970), กระทรวงศึกษาธิการ หลักสูตรแกนกลาง (2551), ฉัตรชัย หวังมีจงมี (2560), ทิศนา แขมมณี (2560), เรณู บุญเสริฐ (2561), วิลาพัณย์ อุรบุญนวลชาติ (2561), คณะกรรมการอิสระเพื่อปฏิรูปการศึกษา (2562), สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (2563), สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564), จุฬาลักษณ์ โสระพันธ์. (2564). องค์ประกอบของประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู มี 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการกำหนดเป้าหมายคุณภาพนักเรียน 2) ด้านการวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล 3) ด้านการวางแผนและการออกแบบการจัดการเรียนรู้ 4) ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี 5) ด้านการศึกษาวิจัยและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ 6) ด้านการวัดและประเมินผล

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียน

2. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อย่างน้อย 1 ด้าน สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนได้

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ปีการศึกษา 2568 รวมจำนวน 2,307 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 206 คน และครู จำนวน 1,844 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2568)

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 308 คน ซึ่งได้จากการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) และได้ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 136 คน และครู จำนวน 172 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีลักษณะเป็นแบบสอบถามจำนวน 2 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหารายข้อระหว่าง .60-1.00 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .42-.77 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .92

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียน มีค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหารายข้อระหว่าง .60-1.00 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .45-.81 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .95

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยดำเนินการเก็บรวบรวม ดังนี้

1. ขอหนังสือจากงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม เพื่อขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามไปยังผู้บริหารโรงเรียนและครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม

2. นำหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม พร้อมด้วยแบบสอบถามส่งถึงโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยจัดส่งแบบสอบถามทางออนไลน์ (Google Forms) ไปให้โรงเรียนทั้งหมด 181 แห่ง จำนวน 308 ฉบับ

3. เก็บรวบรวมแบบสอบถาม พร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้องของการตอบแบบสอบถาม จำนวน 308 ฉบับ ได้คืน 308 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยมีการวิเคราะห์ ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นการสำรวจรายการ โดยการหาค่าความถี่และร้อยละ นำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยายความเรียง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 4 วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียน ใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation)

ตอนที่ 5 วิเคราะห์หาอำนาจการพยากรณ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียน โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ แบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเมื่อจำแนกตามสถานภาพ พบว่า เป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 44.2 ครู จำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 55.8 และจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 36.4 โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 37.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 26.3 รวมทั้งหมด 308 คน คิดเป็นร้อยละ 100

2. ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.32) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\overline{X}$ = 4.25-4.38) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านที่ 5 การพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา ($\overline{X}$ = 4.38) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านที่ 1 ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย ($\overline{X}$ = 4.25) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ด้าน	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย	4.25	.45	มาก
2	ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร	4.31	.44	มาก
3	ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.33	.49	มาก
4	ด้านการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้	4.34	.46	มาก
5	ด้านการพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา	4.38	.48	มาก
6	ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี	4.37	.46	มาก
7	ด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินการจัดการเรียนรู้	4.28	.47	มาก
	รวม	**4.32**	**.37**	**มาก**

3. ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.34) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X}$= 4.29-4.42) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านที่ 4 ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี ($\bar{X}$= 4.42) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านที่ 2 ด้านการวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X}$= 4.29) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลระดับการปฏิบัติประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ด้าน	ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	ด้านการกำหนดเป้าหมายคุณภาพนักเรียน	4.40	.39	มาก
2	ด้านการวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล	4.29	.46	มาก
3	ด้านการวางแผนและการออกแบบการจัดการเรียนรู้	4.34	.44	มาก
4	ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี	4.42	.40	มาก
5	ด้านการศึกษาวิจัยและพัฒนาการจัดการเรียนรู้	4.31	.43	มาก
6	ด้านการวัดและประเมินผล	4.30	.42	มาก
	รวม	**4.34**	**.33**	**มาก**

4. ผลการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า โดยภาพรวมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (r_{XY}= .65) กับประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนในระดับปานกลาง

5. ผลการวิเคราะห์หาอำนาจพยากรณ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า

5.1 ค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ที่ใช้ในการศึกษา จำนวนทั้งหมด 28 ค่า ทั้ง 28 ค่า มีค่าความสัมพันธ์กันในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) อยู่ระหว่าง .44-.71 แสดงให้เห็นว่าลักษณะความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยเป็นความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง โดยในทุกค่าความสัมพันธ์ หากตัวแปรตัวหนึ่งมีค่าสูงแล้วอีกตัวแปรหนึ่งจะมีค่าสูงด้วย หรือหากตัวแปรหนึ่งมีค่าต่ำ แล้วอีกตัวแปรหนึ่งจะมีค่าต่ำด้วย

5.2 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่นำมาวิเคราะห์ จำนวน 7 ด้าน พบว่า มีจำนวน 4 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร สามารถเรียงลำดับจากตัวแปรพยากรณ์ที่มีค่า B สูงไปต่ำได้ดังนี้ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย (X_1) ด้านการนิเทศติดตาม และประเมินการจัดการเรียนรู้ (X_7) ด้านการพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา (X_5) ด้านการจัดการเรียนการสอน (X_3) สามารถพยากรณ์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 4 ด้าน ร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 41 (R^2= .64) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์หาอำนาจพยากรณ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	B	SEb	Beta	t	Sig.
ด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินการจัดการเรียนรู้ (X_7)	.18	.04	.26	4.68**	.00
ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย (X_1)	.17	.04	.25	4.77**	.00
ด้านการจัดการเรียนการสอน (X_3)	.12	.04	.18	3.07**	.00
ด้านการพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา (X_5)	.10	.04	.14	2.45*	.01
R = .65 R^2= .43 Adjusted R^2 = .42 SE_{est}= .25 F = 56.01 a = 1.93					

5.3 สามารถเขียนสมการพยากรณ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = 1.93 + .18X_7 + .17\ X_1 + .12X_3 + .10X_5$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Zy' = .26Z_7 + .25Z_1 + .18Z_3 + .14Z_5$$

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ผู้วิจัยพบว่า มีประเด็นน่าสนใจที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการวิจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยภาพรวมมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการส่งเสริม พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

2. ผลการวิจัยประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยภาพรวมมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการกำหนดเป้าหมายคุณภาพนักเรียน และด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า โดยภาพรวมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (r_{XY}= .65) กับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูในระดับค่อนข้างสูง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

4. ผลการวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 มีจำนวน 4 ด้านที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 สามารถเรียงลำดับจากตัวแปรพยากรณ์ที่มีค่า B สูงไปต่ำได้ดังนี้ ด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินการจัดการเรียนรู้ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา สามารถพยากรณ์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 4 ด้านร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 65 (R^2= .65) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ผู้วิจัยพบว่า มีประเด็นน่าสนใจที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการวิจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยภาพรวมมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาเข้าใจและเชี่ยวชาญระบบงานวิชาการซึ่งถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงาน พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการเพิ่มพูนการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งอาศัยกระบวนการเกี่ยวกับการกำหนดวิสัยทัศน์ กำหนดเป้าหมาย และกำหนดพันธกิจการเรียนรู้ การจัดการหลักสูตรและการสอนการพัฒนานักเรียน การพัฒนาครูและการส่งเสริมบรรยากาศสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมการเรียนรู้โดยการโน้มน้าวจูงใจหรือชี้นำให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษา เข้าใจ ตระหนัก รวมพลังและสานสัมพันธ์กันเพื่อให้เกิดคุณภาพของการจัดการเรียนการสอน และคุณภาพของผู้เรียนอันเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา (อัจฉรา นิยมภา, 2561) สอดคล้องกับวิจัยสอดคล้องกับวิจัยของ ปรียาภรณ์ เรืองเจริญ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิจัยประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยภาพรวมมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากมีการร่วมกันวางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครู ผู้บริหารได้ลงมากำกับนิเทศ ติดตามการทำงานของครูอย่างใกล้ชิด มีการร่วมมือกันเพื่อให้โรงเรียนผ่านเกณฑ์มาตรฐานในการประเมินของสมศ. เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และยกระดับการจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานตามที่กำหนดไว้ ทำให้ผู้เรียนได้เข้าใจแนวทาง และเห็นความสำคัญในการ จดการเรียนรู้ของครูด้วยเหตุนี้ทำให้ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครู มีประสิทธิภาพประสิทธิผลอยู่ในระดับสูง (ธีรพงษ์ แสงสิทธิ์, 2560) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มัสยา นามเหลา และคณะ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในจังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู นักเรียน โดยรวมและรายด้านมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับสูง

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า โดยภาพรวมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (r_{xy} = .65) กับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูในระดับค่อนข้างสูง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาเข้าใจและเชี่ยวชาญระบบงานวิชาการซึ่งถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงาน พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการเพิ่มพูนการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งอาศัยกระบวนการเกี่ยวกับการกำหนดวิสัยทัศน์ กำหนดเป้าหมาย และกำหนดพันธกิจการเรียนรู้ การจัดการหลักสูตรและการสอนการพัฒนานักเรียน การพัฒนาครูและการส่งเสริมบรรยากาศสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมการเรียนรู้โดยการโน้มน้าว จูงใจหรือชี้นำให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษา เข้าใจ ตระหนัก รวมพลังและสานสัมพันธ์กันเพื่อให้เกิด

คุณภาพของการจัดการเรียนการสอน และคุณภาพของผู้เรียนอันเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา (อัจฉรา นิยมภา, 2561) ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ สาวิตรี มาตขาว (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่เลือกมาศึกษาทุกปัจจัย มีการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนอยู่ในระดับมาก 3) ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันทางบวกกับประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้านโดยมีความสัมพันธ์กัน ในระดับมาก และมีความสัมพันธ์ทางบวกเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการและประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนทั้ง 7 ด้าน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01)

4. ผลการวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 มีจำนวน 4 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 สามารถเรียงลำดับจากตัวแปรพยากรณ์ที่มีค่า B สูงไปต่ำได้ดังนี้ ด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินการจัดการเรียนรู้ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา สามารถพยากรณ์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 4 ด้าน ร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 43 (R2= .43) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนนั้น ต้องอาศัยปัจจัยสนับสนุนหลายด้าน โดยการบริหารจัดการการเรียนรู้ที่ดี มีการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี การส่งเสริมพัฒนาครูและการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างต่อเนื่องเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อความสำเร็จ เมื่อผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ ครูได้รับการพัฒนาทักษะการสอนและวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ดีขึ้น จะช่วยให้ครูสามารถปรับปรุงวิธีการสอนให้ตรงตามความต้องการของนักเรียนแต่ละกลุ่ม ทำให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น (มนัญญา ปัดถาวงษ์, 2562) สอดคล้องกับงานวิจัยของปวีณา คำชมภู (2561, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยในการบริหารงานวิชาการ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ ผลสำเร็จในการบริหารงานวิชาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ ชลนิชา ศิลาพงษ์ (2564) ศึกษาวิจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีอำนาจพยากรณ์ ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอน และด้านการพัฒนาคุณภาพนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการพัฒนาครูและบุคลากรด้าน วิชาการ และด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลจากการวิจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการวิจัยมาวิเคราะห์เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและความต้องการของผู้เรียนในอนาคต โดยใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์จากงานวิจัยเป็นแนวทางในการกำหนดพันธกิจที่สามารถปฏิบัติได้จริงและตอบสนองต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ควรกำหนดเป้าหมายที่วัดผลได้และมีความท้าทาย เพื่อเป็นแรงจูงใจในการพัฒนาของบุคลากรทุกฝ่าย ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพิจารณาและปรับปรุงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อให้ทิศทางการบริหารและการพัฒนาสถานศึกษามีความสอดคล้องและนำไปสู่ความสำเร็จตามผลการวิจัยอย่างแท้จริง

2. ผลจากการวิจัยประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียน พบว่า ด้านการวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาระบบการวิเคราะห์

นักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้เข้าใจศักยภาพ ความต้องการ และปัญหาของผู้เรียนแต่ละคนได้อย่างลึกซึ้ง ควรส่งเสริมให้ครูใช้ข้อมูลจากการวิจัยในการวางแผนการสอนและการแนะแนวที่เหมาะสมกับนักเรียนรายบุคคล นอกจากนี้ควรพัฒนาฐานข้อมูลสารสนเทศนักเรียนเพื่อใช้ในการติดตามและประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสร้างวัฒนธรรมการใช้ข้อมูลเชิงวิจัยในการตัดสินใจด้านการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

3. ผลจากการวิจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียน พบว่า ด้านที่ส่งผล คือ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย ด้านการนิเทศ ติดตามและประเมินการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นในการพัฒนาการศึกษานั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับ 4 ด้าน จะช่วยให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียน ในสถานศึกษาระดับอื่น ๆ เช่น ระดับมัธยมศึกษา ระดับอาชีวศึกษา ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบ เป็นต้น เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและครู

2. ควรมีการวิจัยสภาพปัจจุบัน สภาพพึงประสงค์และแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียน เพื่อนำข้อมูลสภาพและความต้องการจำเป็นไปวางแผนการพัฒนาการพัฒนาการศึกษา

3. ควรมีการวิจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในด้านต่าง ๆ ของครูเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพของการบริหารจัดการเรียนรู้

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

กาญจนา สุระคำ. (2561). *บทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา.*กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. https://so09.tcithaijo.org/index.php/nsc/article/view/5831

กิ่งแก้ว เกื้อหนองขุ่น. (2560). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27.* (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด).

คณะกรรมการอิสระเพื่อปฏิรูปการศึกษา. (2562). *รายงานการศึกษาเพื่อการปฏิรูปการศึกษาไทย.* สำนักนายกรัฐมนตรี.

ฉัตรชัย หวังมีจงมี. (2560). *สมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 : ปรับการเรียนเปลี่ยนสมรรถนะ.* https://www.journalhri.com/artical/article_1202_3.html

จิณณวัตร ปะโคทัง. (2561). *ภาวะผู้นำยุคดิจิทัล สำหรับผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ.*: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

จุฬาลักษณ์ โสระพันธ์. (2564). *หน่วยที่ 3 ทฤษฎีการเรียนรู้กับการจัดการเรียนรู้.* เอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ทิศนา แขมมณี. (2562). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 23). ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.http://e-book.chula.ac.th

ปิยธิดา ทาปลัด (2561). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยบูรพา). https://buuir.buu.ac.th/xmlui/handle/1234567890/7395

ภคพร เลิกนอก & เอกราช โฆษิตพิมานเวช. (2565). องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาขอนแก่น, 9*(2), 76–85.

https://so03.tci-thaijo.org/index.php/reru/article/view/273133

ภารดี อนันต์นาวี. (2562). การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออก. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 30*(2), 40–55. https://so07.tcithaijo.org/index.php/JMCR/article/view/5509?utm_source=chatgpt.com https://so04.tcithaijo.org/index.php/JAPDEAT/article/view/267875

เรณู บุญเสริฐ. (2561). *แนวคิดและการวัดผลประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครู*. ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ. https://so04.tci-thaijo.org/index.php/mgsj/article/view/275243

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2563). *แนวทางการประเมินการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน.* https://www.niets.or.th

สุรัสวดี ปุยะติ. (2567). การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. *วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 16*(30), 215 – 227. https://ejournals.swu.ac.th/index.php/index/search/authors/view?givenNam5

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช (2567). *นโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการปีงบประมาณพ.ศ. 2567.* http://www.moe.go.th/360 policu-and-focus-moe-fiscal.year-2024/

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช (2568). กรุงเทพมหานคร: *องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา http://academic.obec.go.th/web/news/view/75

อัศนีย์ สุกิจใจ. (2560). *รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวิชาการตามหลักพุทธธรรมของผู้บริหารโรงเรียนวิถีพุทธ ในจังหวัดนครสวรรค์*. (ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย). https://so02.tci-thaijo.org/index.php/Pitchayatat/article/view/244327

อิฎฐิรา ทรงกิติพิศาล. (2563).กลยุทธ์การบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย). https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/4397/

ไชยา ภาวะบุตร. (2560). *ภาวะผู้นำทางวิชาการ* (พิมพ์ครั้งที่ 4). https://ph01.tci-thaijo.org/index.php/csnp_veis1/article/view/250830

Baguio, E. D., & Tagadiad, C. L. (2023). The influence of instructional leadership and organizational socialization on teacher self-efficacy. *International Journal of Research and Innovation in Social Science*.

Hough, J. B., & Duncan, J. K. (1970). *Teaching: Description and analysis*. (No Title).

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1

The Leadership of School Administrators Affecting Work Motivation of Teachers Under Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 1

อลงกรณ์ แก้วสอนดี[1]*, อัครวัฒน์ บุปผาทวีศักดิ์[2], นาวี อุดร[3]
Alongkorn Kaewsorndee[1]*, Akkharawat Buppataweesak[2], Nawee Udorn[3]

บทคัดย่อ

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทอย่างยิ่งต่อความสำเร็จในการบริหารและจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการสร้างแรงจูงใจให้แก่ครูผู้สอน ผู้บริหารต้องเข้าใจและพร้อมสนับสนุนให้ครูปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มประสิทธิภาพ อันนำไปสู่คุณภาพการจัดการศึกษาที่ดียิ่งขึ้น งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู (2) ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู 260 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำแนกเป็น 2 ฉบับ คือ (1) แบบสอบถามภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง .80-1.00 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .56 -.83 มีค่า ความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .93 (2) แบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง .60-1.00 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .40-.71 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .95 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ค่าทีแบบ Independent Samples การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า (1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถาน โดยรวม อยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2) แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพ โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 (3) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 (4) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ร่วมส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ด้านวิสัยทัศน์ (X_2) ด้านทักษะการสื่อสาร (X_1) ด้านการคิดเชิงกลยุทธ์ (X_5) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ (X_3)สามารถพยากรณ์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรพยากรณ์ ทั้ง 4 ด้าน ร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 72 ความคาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ เท่ากับ ± .14 สามารถเขียนสมการ ได้ดังนี้

[1*]คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม จังหวัดนครพนม 48000
Faculty of Education, Nakhon Phanom University, Nakhon Phanom 48000 Thailand
E-mail: 676150110150@npu.ac.th
[2]คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม จังหวัดนครพนม 48000
Faculty of Education, Nakhon Phanom University, Nakhon Phanom 48000 Thailand
[3]คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม จังหวัดนครพนม 48000
Faculty of Education, Nakhon Phanom University, Nakhon Phanom 48000 Thailand
*Corresponding author

Received: 31 December 2025; ***Revised***: 19 February 2026; ***Accepted***: 27 February 2026

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$Y' = 1.09 + .25X_2 + .24X_5 + .17X_1 + .09X_3$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$Zy' = .36Z_2 + .31Z_5 + .27Z_1 + .15Z_3$

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา; แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1

Abstract

The Leadership of school administrators plays a crucial role in enhancing administrative effectiveness and improving educational quality. Appropriate leadership foster teachers' motivation, creates a positive working atmosphere, and encourages participation, leading to greater teacher commitment and dedication and improved educational outcomes. The purposes of this research were to : (1) examine the relationship between school administrators' leadership and teachers' work motivation; and (2) investigate the leadership of school administrators that affects teachers' work motivation under the Nakhon Phanom primary Educational Service Area Office 1.

The sample consisted of 260 school administrators and teachers, selected using the percentage criterion and stratified random sampling. The research instruments comprised two questionnaires: (1) a questionnaire on school administrators' leadership, with the Index of Item-Objective Congruence (ioc) ranging from .80 to 1.00, item discrimination values between .56 and .83, and an overall reliability coefficient of .93; and (2) a questionnaire on teachers' work motivation, with ioc values ranging from .60 to 1.00, item discrimination values between .40 and .71, and an overall reliability coefficient of .95. The statistical methods employed included percentage, mean, standard deviation, an independent-samples t-test, one-way analysis of variance (ANOVA), Pearson's product–moment correlation coefficient, and stepwise multiple regression analysis.

The results revealed that: (1) the overall leadership of school administrators was at a high level. Comparisons by administrative status showed statistically significant differences at the .01 level, while comparisons by school size revealed statistically significant differences at the .05 level; (2) teachers' work motivation was overall at a high level, with statistically significant differences by administrative status and school size at the .05 level; (3) school administrators' leadership was positively and highly correlated with teachers' work motivation at the .01 level of significance; and (4) four leadership dimensions—visionary leadership (X2), communication skills (X1), strategic thinking (X5), and inspirational leadership (X3) —significantly predicted teachers' work motivation at the .01 level. Together, these variables accounted for 72 percent of the variance in teachers' work motivation. The standard error of estimate was ±.14.

The prediction equations were as follows : forecasting equation in raw scores

$Y' = 1.09 + .25X_2 + .24X_5 + .17X_1 + .09X_3$

Forecasting equation in standard scores

$Zy' = .36Z_2 + .31Z_5 + .27Z_1 + .15Z_3$

Keywords: School Administrator Leadership; Motivation for the Implementation of Teachers; Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 1

บทนำ

การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาคน พัฒนาสังคม และพัฒนาประเทศ ทำหน้าที่เป็นกลไกหลักในการเสริมสร้างกำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกในศตวรรษที่ 21 การศึกษายิ่งทวีความสำคัญมากขึ้น เพราะเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน และการยืนหยัดอย่างมั่นคงในเวทีโลก ภายใต้บริบททางเศรษฐกิจและสังคมที่มีความเคลื่อนไหวตลอดเวลา ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและลงทุนในการพัฒนาการศึกษา เพื่อยกระดับทรัพยากรมนุษย์ให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลง ทั้งในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของตนเองสำหรับประเทศไทย ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) โดยมุ่งพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยให้มีความรู้ ทักษะ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและทิศทางการพัฒนาประเทศ ภายใต้แรงกดดันจากกระแสโลกาภิวัตน์และปัญหาภายในประเทศที่ต้องเผชิญ ทั้งนี้เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน สร้างสังคมคุณธรรม จริยธรรม และนำพาประเทศก้าวข้ามกับดักรายได้ปานกลางสู่การเป็นประเทศพัฒนาแล้ว รองรับการเปลี่ยนแปลงทั้งในปัจจุบันและอนาคต (ไชยา ภาวะบุตร, 2560) ในบริบทดังกล่าว ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นบุคคลสำคัญที่มีบทบาทอย่างยิ่งต่อความสำเร็จขององค์กร ผู้บริหารที่มีคุณภาพจำเป็นต้องแสดงบทบาทความเป็นผู้นำอย่างชัดเจน เห็นคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความสามารถในการบริหารจัดการองค์กรให้เป็นระบบ มีประสิทธิภาพ และเกิดความเรียบร้อย สามารถสื่อสารได้อย่างสร้างสรรค์ สร้างความเข้าใจ และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี พร้อมทั้งใช้อิทธิพลเชิงบวกในการขับเคลื่อนบุคลากรและผู้เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสมนอกจากนี้ ผู้บริหารต้องมีความรู้ทั้งด้านหลักการบริหาร เทคนิคการจัดการ และการปฏิบัติงาน สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ แนวทาง และขั้นตอนการดำเนินงานได้อย่างชัดเจนรวมถึงประสานความร่วมมือกับบุคลากรและหน่วยงานต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิผล เพราะสถานศึกษาเป็นหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่วางรากฐานการพัฒนาประเทศ ความสำเร็จของการจัดการศึกษาและความก้าวหน้าของประเทศจึงขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ

ภาวะผู้นำเป็นคุณลักษณะที่สำคัญอย่างยิ่งของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาและขับเคลื่อนองค์กรให้ก้าวหน้าอย่างมั่นคง ภาวะผู้นำสะท้อนถึงศักยภาพของผู้บริหารในการริเริ่มสร้างสรรค์ ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง และนำพาองค์กรให้บรรลุเป้าหมาย โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จและได้รับรางวัลต่างยอมรับตรงกันว่า ปัจจัยสำคัญของความสำเร็จคือบทบาทของผู้บริหารเป็นหลัก ทั้งนี้เพราะทรัพยากรบุคคลถือเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กร การใช้ภาวะผู้นำอย่างเหมาะสมช่วยให้บุคลากรยอมรับทั้งด้วยความเข้าใจและความเต็มใจ ผู้นำที่ดีจึงสามารถสร้างความร่วมมือ ความพึงพอใจ และบรรยากาศการทำงานเป็นทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารที่ได้รับการยอมรับจากบุคลากรย่อมได้รับการยกย่องให้เป็นผู้นำขององค์กรอย่างแท้จริง (ชำนาญ คำปัญโญสีโนทัย, 2559) ในบริบทปัจจุบันผู้บริหารจำเป็นต้องมีพลังผลักดันและวิสัยทัศน์ในการนำพาองค์กรสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ ผู้นำควรแสดงพฤติกรรมที่สามารถจูงใจให้บุคลากรปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจและมุ่งมั่น ภาวะผู้นำที่เข้มแข็งจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานบรรลุผลทั้งในด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผล ครูเป็นบุคลากรสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในฐานะวิชาชีพด้านการจัดการเรียนการสอน ครูมีหน้าที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ทั้งในสถานศึกษาของรัฐและเอกชน (ทิศนา แขมมณี, 2560) การพัฒนาการศึกษาให้ก้าวหน้าอย่างยั่งยืนจำเป็นต้องอาศัยครูเป็นกลไกหลักในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน ครูที่มีแรงจูงใจสูงย่อมมุ่งพัฒนาเทคนิคการสอน แสวงหาความรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ด้วยความตั้งใจที่จะยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนและสร้างความภาคภูมิใจในวิชาชีพ ที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการพัฒนาวิชาชีพ แรงจูงใจของครูเป็นพลังสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนการดำเนินงานของโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ เพราะแรงจูงใจเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความตั้งใจ ความทุ่มเทและความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของครู อันส่งผลโดยตรงต่อความสำเร็จของผู้เรียน ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญขององค์กรทางการศึกษา แรงจูงใจสามารถเกิดขึ้นได้ทั้งจากปัจจัยภายในและภายนอก ปัจจัยภายใน ได้แก่ ความภาคภูมิใจในวิชาชีพ ความพึงพอใจในการทำงาน และความรักในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ส่วนปัจจัยภายนอก ได้แก่ คำชมเชย การยกย่อง การเลื่อนตำแหน่ง รางวัลตอบแทน ตลอดจนสภาพแวดล้อมในการทำงานที่เอื้อต่อการพัฒนา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรเข้าใจธรรมชาติของแรงจูงใจทั้งสองด้าน และนำมาประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสมกับครูแต่ละบุคคล

การสร้างแรงจูงใจที่มีประสิทธิภาพควรเริ่มจากการยอมรับในศักยภาพของครู สนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง และเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและกำหนดทิศทางขององค์กร ควบคู่กับการสื่อสารอย่างจริงใจ มีความเป็นธรรม และสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน เมื่อครูได้รับแรงจูงใจที่เหมาะสม ย่อมเกิดทัศนคติเชิงบวกต่อการทำงาน และสามารถยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ได้ (วิโรจน์ สารรัตนะ, 2561)

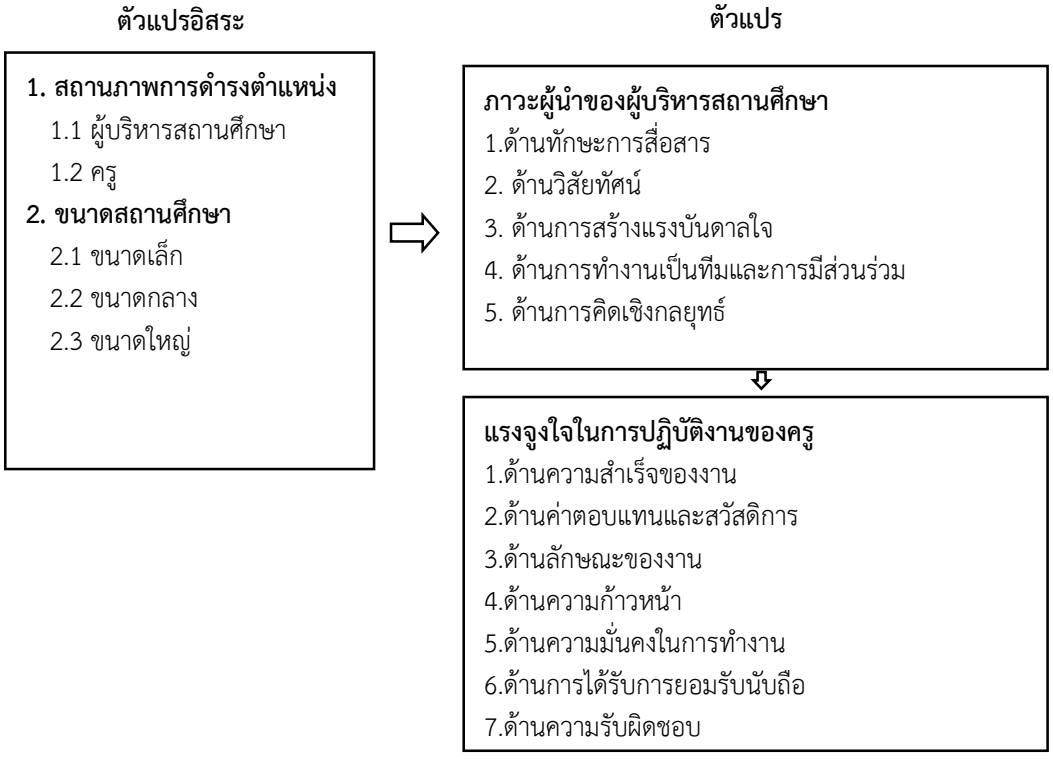
ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาจึงไม่เพียงแต่มีบทบาทในการบริหารจัดการองค์กรเท่านั้น แต่ยังเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างขวัญกำลังใจ ความพึงพอใจ และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครู อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืนในระยะยาว ทั้งนี้เพราะผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำที่ดีจะสามารถสร้างบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อการเรียนรู้และความร่วมมือ ทำให้ครูรู้สึกปลอดภัยและมั่นใจในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง เมื่อครูได้รับการสนับสนุนอย่างเหมาะสม ทั้งด้านทรัพยากร คำแนะนำ และการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ย่อมเกิดความกระตือรือร้นและตั้งใจพัฒนาการสอนให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1
2. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 จากการศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ได้เป็นกรอบแนวความคิดในการวิจัยดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1

2. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างน้อย 1 ด้าน ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ได้

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 จำนวน 2,594 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 244 คน และครู 2,350 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 : 10 มิถุนายน 2568)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 จำนวน 260 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 90 คน และครู 170 คน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) และได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยมีขั้นตอนของการสุ่ม ดังนี้

1. การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการกำหนดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ ทั้งนี้ เนื่องจากจำนวนประชากรมีน้อย จึงปรับเกณฑ์ร้อยละ เพื่อให้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเป็นไปตามเกณฑ์ที่สามารถวิเคราะห์ได้ ดังนี้

2. ผู้บริหาร สถานศึกษาขนาดเล็ก ร้อยละ 35 จากประชากร จำนวน 141 คน ได้ผู้บริหารเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง ร้อยละ 40 จากประชากรจำนวน 88 คน ได้ผู้บริหารเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 35 คน และผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ร้อยละ 35 จากประชากร จำนวน 15 คน ได้ผู้บริหารเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 คน

3. ครู สถานศึกษาขนาดเล็ก ร้อยละ 5 จากประชากร จำนวน 1,217 คน ได้ครูเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 54 คน ครูสถานศึกษาขนาดกลาง ร้อยละ 5 จากประชากร จำนวน 1,010 คน ได้ครูเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน และครู สถานศึกษาขนาดใหญ่ร้อยละ 25 จากประชากร จำนวน 264 คน ได้ครูเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 66 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีลักษณะเป็นแบบสอบถามจำนวน 2 ฉบับ ดังนี้

1. แบบสอบถามภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกสูงสุด จำนวน 25 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .56 - .83 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .93 ซึ่งถือได้ว่ามีความเชื่อมั่นสูงสามารถนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไปได้

2. แบบสอบถามแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู โดยเลือกข้อคำถามที่มี ค่าอำนาจจำแนกสูงสุด จำนวน 35 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .40 - .71 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .95 ซึ่งถือได้ว่ามีความเชื่อมั่นสูงสามารถนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไปได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ขอหนังสือจากงาน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม เพื่อขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามไปยังผู้บริหารสถานศึกษาและครูของสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม

2. จัดส่งแบบสอบถามทางออนไลน์ไปให้สถานศึกษาทั้งหมด 90 โรงเรียน จำนวน 260 ฉบับ ผ่านทางสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม โดยจัดส่งแบบสอบถามทางออนไลน์ (Google Forms)

3. เก็บรวบรวมแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยเก็บและรอรับแบบสอบถามกลับคืนมาจากสถานศึกษา จำนวน 260 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 พร้อมทั้ง ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม

4. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยมีการวิเคราะห์ ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นการสำรวจรายการ โดยการหาค่าความถี่และร้อยละ นำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยายความเรียง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป หาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป หาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 4 วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation)

ตอนที่ 5 วิเคราะห์หาอำนาจการพยากรณ์ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ แบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเมื่อจำแนกตามสถานภาพ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 34.62 ครู จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 65.38 เมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า เป็นผู้บริหารและครูจากสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 40 ผู้บริหารและครูจากสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 33.08 ผู้บริหารและครู จากสถานศึกษาขนาดใหญ่จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 26.92 รวมทั้งหมด 260 คน คิดเป็นร้อยละ 100

2. ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรม ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=4.49) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน ($\overline{X}$=4.51) และอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน ($\overline{X}$=4.46-4.49) ด้านมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม ($\overline{X}$=4.51) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านวิสัยทัศน์ ($\overline{X}$= 4.46) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลระดับพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมและจำแนก เป็นรายด้าน

ด้าน	ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ
1	ด้านทักษะการสื่อสาร	4.48	.35	มาก
2	ด้านวิสัยทัศน์	4.46	.38	มาก
3	ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ	4.49	.43	มาก
4	ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม	4.51	.39	มากที่สุด
5	ด้านการคิดเชิงกลยุทธ์	4.47	.42	มาก
	รวม	4.49	.31	มาก

3. ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรม แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=4.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน ($\overline{X}$=4.52) และอยู่ในระดับมาก 6 ด้าน ($\overline{X}$=4.34-4.50) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านลักษณะของงาน ($\overline{X}$=4.52) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความสำเร็จของงาน ($\overline{X}$=4.34) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลระดับพฤติกรรมแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 โดยรวม จำแนกเป็นรายด้าน

ด้าน	แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ
1	ด้านความสำเร็จของงาน	4.34	.43	มาก
2	ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ	4.43	.40	มาก
3	ด้านลักษณะของงาน	4.52	.42	มากที่สุด
4	ด้านความก้าวหน้า	4.46	.41	มาก
5	ด้านความมั่นคงในการทำงาน	4.49	.38	มาก
6	ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ	4.45	.39	มาก
7	ด้านความรับผิดชอบ	4.50	.44	มาก
	รวม	**4.46**	**.27**	**มาก**

4. ผลการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู พบว่า โดยรวมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (r_{xy}=.84) กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในระดับสูง

5. ผลการวิเคราะห์หาอำนาจพยากรณ์ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่นำมาวิเคราะห์จำนวน 5 ด้าน พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา มีจำนวน 4 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกบานครพนม เขต 1 สามารถเรียงลำดับจากตัวแปรพยากรณ์ ที่มีค่า B สูงไปต่ำได้ ดังนี้ 1. ด้านวิสัยทัศน์ (X_2) 2. ด้านทักษะการสื่อสาร (X_1) 3. ด้านการคิดเชิงกลยุทธ์ (X_5) 4.ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ (X_3) โดยตัวแปรพยากรณ์ ทั้ง 4 ด้าน ร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 72 (R^2=.72) มีความคาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ เท่ากับ ± .14 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์หาอำนาจพยากรณ์ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจ ในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา	B	SE_b	Beta	t	Sig.
1. ด้านวิสัยทัศน์ (X_2)	.25	.03	.36	7.26**	0.00
2. ด้านทักษะการสื่อสาร (X_1)	.24	.03	.31	7.17**	0.00
3. ด้านการคิดเชิงกลยุทธ์ (X_5)	.17	.02	.27	7.39**	0.00
4. ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ (X_3)	.09	.03	.15	3.53**	0.00
R = .85 R^2 = .72 R^2_{adj} = .72 SE_{est} = .14 F = 167.33 a = 1.09					

5.1 สามารถเขียนสมการพยากรณ์ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจ ในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = 1.09 + .25X_2 + .24X_1 + .17X_5 + .09X_3$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Zy' = .36Z_2 + .31Z_1 + .27Z_5 + .15Z_3$$

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิจัยภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน และอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านวิสัยทัศน์

2. ผลการวิจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน และอยู่ในระดับมาก 6 ด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านลักษณะของงาน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความสำเร็จของงาน

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู พบว่า โดยรวม ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (r_{xy}=.84) กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในระดับสูง

4. ผลการวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์ของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู มีจำนวน 4 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 สามารถเรียงลำดับจากตัวแปรพยากรณ์ ที่มีค่าสูงที่สุดไปหาค่าต่ำที่สุดได้ ดังนี้ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านทักษะการสื่อสาร ด้านการคิดเชิงกลยุทธ์ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ สามารถพยากรณ์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรพยากรณ์ ทั้ง 4 ด้าน ร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 72 (R^2 =.72) ความคาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ เท่ากับ ± .14

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามสมมติฐานดังนี้

1. ผลการวิจัยภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้านและอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน ทั้งนี้ อาจเนื่องจากประสบการณ์และคุณสมบัติของผู้บริหารอาจมีประสบการณ์การทำงานด้านการศึกษาและการบริหารงาน ทำให้มีความสามารถในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญนภา ศรีแปลก (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของสมศักดิ์ ยางเบือก (2566) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้ อาจเนื่องจากครูมีความผูกพันต่อวิชาชีพและสถานศึกษาได้รับการสนับสนุนด้านสวัสดิการและความก้าวหน้าในงาน บรรยากาศการทำงานเอื้อต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารให้กำลังใจและส่งเสริมการทำงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อนร่วมงานมีความร่วมมือและช่วยเหลือกันเป็นอย่างดีครูตระหนักถึงความสำคัญของบทบาทในการพัฒนาผู้เรียนจึงส่งผลให้แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทิศชากร แสนสุริวงค์ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยแรงจูงใจใน การทำงานของครูที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยแรงจูงใจในการทำงานของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Alam and Farid (2011) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจของครู เพื่อตรวจสอบปัจจัยที่มีผลต่อระดับแรงจูงใจของครูระดับมัธยมศึกษาในเมืองรางวัลปินดี การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อระบุปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจของครู ผลกระทบของความเครียด สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความวิตกกังวลในห้องเรียน และความเครียดในการสอบ

เมื่อพิจารณาจากผลการวิจัยพบว่า ครูไม่พอใจกับสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม การเลือกอาชีพ พฤติกรรมของนักเรียน และความเครียดในการสอบ ครูจำนวนหนึ่งรู้สึกว่าไม่ได้รับค่าจ้างตามความสามารถ การศึกษาครั้งนี้ได้เสนอแนวทางว่าครูควรเข้ารับการฝึกอบรม ครูควรได้รับการยอมรับนับถือตามความเหมาะสม และควรได้รับค่าตอบแทนตามคุณสมบัติและความสามารถ

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู พบว่า โดยรวมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีการเสริมสร้างแรงจูงใจโดยใช้กระบวนการ ความสามารถ ความคล่องแคล่ว ความชำนาญ และมีอิทธิพลเหนือคนอื่น สามารถกระตุ้นจูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติงานในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 (กรรณิกา เรดมอนด์, 2559) สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐธิดา สุระเสนา (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู โดยรวม พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลการวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์ของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู พบว่า มีจำนวน 4 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 เรียงลำดับจากตัวแปรพยากรณ์ ประกอบด้วย ด้านวิสัยทัศน์ ด้านทักษะการสื่อสาร ด้านการคิดเชิงกลยุทธ์ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ สามารถพยากรณ์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ โดยตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 4 ด้าน ร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 72 (R^2=.72) สอดคล้องกับแนวคิดของ สมศักดิ์ ยางเบือก (2566) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ด้านภาวะผู้นำแบบมุ่งผลสำเร็จ (X4) สามารถเขียนสมการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ดังนี้ Yt′ = 2.714 + .394X4 ZYt′ = .556Z4 สอดคล้องกับงานวิจัย จิตรเลขา ทองสุข (2567) ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ ด้านการคิดแก้ปัญหา ด้านทักษะการสื่อสารของผู้บริหาร และด้านเทคโนโลยี ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน ได้ คือ Z’Y = .243Z2+ .271Z4 + .181Z1 + .163Z3

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1

1.1 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา วิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาวิสัยทัศน์ของผู้บริหารอย่างลึกซึ้ง และควรขยายกลุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุมพื้นที่และระดับการศึกษาที่หลากหลายมากขึ้น

1.2 แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู วิจัยครั้งต่อไป ควรเปรียบเทียบผลระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายและครอบคลุมเป็นแนวทางในการยกระดับคุณภาพการศึกษาในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาระดับอื่น ๆ และ ระดับมัธยมศึกษา ระดับอาชีวศึกษา และศูนย์การศึกษาพิเศษ เพื่อเปรียบเทียบลักษณะภาวะผู้นำในแต่ละระดับการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมภาวะผู้นำของผู้บริหารให้เหมาะสมกับลักษณะของสถานศึกษาแต่ละประเภทได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

กรรณิกา เรดมอนด์. (2559). *ตัวบ่งชี้ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21* สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. (ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย). https://phd.mbuisc.ac.th/full%20thesis/kanika.pdf?utm_source=chatgpt.com

จิตรเลขา ทองสุข, และคณะ. (2567). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, 25*(1), 205–218.

ชำนาญ คำปัญโญสีโนทัย. (2559). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในฝัน*: พหุกรณีศึกษา (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร). https://gsmis.snru.ac.th/e-thesis/thesis_detail?r=543H97104&utm_source=chatgpt.com

ไชยา ภาวะบุตร. (2560). *ภาวะผู้นำทางวิชาการ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ณัฐธิดา สุระเสนา. (2564). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู* (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร). https://gsmis.snru.ac.th/e-thesis/thesis_detail?r=62421229128

ทิศชากร แสนสุริวงค์. (2561). *ปัจจัยแรงจูงใจในการทำงานของครูที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษา* (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร). https://gsmis.snru.ac.th/e-thesis/thesis_detail?r=59421229125&utm_source=chatgpt.com

ทิศนา แขมมณี. (2560). *ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 21). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.

บุญวัฒน์ คำชูราษฎร์. (2564). *ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู* (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร) https://gsmis.snru.ac.th/e-thesis/file_att1/2021113062421229132_fulltext.pdf?utm_source=chatgpt.com

เพ็ญนภา ศรีแปลก. (2563). *การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.* (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี https://www.etheses.rbru.ac.th/showthesis.php?theid=352&group=20

วิโรจน์ สารรัตนะ และคณะ. (2561). ภาวะผู้นำสำหรับศตวรรษที่ 21. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, *20*(1), 261–271.

สมศักดิ์ ยางเบือก. (2566). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู* (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร). https://gsmis.snru.ac.th/e-thesis/thesis_detail?r=64421229219

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579.* พริกหวานกราฟิค.

Alam, M. T., & Farid, S. (2011). Factors affecting teachers' motivation. *International Journal of Business and Social Science, 2*(1), 298–304.

ผลกระทบของราคาน้ำมันดิบและอัตราแลกเปลี่ยนต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย

The Impact of Crude Oil Prices and Exchange Rates on Economic Growth in Thailand

ประภัสสร คำสวัสดิ์*
Praphatsorn Khumsawat*

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ศึกษาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงราคาน้ำมันดิบและอัตราแลกเปลี่ยนที่มีต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยใช้แบบจำลอง ARDL (Autoregressive Distributed Lag) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ในระยะสั้นและระยะยาว โดยใช้ข้อมูลรายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 – 2567 โดยใช้ข้อมูลสถิติจาก World Bank Group, Statista และ Trading Economics Thailand ผลการวิจัยพบว่า ในระยะยาว ราคาน้ำมันดิบและอัตราแลกเปลี่ยนมีผลกระทบต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีนัยสำคัญ โดยราคาน้ำมันดิบมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเติบโตทางเศรษฐกิจ ขณะที่อัตราแลกเปลี่ยนมีความสัมพันธ์เชิงลบ ในระยะสั้นพบว่า อัตราการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจในอดีตส่งผลต่อการเติบโตในปัจจุบันในทิศทางเดียวกัน โดยราคาน้ำมันในปัจจุบันกระตุ้นเศรษฐกิจ ขณะที่ราคาน้ำมันในอดีตมีผลกระทบเชิงลบต่อเศรษฐกิจ

คำสำคัญ : ราคาน้ำมันดิบ; อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ; แบบจำลอง ARDL

Abstract

This study examined the impact of changes in crude oil prices and exchange rates on the economic growth of Thailand by employing the Autoregressive Distributed Lag (ARDL) model to analyze both short-run and long-run relationships. The study used annual data from 1994 to 2024, with statistical data obtained from The World Bank Group, Statista, and Trading Economics Thailand. The results indicated that, in the long run, crude oil prices and exchange rates have significant effects on economic growth. Crude oil prices showed a positive relationship with economic growth, while the exchange rate showed a negative relationship. In the short run, the results revealed that past economic growth affected current economic growth in the same direction. Current crude oil prices stimulated the economy, whereas past oil prices had a negative impact on the economy.

Keywords: Crude Oil Prices; Economic Growth; ARDL Model

*สำนักงานวิจัยและพัฒนานวัตกรรม มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี
Office of Research and Innovation Development, Sripatum University Chonburi Campus
E-mail: Praphatsorn.cu@gmail.com
*Corresponding author

Received: *6 January 2026 ;* ***Revised:*** *11 March 2026;* ***Accepted:*** *30 April 2026*

บทนำ

ในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา ความผันผวนของราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของหลายประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่ต้องพึ่งพาการนำเข้าพลังงานจากต่างประเทศอย่างประเทศไทย เนื่องจากประเทศไทยมีการนำเข้าน้ำมันดิบและผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมในสัดส่วนสูงเพื่อรองรับความต้องการใช้พลังงานภายในประเทศ การเพิ่มขึ้นของราคาน้ำมันดิบจึงมักส่งผลให้ต้นทุนการผลิตและค่าขนส่งปรับตัวสูงขึ้น ซึ่งสามารถส่งผ่านไปสู่ระดับราคาสินค้าและบริการในระบบเศรษฐกิจ ก่อให้เกิดแรงกดดันด้านเงินเฟ้อ และอาจส่งผลกระทบต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจโดยรวม (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2548) ตัวอย่างที่สำคัญคือ ในปี พ.ศ. 2551 ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกปรับตัวเพิ่มขึ้นสูงกว่า 140 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล (CNBC.com, 2008) ซึ่งเป็นระดับสูงสุดในช่วงเวลาดังกล่าว ส่งผลให้หลายประเทศทั่วโลกเผชิญกับแรงกดดันด้านต้นทุนการผลิตและเงินเฟ้อที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว สำหรับประเทศไทย อัตราเงินเฟ้อทั่วไปเพิ่มขึ้นเป็นประมาณ 5.5% ในปี พ.ศ. 2551 (world score card.com, 2025) ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลจากการเพิ่มขึ้นของราคาพลังงานและต้นทุนการผลิตในระบบเศรษฐกิจ นอกจากนี้ ในช่วงปี พ.ศ. 2565 ภายหลังสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครน ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกปรับตัวสูงขึ้นอีกครั้ง โดยราคาน้ำมันดิบเบรนท์เพิ่มขึ้นเกินกว่า 100 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล (U.S. Energy Information Administration (EIA), 2026) ส่งผลให้ประเทศไทยเผชิญกับแรงกดดันด้านเงินเฟ้อ โดยอัตราเงินเฟ้อทั่วไปเพิ่มขึ้นเป็นประมาณ 6.1% ในปี พ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นระดับสูงสุดในรอบกว่าทศวรรษ (สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า, 2566) ขณะเดียวกัน ความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนยังมีบทบาทสำคัญต่อภาคการค้า การลงทุน และเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนสามารถส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันทางการค้า ตลอดจนต้นทุนการนำเข้าสินค้า โดยเฉพาะสินค้าพลังงาน ซึ่งประเทศไทยยังคงพึ่งพาการนำเข้าพลังงานจากต่างประเทศในระดับสูง ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนจึงอาจส่งผลต่อภาคเศรษฐกิจผ่านกลไกของราคานำเข้า ต้นทุนการผลิต และความสามารถในการแข่งขันของภาคการส่งออก มีงานวิจัยที่ผ่านมาได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างราคาน้ำมันดิบ อัตราแลกเปลี่ยน และการเติบโตทางเศรษฐกิจในบริบทของประเทศต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม งานวิจัยจำนวนหนึ่งมุ่งศึกษาผลกระทบของราคาน้ำมันดิบต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจเพียงบางตัวชี้วัด เช่น การว่างงานหรือการลงทุน (Rafiq et al., 2009) ขณะที่งานวิจัยบางส่วนศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างราคาน้ำมันดิบ อัตราแลกเปลี่ยน และการเติบโตทางเศรษฐกิจในบริบทของประเทศผู้ส่งออกน้ำมัน เช่น ประเทศไนจีเรีย (Musa et al., 2019) ซึ่งมีโครงสร้างเศรษฐกิจแตกต่างจากประเทศที่พึ่งพาการนำเข้าพลังงานอย่างประเทศไทย นอกจากนี้ งานวิจัยในช่วงหลัง เช่น Hidthiir et al. (2024) และ Mwiya et al. (2024) แม้จะศึกษาปัจจัยมหภาคที่ส่งผลต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจ แต่ส่วนใหญ่ใช้ข้อมูลแบบกลุ่มประเทศ (panel data) ซึ่งอาจไม่สามารถสะท้อนพลวัตทางเศรษฐกิจของแต่ละประเทศได้อย่างเฉพาะเจาะจง

จากการทบทวนงานวิจัยที่ผ่านมา พบว่างานศึกษาส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ผลกระทบของราคาน้ำมันดิบต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจในบางมิติ หรือศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรเศรษฐกิจมหภาคในบริบทของประเทศผู้ส่งออกน้ำมัน หรือใช้ข้อมูลแบบกลุ่มประเทศ ซึ่งอาจไม่สามารถสะท้อนลักษณะเฉพาะของเศรษฐกิจไทยได้อย่างชัดเจน ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างราคาน้ำมันดิบ อัตราแลกเปลี่ยน และการเติบโตทางเศรษฐกิจในบริบทของประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลอนุกรมเวลาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 ถึง พ.ศ. 2567 ซึ่งครอบคลุมเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจที่สำคัญหลายช่วงเวลา เช่น วิกฤตการเงินเอเชียในปี พ.ศ. 2540 วิกฤตการเงินโลกในปี พ.ศ. 2551 และการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในปี พ.ศ. 2563 โดยการศึกษานี้ใช้แบบจำลอง **Autoregressive Distributed Lag (ARDL)** ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทางเศรษฐกิจดังกล่าว เนื่องจากเป็นวิธีการทางเศรษฐมิติที่สามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวระหว่างตัวแปรอนุกรมเวลาได้ภายในกรอบการวิเคราะห์เดียวกัน อีกทั้งยังสามารถใช้ได้กับข้อมูลที่มีระดับความนิ่งแตกต่างกัน เช่น I(0) และ I(1) และเหมาะสมกับกรณีที่ขนาดตัวอย่างของข้อมูลมีจำนวนไม่มาก ผลการศึกษาคาดว่าจะช่วยเพิ่มความเข้าใจเกี่ยวกับกลไกความสัมพันธ์ระหว่างราคาน้ำมันดิบ อัตราแลกเปลี่ยน และการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย และอาจเป็นข้อมูลสนับสนุนสำหรับการกำหนดนโยบายเศรษฐกิจที่เหมาะสม เพื่อให้ประเทศไทยสามารถรับมือกับความผันผวนของราคาพลังงานและอัตราแลกเปลี่ยนได้อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต

วัตถุประสงค์งานวิจัย

เพื่อศึกษาถึงผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงราคาน้ำมันดิบและอัตราแลกเปลี่ยนที่มีต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยใช้แบบจำลอง ARDL (Autoregressive Distributed Lag) เพื่อประเมินความสัมพันธ์ในระยะสั้นและระยะยาว

กรอบแนวคิดงานวิจัย

สมการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงของราคาน้ำมันดิบ และอัตราแลกเปลี่ยนที่มีต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ สามารถแสดงออกในรูปแบบของสมการ ARDL ดังนี้

$$\mathbf{Growth}_t = \alpha + \sum_{i=1}^{p} \beta_i \mathbf{Growth}_{t-i} + \sum_{j=0}^{q1} \gamma_j \mathbf{COP}_{t-j} + \sum_{k=0}^{q2} \delta_k \mathbf{REER}_{t-k} + \varepsilon_t \quad (1)$$

เมื่อกำหนดให้

	$\mathbf{Growth}_t$	=	อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในช่วงเวลา t
	$\mathbf{COP}_{t-j}$	=	ราคาน้ำมันดิบในช่วงเวลาล่าช้า j
	$\mathbf{REER}_{t-k}$	=	อัตราแลกเปลี่ยนในช่วงเวลาล่าช้า k
	α	=	ค่าคงที่
	β_i	=	พารามิเตอร์ที่เกี่ยวข้องกับการล่าช้าของ Growth
	γ_j	=	พารามิเตอร์ที่เกี่ยวข้องกับการล่าช้าของ COP
	δ_k	=	พารามิเตอร์ที่เกี่ยวข้องกับการล่าช้าของ REER
	εt	=	ค่าความผิดพลาด (error term) ที่บ่งชี้ถึงปัจจัยที่ไม่ได้รวมไว้ใน model
	p,q1,q2	=	จำนวนของการล่าช้าของตัวแปร Growth, COP และ REERตามลำดับ

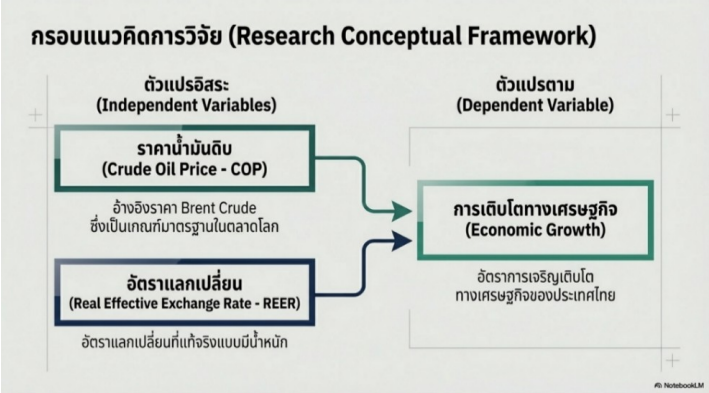
การศึกษาใช้ข้อมูลอนุกรมเวลา รายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 – 2567 โดยในการศึกษาได้กำหนดตัวแปรในแบบจำลอง ดังต่อไปนี้

1. ตัวแปรตาม ได้แก่ อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย จากข้อมูลสถิติ World Bank Group (2024)

2. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

2.1 ราคาน้ำมันดิบ ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกใช้ Brent Crude ซึ่งเป็นหนึ่งในราคามาตรฐานอ้างอิงสำคัญ โดย Brent Crude เป็นน้ำมันดิบชนิดเบาที่มีคุณภาพสูง (sweet light crude oil) ซึ่งมีปริมาณกำมะถันต่ำ ทำให้เหมาะสำหรับการกลั่นเป็นผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมต่าง ๆ นอกจากนี้ ราคาน้ำมัน Brent ยังถูกใช้เป็นราคาอ้างอิงหลักในการซื้อขายน้ำมันดิบในตลาดโลก รวมถึงในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะในประเทศไทย สิงคโปร์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ เนื่องจากการนำเข้าและการซื้อขายน้ำมันดิบของประเทศเหล่านี้มักอ้างอิงราคาจากตลาดโลกที่ใช้ Brent Crude เป็นเกณฑ์อ้างอิงจากข้อมูลสถิติ Statista (2024)

2.2 อัตราแลกเปลี่ยนใช้ Real Effective Exchange Rate (REER) คือ อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงแบบมีน้ำหนัก ซึ่งคำนวณจากการหาร Nominal Effective Exchange Rate (NEER) หรืออัตราแลกเปลี่ยนที่เป็นตัวเงิน (ซึ่งเป็นการวัดค่าของสกุลเงินเมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยที่มีน้ำหนักของสกุลเงินต่างประเทศหลายสกุล) ด้วยราคาดัชนีราคาหรือดัชนีต้นทุน (Price deflator or index of costs) จากข้อมูลสถิติ Trading Economics (2025)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานในงานวิจัย

1. ราคาน้ำมันดิบมีความสัมพันธ์กับอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

2. อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงมีความสัมพันธ์กับอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

3. ราคาน้ำมันดิบและอัตราแลกเปลี่ยนมีความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาว (long-run equilibrium relationship) กับการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย

วิธีการดำเนินการวิจัย

Autoregressive distributed Lag (ARDL) model เป็นวิธีการทางเศรษฐมิติที่สามารถใช้วิเคราะห์ข้อมูลอนุกรมเวลาเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวระหว่างตัวแปรได้ภายในกรอบการวิเคราะห์เดียวกัน โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังต่อไปนี้ (อัครพงศ์ อั้นทอง, 2555: 46-49)

1. ตรวจสอบการมีสถานะคงที่ของข้อมูล (Stationary) โดยใช้ ADF (Augmented Dickey-Fuller) Test ในขั้นตอนแรก จะทำการตรวจสอบคุณสมบัติของข้อมูลอนุกรมเวลาว่ามีสถานะคงที่ (stationary) หรือไม่ โดยใช้การทดสอบ Augmented Dickey–Fuller (ADF) Test การตรวจสอบสถานะคงที่มีความสำคัญเนื่องจากข้อมูลอนุกรมเวลาที่ไม่มีสถานะคงที่อาจก่อให้เกิดปัญหา spurious regression ซึ่งทำให้ผลการประมาณค่าทางเศรษฐมิติคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง อย่างไรก็ตาม แบบจำลอง ARDL สามารถใช้ได้กับ ตัวแปรที่มีลำดับการรวมแตกต่างกัน กล่าวคือ สามารถเป็น I(0) หรือ I(1) ได้ แต่ไม่สามารถใช้กับตัวแปรที่มีลำดับการรวมเป็น I (2) ดังนั้น การตรวจสอบสถานะคงที่ของข้อมูล จึงเป็นขั้นตอนสำคัญเพื่อยืนยันความเหมาะสมของการใช้แบบจำลอง ARDL

2. เลือกความล่าช้าที่เหมาะสม (Optimal Lag) โดยใช้เกณฑ์ของ AIC (Akaike Information Criterion) ที่ต่ำที่สุด หลังจากตรวจสอบสถานะคงที่ของข้อมูลแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการกำหนดจำนวนช่วงความล่าช้า (lag length) ที่เหมาะสมสำหรับตัวแปรในแบบจำลอง ARDL โดยใช้เกณฑ์ Akaike Information Criterion (AIC) ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่ใช้เปรียบเทียบแบบจำลองหลายรูปแบบเพื่อเลือกแบบจำลองที่มีความเหมาะสมที่สุด หลักการของเกณฑ์ AIC คือการเลือกแบบจำลองที่ให้ค่าของ AIC ต่ำที่สุด เนื่องจากแบบจำลองดังกล่าวสามารถอธิบายข้อมูลได้ดีในขณะที่ยังคงความเรียบง่ายของแบบจำลองไว้ การเลือก lag ที่เหมาะสมมีความสำคัญเนื่องจากช่วยลดปัญหา autocorrelation และทำให้ผลการประมาณค่ามีความน่าเชื่อถือมากขึ้น

3. ตรวจสอบความเหมาะสมของสมการ โดยการตรวจสอบค่าสถิติทดสอบ เช่น F-test หรือ T-test เพื่อประเมินความหมายของพารามิเตอร์ เมื่อกำหนดโครงสร้างของแบบจำลองแล้ว จะต้องทำการตรวจสอบความเหมาะสมของสมการที่ประมาณค่า โดยพิจารณาความมีนัยสำคัญทางสถิติของพารามิเตอร์ในแบบจำลองผ่านการทดสอบค่า t-statistic และ F-statistic เพื่อประเมินว่าตัวแปรอิสระมีผลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ นอกจากนี้ การตรวจสอบความเหมาะสมของแบบจำลองยังช่วยยืนยันว่าแบบจำลองที่ได้สามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเศรษฐกิจได้อย่างเหมาะสม

4. การทดสอบสมมติฐานระยะยาว ใช้ Co-integration เช่น Bounds Test เพื่อดูว่ามีความสัมพันธ์ระยะยาวระหว่างตัวแปรหรือไม่ ประมาณการสมการระยะยาว หากพบว่ามีความสัมพันธ์ในระยะยาว คำนวณค่าพารามิเตอร์ในสมการระยะยาวและประมาณการสมการระยะสั้น คำนวณค่าพารามิเตอร์ในระยะสั้น ขั้นตอนต่อมาคือการตรวจสอบว่าตัวแปรในแบบจำลองมีความสัมพันธ์กันในระยะยาวหรือไม่ โดยใช้วิธี Bounds Testing Approach ซึ่งเป็นวิธีการทดสอบ cointegration ภายใต้กรอบของแบบจำลอง ARDL หากค่าค่าสถิติ F-test ที่ได้มีค่าสูงกว่าค่าขอบบน (upper bound) ของค่าที่กำหนด จะสามารถสรุปได้ว่า ตัวแปรมีความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพในระยะยาว เมื่อพบว่ามีความสัมพันธ์ในระยะยาวแล้ว จึงสามารถประมาณสมการระยะยาว (long-run equation) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพของตัวแปร และประมาณสมการระยะสั้นผ่านแบบจำลอง Error Correction Model (ECM) เพื่ออธิบายการปรับตัวของตัวแปรเข้าสู่ดุลยภาพระยะยาว

5. ทำการทดสอบความเสถียร (Stability Test) โดยตรวจสอบว่าพารามิเตอร์ของแบบจำลองมีความเสถียรตลอดระยะยาว ในขั้นตอนสุดท้ายจะทำการตรวจสอบเสถียรภาพของพารามิเตอร์ในแบบจำลอง เพื่อพิจารณาว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมีความเสถียรตลอดช่วงเวลาที่ศึกษา โดยทั่วไปจะใช้การทดสอบ CUSUM และ CUSUM of Squares หากเส้นกราฟของสถิติทดสอบอยู่ภายในช่วงค่าความเชื่อมั่นที่กำหนด แสดงว่าแบบจำลองมีความเสถียร และผลการประมาณค่ามีความน่าเชื่อถือสำหรับการอธิบายความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจในระยะยาว

ผลการวิจัย

1. การทดสอบความนิ่งของข้อมูล (Stationary) โดยใช้ Unit Root Test

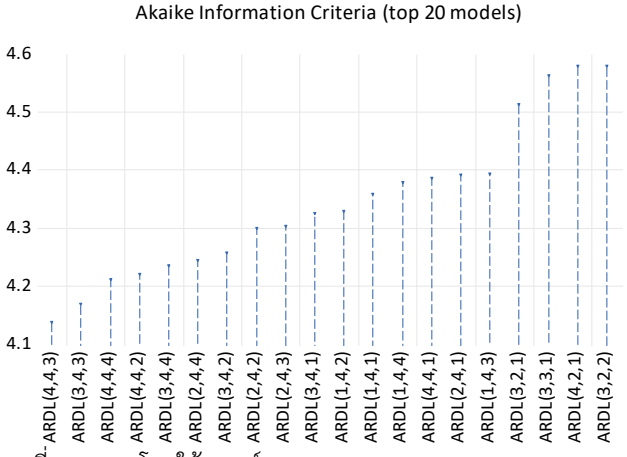
ตารางที่ 1 ผลการทดสอบ Unit Root Test โดยใช้วิธี Augmented Dickey-Fuller (ADF) test

Variables	Intercept	Prob.
Growth	I (0)	0.0022
COP	I (1)	0.0003
REER	I (1)	0.0002

เมื่อ I (0) = Stationary at level และ I (1) = Stationary at first-order of difference

จากตารางที่ 1 พบว่า ตัวแปรอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ข้อมูลมีลักษณะนิ่งที่ I (0) ในขณะที่ตัวแปรราคาน้ำมันดิบและ อัตราแลกเปลี่ยน ข้อมูลมีลักษณะนิ่งที่ I (1) จึงเลือกใช้การทดสอบตามกระบวนการของ ARDL approach to co-integration ที่สามารถนำเข้ามูลที่ลักษณะ I (0) และ I (1) มาทดสอบร่วมกัน

2. การทดสอบความล่าช้าที่เหมาะสม ในที่นี้ใช้เกณฑ์ของ AIC (Akaike Information Criterion) ที่ต่ำที่สุด โดยพบว่า ตัวแบบจำลองที่จะทำให้ค่าของ AIC ต่ำสุดคือ แบบจำลอง ARDL (4,4,3) พิจารณาได้จากภาพที่ 2

ภาพที่ 2 การเลือกแบบจำลองที่เหมาะสมโดยใช้เกณฑ์ AIC

3. ตรวจสอบความเหมาะสมของสมการ

ตารางที่ 2 ทดสอบปัญหา Autocorrelation และความเหมาะสมของแบบจำลอง

สถิติทดสอบ	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบ	P-value
Breusch-Godfrey Serial Correlation LM test	F-statistic (2,11)	0.5873
Ramsey RESET test	t-statistic (12)	0.0501

*ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

จากตารางที่ 2 จากผลการทดสอบ Breusch–Godfrey Serial Correlation LM Test และ Ramsey RESET Test พบว่า ค่า p-value เท่ากับ 0.5873 และ 0.0501 ตามลำดับ ซึ่งมีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญ 0.01 ดังนั้นจึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลักของการทดสอบทั้งสองได้ แสดงให้เห็นว่า แบบจำลองไม่พบปัญหา autocorrelation และไม่มีปัญหาความคลาดเคลื่อนของรูปแบบสมการ (model misspecification) จึงสามารถสรุปได้ว่า แบบจำลองมีความเหมาะสมทางสถิติสำหรับการวิเคราะห์

4. การทดสอบค่าความสัมพันธ์ในระยะยาว (Cointegration Testing) โดยพิจารณาจากค่าของ Bounds Test

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบ Bounds Test ของสมการอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ARDL (4,4,3)

Test Statistics	Value	Significance	I (0)	I (1)
F-statistic	11.111692	10%	2.915	3.695
K=2		5%	3.538	4.428
		1%	5.155	6.265

จากตารางที่ 3 จากการทดสอบค่า Bounds test แบบ Restricted Constant (สมการไม่รวมค่าคงที่ แต่รวมค่าแนวโน้ม) พบว่า ค่าสถิติ F-statistic อยู่สูงกว่าค่าขอบเขต I (1) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ในระยะยาวระหว่างกันของตัวแปร โดยมีสมการของความสัมพันธ์ในระยะยาวและระยะสั้น ดังตารางที่ 4 และ 5

ตารางที่ 4 ผลการประมาณค่าสมการระยะยาวของอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

Variable	Coefficient	Std.Error	t-statistic	P-value
COP	0.041083	0.010375	3.959946	0.0006 *
REER	-0.265611	0.037065	-7.166085	0.0000 *
C	26.48684	3.200785	8.275108	0.0000 *
ดังนั้น long-run Equation : $Growth_t$ = 26.48684+0.041083COP_t–0.265611$REER_t$				

* ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

จากตารางที่ 4 พบว่าในระยะยาว ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ อันได้แก่ ราคาน้ำมันดิบในปีที่ผ่านมา และอัตราแลกเปลี่ยนในปีที่ผ่านมา มีความสัมพันธ์กับอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 5 ผลการประมาณค่าสมการระยะสั้นของอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

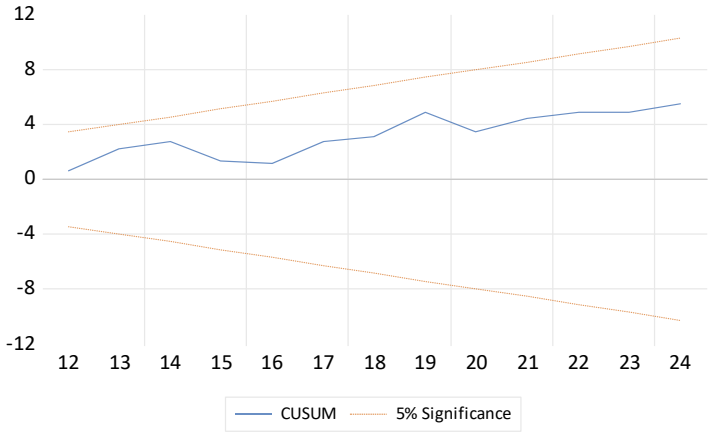
Variable	Coefficient	Std.Error	t-statistic	P-value
COINTEQ*	-1.979811	0.267680	-7.396196	0.0000*
D(Growth(-1))	0.574703	0.171793	3.345332	0.0041*
D(Growth(-2))	0.267824	0.093092	2.876976	0.0110
D(Growth(-3))	0.124566	0.088164	1.412893	0.1768
D(COP)	0.056504	0.018262	3.094106	0.0070*
D(COP(-1))	-0.097991	0.020903	-4.687922	0.0002*
D(COP(-2))	-0.029104	0.021291	-1.366979	0.1905
D(COP(-3))	-0.085915	0.021298	-4.033918	0.0010*
D(REER)	0.152085	0.068396	2.223580	0.0409
D(REER(-1))	0.320612	0.118256	2.711175	0.0154
D(REER(-2))	0.175423	0.100443	1.746493	0.0999

R-squared	0.932082	Mean dependent var	0.207407
Adjusted R-squared	0.889632	S.D. dependent var	4.459383
S.E. of regression	1.481479	Akaike info criterion	3.915526
Sum squared resid	35.11648	Schwarz criterion	4.443459
Log likelihood	-41.85959	Hannan-Quinn criter.	4.072508
F-statistic	21.95765	Durbin-Watson stat.	2.061624
Prob(F-statistic)	0.000000		

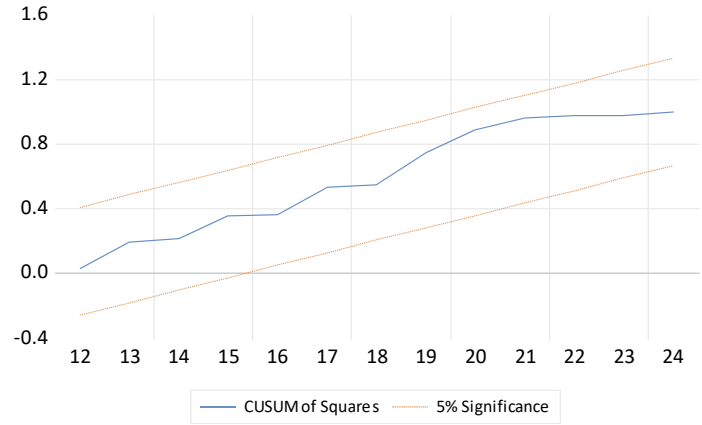
* ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

จากตารางที่ 5 ค่าสัมประสิทธิ์ของ COINTEQ (ค่าความคลาดเคลื่อนจากดุลยภาพระยะยาวของตัวแปรในช่วงเวลา t−1) มีค่าเท่ากับ -1.979811 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 แสดงให้เห็นว่า เมื่อเกิดการเบี่ยงเบนจากความสัมพันธ์ ระบบจะมีการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ดุลยภาพในระยะยาว ในอัตราร้อยละ 197.98 ซึ่งยังคงสอดคล้องกับหลักการของแบบจำลอง Error Correction Model ที่ระบุว่าค่าสัมประสิทธิ์ของ error correction term ควรมีค่าเป็นลบและมีนัยสำคัญทางสถิติ เพื่อสะท้อนถึงการปรับตัวของระบบกลับเข้าสู่ดุลยภาพในระยะยาว อย่างไรก็ตาม ค่าสัมประสิทธิ์ที่มีค่าต่ำกว่า -1 อาจสะท้อนถึงการปรับตัวที่รวดเร็วเกินไป (overshooting adjustment) ซึ่งหมายความว่าระบบเศรษฐกิจอาจปรับตัวเกินดุลยภาพในช่วงแรกก่อนที่จะกลับเข้าสู่เส้นทางดุลยภาพในระยะยาว ปรากฏการณ์ดังกล่าวสามารถเกิดขึ้นได้ในแบบจำลอง ECM และยังคงสะท้อนถึงกลไกการปรับตัวของระบบเศรษฐกิจภายหลังจากการเกิด shock ทางเศรษฐกิจ ซึ่งในที่นี้หมายความว่าเศรษฐกิจตอบสนองต่อ shock จากราคาน้ำมันหรือค่าเงินอย่างรวดเร็ว แต่การปรับตัวอาจเกินดุลยภาพในช่วงแรกก่อนจะกลับสู่เสถียรภาพในระยะยาว กล่าวอีกนัยหนึ่ง กระบวนการแก้ไขข้อผิดพลาดจะแกว่งไปมาอยู่รอบค่าระยะยาว

5. การทดสอบความเสถียร (Stability Test) โดยการตรวจสอบพารามิเตอร์ของแบบจำลองมีความเสถียรตลอดระยะเวลา จากการพิจารณาค่าของ CUSUM test และ CUSUM squares test

ภาพที่ 2 ค่า CUSUM test ของสมการอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ARDL (4,4,3)

ภาพที่ 3 ค่า CUSUM squares test ของสมการอัตราการเจริญเติบทางเศรษฐกิจ ARDL (4,4,3)

การทดสอบค่าสัมประสิทธิ์ของสมการอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่คำนวณได้นั้นมีเสถียรภาพหรือไม่ พิจารณาจากผลการคำนวณค่า CUSUM และ ค่า CUSUM squares ดังภาพที่ 2 และ 3 โดยในภาพที่ 2 จะเห็นว่าเส้นกราฟของ CUSUM อยู่ในขอบเขตความเชื่อมั่นร้อยละ 95 แสดงว่าค่าสัมประสิทธ์ของสมการ ARDL (4,4,3) มีเสถียรภาพ และเมื่อพิจารณาเส้นกราฟของ CUSUM squares ยังพบว่าอยู่ในขอบเขตของความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ที่แสดงว่าค่าความแปรปรวนของค่าคลาดเคลื่อน ของสมการ ARDL (4,4,3) มีเสถียรภาพเช่นเดียวกัน จึงสรุปได้ว่าสมการอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เป็นสมการที่มีเสถียรภาพ

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างราคาน้ำมันดิบและอัตราแลกเปลี่ยนต่ออัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยใช้แบบจำลอง ARDL ผลการประมาณค่าระยะยาวพบว่า ราคาน้ำมันดิบมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเติบโตทางเศรษฐกิจ ในระยะยาว ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Hamilton (2003) และ Kilian (2008) ที่ชี้ให้เห็นว่าผลกระทบของราคาน้ำมันต่อเศรษฐกิจอาจแตกต่างกันไปตามโครงสร้างเศรษฐกิจและลักษณะของแรงกระแทกด้านอุปสงค์หรืออุปทาน โดยในบางกรณีราคาน้ำมันที่เพิ่มขึ้นอาจส่งผลในทิศทางเดียวกับการเติบโตทางเศรษฐกิจ หรืองานวิจัยของ Jimenez – Rodiguez and Sanchez (2005) ที่ระบุว่าราคาน้ำมันที่สูงขึ้นอาจส่งผลดีต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่แท้จริงของบางประเทศ เช่น ประเทศนอร์เวย์ นอกจากนี้ ผลการประมาณค่าระยะสั้นยังสะท้อนให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงของราคาน้ำมันสามารถส่งผลกระทบต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจได้ในระยะสั้นเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Miamo and Achuo (2021) ที่ใช้แบบจำลอง ARDL วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างราคาน้ำมันดิบกับการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศแคเมอรูน และพบว่าราคาน้ำมันดิบมีผลกระทบเชิงบวกต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ในขณะที่อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริง (REER) มีความสัมพันธ์เชิงลบ

กับการเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาว กล่าวคือผลการศึกษาพบว่าอัตราแลกเปลี่ยนมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเติบโตทางเศรษฐกิจสามารถอธิบายได้ว่าการอ่อนค่าของค่าเงินอาจเพิ่มต้นทุนการนำเข้าสินค้าทุน วัตถุดิบ และพลังงาน ซึ่งส่งผลให้ต้นทุนการผลิตของภาคธุรกิจเพิ่มขึ้นและทำให้การขยายตัวทางเศรษฐกิจชะลอลง นอกจากนี้ ความผันผวนและความไม่สมดุลของอัตราแลกเปลี่ยนยังอาจส่งผลกระทบเชิงลบต่อการลงทุนและการเติบโตทางเศรษฐกิจตามที่มีการพบในงานวิจัยหลายชิ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Andrew Berg, Yanliang Miao (2010) ที่พบว่าในหลายกรณีค่าเงินอ่อน ไม่ได้เป็นสาเหตุของเศรษฐกิจดีแต่เป็น ผลของเศรษฐกิจที่อ่อนแอ ตัวอย่างเช่น การที่เกิดเงินทุนไหลออก ความเชื่อมั่นนักลงทุนลดลง ภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ ซึ่งอาจทำให้ค่าเงินอ่อนลงพร้อมกับการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ลดลง ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ความไม่สมดุลของอัตราแลกเปลี่ยน (exchange rate misalignment) สามารถสะท้อนปัญหาเศรษฐกิจมหภาคที่ส่งผลเสียต่อการเติบโต สำหรับความสัมพันธ์ในระยะสั้น พบว่าอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในปีที่ผ่านมามีผลต่ออัตราการเจริญเติบโตในปัจจุบันในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สะท้อนถึงลักษณะของผลกระทบเชิงเวลา (lag effect) หรือการพึ่งพาเส้นทางการเติบโต ซึ่งเศรษฐกิจที่เติบโตในอดีตมักได้รับแรงสนับสนุนต่อเนื่องจากการลงทุน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการขยายตัวของภาคการผลิต ส่งผลให้เศรษฐกิจในปัจจุบันยังคงขยายตัว สอดคล้องกับแนวคิดการเติบโตทางเศรษฐกิจของ Solow (1956) ในส่วนของราคาน้ำมันดิบในระยะสั้น พบว่าราคาน้ำมันในปัจจุบันส่งผลกระทบเชิงบวกต่ออัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ขณะที่ราคาน้ำมันในอดีตส่งผลกระทบเชิงลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยราคาน้ำมันในปัจจุบันสามารถกระตุ้นเศรษฐกิจผ่านภาคการผลิตและการส่งออกในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับพลังงานและปิโตรเคมี อย่างไรก็ตาม ราคาน้ำมันที่สูงในอดีตอาจส่งผลให้ต้นทุนการผลิตและการขนส่งเพิ่มขึ้น กระทบต่อภาคการผลิตและการบริโภค รวมถึงอาจสะท้อนถึงภาวะเศรษฐกิจโลกหรือความไม่แน่นอนทางการเมืองที่ส่งผลลบต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจ ผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hamilton (2003) ที่ระบุว่าผลกระทบของราคาน้ำมันอาจแตกต่างกันระหว่างระยะสั้นและระยะยาว ข้อสังเกตที่สำคัญจากผลการศึกษา คือ ค่าสัมประสิทธิ์ของราคาน้ำมันดิบทั้งในระยะสั้นและระยะยาวมีขนาดค่อนข้างต่ำ แม้จะมีทิศทางเป็นบวกในบางช่วงเวลา สะท้อนให้เห็นว่าราคาน้ำมันดิบแม้จะมีอิทธิพลต่อเศรษฐกิจไทย แต่ยังอยู่ในระดับจำกัดเมื่อเทียบกับปัจจัยอื่น เนื่องจากโครงสร้างเศรษฐกิจที่พึ่งพาการนำเข้าน้ำมันและมีมาตรการควบคุมราคาภายในประเทศ

สำหรับอัตราแลกเปลี่ยนในระยะสั้น ผลการศึกษาพบว่าอัตราแลกเปลี่ยนทั้งในปัจจุบันและในอดีตส่งผลต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจในทิศทางเดียวกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ Abdul Jalil, N. et al. (2024) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างราคาน้ำมันดิบ อัตราแลกเปลี่ยน อัตราเงินเฟ้อ และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศมาเลเซีย โดยใช้แบบจำลอง ARDL ซึ่งพบว่าในระยะสั้น ตัวแปรเศรษฐกิจมหภาคดังกล่าวไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการเติบโตทางเศรษฐกิจ เนื่องจากผลกระทบต้องอาศัยระยะเวลาในการส่งผ่านไปยังภาคเศรษฐกิจการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนในระยะสั้นมักยังไม่สามารถส่งผลต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจได้อย่างชัดเจน เนื่องจากภาคธุรกิจและภาคการค้าระหว่างประเทศต้องใช้ระยะเวลาในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยน เช่น การปรับโครงสร้างต้นทุนการผลิต การทำสัญญาการค้าระหว่างประเทศ หรือการปรับปริมาณการนำเข้าและส่งออก ซึ่งกระบวนการเหล่านี้มักเกิดขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป จึงทำให้ผลกระทบของอัตราแลกเปลี่ยนต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจปรากฏชัดเจนมากขึ้นในระยะยาวมากกว่าระยะสั้น นอกจากนี้ ในระยะสั้นภาคธุรกิจมักมีการใช้เครื่องมือบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน เช่น การทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้า (hedging) หรือการกำหนดราคาสินค้าในสกุลเงินต่างประเทศล่วงหน้า ซึ่งช่วยลดผลกระทบจากความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนต่อการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ทำให้การเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนในระยะสั้นอาจยังไม่สะท้อนผลกระทบต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีนัยสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

1. การกำหนดนโยบายพลังงาน : เนื่องจากราคาน้ำมันดิบมีความสัมพันธ์กับอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การกำหนดนโยบายที่ลดความผันผวนและจัดการผลกระทบทั้งเชิงบวกและเชิงลบจากราคาน้ำมันที่ผันผวน เช่น การส่งเสริมพลังงานทางเลือก หรือการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานในอุตสาหกรรมและภาคขนส่ง จะช่วยลดความเสี่ยงต่อเศรษฐกิจไทยในระยะยาว

2. การจัดการอัตราแลกเปลี่ยนอย่างมีเสถียรภาพ : ควรมีการบริหารจัดการอัตราแลกเปลี่ยนที่เหมาะสม เพื่อรักษาความสามารถในการแข่งขันของการส่งออกสินค้า โดยเฉพาะสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมที่พึ่งพาตลาดต่างประเทศ ขณะเดียวกันควรลดผลกระทบจากการอ่อนค่าของเงินบาทที่อาจเพิ่มต้นทุนการนำเข้าและเงินเฟ้อ

3. การเตรียมความพร้อมต่อผลกระทบของราคาน้ำมันในอดีตและอนาคต : รัฐบาลและภาคเอกชนควรร่วมมือกันในการวางแผนรับมือผลกระทบจากราคาน้ำมันในระยะยาว เช่น การสร้างคลังสำรองพลังงาน การลดต้นทุนพลังงานในภาคการผลิต และการกระตุ้นการลงทุนในอุตสาหกรรมพลังงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

เอกสารอ้างอิง

ธนาคารแห่งประเทศไทย. *ผลกระทบของราคาน้ำมันที่สูงขึ้นต่อเศรษฐกิจไทย.* https://www.bot.or.th/content/dam/bot/documents/th/our-roles/monetary- policy/mpc-publication/monetary-policy-report/mpr_box/IR_2548_Q2_BOX1.pdf.2548

สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า. *อัตราเงินเฟ้อของไทยเฉลี่ยทั้งปี 2565 ใกล้เคียงกับระดับที่คาดการณ์ส่วนแนวโน้มปี 2566 คาดว่าจะชะลอตัวลงอย่างชัดเจน.* https://www.tpso.go.th/news/2306-0000000023.2566

อัครพงษ์ อั้นทอง. (2555). *เศรษฐมิติว่าด้วยเรื่องการท่องเที่ยว.* ล๊อคอินดีไซน์เวิร์ค.

Berg, A., & Miao, Y. (2010). *The real exchange rate and growth revisited*: *The Washington Consensus strikes back?* IMF Working Paper https://doi.org/10.5089/9781451963755.001Clovis.

Miamo, C. W., & Achuo, E. D. (2021). Crude oil price and real GDP growth: An application of ARDL bounds cointegration and Toda–Yamamoto causality tests. *Economics Bulletin, 41*(3), 1615–1626

CNBC.(2008). *Oil jumps $5, settles above $136 as supplies fall*. https://www.cnbc.com/2008/06/11/oil-jumps-5-settles-above-136-as-supplies-fall.html.

Hamilton, J. D. (2003). What is an oil shock? *Journal of Econometrics, 113*(2), 363–398.

Hidthiir, M. H. B., Ahmad, Z., & Junoh, M. Z. M. *Dynamics of economic growth in ASEAN-5 countries: A panel ARDL approach*. https://link.springer.com/article/10.1007/s43621-024-00351-x. 2024

Musa, K. S., Maijama'a, R., Shaibu, H. U., & Muhammad, A. *Crude oil price and exchange rate on economic growth: ARDL approach.* https://www.scirp.org/journal/paperinformation?paperid=97060. 2019

Kilian, L. (2008) *Not all oil price shocks are alike*: *Disentangling demand and supply shocks in the crude oil market*. https://www.aeaweb.org/articles?id=10.1257/aer.99.3.1053.

Mwiya, T., Simaundu, B. M., Nyau, M., & Phiri, J.(2024). *Assessing the effects of exchange rate volatility on Zambia's economic growth: Evidence from ARDL and NARDL models*. https://www.mdpi.com/2227-7099/12/9/224.

Jalil, N. A., Hashim, A., Rambeli, N., Hashim, E., & Gamal, A. A. M. (2024). *Oil price and economic growth relationship in Malaysia: An autoregressive distributed lag (ARDL) approach.* https://rsisinternational.org/journals/ijriss/articles/oil-price-and-economic-growth-relationship-in-malaysia-an-autoregressive-distributive- lag-ardl-approach/.

Pesaran, M. H., & Shin, Y. (1999). An autoregressive distributed lag modeling approach to cointegration analysis. In S. Strom (Ed.), *Econometrics and Economic Theory in the 20th Century*: *The Ragnar Frisch Centennial Symposium*. Cambridge University Press

Rafiq, S., Salim, R., & Bloch, H. (2009). *Impact of crude oil price volatility on economic activities: An empirical investigation in the Thai economy.* Energy Policy. https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0301420708000536.

Jiménez-Rodríguez, R., & Sánchez, M. (2005). Oil price shocks and real GDP growth: Empirical evidence for some OECD countries. *Applied Economics, 37*(2), 201–228.

Solow, R. M. (1956). A contribution to the theory of economic growth. *The Quarterly Journal of Economics, 70*(1), 65–94.

Statista. (2025). *Average annual Brent crude oil price from 1976 to 2024 (in U.S. dollars perbarrel).* https://www.statista.com/statistics/262860/uk-brent- crude-oil-price-changes-since-1976/.2025

Trading Economics. (2025). *Thailand real effective exchange rate*. https://tradingeconomics.com/thailand/real-effective-exchange-rate-wb-data.html. 2025

U.S. Energy Information Administration. (2026). *Petroleum & other liquids*. https://www.eia.gov/dnav/pet/hist/leafhandler.ashx?f=m&n=pet&s=rbrte&utm_source =chatgpt.com.

World Bank. (2025). GDP growth (annual %). https://genderdata.worldbank.org/en/indicator/ny-gdp-mktp-kd-zg?year=1986.2025

มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการทรมาน และการกระทำให้บุคคลสูญหาย

Legal Measures for the Prevention and Suppression of Torture and Enforced Disappearance

อริสา อริยะปิติ*
Arisa Ariyapiti*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย 2) เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และหลักการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนศึกษากฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศ และกฎหมายของประเทศไทย 3) เพื่อเสนอแนวทางแก้ไขพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. 2565 ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและมาตรฐานของสิทธิมนุษยชนในระดับสากล โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ รวบรวมข้อมูลจากกฎหมายและตำราที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาพบว่า พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. 2565 มาตรา 5 ยังมีข้อจำกัดในการบังคับใช้เนื่องจากการกำหนดวัตถุประสงค์ของการกระทำทรมานไว้เพียง 4 ประการ จึงไม่ครอบคลุมการกระทำทรมานในทุกรูปแบบที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน อีกทั้งมาตรการเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกควบคุมตัวตามมาตรา 23 นั้น ยังไม่เพียงพอที่จะป้องกันไม่ให้ผู้ถูกควบคุมตัวถูกกระทำการใดที่เป็นการทรมาน การปฏิบัติที่โหดร้าย หรือการกระทำให้สูญหาย นอกจากนี้ การนำบทบัญญัติในกฎหมายทั่วไปมาบังคับใช้ในการลงโทษสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ยังไม่สามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการขาดบทลงโทษที่ชัดเจน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเสนอให้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. 2565 มาตรา 5 มาตรา 23 และกำหนดบทลงโทษเฉพาะสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ละเลยไม่บันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกควบคุมตัว หรือปฏิเสธมิให้ใช้สิทธิดังกล่าวโดยไม่มีเหตุอันสมควร

คำสำคัญ: การทรมาน; การกระทำให้บุคคลสูญหาย; สิทธิผู้ถูกควบคุมตัว

*คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี จังหวัดชลบุรี 20000
School of Law, Sripathum University at Chonburi, Chonburi 20000 Thailand
E-mail: Arisa.arisj@gmail.com
*Corresponding author

Received: 27 January 2026 ; ***Revised***: 18 April 2026 ; ***Accepted***: 30 April 2026

Abstract

The objectives of this paper were to 1) analyze the legal issues surrounding torture and enforced disappearance, 2) analyze the various legal concepts, theories, and principles, as well as international law, foreign laws, and the laws of Thailand. 3) proposes guidelines for amending the Prevention and Suppression of Torture and Enforced Disappearance Act B.E. 2565 (2022) to align with current circumstances and international human rights standards. This thesis utilizes qualitative research methods to studying relevant laws and textbooks surrounding torture and enforced disappearance.

The study revealed that Section 5 of the Prevention and Suppression of Torture and Enforced Disappearance Act B.E. 2565 (2022) has limitations in its enforcement due to its narrow definition of torture, which only includes four specific purposes. As a result, this law does not encompass all forms of torture that are prevalent today. Additionally, the measures outlined in Section 23 for protecting the rights of detained individuals are inadequate in preventing them from being subjected to torture, cruel or inhuman treatment, or enforced disappearance. Furthermore, the application of general laws to penalize state officials who neglect their duties has proven ineffective due to the lack of clear and specific sanctions. Therefore, the researchers propose amendments to Sections 5 and 23 of the Prevention and Suppression of Torture and Enforced Disappearance Act B.E. 2565 (2022) to establish specific penalties for government officials who neglect to record information about detainees or deny them such rights without reasonable cause.

Keywords: Torture; Enforced Disappearance; Rights of Detainees

บทนำ

ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เป็นหลักการพื้นฐานของหลักสิทธิมนุษยชนและหลักนิติธรรม โดยแนวคิดนี้ไม่ได้หมายถึงเพียงความเคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์ของแต่ละบุคคลเท่านั้น แต่ยังสะท้อนถึงการยอมรับว่ามนุษย์ทุกคนมีคุณค่าในตัวเอง มีสิทธิที่จะดำรงอยู่โดยปราศจากการคุกคาม ทำร้าย หรือถูกลดทอนความเป็นมนุษย์ไม่ว่าในรูปแบบใด รัฐจึงมีพันธกรณีสำคัญที่จะต้องไม่ละเมิดสิทธิของบุคคล และต้องจัดให้มีกฎหมายและมาตรการที่มีประสิทธิภาพในการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เพื่อป้องกัน ยับยั้ง และดำเนินคดีกับบุคคลที่กระทำการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานนี้ได้อย่างแท้จริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกระทำที่มีลักษณะรุนแรง เช่น การกระทำทรมาน การปฏิบัติอย่างโหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี และการบังคับให้บุคคลสูญหาย

อย่างไรก็ตาม จากรายงานของฮิวแมนไรท์วอทช์ (Human Rights Watch: HRW) เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567 ระบุว่ายังคงมีการละเมิดสิทธิมนุษยชนยังคงเกิดขึ้นทั่วโลก (Human Rights Watch, 2024) แม้จะถูกต้องห้ามอย่างเด็ดขาดตามหลักสิทธิมนุษยชนและได้รับการคุ้มครองและรับรองโดยกฎหมายระหว่างประเทศและสนธิสัญญาต่าง ๆ เช่น อนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการกระทำทรมานและการกระทำอื่น ๆ ที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี ค.ศ. 1984 (Convention Against Torture and other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment 1984 : CAT) และอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ ค.ศ. 2006 (International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance 2006: ICPPED) ซึ่งต่างมีเป้าหมายเพื่อห้ามไม่ให้มีการปฏิบัติที่ก่อให้เกิดความทุกข์ทรมานแก่บุคคลและการทำให้บุคคลสูญหายโดยบุคคลนั้นไม่ยินยอมไม่ว่าโดยรัฐหรือองค์กรใด ๆ แต่ในทางปฏิบัติปัญหานี้ยังคงเกิดขึ้นโดยไม่มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ การกระทำทรมานยังคงเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในบางภูมิภาค เช่น กรณีการหายตัวไปของนักศึกษา 43 คน ในสหรัฐเม็กซิโก (Ayotzinapa) (ไทยรัฐออนไลน์, 2568) สะท้อนให้เห็นถึงการเกี่ยวข้องของเจ้าหน้าที่รัฐและโครงสร้างอำนาจที่ไร้กลไกตรวจสอบอย่างแท้จริง

ประเทศไทยเองก็พบกับปัญหานี้เช่นกัน โดยเฉพาะกรณีของนักเคลื่อนไหวทางการเมือง นักสิทธิมนุษยชนและประชาชนในพื้นที่ที่มีความขัดแย้งอย่างในจังหวัดชายแดนใต้ โดยเป็นประเทศที่มีกรณีการบังคับสูญหายมากเป็นลำดับที่ 3 ในอาเซียน รองจากสาธารณรัฐฟิลิปปินส์และสาธารณรัฐอินโดนีเซีย โดยเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2563 มีการรายงานตัวเลขผู้สูญหายที่ถูกบันทึกโดยคณะทำงานของสหประชาชาติอยู่ที่ 87 กรณี และต่อมารัฐบาลไทยโดยกระทรวงการต่างประเทศขอถอนไป 12 กรณี จนเหลือ 75 กรณี แต่ก็ไม่ได้มีการให้ข้อมูลถึงชะตากรรมของผู้สูญหายเหล่านั้น อีกทั้งยังมีรายงานจากสหประชาชาติ (United Nations: UN) ว่าครอบครัวของผู้สูญหายถูกกดดันให้ถอนเรื่องไป อีกทั้งยังมีข้อมูลจากกลุ่มด้วยใจซึ่งเป็นองค์กรภาคประชาสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้รายงานว่า มีผู้ร้องเรียนเกี่ยวกับการกระทำทรมานตั้งแต่ พ.ศ. 2554 ถึง พ.ศ. 2566 จำนวน 168 คน ขณะที่ทางศูนย์ทนายความมุสลิมก็ได้รับเรื่องร้องเรียน 119 คน ขณะที่รัฐบาลไทยเองก็ไม่มีการบันทึกจำนวนผู้สูญหายอย่างเป็นทางการ (แอมเนสตี้, 2566)

เพื่อยกระดับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ประเทศไทยจึงได้ตราพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. 2565 ซึ่งถือเป็นกฎหมายสำคัญฉบับแรกที่บัญญัติความผิดเกี่ยวกับการทรมานและการบังคับสูญหายโดยเฉพาะ กำหนดฐานความผิด มาตรการป้องกัน และกลไกการตรวจสอบการควบคุมตัว แต่เมื่อพิจารณาในเนื้อแล้วยังคงพบอุปสรรคและข้อจำกัดในทางปฏิบัติ โดยผู้ศึกษาเห็นว่าพระราชบัญญัตินี้ยังคงมีปัญหาในทางกฎหมายที่สำคัญหลายประการ ดังนี้

1. ปัญหาการกำหนดวัตถุประสงค์ของกระทำทรมานตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. 2565 มาตรา 5 ที่บัญญัติวัตถุประสงค์ไว้เพียง 4 ประการ โดยมุ่งเน้นที่วัตถุประสงค์ของผู้กระทำมากกว่าผลของการกระทำที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดหรือทุกข์ทรมานอย่างร้ายแรงของผู้ถูกกระทำ ส่งผลให้ไม่ครอบคลุมพฤติการณ์การทรมานหลายรูปแบบที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบัน จึงนำไปสู่ปัญหาความไม่ชัดเจนในการตีความและบังคับใช้กฎหมายอันส่งผลกระทำต่อการคุ้มครองสิทธิและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

2. ปัญหาการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกควบคุมตัวตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. 2565 มาตรา 23 ที่ยังไม่เพียงพอต่อการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกควบคุมตัวในการติดต่อญาติ ทนายความ หรือบุคคลซึ่งผู้ถูกควบคุมตัวไว้วางใจในการติดตามสถานะหรือความเคลื่อนไหวของผู้ถูกควบคุม

ตัวได้ อย่างรวดเร็วทันทีที่ถูกควบคุมตัว ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างรุนแรง เช่น การทรมาน การถูกปฏิบัติอย่างโหดร้าย หรือการกระทำให้บุคคลสูญหาย

3. ปัญหาการขาดบทลงโทษเฉพาะสำหรับเจ้าหน้าที่ที่ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. 2565 ซึ่งการนำบทกฎหมายทั่วไปมาบังคับใช้นั้นยังคงมีข้อจำกัดหลายประการ หากไม่มีบทลงโทษที่ชัดเจนสำหรับกรณีดังกล่าวย่อมส่งผลให้มาตรการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกควบคุมตัวไม่สามารถบังคับใช้ได้จริงและขาดกลไกการตรวจสอบการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีประสิทธิภาพ

จากปัญหาดังกล่าว การศึกษาครั้งนี้จึงมุ่งวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. 2565 โดยเปรียบเทียบกับมาตรฐานกฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายของต่างประเทศ เพื่อเสนอแนวทางปรับปรุงกฎหมายและกลไกการบังคับใช้ให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และสามารถป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชนได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย
2. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการทางกฎหมายเกี่ยวกับการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย
3. เพื่อศึกษากฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศ และกฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวกับการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย
4. เพื่อวิเคราะห์และเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. 2565

วิธีดำเนินการวิจัย

จากการศึกษาพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. 2565 วิเคราะห์เปรียบเทียบกับอนุสัญญาระหว่างประเทศและกฎหมายต่างประเทศ รวมถึงการวิเคราะห์กรณีศึกษาในประเทศและต่างประเทศ พบประเด็นปัญหาดังต่อไปนี้

การกำหนดคำนิยามการทรมานในอนุสัญญาระหว่างประเทศและกฎหมายต่างประเทศมีลักษณะที่ครอบคลุมผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจของเหยื่อ มากกว่าการจำกัดขอบเขตด้วยวัตถุประสงค์ของผู้กระทำผิดเพียงไม่กี่ประการ ในประมวลกฎหมายอาญา (Code pénal) ของสาธารณรัฐฝรั่งเศส ได้บัญญัติให้การทรมานถือเป็นความผิดอาญาร้ายแรง ไว้หลายบทตามมาตรา 222-1 ถึง 222-6 และเพิ่มโทษอย่างรุนแรงในกรณีที่การกระทำนั้นมีลักษณะโหดร้ายหรือทำให้เกิดความทุกข์ทรมานตาม มาตรา 222-8 และ 222-3 โดยเฉพาะเมื่อผู้กระทำเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือมีเจตนาจะเอาคำรับสารภาพหรือข้อมูลจากผู้ถูกควบคุมตัว (Code pénal) (Légifrance - Le service public de la diffusion du droit, 2024) ขณะที่สหราชอาณาจักรกำหนดความผิดฐานทรมานตามพระราชบัญญัติความยุติธรรมทางอาญา ค.ศ. 1988 (Criminal Justice Act, 1988) มาตรา 134 โดยเน้นว่าเพียงการกระทำโดยเจ้าหน้าที่รัฐที่ก่อให้เกิดความทุกข์ทรมานอย่างร้ายแรงไม่ว่าทางกายหรือจิตใจก็ถือเป็นการทรมานแล้ว (The National Archives, 2024) ส่วนสหรัฐเม็กซิโกก็มีกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับการทรมาน คือ พระราชบัญญัติเฉพาะว่าด้วยการทรมาน (Ley General para Prevenir, Investigar y Sancionar la Tortura y Otros Tratos o Penas Crueles, Inhumanos o Degradantes) มาตรา 24 ซึ่งให้นิยามว่าเป็นการกระทำโดยเจ้าหน้าที่รัฐ หรือโดยบุคคลที่กระทำด้วยความยินยอมของรัฐ โดยมีเจตนาจะทำให้บุคคลใดได้รับความเจ็บปวดหรือทุกข์ทรมานทางร่างกายหรือจิตใจ เพื่อจุดประสงค์ เช่น การรับสารภาพ การลงโทษ การข่มขู่ หรือการเลือกปฏิบัติ (Ley General para Prevenir, Investigar y Sancionar la Tortura y Otros Tratos o Penas Crueles, Inhumanos o Degradantes) (Comisión Nacional de los Derechos Humanos, 2024)

สำหรับสิทธิของผู้ถูกควบคุมตัวในการติดต่อญาติ บุคคลใกล้ชิด หรือทนายความ ขณะถูกควบคุมตัว ทั้งสามประเทศล้วนกำหนดให้รัฐมีหน้าที่ต้องเปิดเผยข้อมูลแก่ญาติ บุคคลใกล้ชิด หรือทนายความทันทีตั้งแต่เริ่มควบคุมตัว โดยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (Code de procédure pénale) มาตรา 63-2 ของสาธารณรัฐฝรั่งเศสมี

กฎหมายกำหนดให้เจ้าหน้าที่ต้องแจ้งเหตุแห่งการควบคุมตัว สถานที่ควบคุมตัว และบันทึกข้อมูลไว้เป็นลายลักษณ์อักษร (Légifrance - Le service public de la diffusion du droit, 2024) ขณะที่สหราชอาณาจักรกำหนดสิทธิให้ผู้ถูกจับมีสิทธิขอให้เจ้าหน้าที่แจ้งแก่บุคคลที่ตนเลือกหนึ่งคน ไม่ว่าจะเป็นสมาชิกครอบครัว เพื่อนหรือบุคคลที่ตนไว้วางใจให้ทราบว่าตนถูกจับกุมและถูกควบคุมตัวอยู่ ณ สถานที่ใด เป็นสิทธิที่รัฐต้องดำเนินการให้เกิดขึ้นโดยทันทีเมื่อมีการร้องขอจากผู้ถูกควบคุมตัว โดยไม่มีความจำเป็นที่ผู้ถูกจับจะต้องเข้าสู่กระบวนการร้องเรียนหรือพิสูจน์สิทธิของตนเพิ่มเติม เจ้าหน้าที่ตำรวจมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามทันที เว้นแต่จะมีเหตุจำเป็น ภายใต้กฎหมาย Police and Criminal Evidence Act 1984 (The National Archives, 2024) ส่วนสหรัฐเม็กซิโก ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (Código Nacional de Procedimientos Penales) มาตรา 113 กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐแจ้งข้อมูลแก่ญาติหรือทนายความทันที พร้อมทั้งบันทึกรายละเอียดการจับกุมในทุกกรณีโดยไม่มีข้อยกเว้น การแจ้งข้อมูลโดยทันทีจึงทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญเพื่อลดความเสี่ยงในการทรมานหรือการบังคับให้บุคคลสูญหายในช่วงเวลาที่ถือว่าเปราะบางที่สุดของผู้ถูกควบคุมตัว

ส่วนบทลงโทษสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกควบคุมตัวในการติดต่อญาติ บุคคลใกล้ชิด หรือทนายความ ขณะถูกควบคุมตัวนั้นแต่ละประเทศจะไม่ได้กำหนดโทษไว้เป็นการเฉพาะ แต่ต่างก็มีบทบัญญัติทั่วไปที่ใช้เอาผิดเจ้าหน้าที่รัฐที่ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เช่น ประมวลกฎหมายอาญา (Code pénal) มาตรา 432-4 ของสาธารณรัฐฝรั่งเศสได้กำหนดโทษสำหรับเจ้าหน้าที่รัฐที่มีอำนาจหน้าที่หรือได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ใช้อำนาจโดยมิชอบละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคล รวมถึงกรณีการกักขังโดยมิชอบ หรือการปกปิดสถานะและสถานที่ควบคุมตัว ทำให้เจ้าหน้าที่ที่จงใจปิดบังข้อมูลสามารถถูกดำเนินคดีอาญาได้ในอันเนื่องมาจากการละเมิดเสรีภาพบุคคล ส่วนสหราชอาณาจักรใช้ความผิดฐาน Misconduct in Public Office สำหรับเจ้าหน้าที่ไม่ปฏิบัติหน้าที่หรือปกปิดข้อมูลสำคัญในชั้นจับกุมหรือควบคุมตัว รวมถึงการไม่บันทึกข้อมูลในการควบคุมตัวของผู้ถูกจับกุม หรือปิดบังสถานะผู้ถูกควบคุมตัวด้วย และตามประมวลกฎหมายอาญา (Código Penal Federal) มาตรา 215 ของสหรัฐเม็กซิโก ก็ๆ ได้กำหนดเกี่ยวกับการใช้อำนาจโดยมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งครอบคลุมการกระทำหลากหลายรูปแบบ เช่น การละเว้นไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดการปฏิเสธหรือขัดขวางสิทธิของประชาชน การกระทำใด ๆ ที่กระทบต่อเสรีภาพความปลอดภัย หรือสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคล การให้ข้อมูลเท็จหรือปกปิดข้อมูลที่เจ้าหน้าที่มีหน้าที่ต้องเปิดเผย

เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่าทั้งสามประเทศจะพบว่า กฎหมายของสาธารณรัฐฝรั่งเศสและสหราชอาณาจักรต่างมุ่งเน้นที่ความรุนแรงของผลกระทบที่เกิดแก่ร่างกายและจิตใจอันเป็นการละเมิดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์มากกว่าการพิจารณาเจตนาพิเศษของผู้กระทำ โดยไม่มีการกำหนดเจตนาพิเศษไว้ในบทกฎหมาย ส่วนสิทธิของผู้ถูกควบคุมตัวทั้งสาธารณรัฐฝรั่งเศส สหราชอาณาจักร และสหรัฐเม็กซิโกได้ให้ความสำคัญกับความรวดเร็วในการแจ้งข้อมูลของผู้ถูกควบคุมตัวโดยรัฐต้องเป็นฝ่ายดำเนินการทันที เพื่อลดความเสี่ยงต่อการถูกกระทำละเมิด ตลอดจนการกำหนดความรับผิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐในกรณีไม่ปฏิบัติตามมาตรการการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกควบคุมตัว ซึ่งได้ใช้กฎหมายทั่วไปในการเอาผิดแก่เจ้าหน้าที่ผู้ไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ ไม่ว่าจะเป็นการไม่บันทึกข้อมูล การปิดบังสถานที่ควบคุมตัว หรือการกระทำใดที่เป็นการขัดต่อเสรีภาพของบุคคล

สำหรับพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. 2565 เมื่อพิจารณาในเนื้อหาของบทบัญญัติแล้วยังปรากฏข้อจำกัดในหลายประการ ทั้งในด้านการกำหนดคำนิยามที่ยังคงมีข้อจำกัด การคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกควบคุมตัวที่ยังล่าช้า และการขาดกลไกความรับผิดของเจ้าหน้าที่ที่มีประสิทธิภาพ คือ

1. ปัญหาการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีวัตถุประสงค์ยังไม่ครอบคลุมความผิดฐานการกระทำทรมาน

อนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการทรมาน และการกระทำอื่น ๆ ที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี ค.ศ. 1984 (Convention Against Torture and other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment 1984: CAT) ข้อ 1 ได้นิยามความหมายของการทรมานไว้อย่างชัดเจนว่า เป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดหรือทุกข์ทรมานทางร่างกายหรือจิตใจ โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ และการกระทำนั้นต้องกระทำโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือกระทำด้วยความยินยอมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ (สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, 2566) ในขณะที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. 2565 มาตรา 5 ก็ได้บัญญัติลักษณะของการทรมานไว้ว่า “ผู้ใดเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำด้วยประการใดให้ผู้อื่นเกิดความเจ็บปวดหรือความทุกข์ทรมานอย่างร้ายแรงแก่ร่างกายหรือจิตใจ เพื่อวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ (1) ให้ได้มาซึ่งข้อมูลหรือคำรับสารภาพจากผู้ถูกกระทำหรือบุคคลที่สาม (2) ลงโทษผู้ถูกกระทำเพราะเหตุอันเกิดจากการกระทำหรือสงสัยว่ากระทำของผู้นั้นหรือบุคคลที่สาม (3) ข่มขู่หรือขู่เข็ญผู้ถูกกระทำหรือบุคคลที่สาม (4) เลือกปฏิบัติไม่ว่ารูปแบบใด ผู้นั้นกระทำ

ความผิดฐานกระทำทรมาน” โดยการกำหนดวัตถุประสงค์ของการทรมานไว้ 4 ประการนั้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อการควบคุมการกระทำทรมานในรูปแบบที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาข้อมูล การลงโทษ การข่มขู่ และการเลือกปฏิบัติ ซึ่งเป็นสิ่งที่มีแนวโน้มจะเกิดขึ้นในสังคม แต่การกำหนดวัตถุประสงค์เช่นนี้ยังมีข้อจำกัด ไม่ครอบคลุมการกระทำในรูปแบบอื่นที่อาจเกิดขึ้นในบริบทต่าง ๆ อันเป็นช่องว่างที่ทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐหลีกเลี่ยงความรับผิดได้หากการกระทำนั้นไม่เข้าหลักเกณฑ์ของวัตถุประสงค์ตามมาตรา 5 ที่บัญญัติไว้ แม้การกระทำนั้นจะส่งผลกระทบอย่างร้ายแรงต่อสิทธิมนุษยชนของผู้ถูกกระทำก็ตาม

เช่น การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยใช้ความรุนแรงเกินกว่าที่จำเป็นด้วยอคติ หรือความไม่พอใจส่วนตัวต่อผู้ถูกกระทำ เช่นกรณีที่เคยเกิดขึ้นในต่างประเทศ คือ คดีระหว่างนายอาห์เหม็ด เซลมูนี (Ahmed Selmouni) กับสาธารณรัฐฝรั่งเศส (LawTeacher, 2018) ที่ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจหลายนายปฏิบัติอย่างรุนแรงทั้งการทำร้ายร่างกายและจิตใจ รวมถึงการถูกกระทำทางเพศ พร้อมถ้อยคำเชิงเหยียดหยามอันเป็นการลดทอนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างรุนแรง และเป็นถ้อยคำที่แสดงถึงอคติทางชาติพันธุ์ ซึ่งศาลสิทธิมนุษยชนยุโรปได้มีคำวินิจฉัยว่า การกระทำของเจ้าหน้าที่ตำรวจนั้น ไม่ใช่เพียงการทำร้ายร่างกายธรรมดาแต่เป็นการกระทำถึงขั้นการกระทำทรมาน และยังนำข้อ 1 และข้อ 16 ในอนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการทรมาน และการกระทำอื่น ๆ ที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี ค.ศ. 1984 มาพิจารณาประกอบการวินิจฉัยเพื่อแสดงให้เห็นว่ามาตรฐานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนจะต้องมีการพัฒนาอยู่เสมอโดยต้องคำนึงถึงสถานการณ์ในปัจจุบัน การกระทำของเจ้าหน้าที่ตำรวจนั้นร้ายแรงถึงขั้นเป็นการกระทำทรมาน มิใช่เพียงการปฏิบัติที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือการย่ำยีศักดิ์ศรี

ดังจะเห็นได้ว่าทั้ง**กฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายต่างประเทศต่างคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชนมากกว่ากฎหมายของประเทศไทย โดย**ให้ความสำคัญกับผลของการกระทำที่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์มากกว่าการพิสูจน์ถึงเจตนาเฉพาะของผู้กระทำ สะท้อนให้เห็นถึงหลักการพื้นฐานของสิทธิมนุษยชนที่ถือว่าศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การทรมานจึงไม่อาจถูกจำกัดความหมายอยู่เพียงการกระทำที่มีเจตนาเฉพาะ แต่ต้องมุ่งคุ้มครองบุคคลจากการกระทำใด ๆ ของรัฐที่ก่อให้เกิดความทุกข์ทรมานอย่างร้ายแรงทั้งทางร่างกายและทางจิตใจ

อีกทั้ง คณะกรรมการต่อต้านการทรมานแห่งสหประชาชาติ (Committee against Torture) ยังได้มีข้อเสนอต่อประเทศไทย (มูลนิธิผสานวัฒนธรรม, 2567) โดยแสดงข้อกังวลเกี่ยวกับการกำหนดวัตถุประสงค์ในมาตรา 5 ว่า อาจกำหนดวัตถุประสงค์ไว้แคบเกินไป โดยไม่ครอบคลุมถึงสถานการณ์อื่นที่อาจถือเป็นการทรมานตามเจตนารมณ์ของอนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการทรมาน และการกระทำอื่น ๆ ที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี ค.ศ. 1984 และได้เสนอว่า วัตถุประสงค์ที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัตินี้ควรถือเป็นเพียงตัวอย่างไม่ใช่เงื่อนไขในการกระทำความผิด เนื่องจากในทางปฏิบัติการกระทำที่มีลักษณะเป็นการทรมานอาจเกิดขึ้นในรูปแบบอื่นที่ไม่ได้มุ่งหวังตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในมาตรา 5 แต่ก็ยังถือว่าเข้าข่ายเป็นการทรมานตามหลักสิทธิมนุษยชนสากล ทั้งนี้เพื่อให้ครอบคลุมการกระทำที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนในทุกรูปแบบ ไม่ให้เจ้าหน้าที่รัฐใช้ข้อจำกัดทางกฎหมายเป็นเครื่องมือเพื่อกระทำความผิด

2. ปัญหาการรับรองสิทธิของผู้ถูกควบคุมตัวในการติดต่อญาติ บุคคลใกล้ชิด หรือทนายความ

มาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. 2565 เป็นมาตรการที่กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีหน้าที่ควบคุมตัวต้องบันทึกข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับผู้ถูกควบคุมตัวโดยละเอียด โดยมีขึ้นเพื่อป้องกันการกระทำละเมิดที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างการควบคุมตัว และมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ทั้งยังเป็นมาตรการที่ช่วยป้องกันการบังคับให้บุคคลสูญหายที่อาจเกิดระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งบัญญัติว่า “ในการควบคุมตัว เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบต้องบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกควบคุมตัวโดยอย่างน้อยต้องมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

(1) ข้อมูลอัตลักษณ์เกี่ยวกับผู้ถูกควบคุมตัว เช่น ชื่อ นามสกุล หรือตำหนิรูปพรรณ

(2) วัน เวลา และสถานที่ของการถูกควบคุมตัว และข้อมูลเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ทำการควบคุมตัว ในกรณีที่มีการย้ายสถานที่ดังกล่าว จะต้องระบุถึงสถานที่ปลายทางที่รับตัวผู้ถูกควบคุมตัว รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบการย้ายนั้น

(3) คำสั่งที่ให้มีการควบคุมตัว และเหตุแห่งการออกคำสั่งนั้น

(4) เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ออกคำสั่งให้ควบคุมตัว

(5) วัน เวลา และสถานที่ของการปล่อยตัวผู้ถูกควบคุมตัวและผู้มารับตัวผู้ถูกควบคุมตัว

(6) ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพร่างกายและจิตใจของผู้ถูกควบคุมตัวก่อนถูกควบคุมตัว และก่อนการปล่อยตัว ในกรณีที่ผู้ถูกควบคุมตัวถึงแก่ความตายระหว่างการควบคุมตัว จะต้องระบุถึงสาเหตุแห่งการตายและสถานที่เก็บศพ

(7) ข้อมูลอื่น ๆ ที่คณะกรรมการกำหนดเพื่อป้องกันการทรมาน การกระทำที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือการกระทำให้บุคคลสูญหาย”

อย่างไรก็ดี ในทางปฏิบัติยังคงพบกับปัญหาหลายประการ คือ การจำกัดการเข้าถึงข้อมูลผู้ถูกควบคุมตัวของญาติและผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งหากไม่มีการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวอย่างรวดเร็ว ย่อมส่งผลให้ญาติและผู้มีส่วนได้เสียไม่สามารถรับรู้สถานการณ์ของผู้ถูกควบคุมตัวและไม่สามารถปกป้องสิทธิของผู้ถูกควบคุมตัวได้อย่างทันท่วงที โดยเฉพาะเมื่อไม่สามารถติดตามหรือยืนยันสถานะของผู้ถูกควบคุมตัว รวมถึงสถานที่ที่ใช้ในการควบคุมตัวได้อย่างรวดเร็ว ก็อาจก่อให้เกิดการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐโดยมิชอบ และนำไปสู่การละเมิดสิทธิมนุษยชนของผู้ถูกควบคุมตัว ยิ่งไปกว่านั้นหากการควบคุมตัวโดยไม่ชอบนั้นทำให้ผู้ถูกควบคุมตัวตกอยู่ในสถานะหายสาบสูญ เนื่องจากมาตรการการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกควบคุมตัวตามมาตรา 23 นั้นไม่ได้มีมาตรการที่อำนวยความสะดวกให้ญาติบุคคลใกล้ชิด หรือทนายความในการใช้สิทธิเข้าถึงฐานข้อมูลและติดตามสถานะของผู้ถูกควบคุมตัวเพื่อให้ทราบว่าผู้ถูกควบคุมตัวถูกนำตัวไปที่สถานที่ใดโดยบุคคลใดด้วยวิธีการที่สะดวก รวดเร็ว และต่อเนื่อง

การสูญหายของนายพอละจี รักจงเจริญ นักเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิชุมชนชาวกะเหรี่ยง และผู้นำชุมชนบ้านบางกลอย ที่หายตัวไปหลังถูกเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจานควบคุมตัว และต่อมาได้พบถังน้ำมันที่มีชิ้นส่วนกระดูกมนุษย์ที่ตรวจสอบแล้วมีสารพันธุกรรมตรงกับมารดาของบิลลี่ ด้วยเหตุการณ์นี้เกิดขึ้นก่อนที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. 2565 จะมีการประกาศใช้ จึงทำให้ในขณะนั้นไม่สามารถดำเนินคดีฐานกระทำให้บุคคลสูญหาย” ตามมาตรา 7 ได้โดยตรง และต้องอาศัยประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 ว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบในการดำเนินคดีต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง แต่การตราพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. 2565 มาตรา 30 และมาตรา 43 ซึ่งกำหนดให้ความผิดฐานกระทำให้บุคคลสูญหายเป็นความผิดต่อเนื่องนั้น มีผลทำให้สามารถนำกฎหมายมาใช้บังคับได้แม้เหตุการณ์จะเกิดขึ้นก่อนที่กฎหมายจะมีผลบังคับ แต่อย่างไรก็ดี แม้จะมีความคืบหน้าในการออกหมายจับผู้ต้องหา แต่กระบวนการดำเนินคดีกลับล่าช้า ขาดกลไกตรวจสอบ และเนื่องจากการเข้าจับกุมไม่ได้มีการใช้กล้องบันทึกภาพและเสียงในระหว่างการควบคุมตัว อีกทั้งขณะเกิดเหตุผู้ถูกควบคุมตัวยังไม่สามารถใช้สิทธิในการติดต่อกับญาติ บุคคลซึ่งตนไว้วางใจ หรือทนายความได้โดยทันทีตั้งแต่ถูกเจ้าหน้าที่นำตัวไป การติดตามความเคลื่อนไหวของผู้ถูกควบคุมตัวจึงไม่สามารถกระทำได้ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงจนนำไปสู่การหายสาบสูญ (แอมเนสตี้, 2563)

3. ปัญหาการขาดบทลงโทษเฉพาะสำหรับกรณีไม่ปฏิบัติตามมาตรา 23

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการบังคับให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. 2565 ได้กำหนดโทษไว้เป็นการเฉพาะสำหรับความผิดฐานกระทำทรมาน และความผิดฐานการกระทำให้บุคคลสูญหาย โดยในหมวดที่ 5 ของพระราชบัญญัตินี้ก็ได้บัญญัติบทกำหนดโทษไว้โดยเฉพาะสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่กระทำการทรมาน กระทำการที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือกระทำให้บุคคลสูญหาย แต่กลับไม่ได้กำหนดโทษไว้โดยตรงสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ละเลยหรือจงใจไม่ปฏิบัติการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกควบคุมตัว หรือบันทึกข้อมูลดังกล่าวไม่ครบถ้วนโดยไม่มีเหตุอันสมควร ตามมาตรา 23 แต่เจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวจะมีความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 ซึ่งได้บัญญัติว่า “ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ใดผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” ซึ่งบทบัญญัตินี้มีเจตนารมณ์เพื่อกำหนดความรับผิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งใช้อำนาจหน้าที่ของตนกระทำการโดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือจงใจไม่กระทำการใดในหน้าที่เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง อันเป็นหนึ่งในกลไกการตรวจสอบและควบคุมการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

อย่างไรก็ดี ความผิดตามมาตรา 157 นั้นจะต้องพิจารณาถึงการปฏิบัติหน้าที่หรือการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ว่าเป็นการกระทำโดยมิชอบหรือโดยทุจริตหรือไม่ และจะต้องพิสูจน์ให้ได้ว่าการกระทำหรือการละเว้นการกระทำนั้นก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใดหรือไม่ จึงจะเข้าลักษณะความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ใดผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต หากพิจารณาตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. 2565 มาตรา 23 ในกรณีที่

เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบในการควบคุมตัวไม่บันทึกข้อมูลของผู้ถูกควบคุมตัวก็ย่อมเป็นการละเลยต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างชัดเจน แต่ในทางกลับกันย่อมเป็นการยากที่จะพิสูจน์ว่าการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ถูกควบคุมตัว ญาติ หรือบุคคลใกล้ชิดหรือไม่ ดังจะเห็นได้จากคำอธิบายมาตรา 157 ของศาสตราจารย์ ดร.หยุด แสงอุทัย (หยุด แสงอุทัย, 2556 อ้างถึงใน ปกป้อง ศรีสนิท, 2563 : 598 - 599) อธิบายไว้ว่า “ความสำคัญของมาตรานี้อยู่ที่มูลเหตุจูงใจ คือ จะต้องเป็นการกระทำเพื่อแกล้งให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น โดยความเสียหายไม่จำกัดเฉพาะความเสียหายในทางทรัพย์สินเท่านั้น แต่หมายความรวมถึงความเสียหายทุกทาง เช่น ความเสียหายแก่ชื่อเสียง หรือความเสียหายต่อเสรีภาพ โดยเป็นกรณีที่เจ้าพนักงานมีเจตนาจะแกล้งผู้อื่น” โดยคำอธิบายนี้ได้เน้นถึงเจตนาที่จะต้องกระทำเพื่อแกล้งผู้อื่นและจะต้องเป็นเจ้าพนักงาน ซึ่งปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ดังนั้น ความเสียหายที่เกิดจากเจ้าพนักงานจึงเป็นองค์ประกอบภายในจิตใจของเจ้าพนักงาน กล่าวคือ เจ้าพนักงานซึ่งปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมีเจตนากลั่นแกล้งให้เกิดความเสียหาย แม้ไม่เกิดความเสียหายก็เข้าองค์ประกอบความผิดตามมาตรา 157 ได้ แต่หากเจ้าพนักงานนั้นมิได้มีเจตนาร้ายให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ใด แม้การปฏิบัติหน้าที่นั้นจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้นั้น เจ้าพนักงานก็จะไม่มีความผิดตามมาตรา 157 และเนื่องด้วยการกำหนดให้มีการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกควบคุมตัวไว้ขณะควบคุมตัวนั้นเป็นมาตรการในเชิงป้องกันไม่ให้มีการกระทำทรมานหรือการกระทำให้บุคคลสูญหายโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่หากจะต้องมีการพิสูจน์ถึงเจตนาของเจ้าพนักงานว่ามีเจตนากลั่นแกล้งให้เกิดความเสียหายหรือไม่ หรือหากจะต้องให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ถูกควบคุมตัว ญาติ หรือบุคคลใกล้ชิดเกิดขึ้นก่อนจึงจะสามารถเอาผิดแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ละเลยต่อการปฏิบัติหน้าที่นั้นได้ มาตรการป้องกันเช่นนี้ก็ย่อมไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้

นอกจากนี้ การไม่ได้กำหนดความผิดไว้เป็นการเฉพาะ ย่อมก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติได้หากนำมาตรการในการให้สิทธิผู้ถูกควบคุมตัวในการติดต่อญาติ หรือบุคคลใกล้ชิดมาบังคับใช้แก่การกระทำความผิดทุกข้อกล่าวหา เนื่องจากความร้ายแรงแห่งคดีที่เกิดขึ้นนั้นมีความแตกต่างกัน บางกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องใช้ความระมัดระวังไม่ให้ผู้ถูกควบคุมตัวได้ติดต่อกับบุคคลที่ต้องสงสัยว่าเป็นผู้ร่วมกระทำความผิด หรือเชื่อว่าอาจช่วยให้ผู้ถูกควบคุมตัวพ้นจากความผิดได้ ย่อมมีผลเสียต่อการสืบสวนเพื่อขยายผลในการจับกุมต่อไป ในการกำหนดความรับผิดของเจ้าหน้าที่ซึ่งไม่ปฏิบัติการแจ้งสิทธิในการติดต่อญาติ หรือบุคคลใกล้ชิดตามนั้นจึงจะต้องมีการกำหนดข้อยกเว้นไว้ด้วย เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนน้อยที่สุด แต่ในขณะเดียวกันก็จะต้องก่อให้เกิดประโยชน์แก่มหาชนมากที่สุดเช่นกันภายใต้หลักความได้สัดส่วน ดังนั้น การกำหนดให้มีโทษสำหรับกรณีดังกล่าวจะต้องมีการกำหนดกรณียกเว้นการใช้สิทธิติดต่อญาติ หรือบุคคลใกล้ชิด เพื่อไม่ให้การใช้สิทธิดังกล่าวกระทบต่อกระบวนการยุติธรรม

สรุปและอภิปรายผล

ผู้วิจัยได้สรุปและอภิปรายผลปัญหาเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย กล่าวคือ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. 2565 มาตรา 5 ของประเทศไทยยังคงจำกัดวัตถุประสงค์ของการทรมานไว้เพียง 4 ประการ ซึ่งตามความเห็นของคณะกรรมการต่อต้านการทรมานแห่งสหประชาชาติ ควรจะถือเป็นตัวอย่างมากกว่าจะเป็นขอบเขตจำกัดตามเจตนารมณ์ของอนุสัญญาระหว่างประเทศ และอาจทำให้การตีความของศาลไทยไม่สามารถรับรองพฤติการณ์ที่เข้าข่ายการทรมานแต่ไม่อยู่ในกรอบวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับประมวลกฎหมายอาญา (Code pénal) ของสาธารณรัฐฝรั่งเศส และพระราชบัญญัติความยุติธรรมทางอาญา ค.ศ. 1988 (Criminal Justice Act 1988) ของสหราชอาณาจักร ที่ไม่มีการกำหนดเจตนาพิเศษไว้ในบทกฎหมายจึงทำให้การตีความมีความครอบคลุมและสอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนสากลมากกว่า ในด้านการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกควบคุมตัว กฎหมายของประเทศไทยซึ่งแม้จะมีการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ต้องบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ถูกควบคุมตัวไว้อย่างครบถ้วน แต่ก็ยังคงกำหนดให้เป็นหน้าที่ของญาติ บุคคลที่เกี่ยวข้อง หรือทนายความในการยื่นคำร้องต่อเจ้าหน้าที่เพื่อให้เปิดเผยข้อมูล ทำให้การเข้าถึงข้อมูลล่าช้าและเกิดความเสี่ยงในทางปฏิบัติ โดยเฉพาะในช่วงเวลาต้นของการควบคุมตัวที่เป็นสถานการณ์เสี่ยงต่อการถูกละเมิดสิทธิ แต่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (Code de procédure pénale) ของสาธารณรัฐฝรั่งเศส กฎหมาย Police and Criminal Evidence Act 1984 (PACE) ของสหราชอาณาจักร และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (Código Nacional de Procedimientos Penales: CNPP) ของสหรัฐเม็กซิโกที่ต่างกำหนดให้รัฐมีหน้าที่ต้องแจ้งแก่

ญาติ หรือบุคคลใกล้โดยทันทีให้ทราบถึงการควบคุมตัวทันทีโดยไม่ต้องมีการยื่นคำร้อง ส่วนบทลงโทษสำหรับการละเลยไม่ปฏิบัติตามมาตรการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกควบคุมตัวนั้น ทั้งกฎหมายของต่างประเทศและกฎหมายของประเทศไทยไม่ได้มีการกำหนดบทลงโทษไว้โดยเฉพาะ ในส่วนของประเทศไทยนั้นต้องเป็นไปตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่า การแก้ไขเพิ่มเติมวัตถุประสงค์ในการกระทำทรมานให้มีความครอบคลุมมากยิ่งขึ้น และให้สิทธิแก่ผู้ต้องหาในการติดต่อญาติ บุคคลใกล้ชิด หรือทนายความทันทีที่ถูกควบคุมตัว โดยกำหนดข้อยกเว้น อีกทั้งการกำหนดบทลงโทษเฉพาะสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ละเลยไม่ปฏิบัติตามมาตรการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกควบคุมตัว เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดช่องว่างในการตีความ ซึ่งอาจนำไปสู่การไม่เอาผิดกับการกระทำที่เข้าข่ายทรมานในลักษณะอื่น และเป็นไปตามเจตนารมณ์แห่งกฎหมายในการป้องกัน ปราบปราม และเยียวยาผู้เสียหายจากการกระทำทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิเคราะห์บทบัญญัติในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. 2565 เปรียบเทียบกับคำวินิจฉัยของศาลสิทธิมนุษยชนยุโรป และกฎหมายของต่างประเทศ ได้แก่ สาธารณรัฐฝรั่งเศส สหราชอาณาจักร และสหรัฐเม็กซิโก เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการทรมานและการบังคับบุคคลให้สูญหาย ผู้วิจัยจึงเห็นสมควรเสนอแนะแนวทางการแก้ไขกฎหมาย เพื่อยกระดับประสิทธิภาพของการบังคับใช้พระราชบัญญัติดังกล่าว ดังนี้

1) ควรแก้ไขมาตรา 5 เพื่อขยายวัตถุประสงค์ของการกระทำทรมานให้สอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดช่องว่างในการตีความ ซึ่งอาจนำไปสู่การไม่เอาผิดกับการกระทำที่เข้าข่ายทรมานในลักษณะอื่น 2) ควรเพิ่มเติมมาตรา 23 โดยรับรองสิทธิของผู้ถูกควบคุมตัวในการติดต่อญาติหรือบุคคลใกล้ชิดได้ตั้งแต่เริ่มถูกควบคุมตัวและเป็นระยะทุก ๆ 1 ชั่วโมง จนถึงสถานที่ปลายทาง โดยหากมีเหตุจำเป็นที่ไม่อาจให้ติดต่อบุคคลภายนอกได้เนื่องจากเป็นอุปสรรคต่อการสืบสวนสอบสวน ก็ให้เจ้าหน้าที่บันทึกเหตุอันจำเป็นนั้นไว้ในแบบบันทึกข้อมูลผู้ถูกควบคุมตัว และ 3) ควรกำหนดบทลงโทษเฉพาะในหมวดบทกำหนดโทษสำหรับกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ปฏิบัติตามมาตรา 23

เอกสารอ้างอิง

ไทยรัฐออนไลน์. *เม็กซิโกจับผู้พิพากษา ยุ่งเหยิงหลักฐาน คดีนักศึกษา 43 คนหายตัวปริศนา.* https://www.thairath.co.th/news/foreign/2858632. 2568.

ปกป้อง ศรีสนิท. (2563). ที่มาของมาตรา 157 แห่งประมวลกฎหมายอาญา. ใน *ผลึกความคิด ชีวิตเอกบุญ: หนังสือในโอกาสครบรอบ 60 ปี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอกบุญ วงศ์สวัสดิ์กุล.* สมคิด เลิศไพฑูรย์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. คณะนิติศาสตร์. หน้า 598-599.

มูลนิธิผสานวัฒนธรรม. *สรุปประเด็นคำถามที่น่าสนใจ จากคณะกรรมการ CAT ถึง ผู้แทนรัฐไทย ระหว่างการทบทวนรายงานสถานการณ์การทรมานฯ เมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2567 ณ กรุงเจนีวา ในการประชุมคณะกรรมการต่อต้านการทรมานแห่งสหประชาชาติ สมัยที่ 81.* https://crcfthailand.org/2024/11/08/57465/. 2567.

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ. *คำแปลอนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี.* https://crcfthailand.org/2025/04/29/59216/. 2566.

แอมเนสตี้. *วันผู้สูญหายสากล ญาติผู้ถูกบังคับให้สูญหาย ทวงถามความจริง และความยุติธรรม ตาม พ.ร.บ.ทรมาน - อุ้มหาย หวังทราบชะตากรรม ทำให้ทุกคน 'กลับคืนสู่สภาพเดิม' คือ การเข้าถึงการเยียวยาที่มีประสิทธิผล.* https://bit.ly/4dJ2bTB. 2566.

แอมเนสตี้. *6 ปีการหายตัวไปกับ 6 เรื่องที่คุณอาจจำไม่ได้หรือไม่เคยรู้มาก่อนเกี่ยวกับ "บิลลี่" พอละจี รักจงเจริญ.* https://bit.ly/3RnxnQJ. 2563.

Comisión Nacional de los Derechos Humanos. (2024). Ley General para Prevenir, Investigar y Sancionar la Tortura y Otros Tratos o Penas Crueles, Inhumanos o Degradantes. https://www.cndh.org.mx/sites/default/files/documentos/201904/Ley_GPISTOTPCID. Pdf.

Human Rights Watch. (2024). *Governments target nationals living abroad: killings, removals, other abuses threaten rights; bold policy response needed*. https://www.hrw.org/news/2024/02/22/governments-target-nationals-living-abroad?utm_source.

Lawteacher. (2018). Selmouni v France (2000) *29 EHRR 403*. https://www.lawteacher.net/cases/selmouni-v-france.php?vref=1.

Légifrance - Le service public de la diffusion du droit. (2024). *Code de procédure pénale*. https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000006071154/

Légifrance - Le service public de la diffusion du droit. (2024). *Code penal.* https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000006070719/

The National Archives. (2024). *Criminal Justice Act 1988*. https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1988/33/contents.

The National Archives. (2024). *Police and Criminal Evidence Act* https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1984/60/contents.

การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแผนผังความคิดเพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

Learning Management Using Inquiry-Based Learning (5E) Combined with Mind Mapping to Improve Learning Achievement and Analytical Thinking Ability in History among Mathayomsuksa 3 Students

ศิริพร พิมพ์สารี[1]*, ปานเพชร ร่มไทร[2], วทัญญู นาวิเศษ[3]
Siriporn Pimsaree[1]*, Panpetch Romsye[2], Watanyou Nawises[3]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแผนผังความคิด และ 2) เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแผนผังความคิด กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 โรงเรียนบ้านสวน (จั่นอนุสรณ์) จำนวน 40 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) การวิจัยเป็นแบบกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) ชนิดกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลังเรียน (One-group pretest–posttest design) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ (1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแผนผังความคิด จำนวน 8 แผน มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ (ระดับ 5 คะแนน) อยู่ระหว่าง 4.88–4.96 (2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67–1.00 ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.38–0.77 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.31–0.69 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.87 และ (3) แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67–1.00 ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.46–0.77 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.38–0.85 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.81 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีแบบกลุ่มสัมพันธ์ (dependent samples t-test)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E); แผนผังความคิด; ความสามารถในการคิดวิเคราะห์; ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

---

[1]*ภาควิชาการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี 20131
Department of Learning Management, Faculty of Education, Burapha University, Chonburi 20131, Thailand
E-mail: 66920052@buu.go.ac.th
[2]ภาควิชาการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี 20131
Department of Learning Management, Faculty of Education, Burapha University, Chonburi 20131, Thailand
[3]ภาควิชาการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี 20131
Department of Learning Management, Faculty of Education, Burapha University, Chonburi 20131, Thailand
*Corresponding author

Received: 27 February 2026; ***Revised***: 18 April 2026; ***Accepted***: 30 April 2026

Abstract

This study aimed to: 1) compare Mathayomsuksa 3 students' learning achievement in History before and after learning through Inquiry-Based Learning (5E) combined with Mind Mapping; and 2) compare their analytical thinking ability before and after the intervention. The sample consisted of 40 students from Mathayomsuksa 3/2 at Bansuan (Jan Anusorn) School, selected through cluster random sampling. The study employed a quasi-experimental one-group pretest–posttest design. The research instruments included: 1) eight lesson plans based on Inquiry-Based Learning (5E) combined with Mind Mapping; 2) a 30-item four-option multiple-choice achievement test (IOC = 0.50–1.00; difficulty = 0.38–0.77; discrimination = 0.31–0.69; reliability = 0.87); and 3) a 20-item four-option multiple-choice analytical thinking ability test (IOC = 0.50–1.00; difficulty = 0.46–0.77; discrimination index = 0.38–0.85; reliability = 0.81). Data were analyzed using the mean, standard deviation, and a dependent-samples t-test.

The results indicated that:

1 . The students' posttest achievement scores were significantly higher than their pretest scores at the .05 level.

2. The students' posttest analytical thinking ability scores were significantly higher than their pretest scores at the .05 level.

Keywords: Inquiry-Based Learning (5E); Mind Mapping; Analytical Thinking Ability; Learning Achievement

บทนำ

การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยครูทำหน้าที่เป็นผู้ออกแบบการจัดการเรียนรู้และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (วิจารณ์ พานิช, 2554) แนวคิดดังกล่าวตั้งอยู่บนหลักการสำคัญที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และเชื่อมั่นว่าผู้เรียนทุกคนสามารถพัฒนาได้เต็มที่ตามศักยภาพของตน ทั้งด้านความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และทักษะการคิดขั้นสูง สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่กำหนดให้การจัดการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และส่งเสริมกระบวนการคิดวิเคราะห์ และการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) การศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยปัจจัยที่ส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิผลของการพัฒนาดังกล่าว คือ คุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู หากครูมีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม ย่อมเอื้อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุนี้ แนวทางการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันจึงปรับเปลี่ยนจากรูปแบบการสอนที่เน้นการบรรยายและการท่องจำ ซึ่งยึดครูเป็นศูนย์กลาง ไปสู่การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นในกระบวนการเรียนรู้ ผ่านการคิด วิเคราะห์ สืบค้นข้อมูล และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจากกิจกรรมที่หลากหลายและเน้นการปฏิบัติจริง ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้เนื้อหาวิชาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ประกอบไปด้วย 5 สาระ ได้แก่ 1) สาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม 2) สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม 3) สาระเศรษฐศาสตร์ 4) สาระประวัติศาสตร์ และ 5) สาระภูมิศาสตร์ ดังนั้นสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมจึงเป็นส่วนสำคัญในการอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกได้อย่างสันติสุข การเป็นพลเมืองดี ศรัทธาในหลักธรรมของศาสนา การเห็นคุณค่าของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ความรักชาติและภูมิใจในความเป็นไทย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) โดยเฉพาะสาระประวัติศาสตร์ มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์เหตุการณ์ความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล และการตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์ อันเป็นพื้นฐานของการเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ อย่างไรก็ตาม สภาพการจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นยังคงพบข้อจำกัด โดยเฉพาะการเน้นการถ่ายทอดเนื้อหาและการจดจำข้อเท็จจริง ส่งผลให้ผู้เรียนขาดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ และไม่สามารถลำดับหรือวิเคราะห์เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ได้อย่างมีเหตุผล สอดคล้องกับข้อมูลผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนโรงเรียนบ้านสวน (จั่นอนุสรณ์) ปีการศึกษา 2565 รายวิชาสังคมศึกษา คะแนนเฉลี่ยระดับโรงเรียนเท่ากับ 45.50 และปีการศึกษา 2566 คะแนนเฉลี่ยระดับโรงเรียนเท่ากับ 39.34 แสดงให้เห็นว่าคะแนนเฉลี่ยระดับโรงเรียนลดลง และผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับประเทศ ปีการศึกษา 2566 ในรายวิชาสังคมศึกษานั้น เมื่อแยกคะแนนเฉลี่ยตามสาระ พบว่าสาระประวัติศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 23.52 คะแนน ซึ่งต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับสาระอื่นในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2567) และในบริบทของโรงเรียนบ้านสวน (จั่นอนุสรณ์) พบแนวโน้มคะแนนเฉลี่ยสาระประวัติศาสตร์ลดลง ซึ่งสะท้อนความจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและควบคู่กับการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน (โรงเรียนบ้านสวน (จั่นอนุสรณ์), 2567)

การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) เป็นแนวทางหนึ่งที่ส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุก โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนตั้งคำถาม สำรวจค้นหา วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเองผ่านกระบวนการ 5 ขั้น ได้แก่ 1) ขั้นสร้างความสนใจ (Engagement) เป็นขั้นเริ่มต้นที่มุ่งกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน โดยเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับเนื้อหาใหม่ผ่านการตั้งคำถามหรือประเด็นปัญหาเพื่อกระตุ้นแรงจูงใจในการเรียนรู้ 2) ขั้นสำรวจและค้นหา (Exploration) ผู้เรียนร่วมกันวางแผน กำหนดแนวทาง และตั้งสมมติฐาน จากนั้นดำเนินการสืบค้นและรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองผ่านวิธีการที่หลากหลาย 3) ขั้นอธิบาย (Explanation) ผู้เรียนนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจมาวิเคราะห์ แปลความหมาย และสรุปเป็นองค์ความรู้ พร้อมนำเสนอแนวคิดอย่างเป็นระบบ 4) ขั้นขยายความรู้ (Elaboration) เป็นการประยุกต์และเชื่อมโยงองค์ความรู้ที่ได้ไปสู่บริบทหรือสถานการณ์ใหม่เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจที่ลึกซึ้งและกว้างขวางยิ่งขึ้น 5) ขั้นประเมินผล (Evaluation) เป็นการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ขององค์ความรู้ รวมทั้งประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2561) ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน โดยผู้สอนมุ่งเน้นการจุดประกายความอยากรู้อยากเห็นและกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการตั้งคำถามเชิงวิเคราะห์ นำไปสู่การลงมือเสาะแสวงหาคำตอบและรวบรวมข้อมูลหลักฐานด้วย

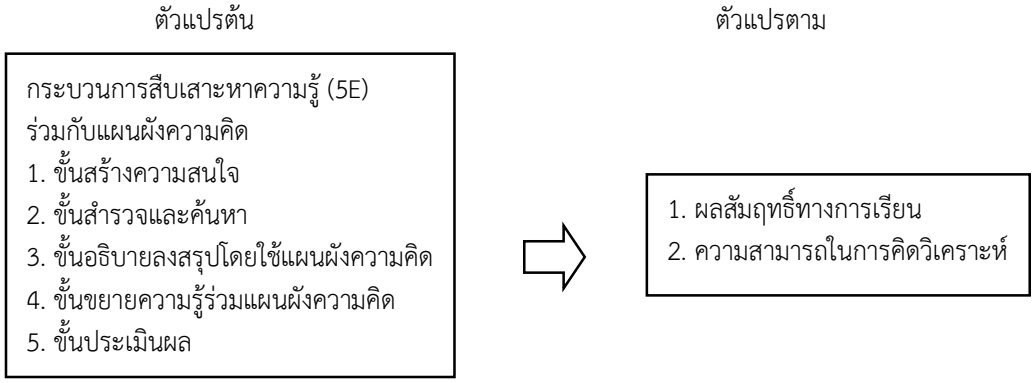
ตนเอง กระบวนการดังกล่าวช่วยให้ผู้เรียนสามารถประมวลผลความรู้และตกผลึกเป็นข้อสรุปที่เกิดจากความเข้าใจอย่างแท้จริง โดยมีผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก สนับสนุนบรรยากาศและทรัพยากรการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการค้นพบองค์ความรู้ใหม่ (ทิศนา แขมมณี, 2566) นอกจากนี้ แนวคิดแผนผังความคิดของโทนี บูซาน อธิบายว่าแผนผังความคิดมีพื้นฐานจากแนวคิดการคิดแบบแผ่รัศมี (Radiant Thinking) ซึ่งสะท้อนรูปแบบการทำงานตามธรรมชาติของสมอง โดยเน้นการใช้คำสำคัญ ภาพ สี และเส้นเชื่อมโยงจากแนวคิดศูนย์กลาง เพื่อส่งเสริมการเชื่อมโยงข้อมูลอย่างเป็นระบบ (Buzan, 2018) แผนผังความคิดจึงเป็นเครื่องมือที่ช่วยจัดระบบข้อมูลอย่างเป็นโครงสร้าง ส่งเสริมการเชื่อมโยงแนวคิดและพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ในรายวิชาประวัติศาสตร์ที่ต้องอาศัยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเหตุการณ์และการสังเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ อีกทั้งยังช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นภาพรวมของเนื้อหา เข้าใจความเชื่อมโยงของแนวคิด และสามารถสื่อสารองค์ความรู้ได้อย่างชัดเจน โดยใช้การเขียนแผนผังความคิดแบบรวบยอดไว้ตรงกลาง และสร้างแผนผังความคิดให้สมบูรณ์ตามความเข้าใจของตนเอง

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยเฉพาะในกลุ่มผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านสวน (จั่นอนุสรณ์) ซึ่งถือเป็นช่วงสำคัญในการจบหลักสูตรการศึกษาภาคบังคับ และต้องเตรียมความพร้อมสู่การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น จากการวิเคราะห์บริบทเนื้อหาประวัติศาสตร์ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีลักษณะเป็นนามธรรมและมีความซับซ้อน ส่งผลให้ผู้เรียนประสบปัญหาในการทำความเข้าใจ การเชื่อมโยงเหตุและผล และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) และการใช้แผนผังความคิดจะเป็นแนวทางที่ได้รับการยอมรับและมีผลการวิจัยรองรับอย่างกว้างขวาง แต่ในบริบทของสถานศึกษาดังกล่าวยังคงมีความจำเป็นในการนำมาบูรณาการอย่างเป็นระบบ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบเดิมยังไม่สามารถพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การใช้กระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) จึงมีบทบาทในการส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้ผ่านการสืบค้นและวิเคราะห์ข้อมูล ขณะที่แผนผังความคิดช่วยจัดระเบียบและเชื่อมโยงองค์ความรู้ที่ซับซ้อนให้เป็นรูปธรรม ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถมองเห็นภาพรวมของเนื้อหาและสร้างความเข้าใจได้อย่างมีความหมายมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแผนผังความคิด ในรายวิชาประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านสวน (จั่นอนุสรณ์) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ ผลการวิจัยครั้งนี้คาดว่าจะเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ที่สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแผนผังความคิด
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแผนผังความคิด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านสวน (จั่นอนุสรณ์) อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 13 ห้องเรียน รวม 505 คน ซึ่งโรงเรียนจัดห้องเรียนแบบคละความสามารถ

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียน 40 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม และดำเนินการจับสลากเพื่อคัดเลือกห้องเรียนที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแผนผังความคิด จำนวน 8 แผนการจัดการเรียนรู้ สร้างและนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์เพื่อพิจารณา ตรวจสอบส่วนประกอบต่าง ๆ ของแผนความสัมพันธ์ระหว่างสาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ และเวลาเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้และเครื่องมือวัดและประเมินผล นำไปปรับปรุงและนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น โดยแผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแผนผังความคิด จำนวน 8 แผน มีค่าความเหมาะสมอยู่ระหว่าง 4.88-4.96 ค่าเฉลี่ย 4.93 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.13 ซึ่งมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของจุดประสงค์การเรียนรู้ และพฤติกรรมที่ต้องการวัด กับข้อคำถามในแต่ละข้อ รวมทั้งความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ แล้วจึงนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุง และนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความถูกต้องและความเหมาะสมของภาษา มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.38-0.77 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.31-0.69 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87

3. แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของจุดประสงค์การเรียนรู้ และพฤติกรรมที่ต้องการวัด กับข้อคำถามในแต่ละข้อ รวมทั้งความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ แล้วจึงนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุง และนำแบบทดสอบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความถูกต้องและความเหมาะสมของภาษา มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.46-0.77 และค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.38-0.85 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแผนผังความคิด เป็นการจัดการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 8 แผน โดยมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้น ได้แก่ 1) ขั้นสร้างความสนใจ เป็นขั้นการกระตุ้นความคิด โดยเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับเนื้อหาใหม่ผ่านคำถาม และปัญหา 2) ขั้นสำรวจและค้นหา เป็นขั้นการวางแผนแนวทาง ดำเนินการสืบค้นและรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองผ่านวิธีการที่หลากหลาย 3) ขั้นอธิบายลงสรุปโดยใช้แผนผังความคิด เป็นขั้นที่นำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจมาวิเคราะห์ และสรุปเป็นองค์ความรู้ พร้อมนำเสนอแนวคิดอย่างเป็นระบบเป็นแผนผังความคิด 4) ขั้นขยายความรู้ร่วมแผนผังความคิด เป็นขั้นที่นำแผนผังความคิดเดิมมาต่อยอดเพื่อประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ ผ่านการตั้งคำถามท้าทายให้ผู้เรียนแก้ปัญหาและเชื่อมโยงความรู้สู่ชีวิตจริง พร้อมขยายกิ่งก้านความคิดให้กว้างไกลยิ่งขึ้น 5) ขั้นประเมินผล เป็นขั้นการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ขององค์ความรู้ รวมทั้งประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน (อธิบายเพิ่มจากกรอบแนวคิด)

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นข้อสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ใช้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ภูมิภาคของโลกกับพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ โดยอิงกรอบพุทธิพิสัยตาม Bloom's Taxonomy ฉบับปรับปรุง (Anderson & Krathwohl, 2001) ซึ่งจำแนกระดับกระบวนการคิดออกเป็น 6 ระดับ ได้แก่ ขั้นความรู้ความจำ (Remember) ขั้นความเข้าใจ (Understand) ขั้นการนำไปใช้ (Apply) ขั้นวิเคราะห์ (Analyze) ขั้นการประเมินค่า (Evaluate) และขั้นการสร้างสรรค์ (Create) อย่างไรก็ตาม แบบทดสอบฉบับนี้ผู้วิจัยเลือกใช้ 5 ระดับ ได้แก่ ขั้นความรู้ความจำ (Remember) ขั้นความเข้าใจ (Understand) ขั้นการนำไปใช้ (Apply) ขั้นการประเมิน

ค่า (Evaluate) และขั้นการสร้างสรรค์ (Create) ส่วนระดับขั้นการวิเคราะห์ (Analyze) ได้นำไปใช้ในการพัฒนาเครื่องมือวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์แยกต่างหาก

3. แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เป็นข้อสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ใช้วัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ในหน่วยการเรียนรู้เดียวกัน โดยอิงแนวคิดพุทธิพิสัยระดับการวิเคราะห์ (Analysis) ตามแนวคิดของ Bloom (1956) ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Analysis of Elements) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Analysis of Relationships) และการวิเคราะห์หลักการจัดองค์ประกอบ (Analysis of Organizational Principles)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) มีกลุ่มตัวอย่างเพียงกลุ่มเดียวที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแผนผังความคิด โดยมีการเก็บข้อมูลก่อนและหลังการทดลอง โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัยแบบ One group pretest-posttest design ใช้ระยะเวลาในการทดลอง จำนวน 10 คาบ แบ่งเป็นระยะเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ จำนวน 8 คาบ และระยะเวลาในการทำแบบทดสอบ จำนวน 2 คาบ ผู้วิจัยดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยเสนอเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยและยื่นหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยต่อผู้อำนวยโรงเรียนบ้านสวน (จั่นอนุสรณ์)

2. ผู้วิจัยชี้แจงกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแผนผังความคิด และจุดประสงค์ของการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนได้ทราบและเข้าใจถึงบทบาทของตนเอง

3. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ใช้เวลา 1 คาบ

4. ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 8 แผน 8 คาบ คาบละ 50 นาที ซึ่งนำแผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแผนผังความคิด วิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

5. เมื่อดำเนินการสอนครบตามแผนการจัดการเรียนรู้แล้ว นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คะแนนเต็ม 30 คะแนน และแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คะแนนเต็ม 20 คะแนน ใช้เวลา 1 คาบ

6. นำผลที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ วิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มาวิเคราะห์ผลโดยวิธีการทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแผนผังความคิดวิชาประวัติศาสตร์ โดยใช้สถิติ dependent samples t-test

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแผนผังความคิด วิชาประวัติศาสตร์ โดยใช้สถิติ dependent samples t-test

การพิทักษ์สิทธิ์และจริยธรรมการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่างตามระเบียบมหาวิทยาลัยบูรพาว่าด้วยข้อกำหนดและแนวทางการดำเนินการดำนจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ตามรหัสโครงการวิจัย G-HU184/2568(C1) โดยผ่านการรับรองโดยคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ที่ IRB4-245/2568 เมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2568

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแผนผังความคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตารางที่ 1 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแผนผังความคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

กลุ่มทดลอง	n	$\overline{X}$	S.D.	*df*	t	*p*
ก่อนเรียน	40	13.43	4.18	39	10.71	.000*
หลังเรียน	40	20.60	4.21			

* $p < .001$

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแผนผังความคิด สูงกว่าก่อนเรียน โดยก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 13.43 คะแนน ($\overline{X}$ = 13.43, S.D. = 4.18) และหลังเรียนเท่ากับ 20.60 คะแนน ($\overline{X}$ = 20.60, S.D. = 4.21)

เมื่อเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองด้วยการทดสอบค่าทีแบบกลุ่มสัมพันธ์ (dependent samples t-test) พบว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t(39) = 10.71$, $p < .001$) แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแผนผังความคิดมีประสิทธิผลในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแผนผังความคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตารางที่ 2 ตารางผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแผนผังความคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

กลุ่มทดลอง	n	$\overline{X}$	S.D.	*df*	t	*p*
ก่อนเรียน	40	6.20	2.57	39	8.78	.000*
หลังเรียน	40	11.58	4.52			

* $p < .001$

จากตารางที่ 2 พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่า โดยก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 6.20 คะแนน ($\overline{X}$ = 6.20, S.D. = 2.57) และหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 11.58 คะแนน ($\overline{X}$ = 11.58, S.D. = 4.52)

เมื่อเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังเรียนด้วยการทดสอบค่าทีแบบกลุ่มสัมพันธ์ (dependent samples t-test) พบว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t(39) = 8.78$, $p < .001$) สะท้อนให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแผนผังความคิดมีประสิทธิผลในการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนอย่างเป็นรูปธรรม

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอการสรุปและการอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแผนผังความคิด หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ วิชาประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแผนผังความคิด หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแผนผังความคิดเพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ วิชาประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแผนผังความคิด มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้สามารถอธิบายได้จากลักษณะเฉพาะของการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ซึ่งมีรากฐานมาจากทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) เพียเจต์ Jean Piaget (1972) อธิบายว่าผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจากประสบการณ์และการลงมือปฏิบัติ ขณะที่เลฟ วีกอตสกี Lev Vygotsky (1978) เสนอว่าการเรียนรู้เกิดจากปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและการช่วยเหลือจากผู้อื่น แนวคิดทั้งสองสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นอย่างเป็นระบบ

กระบวนการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) เริ่มจากขั้นกระตุ้นความสนใจ ซึ่งช่วยเชื่อมโยงความรู้เดิมของผู้เรียนกับเนื้อหาใหม่ ทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ ขั้นสำรวจและค้นหาเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สืบค้นข้อมูล อภิปราย และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ส่งเสริมการคิดอย่างเป็นระบบและการตั้งคำถามขั้นอธิบาย ช่วยให้ผู้เรียนจัดระบบความรู้และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น ขั้นขยายความรู้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้ไปสู่สถานการณ์ใหม่ และขั้นประเมินผล ช่วยสะท้อนความเข้าใจและการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Bybee et al. (2006) ที่ระบุว่าการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) สามารถพัฒนาความเข้าใจเชิงลึกและทักษะการคิดขั้นสูงของผู้เรียนได้

นอกจากนี้ การนำแผนผังความคิดมาใช้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ยังช่วยเสริมการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้เชิงความหมายของออซูเบล Ausubel (1968) โดยแผนผังความคิดเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนจัดระบบองค์ความรู้ เชื่อมโยงแนวคิด และสรุปสาระสำคัญได้อย่างเป็นรูปธรรม ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจที่ยั่งยืน และสามารถจดจำและนำความรู้ไปใช้ได้ดีขึ้น แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับโทนี บูซาน Buzan (2018) ที่เสนอว่าแผนผังความคิดช่วยกระตุ้นการทำงานของสมอง ช่วยส่งเสริมการทำงานของสมองทั้งสองซีก พัฒนาการคิดเชิงวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และส่งเสริมการคิดเชื่อมโยงซึ่งจากการศึกษาเรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแผนผังความคิด สามารถอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์มีรายละเอียด ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแผนผังความคิด วิชาประวัติศาสตร์ พบว่า คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 13.43 คะแนน ($\overline{X}$ = 13.43, S.D. = 4.18) และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 20.60 คะแนน ($\overline{X}$ = 20.60, S.D. = 4.21) จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน และเมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ผลการวิจัยพบว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแผนผังความคิดมีประสิทธิภาพในการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านประวัติศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้เป็นอย่างดี โดยกระบวนการเรียนรู้ตามรูปแบบ (5E) ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการสำรวจ ตรวจสอบ ค้นคว้า และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ขณะที่การใช้แผนผังความคิดช่วยให้ผู้เรียนสามารถจัดระบบความคิด เชื่อมโยงข้อมูล และสรุปสาระสำคัญได้อย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้เกิดความเข้าใจเชิงลึก และสะท้อนออกมาเป็นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยหลายฉบับที่ชี้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ช่วยส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการเชื่อมโยงเหตุผล สอดคล้องกับผลงานวิจัยของปรียาภรณ์ สวัสดิ์รักษา และทัชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณ (2567) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิด สาระเศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิด สาระเศรษฐศาสตร์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของจิตลดา รักน้อย และวรวุฒิ มั่นสุขผล (2565) ศึกษาเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้กระบวนการเรียนแบบสืบเสาะหาความรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้กระบวนการเรียนแบบสืบเสาะหาความรู้ พบว่าผลคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อีกทั้งการใช้แผนผังความคิดยังเป็นเครื่องมือที่สนับสนุนการเรียนรู้เชิงโครงสร้าง ทำให้ผู้เรียนสามารถจัดระเบียบความรู้และจดจำเนื้อหาได้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแผนผังความคิดมีประสิทธิภาพในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนอย่างชัดเจน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแผนผังความคิด วิชาประวัติศาสตร์ พบว่า คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน เท่ากับ 6.20 คะแนน ($\overline{X}$ = 6.20, S.D. = 2.57) คะแนนเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 11.58 ($\overline{X}$ = 11.58, S.D. = 4.52) จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน และเมื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่าหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นผลมาจากการจัดการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้ ทั้ง 8 แผน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแผนผังความคิด ทำให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน จากผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้ของผู้วิจัยมีประสิทธิภาพในการส่งเสริมความเข้าใจและความสามารถของผู้เรียน การเพิ่มสูงขึ้นของคะแนนอาจเกิดจากการที่ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น การทำกิจกรรม การฝึกคิด วิเคราะห์ และการลงมือปฏิบัติ ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเนื้อหามากขึ้น และสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ได้ดีขึ้น ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของอุไรวรรณ ปานีสงค์ และคณะ (2560) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (5E) เสริมด้วยเทคนิคการจัดแผนผังมโนทัศน์เรื่องชีวิตกับสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิชาชีววิทยา เรื่อง ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม หลังเรียนโดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (5E) เสริมด้วยเทคนิคการจัดแผนผังมโนทัศน์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณภา บำรุงพันธ์ และยุพิน ยืนยง (2564) ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และความสามารถในการคิดวิเคราะห์โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับเทคนิคแผนผังมโนทัศน์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับเทคนิคแผนผังมโนทัศน์สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแผนผังความคิดมีประสิทธิภาพในการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแผนผังความคิดเพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีลักษณะเฉพาะในการส่งเสริมการมีส่วนร่วม การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ซึ่งส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้สอนควรเตรียมความพร้อมโดยศึกษาและทำความเข้าใจขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) อย่างเป็นระบบ ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการแผนผังความคิดให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และเตรียมสื่อรวมทั้งบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการสืบค้นและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้เรียน ทั้งนี้ ผู้สอนควรปรับบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก เพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและการคิดวิเคราะห์อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ผู้สอนควรได้รับการพัฒนาองค์ความรู้และทักษะในการออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการ (5E) รวมถึงการสร้างและประยุกต์ใช้แผนผังความคิด เพื่อให้สามารถบูรณาการแนวคิดทั้งสองได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) ภายในโรงเรียน เพื่อเปิดโอกาสให้ครูได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ปัญหา และแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับแผนผังความคิดอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งต่อไปควรออกแบบการวิจัยให้มีกลุ่มควบคุมเพิ่มเติม โดยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เพื่อเพิ่มความชัดเจนและความน่าเชื่อถือในการอธิบายประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแผนผังความคิด

2.2 ควรศึกษาการบูรณาการการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการสอนอื่น เช่น การเรียนรู้แบบเกม หรือการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลและหาแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบริบทของศตวรรษที่ 21

2.3 การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาตัวแปรเพิ่มเติม เช่น ความคิดเห็น ความพึงพอใจ หรือพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแผนผังความคิด เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

จิตลดา รักน้อย และวรวุฒิ มั่นสุขผล. (2565). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้กระบวนการเรียนแบบสืบเสาะหาความรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. *วารสารสิรินธรปริทรรศน์*, *23*(1), 43-56.

ทิศนา แขมมณี. (2566). *ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 26). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปรียาภรณ์ สวัสดิ์รักษา และทัชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณ.(2567). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิด สาระเศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, *18*(2), 159-169.

โรงเรียนบ้านสวน (จั่นอนุสรณ์). (2567). *รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self – Assessment Report: SAR) ปีการศึกษา 2566*. โรงเรียนบ้านสวน (จั่นอนุสรณ์).

วรรณภา บำรุงพันธ์ และยุพิน ยืนยง. (2564). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และความสามารถในการคิด วิเคราะห์โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับเทคนิคแผนผังมโนทัศน์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. *วารสารมนุษยสังคมปริทัศน์ (มสป.)*, *23*(2), 186-207.

วิจารณ์ พานิช. (2554). *วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. ตถาตา พับลิเคชั่น.

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2567). *รายงานสรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2566*. https://www.niets.or.th

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *คู่มือการใช้หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมวิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 วิชาเคมีระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย*. สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ.

อุไรวรรณ ปานีสงค์, จิต นวนแก้ว และสุมาลี เลี่ยมทอง. (2560). การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (5E) เสริมด้วยเทคนิคการจัดแผนผังมโนทัศน์เรื่องชีวิตกับสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*, *11*(1), 134-147.

Anderson, L. W., & Krathwohl, D. R. (Eds.). (2001). *A taxonomy for learning, teaching, and assessing: A revision of Bloom's taxonomy of educational objectives*. Longman.

Ausubel, D. P. (1968). *Educational psychology: A cognitive view*. Holt, Rinehart and Winston.

Bloom, B. S. (1956). *Taxonomy of educational objectives: The classification of educational goals. Handbook I: Cognitive domain.* David McKay.

Buzan, T. (2018). *Mind map mastery: The complete guide to learning and using the most powerful thinking tool in the universe*. Watkins Publishing.

Bybee, R. W., Taylor, J. A., Gardner, A., Van Scotter, P., Powell, J. C., Westbrook, A., & Landes, N. (2006). *The BSCS 5E instructional model: Origins, effectiveness, and applications*. Biological Sciences Curriculum Study.

Piaget, J. (1972). *The psychology of the child*. Basic Books.

Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Harvard University Press.

การประยุกต์ใช้แนวคิดเชิงออกแบบเพื่อพัฒนาช่องทางการตลาดต้นแบบ LINE Official Account สำหรับร้านค้าวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้า

Applying Design Thinking to Develop A Prototype Marketing Channels Via Line Official Account for Ceiling Material Retail Strores

วสุธร วงษ์จินดา[1]*, อรรถศิษฐ์ พัฒนะศิริ[2]
Wasuthorn Wongchinda[1]*, Attasit Patanasiri[2]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาแนวทางการพัฒนากลยุทธ์การตลาดสมัยใหม่ผ่านช่องทาง LINE Official Account สำหรับร้านค้าวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้า และ (2) พัฒนาช่องทางการตลาดต้นแบบ LINE Official Account สำหรับร้านค้าวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้า งานวิจัยใช้ระเบียบวิธีเชิงคุณภาพ โดยเก็บข้อมูลผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มตัวอย่างสามกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ กลุ่มผู้ประกอบการ และกลุ่มผู้บริโภค โดยข้อมูลทั้งหมดถูกวิเคราะห์ตามกระบวนการ Design Thinking ได้แก่ Empathize, Define, Ideate, Prototype และ Test ผลการวิจัยพบว่า ร้านฝาฝ้ารายย่อยมีความต้องการพัฒนาช่องทางการตลาดดิจิทัลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสาร การนำเสนอสินค้า และการสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้า แต่ขาดทรัพยากรความรู้ด้านเทคโนโลยี และขาดแบบอย่างการใช้งาน LINE Official Account ที่เหมาะสมต่อบริบทธุรกิจเฉพาะทาง ขณะเดียวกัน ผู้บริโภคต้องการช่องทางที่เข้าถึงง่าย ให้ข้อมูลสินค้าอย่างเป็นระบบ มีภาพประกอบ เข้าใจง่าย และต้องการการตอบกลับที่รวดเร็ว ส่งผลให้การใช้ LINE Official Account อย่างเป็นระบบมีความสำคัญต่อการตัดสินใจซื้อและความพึงพอใจของลูกค้า จากขั้นตอน Ideate และ Prototype งานวิจัยได้พัฒนาต้นแบบ LINE Official Account ที่ประกอบด้วยโครงสร้างเมนูหลัก เนื้อหาที่สื่อสารคุณค่าและคุณสมบัติผลิตภัณฑ์ ระบบตอบกลับอัตโนมัติ (Chatbot) ฟังก์ชันการนำเสนอโปรโมชัน และรูปแบบ Rich Menu ที่สะท้อนภาพลักษณ์ร้านวัสดุก่อสร้างด้านฝาฝ้าอย่างชัดเจน ผลการทดสอบต้นแบบกับกลุ่มผู้ประกอบการและผู้บริโภคยืนยันว่าต้นแบบดังกล่าวสามารถเพิ่มความสะดวกในการค้นหาข้อมูลสินค้า เพิ่มความน่าเชื่อถือของร้านค้า และช่วยยกระดับประสบการณ์ของผู้ใช้บนแพลตฟอร์มได้อย่างมีประสิทธิภาพ สรุปได้ว่า การประยุกต์ใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบเพื่อพัฒนาช่องทางการตลาดผ่าน LINE Official Account ช่วยให้ร้านฝาฝ้ารายย่อยสามารถปรับตัวเข้าสู่การตลาดดิจิทัลได้อย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับพฤติกรรมผู้บริโภคยุคใหม่ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อยกระดับศักยภาพการแข่งขันของธุรกิจวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้าในอนาคต

คำสำคัญ: การคิดเชิงออกแบบ; การตลาดดิจิทัล; LINE Official Account; ร้านค้าวัสดุก่อสร้าง; พฤติกรรมผู้บริโภค

---

[1]*หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (การออกแบบเพื่อธุรกิจ) วิทยาลัยนวัตกรรมสื่อสารสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร 10110
Master of Arts Program in Design for Business College of Social Communication Innovation, Srinakharinwirot University, Bangkok 10110, Thailand
E-mail: wasuthorn.wongchinda@g.swu.ac.th
[2]หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (การออกแบบเพื่อธุรกิจ) วิทยาลัยนวัตกรรมสื่อสารสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร 10110
Master of Arts Program in Design for Business College of Social Communication Innovation, Srinakharinwirot University, Bangkok 10110, Thailand
*Corresponding author

Received: 2 March 2026 ; ***Revised***: 18 April 2026 ; ***Accepted***: 30 April 2026

Abstract

This research aimed to (1) examine modern marketing strategies for ceiling-material stores through the LINE Official Account channel and (2) develop a prototype marketing channel by applying the Design Thinking. A qualitative research methodology was employed, utilizing in-depth interviews with three groups of participants: successful practitioners who had effectively implemented online marketing for ceiling-material stores, small retailers with at least five years of business experience, and consumers who frequently interact and purchase products via LINE Official Account. All data were analyzed following the five stages of Design Thinking: Empathize, Define, Ideate, Prototype, and Test. The findings revealed that small ceiling-material retailers required a structured digital marketing channel that enhances communication efficiency, product presentation, and customer relationship management. However, they often faced limitations in resources, digital literacy, and lacked practical models for utilizing LINE Official Account appropriately within their specialized business context. Meanwhile, consumers expected an accessible channel that provides systematic product information, visual content, and timely responses, indicating that an effective use of LINE Official Account significantly influences their purchasing decisions and overall satisfaction. Through the Ideate and Prototype stages, the study developed a LINE Official Account prototype featuring a structured menu system, product-focused content, automated response (Chatbot) functions, promotional tools, and a Rich Menu design that reflects the identity of ceiling-material retail businesses. Testing with retailers and consumers confirmed that the prototype improved information accessibility, enhanced store credibility, and elevated user experience on the platform. In conclusion, applying Design Thinking to develop a marketing channel through LINE Official Account enables small ceiling-material retailers to systematically transition into digital marketing. The proposed prototype aligns with contemporary consumer behavior and offers a practical model that can strengthen competitive capability within the construction-material retail sector.

Keywords: Design Thinking; Digital Marketing; LINE Official Account; Construction Material Retail; Consumer Behavior

บทนำ

ธุรกิจวัสดุก่อสร้างจัดเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมหลักของประเทศ นั่นคืออุตสาหกรรมด้านอสังหาริมทรัพย์และการก่อสร้าง จากงานวิจัยต่าง ๆ ที่มีการพูดถึงธุรกิจวัสดุก่อสร้างซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญที่มีต่อประเทศ อีกทั้งยังเป็นหนึ่งในธุรกิจที่ช่วยกระตุ้นไปยังอุตสาหกรรมต่าง ๆ ในระบบเศรษฐกิจ และเป็นหนึ่งในธุรกิจที่ช่วยขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจและสังคมที่สำคัญให้กับประเทศนั้น ๆ เพราะธุรกิจวัสดุก่อสร้างเป็นธุรกิจที่ก่อสร้างอาคาร สำนักงาน ห้างสรรพสินค้า โรงแรม โรงงาน รวมไปถึงที่อยู่อาศัยต่าง ๆ ซึ่งสิ่งก่อสร้างเหล่านั้นล้วนแล้วแต่เป็นปัจจัยสี่ของมนุษย์ที่จำเป็น และใช้ในการประกอบกิจกรรมหรือธุรกิจต่าง ๆ ในระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ นอกจากนี้ธุรกิจวัสดุก่อสร้างยังเป็นตัวชี้วัดที่บอกได้ว่าเศรษฐกิจนั้นอยู่ในช่วงขาขึ้นหรือลง ซึ่งจะสะท้อนได้จากสัดส่วนค่างานก่อสร้างมีต้นทุนวัสดุก่อสร้างถึงร้อยละ 60 ทั้งนี้ความต้องการใช้วัสดุก่อสร้างในประเภทต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับราคา ความคุ้มค่า และการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมผู้บริโภค (ฉัตรแก้ว ชิมะบุตร, 2558)

ในปัจจุบันความต้องการสร้างบ้านสร้างที่อยู่อาศัยของผู้บริโภคมีความต้องการมากในระบบตลาด จากหนังสือพิมพ์มติชน ได้นำเสนอข่าวภาพรวมตลาดรับสร้างบ้านในกลุ่มสมาคมน่าจะยังไปได้ดี และเติบโตได้มากกว่าปี 2564 ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล ตลาดรับสร้างบ้านจะอยู่ในกลุ่มระดับราคา 5-10 ล้านบาท และตลาดรับสร้างบ้านในต่างจังหวัด ตัวเลขรับงานจะอยู่ในกลุ่มบ้านระดับราคาประมาณ 2-3 ล้านบาทเป็นหลัก โดยนายวรวุฒิ กาญจนกูล นายกสมาคมธุรกิจรับสร้างบ้าน (Home Builder Association : HBA) เปิดเผยว่า “สถานการณ์การปรับขึ้นของต้นทุนสร้างบ้านเริ่มมีมาตั้งแต่ไตรมาสที่ 2 ของปี 2565 และคาดการณ์ว่าภาพรวมของต้นทุน ได้แก่ วัสดุก่อสร้าง ค่าขนส่ง เงินเฟ้อ การขาดแคลนแรงงาน จะยังคงเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการขึ้นค่าก่อสร้างบ้านในช่วงครึ่งหลังของปี 2565 ซึ่งจะเห็นได้ว่า ความต้องการสร้างบ้านไม่ได้ลดลง” (มติชน, 2565) จากการสำรวจนักพัฒนาโครงการอสังหาฯ และที่อยู่อาศัยในประเทศไทย ทางธนาคารกรุงศรีอยุธยาได้เผยว่าในช่วงปี 2565-2567 โครงการที่อยู่อาศัยจะมีการเปิดโครงการเพิ่มอย่างต่อเนื่องเฉลี่ยปีละ 10 % หรือ 70,000 ยูนิต/ปี โดยสัดส่วนการสร้างบ้านส่วนมากจะเป็นแนวราบ โดยเฉพาะในเขตพื้นที่ชานเมืองซึ่งได้แรงหนุนมาจากการขยายโครงข่ายคมนาคมของภาครัฐ เช่น โครงการรถไฟฟ้าส่วนต่อขยายและมอเตอร์เวย์ที่เชื่อมต่อการเดินทางระหว่างชานเมืองสู่ตัวเมืองได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น และมีการก่อสร้างแนวสูงหรือคอนโดมิเนียม จะปรับดีขึ้นในบางพื้นที่ (วิจัยกรุงศรี แนวโน้มธุรกิจ/อุตสาหกรรม ปี 2565-2567 ธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง, 2565)

เนื่องด้วยอุปสงค์และอุปทานของอุตสาหกรรมด้านอสังหาริมทรัพย์และการก่อสร้างไม่ได้มีแนวโน้มที่จะลดลง การสร้างอาคารต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นโรงแรม โรงงานอุตสาหกรรม โรงพยาบาล โรงเรียน ห้างสรรพสินค้า หรือแม้แต่กระทั่งที่อยู่อาศัย คอนโดมิเนียม อพาร์ทเม้น และบ้านเรือน นั้นย่อมต้องมีส่วนประกอบต่าง ๆ ที่นำมาประกอบให้เป็นรูปร่างของสิ่งก่อสร้าง นั่นก็คือ วัสดุก่อสร้าง เช่น ปูน คอนกรีต เหล็ก หลังคา กระเบื้อง หรือแม้กระทั่งแผ่นฝาฝ้า แผ่นฝาฝ้าหรือวัสดุที่สามารถใช้ในการทำฝ้าเพดาน หรือ กั้นฝาผนังได้ ซึ่งมีหลาย ๆ วัสดุให้เลือกใช้ตามแต่ความต้องการ ตัวอย่างเช่น แผ่นยิปซัมบอร์ด หรือแผ่นสมาร์ทบอร์ด โดยตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน สิ่งเหล่านี้ถือเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการปลูกสร้างอาคารต่าง ๆ แผ่นเหล่านี้ถูกใช้ประโยชน์เพื่อปิดบังท่องานระบบ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ไม่น่าดูใต้พื้นชั้นบนเหนือฝ้าเพดาน อีกทั้งยังช่วยป้องกันฝุ่น ป้องกันแมลง และทำให้พื้นที่ภายในห้องนั้น ๆ ดูเรียบร้อยสะอาดตา

จรุง กาญจนภูมิ ผู้จัดการทั่วไปประจำประเทศไทย บริษัทสยามอุตสาหกรรมยิปซัม (สระบุรี) ผู้ผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยิปซัมตราช้าง จะมีส่วนแบ่งตลาดมากกว่า 50 % จากมูลค่าตลาดรวม 1 หมื่นล้านบาท ได้ให้สัมภาษณ์ กับทางหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจไว้ว่า จากการศึกษาตัวเลขการใช้แผ่นยิปซัมเฉลี่ยต่อคนต่อปี พบว่า ประเทศไทยใช้ 1.3 ตารางเมตร มาเลเซีย 2 ตารางเมตร เกาหลีใต้ 4.7 ตารางเมตร ออสเตรเลีย 7 ตารางเมตร ในต่างประเทศนิยมใช้ทำผนังกั้นห้องมากกว่าฝ้าเพดาน ขณะที่ไทยยังจำกัดการใช้อยู่ที่ฝ้าเพดานเป็นหลัก ซึ่งทางบริษัทฯ มองเห็นว่ายังมีแนวทางที่ช่วยเพิ่มปริมาณการใช้แผ่นยิปซัมในไทย คือการนำเสนอนวัตกรรมสำหรับผนัง โดยแต่ละปีใช้งบวิจัยและพัฒนาหลัก 100 ล้านบาท (กรุงเทพธุรกิจ, 2560) จากการให้สัมภาษณ์ของนายจตุภัทร์ ตั้งคารวคุณ ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร บริษัทที่โอเอ เพ้นท์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ผ่านทางหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ว่า การเข้าซื้อหุ้นบริษัทยิปมั่นเทค จำกัด (“GMT”) โรงงานผลิตยิปซั่มบอร์ด โดยบริษัทฯ จะเข้าซื้อหุ้นในสัดส่วน 51 % เป็นเงิน 800 ล้านบาท เพราะทางบริษัทเล็งเห็นว่า ตลาดยิปซั่มบอร์ดถือเป็นธุรกิจที่มีศักยภาพการเติบโตได้อีกมาก บริษัทฯ จึงเล็งเห็น

โอกาสในการขยายตลาดไปยังเครือข่ายร้านค้าปลีกของบริษัทฯ ทั่วประเทศ รวมถึงตลาดโครงการอสังหาริมทรัพย์ นอกจากนี้ยังสามารถขยายไปยังตลาดต่างประเทศที่มีบริษัทย่อยของบริษัทฯ ตั้งอยู่อีกด้วย (กรุงเทพธุรกิจ, 2564) จะเห็นได้ว่าแผ่นฝาฝ้า หนึ่งในสินค้าประเภทกลุ่มธุรกิจวัสดุก่อสร้างมีการให้ความสำคัญเพิ่มมากยิ่งขึ้น นอกจากบริษัท อุตสาหกรรมยิปซัม (สระบุรี) ที่มีส่วนแบ่งตลาดมากกว่า 50 % ที่ให้ความสำคัญกับธุรกิจดังกล่าว กลุ่มธุรกิจใหญ่ๆ อย่าง บริษัท บริษัท ทีโอเอ เพ้นท์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ก็ยังสนใจในกลุ่มธุรกิจสินค้าประเภทนี้ด้วย

จากการสืบค้นข้อมูล ผู้วิจัยเห็นว่าธุรกิจวัสดุก่อสร้างเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ เพราะเนื่องด้วยมีความต้องการในการก่อสร้างของผู้บริโภคที่เพิ่มขึ้นประกอบกับการผลิตสินค้าวัสดุก่อสร้างเพื่อมารองรับความต้องการของระบบตลาด เห็นได้จากการลงทุนเพื่อการผลิตที่เพิ่มขึ้นอย่างแผ่นยิปซัมบอร์ดที่ใช้ในการทำฝ้าเพดาน และจะมีการขยายไปใช้ในทำผนังกั้นห้อง ซึ่งเป็นการเพิ่มโอกาสในการใช้งานทำให้อุตสหกรรมนี้ยังสามารถเติบโตต่อไปได้และเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการในทุกระดับมีโอกาสในการทำธุรกิจและแข่งขันกันได้ โครงสร้างอุตสาหกรรมกลุ่มตลาดธุรกิจร้านวัสดุก่อสร้าง มีจำนวนผู้ประกอบการร้านวัสดุก่อสร้างที่จดทะเบียนกับกระทรวงพาณิชย์ประมาณ 8,200 ราย แบ่งเป็นผู้ประกอบการขนาดใหญ่จำนวน 163 ราย ผู้ประกอบการขนาดกลางจำนวน 723 ราย และผู้ประกอบการขนาดเล็กจำนวน 7,332 ราย ในจำนวนกลุ่มผู้ประกอบการวัสดุก่อสร้างสามารถจำแนกออกได้เป็น 2 ประเภทหลัก ได้แก่ ร้านค้าวัสดุก่อสร้างแบบใหม่ (Modern Trade) และร้านค้าวัสดุก่อสร้างท้องถิ่นหรือรูปแบบเดิม (Traditional Stores) จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่า โครงสร้างอุตสาหกรรมประมาณกว่า 90 % ของผู้ค้าวัสดุก่อสร้างเป็นผู้ประกอบการขนาดเล็กเป็นหลัก ที่เหลืออีกประมาณเกือบ 10 % เป็นของผู้ประกอบการขนาดใหญ่และขนาดกลาง นอกจากนี้ ส่วนแบ่งทางการตลาดของอุตสาหกรรมก่อสร้างสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มงานก่อสร้างภาครัฐประมาณ 70 % ส่วนที่เหลืออีก 30 % เป็นของกลุ่มงานก่อสร้างภาคเอกชน (โสภา พิมพ์สิริพานิชย์, 2562)

เราสามารถเห็นได้ว่าการแข่งขันในธุรกิจค้าปลีกวัสดุก่อสร้างมีแนวโน้มรุนแรงขึ้น ปัจจัยเสี่ยงต่อธุรกิจร้านค้าวัสดุก่อสร้างสมัยใหม่ (Modern Trade) ปี 2563 ซึ่งปัจจุบันผู้ประกอบการหลักกลุ่มโมเดิร์นเทรดวัสดุก่อสร้างที่ดำเนินธุรกิจในรูปแบบ Home Center อาทิ HomePro, DOHOME, ไทวัสดุ, Global House และ MEGA HOME มีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 25.5 ซึ่งนอกจากจะต้องเผชิญการแข่งขันจากผู้ประกอบการในรูปแบบเดียวกันแล้ว ยังต้องเผชิญการแข่งขันเพิ่มขึ้นจากผู้ประกอบการที่มีมาตั้งแต่ในอดีตอย่างกลุ่มธุรกิจค้าปลีกวัสดุก่อสร้างแบบดั้งเดิม (Traditional Trade) ที่มีทั้งขนาดกลางและขนาดย่อม หรือร้านค้ากระจายตัวอยู่ทั่วประเทศ จึงทำให้มีการแข่งขันที่สูงในบางผลิตภัณฑ์ อาทิ สินค้าเซรามิก สุขภัณฑ์ ชุดเครื่องครัว เฟอร์นิเจอร์และสินค้าตกแต่งบ้าน (ศูนย์วิจัยธนาคารออมสิน, 2563)

จากที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูล ทำให้ผู้วิจัยทราบว่า ปี 2565 ร้านค้าวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้า เป็นหนึ่งในธุรกิจร้านค้าวัสดุก่อสร้างท้องถิ่นหรือรูปแบบเดิม ที่ผู้บริโภครู้จักกันในชื่อ Traditional Stores ร้านค้าประเภทนี้จะเน้นขายสินค้าที่มีความเฉพาะทางและเป็นร้านค้าขนาดเล็ก สินค้าที่มีขาย เช่น แผ่นยิปซัมบอร์ด แผ่นสมาร์ทบอร์ด กระจกโครงคร่าว อลูมิเนียม และวัสดุสำหรับใช้ในการทำการก่อสร้างเกี่ยวกับฝาฝ้าโดยเฉพาะ “จากคำสัมภาษณ์ของคุณไพบูลย์ ถนอมกิจชัย ผู้บริหารฝ่ายขาย บริษัทสยามอุตสาหกรรมยิปซัม (สระบุรี) ผู้ผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยิปซัมตราช้าง และคุณรินทร์แก้ว น้ำผึ้งเอก ผู้บริหารฝ่ายขาย บริษัท คนอฟ ยิปซั่ม (ประเทศไทย) ได้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับร้านค้าประเภทนี้ว่า “ร้านประเภทเหล่านี้มีปริมาณ 2,000 -3,000 ร้านค้า หรือประมาณ 27 ถึง 40 % ของผู้ค้าวัสดุก่อสร้างโดยส่วนมากเป็นผู้ประกอบการขนาดเล็ก ร้านค้าประเภทนี้มีทำเลที่ตั้งที่อยู่ในแหล่งชุมชน อยู่ในซอกซอยของแต่ละพื้นที่ มีความใกล้ชิดผู้บริโภคและรู้ถึงความต้องการของผู้บริโภคในพื้นที่ มีความกันเองกับผู้บริโภค ร้านค้าวัสดุก่อสร้างประเภทนี้โดยส่วนใหญ่เจ้าของร้านจะเป็นผู้ขายสินค้าให้กับผู้บริโภคเอง” ทั้งนี้สามารถสรุปได้ว่าเมื่อผู้บริโภคมีความต้องการสร้างบ้านเรือนหรือที่อยู่อาศัย ต้องมีการใช้แผ่นฝาฝ้าในการตกแต่งบ้านให้มีความสวยงาม ทั้งภายในและภายนอกผู้บริโภคก็จะเข้ารับบริการกับร้านค้าวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้าเหล่านี้

ทุกวันนี้ประเทศไทยเข้าสู่ยุคของการตลาดดิจิทัล มีเครื่องมือสื่อสารทางการตลาดทั้งเป็นแบบออฟไลน์และออนไลน์ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการทำกลยุทธ์การตลาดได้อย่างเหมาะสมเพื่อให้ธุรกิจประสบความสำเร็จ ซึ่งการเพิ่มศักยภาพยุทธวิธีที่เป็นผู้นำทางการตลาดเพื่อเพิ่มยอดคนซื้อและคนแนะนำสินค้าหรือบริการของธุรกิจ (Abrudan, Dabija, and Grant, 2020) ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้มากที่สุด ธุรกิจต้องจัดทำส่วนประสมทางการตลาดในมุมมองของลูกค้า (Customer Perspective on Marketing Mix) เพื่อวางแผนกลยุทธ์การตลาดที่ผสมผสานและบูรณาการเครื่องมือทางการตลาดทั้งออนไลน์และออฟไลน์ (Ozuem, W., Patten, E. and Azemi, Y, 2019) คงไม่มีใครสามารถตอบหรือบอกได้ว่าจะเกิดปรากฏการณ์แพร่ระบาดอะไรเกิดขึ้นอีกในอนาคต

เพราะไม่มีใครสามารถรู้เหตุการณ์ล่วงหน้าได้ เหมือนกับการแพร่ระบาดของ COVID-19 จะทุเลาลงหรือสามารถรักษาให้หายขาดไปได้ระยะเวลาอันใกล้นี้ เพียงแค่ว่าในระยะปานกลาง-ระยะยาว เราต้องมีการปรับตัวอย่างไรมากกว่า ในธุรกิจวัสดุก่อสร้าง ผู้ค้าวัสดุก่อสร้างควรปรับตัวเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบันหรือโลกยุคดิจิทัล อาทิ บริการครบวงจร (End to End Service) การติดต่อกับลูกค้าได้หลากหลายช่องทางโดยการผสานทั้ง Online และ Offline (Omni Channel Marketing) และการทำการตลาดเฉพาะบุคคล (Personalized Marketing Platform) (วิจัยกรุงศรี แนวโน้มธุรกิจ/อุตสาหกรรม ปี 2564-66 ธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง, 2564)

กลุ่มผู้ค้าปลีกวัสดุก่อสร้างสมัยใหม่ (Modern Trade) ต่าง ๆ ที่มีการปรับตัวในลักษณะของปลาใหญ่ ด้วยกำลังทุนและทรัพยากรที่มีค่อนข้างมาก ปรับตัวได้ไวและรวดเร็วกว่าซึ่งนอกเหนือจากช่องทาง Online อย่าง LINE Official Account ยังมีช่องทางอื่นอย่าง Website, YouTube, Instagram และ Platform อื่น ๆ ที่สามารถพัฒนาและตอบรับกลุ่มผู้บริโภคได้ทันท่วงที สำหรับการให้ข้อมูลสินค้า ส่งเสริมการขาย จัดการโปรโมชั่น หรือการตอบคำถามผู้บริโภคแบบทันที ร้านค้าวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้าธุรกิจร้านค้าวัสดุก่อสร้างท้องถิ่นหรือรูปแบบเดิม ที่กำลังทุนและทรัพยากรค่อนข้างจำกัด และส่วนมากมีการขายสินค้าเฉพาะอย่าง การที่จะแก้ไขปัญหาเหล่านี้อย่างฉับพลันย่อมยุ่งยากกว่า ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของทุนในการจะเปลี่ยนแปลงสินค้า หรือการใช้เครื่องมือ Online หรือเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่ต้องมีการเข้าใจและเข้ามาช่วยตอบโจทย์ผู้บริโภคที่มาซื้อสินค้าและบริการในร้านค้าคงทำได้ช้ากว่าร้านค้าปลีกวัสดุก่อสร้างสมัยใหม่

จากยุคของการตลาดดิจิทัล พฤติกรรมของผู้บริโภคที่มีการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่มีชื่อว่า “อินเทอร์เน็ต” กลายเป็นสิ่งสำคัญสำหรับทุกคนมากขึ้น ผู้บริโภคมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตัวเองอย่างเห็นได้ชัด ผ่านการใช้อินเทอร์เน็ต ซึ่งตั้งแต่ปี 2558-2560 พบว่าคนไทยส่วนใหญ่มีแนวโน้มการใช้งานอินเทอร์เน็ตเพิ่มสูงขึ้น ผ่านทางโทรศัพท์ ซึ่งโทรศัพท์เป็นตัวกลางระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารให้สามารถติดต่อสื่อสารกันได้ง่ายสะดวกและรวดเร็ว จากผลสำรวจพบว่า Application ยอดนิยมที่ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตนิยมมากที่สุดคือ Facebook, Twitter, LINE, Messenger และผู้ใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่า 83 % ใช้ LINE Application ในการติดต่อสื่อสาร โดยใช้งานผ่าน LINE Application มากที่สุดโดยเฉลี่ย 4 ชั่วโมงต่อวัน (วิสา การบุญ, 2560)

กระทรวงดิจิทัล หรือ ETDA ได้เปิดเผยว่า จากผลการสำรวจพฤติกรรมของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยเดิมตั้งแต่ปี 2556 มาจนถึงปัจจุบันมีการใช้อินเทอร์เน็ตที่เพิ่มขึ้นมากเฉลี่ยวันละ 4 ชั่วโมง 36 นาที เป็น 7 ชั่วโมง 4 นาที ในปี 2565 ได้เริ่มทำผลสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยครั้งแรกในปี 2556 มาจนถึงปัจจุบันได้กล่าวว่า “ในปี 2556 คนไทยใช้อินเทอร์เน็ตเพียงวันละ 4 ชั่วโมง 36 นาที ผ่านมา 10 ปี ในปี 2565 คนไทยใช้อินเทอร์เน็ตเฉลี่ย 7 ชั่วโมง 4 นาทีต่อวัน ซึ่งเพิ่มขึ้นมาก ด้วยความสำคัญในรายละเอียดดังกล่างข้างต้นผู้วิจัยเล็งเห็นถึงโอกาสสำหรับการศึกษาและพัฒนา ช่องทางในการซื้อสินค้า การสื่อสารทางการตลาด และสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคต่อการซื้อสินค้ากับร้านค้าวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้า ผ่านเครื่องมือในการสื่อสารทางตลาดออนไลน์อย่าง LINE Official Account ผู้วิจัย ต้องออกแบบและพัฒนาช่องทางการตลาดผ่านแพลทฟอร์มของ LINE Official Account ให้สวยงามตรงตามความต้องการของผู้ใช้ทั้งง่ายต่อการเข้าถึงของผู้บริโภค และที่สำคัญข้อมูลที่ออกแบบภายในแพลทฟอร์มต้องสามารถสนับสนุนร้านค้าวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้า ให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุดที่สามารถแข่งขันในตลาดกับกลุ่มธุรกิจวัสดุก่อสร้างสมัยใหม่และกลุ่มธุรกิจก่อสร้างขนาดใหญ่ได้ เพื่อสนับสนุนการออกแบบและพัฒนาช่องทางการตลาดผ่านแพลทฟอร์มของ LINE Official Account ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้วิจัยนำแนวทาง Design Thinking กระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ที่มุ่งเน้นผู้ใช้เป็น มาใช้เป็นเครื่องมือเชิงระเบียบวิธีในการออกแบบและพัฒนาช่องทางการตลาดผ่าน LINE Official Account เน้นการเข้าใจผู้ใช้ (Empathy) การนิยามปัญหาเชิงผู้ใช้งาน (Define) การสร้างแนวทางแก้ไขเชิงสร้างสรรค์ (ideate) การผลิตต้นแบบเพื่อลองใช้งานจริง (prototype) และการทดสอบเพื่อนำผลตอบรับมาปรับปรุงอย่างวนซ้ำ (test) ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการในการสร้างประสบการณ์ที่ดีต่อผู้บริโภคของร้านวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้า ช่วยให้การออกแบบเนื้อหา ฟังก์ชัน และการสื่อสารบนแพลตฟอร์มมีความเป็นมนุษย์เป็นศูนย์กลาง พร้อมทั้งลดความเสี่ยงโดยการทดลองก่อนขยายการใช้งานจริง เพิ่มความเป็นไปได้ในการตอบโจทย์ตลาดและความยั่งยืนของธุรกิจ (Brown, 2008; Liedtka, 2011; Stanford d.school, 2010).

ผู้วิจัยจึงเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาช่องทางดังกล่าวสำหรับร้านค้าวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้า โดยการเก็บข้อมูลจากการศึกษาการใช้งานและสัมภาษณ์การใช้งานช่องทางการตลาดผ่าน LINE Official Account ของเจ้าของกิจการ/ผู้บริหารหรือผู้ดูแลช่องทาง LINE Official Account ของร้านวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้า ผสานกับการใช้ทฤษฎีแนวคิดเชิงออกแบบ Design Thinking ซึ่งจะทำให้ทราบถึงปัจจัยที่ทำให้สามารถแข่งขันและพร้อมรับมือกับทุก

วิกฤติที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต รวมไปถึงเป็นการต่อยอดเป็นธุรกิจในอนาคตอย่างยั่งยืน และตอบโจทย์กับยุคสมัยในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางกลยุทธ์การตลาดสมัยใหม่ ผ่าน LINE Official Account ของร้านวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้า
2. เพื่อพัฒนาช่องทางการตลาดต้นแบบ LINE Official Account สำหรับร้านค้าวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้า

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นเครื่องมือ ซึ่งสัมภาษณ์เป็นรายบุคคลใช้คำถามแบบปลายเปิด เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ ทำให้ได้ข้อมูลหลากหลายแง่มุม ซึ่งคำถามสัมภาษณ์สำหรับผู้เชี่ยวชาญร้านค้าวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้าในเขตกรุงเทพและปริมณฑล โดยมีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับแนวทางในการทำกลยุทธ์การตลาดสมัยใหม่ ผ่าน LINE Official Account ของร้านค้าวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้าที่ประสบความสำเร็จ เป็นหนึ่งในช่องทางในการสร้างยอดขายและสื่อสารให้กับผู้บริโภคหรือกลุ่มลูกค้าของร้านค้า นอกจากนี้ยังมีคำถามสัมภาษณ์สำหรับกลุ่มผู้ประกอบการร้านค้าวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้ารายย่อย และกลุ่มผู้บริโภคที่มาซื้อสินค้าและบริการกับร้านค้าวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้า วัตถุประสงค์เพื่อนำไปใช้ในการออกแบบออกแบบและสร้างกลยุทธ์ต้นแบบทางการตลาดร้านค้าวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้าผ่านต้นแบบ LINE Official Account

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยคัดเลือกจากกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญร้านค้าวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้า เช่น เจ้าของกิจการ หรือผู้บริหารกิจการ หรือผู้จัดการด้านการตลาดของร้านค้าวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้า 2) กลุ่มผู้ประกอบการร้านค้าวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้ารายย่อย และ 3) กลุ่มผู้บริโภคที่มาซื้อสินค้าและบริการกับร้านค้าวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้า ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างทั้งสามแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ผู้เชี่ยวชาญร้านค้าวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้า ซึ่งผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์เพื่อที่จะทราบถึงข้อมูลเชิงลึก และแนวทางในการทำกลยุทธ์การตลาดสมัยใหม่ ผ่าน LINE Official Account ของร้านค้าวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้าที่ประสบความสำเร็จ และเป็นหนึ่งในช่องทางในการสร้างยอดขายและสื่อสารให้กับผู้บริโภคหรือกลุ่มลูกค้าของร้านได้ จึงต้องสัมภาษณ์เจ้าของกิจการ หรือผู้บริหารกิจการ หรือผู้จัดการด้านการตลาดของร้านค้าวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้า โดยผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญจากร้านค้าดังกล่าว จากส่วนแบ่งตลาดสินค้าประเภทฝาฝ้าของสินค้ายิปซัมตราช้าง ผู้มีส่วนแบ่งตลาดจากสินค้าประเภทฝ้าเป็น 50 % ของมูลค่าตลาดฝ้ายิปซัมทั้งหมด โดยคัดเลือก 3 อันดับแรกในเขตกรุงเทพและปริมณฑล มีส่วนแบ่งตลาดรวมกันประมาณ 60 % ของมูลค่าตลาดสินค้ายิปซัมตราช้าง ผู้เชี่ยวชาญร้านค้าละ 1 ท่าน รวมทั้งสิ้น 3 ท่าน

การเก็บข้อมูลจะครอบคลุมหัวข้อดังต่อไปนี้ คำถามในส่วนของการสัมภาษณ์ที่ในการวิจัยนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ คือ ตอนที่ 1 คำถามสัมภาษณ์เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 คำถามสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลการทำกลยุทธ์การตลาดสมัยใหม่ผ่าน Social media ทั่วไปและผ่านทาง LINE official Account ตอนที่ 3 คำถามสัมภาษณ์เกี่ยวกับการตอบสนองของลูกค้า และเนื้อหารูปแบบที่ลูกค้ามีความต้องการ

การวิจัยโดยใช้ทฤษฎีแนวคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking)

1. Empathize คือการทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมายที่แท้จริง จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้งสามแบบเจาะจง เข้าใจกลุ่มเป้าหมายให้ดีขึ้น รับรู้ความรู้สึกของเขา และเข้าอกเข้าใจการกระทำของเขา โดยการสังเกตพฤติกรรม (Observe) การสัมภาษณ์หรือการซักถามเชิงลึก (Interviews) การฟัง (listen) เพื่อให้เข้าใจเป้าหมายและประเด็นของกลุ่มเป้าหมาย

ประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มผู้ประกอบการร้านค้าวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้ารายย่อย

ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์เพื่อที่จะทราบถึงข้อมูลเชิงลึก ความต้องการที่เด่นชัด ความต้องการแฝง ความต้องการยังไม่ถูกเติมเต็ม เนื้อหา รูปแบบ องค์ประกอบที่เหมาะสมในการออกแบบและสร้างกลยุทธ์ต้นแบบทาง

การตลาดร้านค้าวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้าผ่าน LINE Official Account จึงสัมภาษณ์ร้านค้าวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้ารายย่อยที่มีการใช้ LINE Official Account เป็นหนึ่งในช่องทางในการขายสินค้าและบริการ โดยเก็บข้อมูลจากตัวแทนเจ้าของกิจการ จากการคัดเลือกร้านค้าวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้าต้องดำเนินกิจการไม่ต่ำกว่า 5 ปี และมีการใช้ Social media ในการติดต่อกับลูกค้า 2 ปี จำนวน 5 ท่าน

กลุ่มผู้บริโภคที่มาซื้อสินค้าและบริการกับร้านค้าวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้า

ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์เพื่อที่จะทราบถึงข้อมูลเชิงลึก ความต้องการที่เด่นชัด ความต้องการแฝง ความต้องการที่ยังไม่ถูกเติมเต็ม เนื้อหา รูปแบบ องค์ประกอบที่เหมาะสมในการออกแบบและสร้างกลยุทธ์ต้นแบบทางการตลาดร้านค้าวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้าผ่าน LINE Official Account จึงต้องสัมภาษณ์ลูกค้าที่มาใช้บริการร้านค้าวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้าในเขตกรุงเทพมหานคร ผ่านช่องทาง LINE Official Account โดยเก็บข้อมูลช่างหรือผู้รับเหมารายย่อย จากการคัดเลือกผู้บริโภคดังกล่าวต้องมีประสบการณ์ในการใช้งาน LINE Official Account ไม่ต่ำกว่า 10 ครั้ง และมาซื้อสินค้าและบริการที่ร้านค้าอย่างต่ำเดือนละ 5 ครั้ง จำนวน 5 ท่าน

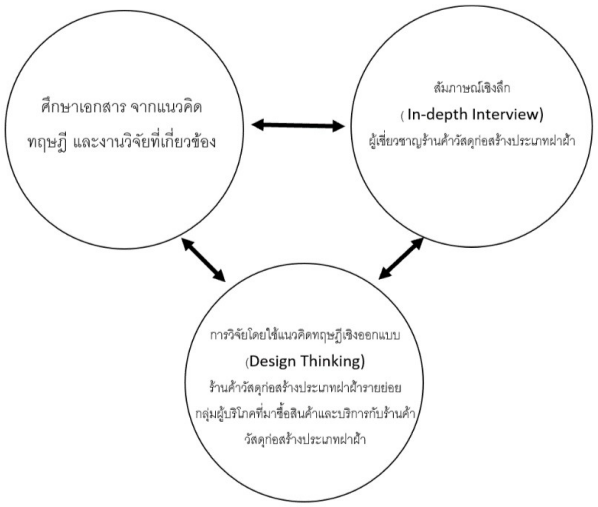
2. Define คือนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จากการทำ Empathize มาวิเคราะห์และมาแยกเป็นความต้องการ ทำความเข้าใจปัญหาของกลุ่มเป้าหมาย ใช้ภาพรวมของมุมมอง ระบุปัญหาที่ต้องการแก้ไขให้ชัดเจน และเป็นปัญหาที่แท้จริง

3. Ideate คือ การระดมความคิดที่หลากหลาย ค้นหาไอเดียที่น่าจะเป็นไปได้ทั้งหมดและจำนวนมากพอที่จะนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้ค้นคว้าจากเอกสารงานวิจัย แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลจากการสัมภาษณ์และระบุปัญหาของกลุ่มตัวอย่างทั้งสามแบบเจาะจงมาวิเคราะห์เพื่อนำไปออกแบบต้นแบบ LINE Official Account สำหรับร้านค้าวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้ารายย่อย

4. Prototype ออกแบบต้นแบบ LINE Official Account สำหรับร้านค้าวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้ารายย่อย

5. Test ขั้นตอนสุดท้ายคือนำผลิตภัณฑ์ต้นแบบ Prototype ที่ออกแบบไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ร้านค้าวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้ารายย่อย และกลุ่มผู้บริโภคที่มาซื้อสินค้าและบริการกับร้านค้าวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้าใช้ทฤษฎีแนวคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking)

การออกแบบงานวิจัย

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาแนวทางการทำกลยุทธ์การตลาดสมัยใหม่ผ่านช่องทาง LINE Official Account สำหรับร้านค้าวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้า และ (2) พัฒนาช่องทางการตลาดต้นแบบ LINE Official Account สำหรับร้านค้าวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้า เพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมผู้บริโภคยุคดิจิทัลและบริบทการแข่งขันของอุตสาหกรรมวัสดุก่อสร้างซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ในการดำเนินงานวิจัย ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีเชิงคุณภาพผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ประกอบการ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้บริโภค จากนั้นจึงนำข้อมูลเข้าสู่กระบวนการ

Design Thinking ได้แก่ Empathize, Define, Ideate, Prototype และ Test เพื่อพัฒนาต้นแบบที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในธุรกิจรายย่อย โดยผลการวิจัยจากแต่ละวัตถุประสงค์สามารถสังเคราะห์ได้ดังนี้

1. แนวทางการทำกลยุทธ์การตลาดสมัยใหม่ผ่าน LINE Official Account สำหรับร้านค้าวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้าจากกระบวนการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า ร้านฝาฝ้ารายย่อยส่วนใหญ่มีลักษณะการดำเนินธุรกิจแบบดั้งเดิม (Traditional Store) ใช้การตลาดแบบบอกต่อและลูกค้าประจำเป็นหลัก ขณะเดียวกัน ผู้บริโภคมีพฤติกรรมเปลี่ยนผ่านสู่ช่องทางออนไลน์อย่างเด่นชัด โดยเฉพาะการใช้งาน LINE เป็นช่องทางสื่อสารหลัก ส่งผลให้เกิด “ช่องว่างด้านการสื่อสารการตลาด” ระหว่างรูปแบบธุรกิจดั้งเดิมกับพฤติกรรมดิจิทัลของผู้บริโภค อินไซต์สำคัญที่สะท้อนจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้ประกอบการ และผู้บริโภค สรุปเป็นแนวทางการตลาดที่ควรมีบน LINE Official Account ดังต่อไปนี้

1.1 การจัดระเบียบข้อมูลสินค้าและบริการให้มีรูปแบบที่ชัดเจน ผู้บริโภคต้องการข้อมูลสินค้า เช่น ประเภทฝาฝ้า คุณสมบัติการใช้งาน ราคา และภาพประกอบที่เข้าใจง่าย แต่ร้านรายย่อยส่วนใหญ่ไม่มีระบบการนำเสนอข้อมูลที่เป็นหมวดหมู่ จึงทำให้การตัดสินใจซื้อมีความล่าช้า การจัดหมวดหมู่สินค้าใน LINE OA และการใช้ Rich Menu เป็นช่องทางช่วยให้ผู้ใช้เข้าถึงข้อมูลได้เร็วขึ้น

1.2 ความต้องการระบบการตอบกลับที่รวดเร็วและสม่ำเสมอ พฤติกรรมผู้บริโภคยุคดิจิทัลต้องการการตอบกลับแบบทันที (Instant Response) ผู้ประกอบการรายย่อยที่มีข้อจำกัดด้านเวลาและบุคลากรจึงมีความจำเป็นต้องใช้ Chatbot เพื่อช่วยลดภาระและรักษาประสบการณ์ที่ดีของลูกค้า

1.3 การใช้เนื้อหา (Content) เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความน่าเชื่อถือ เนื้อหาที่ผู้บริโภคต้องการ ได้แก่ ภาพตัวอย่างงานติดตั้ง, ข้อมูลเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์, การให้คำแนะนำเชิงเทคนิค, โปรโมชันที่อัปเดตสม่ำเสมอ สิ่งนี้ช่วยให้ร้านฝาฝ้าสามารถสื่อสารความเชี่ยวชาญในฐานะผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และลดความลังเลของผู้ใช้ที่อาจไม่มีความรู้ด้านงานก่อสร้าง

1.4 ความคาดหวังด้านฟังก์ชันบริการหลังการขาย ทั้งผู้ประกอบการและลูกค้าต่างเห็นพ้องว่า LINE OA เป็นช่องทางที่เหมาะสมต่อการติดตามงาน นัดหมาย และบริการหลังการขาย ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของธุรกิจ

สรุปได้ว่า แนวทางการตลาดสมัยใหม่ผ่าน LINE OA ควรมีโครงสร้างข้อมูลที่เป็นระบบ เนื้อหาที่ตอบโจทย์ความต้องการผู้บริโภค ความรวดเร็วในการตอบกลับ และฟังก์ชันบริการหลังการขายซึ่งรองรับกระบวนการสื่อสารอย่างครบถ้วน

ด้านกลยุทธ์ธุรกิจ

LOA (Line Official Account) ถูกพิจารณาว่าเป็นช่องทางหลักในการขับเคลื่อนยอดขายของธุรกิจ มากกว่าที่จะเป็นเพียงเครื่องมือสื่อสารทั่วไป เนื่องจากมีศักยภาพในการกระจายข้อมูลไปยังกลุ่มลูกค้าจำนวนมากได้อย่างรวดเร็วและครอบคลุม การวางบทบาทของ LOA ให้เป็นศูนย์กลางในการจัดการข้อมูลลูกค้าช่วยสนับสนุนการขยายช่องทางการขายแบบผสมผสาน (omni-channel) โดยเฉพาะในบริบทที่ต้องการผสานการสื่อสารระดับแมสกับการดูแลลูกค้าเชิงรายบุคคล การใช้ฟังก์ชันเฉพาะ เช่น การแยกช่องทางสำหรับการดูแลลูกค้าเฉพาะราย จะเอื้อให้ธุรกิจสามารถรองรับการเติบโตและการถ่ายโอนกิจการข้ามรุ่นได้อย่างมีระบบมากขึ้น ทั้งยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการลดความเสี่ยงจากการพึ่งพาช่องทางเดี่ยวและเสริมความยืดหยุ่นในการบริหารจัดการยอดขายและการให้บริการ

ด้านการสื่อสารและการตลาด

ในมิติการสื่อสาร LOA เหมาะสมสำหรับการเผยแพร่ข้อมูลพื้นฐานที่ลูกค้ามักสอบถามบ่อย เช่น โปรโมชั่น สินค้าใหม่ วันหยุด และเวลาทำการ ซึ่งการจัดการข้อมูลประเภทนี้ผ่าน LOA ช่วยให้การสื่อสารเป็นไปอย่างสะดวกรวดเร็วและมีความสม่ำเสมอ ส่งผลให้แบรนด์สามารถสร้างการรับรู้ (awareness) และเสริมความน่าเชื่อถือ (credibility) ต่อผู้บริโภคได้อย่างต่อเนื่อง แม้ว่ารูปแบบการสื่อสารปัจจุบันจะยังมีลักษณะเป็นทางเดียวเป็นส่วนใหญ่ แต่ LOA ยังมีศักยภาพในการพัฒนาไปสู่การสื่อสารแบบโต้ตอบ (interactive) ที่เพิ่มการมีส่วนร่วมของลูกค้า การจัดวางเนื้อหาอย่างเป็นระบบและการใช้ Rich Menu หรือฟีเจอร์อื่น ๆ ที่ช่วยนำทางผู้ใช้ จะทำให้ประสิทธิผลของกิจกรรมการตลาดผ่านแพลตฟอร์มนี้สูงขึ้น

ด้านภาพลักษณ์และแบรนด์

การนำ LOA มาใช้ในเชิงระบบช่วยยกระดับภาพลักษณ์ของร้านค้าให้มีความเป็นทางการและเป็นมืออาชีพมากขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับการใช้บัญชีส่วนตัวเพียงอย่างเดียว ร้านค้าที่ออกแบบเนื้อหาและเมนูการใช้งานอย่างเป็นระบบจะถูกรับรู้ว่ามีมาตรฐานและน่าเชื่อถือ การออกแบบ Content และ Rich Menu ที่สอดคล้องกับตัวตนของแบรนด์จะช่วย

ให้การสื่อสารมีความชัดเจนและต่อเนื่องมากขึ้น นอกจากนี้ การเชื่อมต่อ LOA เข้ากับช่องทางออนไลน์อื่น ๆ เช่น Facebook จะช่วยสร้างความสอดคล้องของแบรนด์ข้ามแพลตฟอร์มและส่งเสริมการรับรู้ของลูกค้าในวงกว้าง

ด้านโครงสร้างและฟังก์ชันที่คาดหวัง

การออกแบบโครงสร้างข้อมูลและฟังก์ชันของ LOA ควรครอบคลุมข้อมูลสำคัญที่ลูกค้าต้องการเข้าถึงอย่างรวดเร็ว เช่น แผนที่ร้าน ราคาสินค้า ใบเสนอราคา ช่องทางการติดต่อ รวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับวันหยุดและเวลาทำการ การจัดเก็บและจัดการข้อมูลเหล่านี้อย่างเป็นระบบช่วยให้การตอบสนองต่อคำถามของลูกค้ามีความแม่นยำและรวดเร็วยิ่งขึ้น แนวคิดในการพัฒนาระบบให้เป็นแพลตฟอร์มแบบครบวงจร (one-stop platform) จะเพิ่มความสะดวกให้กับผู้ใช้งานและลดความซับซ้อนในการบริหารจัดการ ทั้งยังเอื้อต่อการเชื่อมต่อระบบภายในของธุรกิจ เช่น ระบบขาย ระบบสินค้า คงคลัง

ด้านพฤติกรรมผู้ใช้งานและโอกาสในการพัฒนา

ในเชิงพฤติกรรม ผู้ใช้ส่วนใหญ่โดยเฉพาะกลุ่มช่างและลูกค้าปลีกมีความคุ้นเคยกับการใช้ LINE อยู่แล้ว ซึ่งเป็นปัจจัยเอื้อต่อการยอมรับ LOA การเข้าถึงและการใช้งานเบื้องต้นจึงทำได้ง่ายและสอดคล้องกับพฤติกรรมการรับข้อมูลของผู้บริโภคปัจจุบัน อย่างไรก็ดี ยังมีความท้าทายในการออกแบบประสบการณ์ใช้งานสำหรับผู้ใช้บางกลุ่มที่ต้องการความเรียบง่ายหรือคำแนะนำเพิ่มเติม จึงจำเป็นต้องมีการให้ความรู้และการฝึกอบรมแก่ผู้ดูแลระบบ LOA เพื่อให้สามารถใช้งานฟังก์ชันต่าง ๆ ได้อย่างเต็มศักยภาพ การพัฒนาการสื่อสารจากรูปแบบทางเดียวไปสู่การสื่อสารสองทางจะช่วยเพิ่มการมีส่วนร่วมของลูกค้าและยกระดับคุณภาพการบริการ

กล่าวโดยสรุป กลุ่มผู้ประกอบการร้านค้าวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้ารายย่อย มองเห็นว่า LOA มีบทบาทสำคัญทั้งในเชิงกลยุทธ์ธุรกิจ การสื่อสารการตลาด ภาพลักษณ์แบรนด์ และโครงสร้างการให้บริการ การใช้งาน LOA อย่างเป็นระบบสามารถเสริมศักยภาพในการกระจายข้อมูล เพิ่มการรับรู้และความน่าเชื่อถือของแบรนด์ ตลอดจนยกระดับประสบการณ์ผู้ใช้เมื่อเชื่อมต่อกับช่องทางอื่น ๆ การออกแบบข้อมูลและฟังก์ชันที่ครอบคลุมควบคู่กับการพัฒนาความรู้ให้กับผู้ดูแลระบบจะเป็นปัจจัยสำคัญในการเปลี่ยน LOA จากช่องทางสื่อสารแบบทางเดียวไปสู่แพลตฟอร์มบริการที่มีความอินเทอร์แอคทีฟ สนับสนุนการเติบโตเชิงพาณิชย์ และส่งเสริมความยั่งยืนของธุรกิจในระยะยาว

2. ผลการออกแบบและพัฒนาต้นแบบช่องทางการตลาดผ่าน LINE Official Account โดยใช้ Design Thinking ผลการพัฒนาต้นแบบตามกระบวนการ Design Thinking สามารถสรุปได้ดังนี้

2.1 ผลจากขั้น Empathize และ Define ผู้วิจัยสามารถกำหนดปัญหาหลักของร้านฝาฝ้า ได้แก่ (1) การขาดช่องทางสื่อสารดิจิทัลที่มีรูปแบบชัดเจน (2) การนำเสนอข้อมูลสินค้าที่ไม่เป็นระบบ (3) ความล่าช้าในการตอบกลับลูกค้า (4) การขาดเครื่องมือช่วยสนับสนุนการอธิบายคุณสมบัติเชิงเทคนิค โดยจากการเก็บข้อมูล สัมภาษณ์เชิงลึก และการทำความเข้าใจกับปัญหาของกลุ่มเป้าหมายหรือผู้ใช้งานจริง ผ่านเครื่องมือ Storytelling ที่ช่วยในการสกัดหาข้อมูลเชิงลึก (Insight) สามารถสรุปให้เห็นภาพรวมได้ว่า LOA ควรถูกพัฒนาเป็นเครื่องมือบริหารจัดการที่เชื่อมต่อการสื่อสารและประสบการณ์ผู้ใช้ เพื่อส่งเสริมการเติบโตของเครือข่าย ลดความเสี่ยงจากการพึ่งพาทรัพยากรมนุษย์ และยกระดับความเป็นมืออาชีพ โดยอาศัยแนวทางสื่อสารแบบ Omni-channel และการออกแบบ UX ที่สอดคล้องกับความต้องการของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย

2.2 ผลจากขั้น Ideate และการระดมแนวคิดในการออกแบบ จากการระดมความคิดร่วมกับกลุ่มผู้ใช้และผู้เชี่ยวชาญ ได้แนวทาง ได้แก่ โครงสร้าง Rich Menu 3 หมวดหลัก (สินค้า/บริการ – โปรโมชัน – ติดต่อ/บริการหลังการขาย), คอนเทนต์ที่เน้นภาพงานจริงและคำอธิบายย่อยง่าย, ระบบ Chatbot สำหรับตอบคำถามเบื้องต้น, โทนสีและองค์ประกอบภาพที่สื่อถึงความแข็งแรง ความทันสมัย และความเป็นมืออาชีพในงานฝาฝ้า

2.3 ผลจากขั้น Prototype: ต้นแบบที่พัฒนาขึ้น โดยต้นแบบ LINE OA ประกอบด้วย โครงสร้างเมนูที่ผู้บริโภคเข้าถึงข้อมูลภายใน 2–3 คลิก, คู่มือสินค้าและภาพประกอบในรูปแบบอินโฟกราฟิก, ระบบตอบกลับอัตโนมัติที่สามารถให้ข้อมูลเบื้องต้นได้ทันที, ระบบคูปองและโปรโมชันสำหรับกระตุ้นยอดขาย, Rich Menu ที่มีสัดส่วนและการจัดวางเหมาะสมตามหลัก UX/UI ซึ่งโดยสรุปการทดสอบต้นแบบ Prototype ของ ผู้ประกอบการร้านค้าวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้ารายย่อย 3 ท่าน มีความพึงพอใจในระดับ "ดีมาก" ในเรื่องของ "ภาพลักษณ์" และ "โครงสร้างเมนู" แต่มีความกังวลระดับ "ปานกลาง-สูง" ในเรื่องของ "การบริหารจัดการระบบหลังบ้าน (Operation) ผู้ประกอบการทุกวัย (Gen X, Y, Baby Boomer) เห็นตรงกันว่า Theme สีและการออกแบบช่วยลบภาพจำร้านวัสดุก่อสร้างแบบเดิม การมีฟีเจอร์ที่แยกปุ่ม "Google Maps" และ "Catalog Online" ออกมาอย่างชัดเจน ช่วยลดภาระงานของเจ้าของร้านและลูกน้องใน

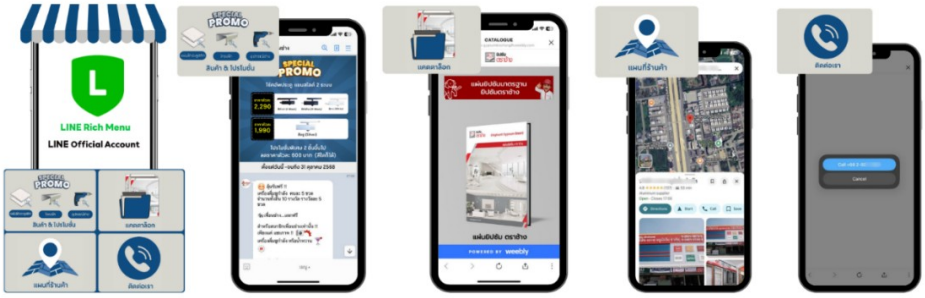
การตอบคำถามซ้ำซาก (Pain Point เดิมคือต้องคอยส่ง Location และรูปสินค้าเดิม ๆ ตลอดเวลา) "Tip ช่าง" หรือข้อมูลสินค้า ตอบโจทย์ร้านค้าที่ต้องดีลกับลูกค้าทั่วไป (End-user) ช่วยลดเวลาในการอธิบายทางเทคนิค และทำให้ร้านดูมีความเชี่ยวชาญ (Expertise)

แต่มีส่วนที่กังวลดังนี้ ภาระด้านคอนเทนต์ (Content Burden) ผู้ประกอบการกังวลว่า ตนเอง "ทำรูปไม่เป็น" หรือ "ใช้ระบบยาก" หากต้องมีการอัปเดตโปรโมชั่นหรือสินค้าใหม่ จะกลายเป็นภาระ หรือต้องจ้างคนเพิ่ม ซึ่งขัดแย้งกับความต้องการลดต้นทุนความยืดหยุ่นทางการค้า (Lack of Flexibility) ระบบ Chatbot แบบ Keyword ถูกมองว่า "แข็งทื่อ" เกินไปสำหรับการค้าขายวัสดุก่อสร้างที่ปกติมีการต่อรองราคา (Bargaining) หรือการให้คำแนะนำแบบ Case-by-case ทำให้ผู้ประกอบการกลัวว่าจะเสียโอกาสปิดการขายถ้าบอทตอบไม่ถูกใจ

2.4 ผลจากขั้น Test: การประเมินต้นแบบกับผู้ใช้จริง โดยการทดสอบต้นแบบกับผู้ประกอบการและผู้บริโภค ดังนี้

2.4.1 ผู้ประกอบการ เห็นว่าต้นแบบช่วยลดเวลาการตอบคำถาม ช่วยให้ลูกค้าตัดสินใจได้รวดเร็วขึ้น และทำให้ร้านมีภาพลักษณ์เป็นมืออาชีพขึ้น

2.4.2 ผู้บริโภค ใช้งานง่าย เข้าถึงข้อมูลได้ชัดเจน การตอบกลับรวดเร็ว ทำให้รู้สึกเชื่อมั่นในร้านมากขึ้น และชื่นชอบการจัดหมวดหมู่สินค้าและภาพตัวอย่างงานติดตั้ง ผลการทดสอบชี้ให้เห็นว่าต้นแบบมีความเป็นไปได้สูงในการนำไปประยุกต์ใช้จริง และช่วยยกระดับประสบการณ์ของผู้ใช้บนแพลตฟอร์มได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ภาพที่ 1 Prototype UX/UI ที่สำหรับใช้งานจริง

กล่าวโดยสรุป กลุ่มผู้ประกอบการร้านค้าวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้ารายย่อย และผู้บริโภคที่มาซื้อสินค้าและบริการกับร้านค้าวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้าต่างมีความต้องการระบบที่ช่วยยกระดับภาพลักษณ์และเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน เช่น การใช้ธีมสีและการออกแบบที่ทันสมัยเพื่อเสริมความเป็นมืออาชีพ และเครื่องมือที่ช่วยลดงานตอบคำถามซ้ำๆ รวมถึงมีคอนเทนต์ให้ความรู้เพื่อลดเวลาการอธิบาย นอกจากนี้ พวกเขายังหวั่นเรื่องความยุ่งยากในการอัปเดตข้อมูล การขาดความยืดหยุ่นในการขาย และความไม่แน่ใจในข้อมูล เช่น ราคาหรือสต็อกที่ต้องเช็คด้วยตนเอง ส่วนในมุมมองของลูกค้า การให้ข้อมูล 24 ชั่วโมง ความน่าเชื่อถือของ Catalog บน Line OA และ UX ที่ตอบโจทย์เร่งด่วนเป็นสิ่งสำคัญ แต่ยังคงมีความกังวลเกี่ยวกับความลึกของข้อมูล ความทันเวลา และความยุ่งยากในการพิมพ์ ขณะที่ความคาดหวังคือระบบอี-เซอร์วิสแบบครบวงจร ตั้งแต่เช็คสต็อก สั่งซื้อ จ่ายเงิน ไปจนถึงติดตามการจัดส่งในแพลตฟอร์มเดียวเพื่อความสะดวกและรวดเร็ว

สรุปและอภิปรายผล

จากแนวทาง Ideate รวมถึงการนำแนวคิดไปพัฒนาออกแบบ สร้าง Prototype และทดลองหรือ Test สามารถอภิปรายผลลัพธ์และรายละเอียดของต้นแบบได้ดังนี้

ธีม (Theme) สำหรับการออกแบบนั้นเลือกใช้โทนสีที่มีความเกี่ยวข้องกับงานก่อสร้างและวัสดุเฉพาะทาง โดยเน้นสีพื้นฐานที่มีความหมายเชิงสัญลักษณ์และเป็นมืออาชีพ สีเทา (Ultimate Gray) แสดงให้เห็นถึง ความรู้สึกของความแข็งแรง สีน้ำเงิน (Classic Blue) แสดงให้เห็นถึง ความเป็นมืออาชีพและความน่าเชื่อถือ สีขาว (White Onyx) แสดงให้เห็นถึง ความสะอาด สื่อถึงความโปร่งใสและเรียบง่าย ซึ่งในส่วนของการเลือกใช้ธีมสีที่ใช้ในการออกแบบผู้ประกอบการร้านค้าวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้ารายย่อย ทั้ง 3 ท่าน มีความเห็นเป็นเสียงเดียวกัน การเลือกใช้ธีมดังกล่าว

สำหรับการสื่อสารผ่านหน้าทางออนไลน์ หรือ LINE Official Account ช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดูแพงและเป็นมืออาชีพได้จริง มีการผสมสีขาวและสีสว่าง ทำให้ร้านดูเข้าถึงง่าย เหมาะกับลูกค้าเจ้าของบ้านทั่วไป สีที่เลือกทำให้ร้านดูทางการและน่าเชื่อถือ สร้างความมั่นใจให้กับลูกค้าว่ามีสินค้าคุณภาพจริง เช่นจากการทดลองกลุ่มเป้าหมายกล่าวว่า “ชอบโทนสีที่เลือกมานะ ไอ้สีน้ำเงินกับสีเทาเนี่ย มันทำให้ร้านเฮียดูเป็นทางการ ดู 'อินเตอร์' ขึ้น ไม่ใช่แค่ร้านตึกแถวธรรมดาลูกค้าเห็นแล้วรู้สึกมั่นใจว่าเรามีของจริง ไม่โกง” และในส่วนของผู้บริโภคที่มาซื้อสินค้าและบริการกับร้านค้าวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้ามีความเห็นเป็นเสียงเดียวกันเช่นจากการทดลองกลุ่มเป้าหมายกล่าวว่า “ผมชอบ Theme สีและการจัดวาง Rich Menu ครับ มันดู Professional มาก ช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์เวลาผมเอาไปโชว์ลูกค้าว่า 'นี่ครับ ผมสั่งของจากร้านนี้ แบรนด์มาตรฐาน' มันช่วยให้ผมปิดงานง่ายขึ้น”

ภาพที่ 2 ธีม (Theme) สำหรับการออกแบบ

โครงสร้างเมนู หรือ (Rich Menu) มีการจัดวางตามความต้องการจากการทดลองกลุ่มเป้าหมาย โดยออกแบบเป็นเมนูหลักต่าง ๆ ดังนี้ โครงสร้างเมนู สินค้าแนะนำ / สินค้าขายดี / โปรโมชั่น เมนูนี้จะแสดงหมวดหมู่ ข้อมูลสินค้าราคาพิเศษของร้านวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้าและโปรโมชั่นประจำเดือน เพื่อช่วยในการสื่อสารให้ง่ายมากยิ่งขึ้น และเป็นการเพิ่มโอกาสทางการขายให้กับร้านค้า และลูกค้าสามารถเห็นข้อมูลที่ชัดเจน ตรงประเด็น และวางแผนการซื้อได้ประกอบกับช่วยกระตุ้นการตัดสินใจซื้อ สื่อสารโปรโมชั่นเฉพาะกลุ่มอย่างแม่นยำ ซึ่งจากการทดลองสำหรับผู้ประกอบการร้านค้าวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้ารายย่อยส่วนใหญ่ไม่ได้มีการพูดถึงมาก แต่จะมีความกังวลเกี่ยวกับการเปลี่ยนโปรโมชั่นและรูปภาพในเมนูเนื่องจากไม่ชำนาญในการใช้คอมพิวเตอร์ ซึ่งอาจต้องพึ่งพาลูกหลานในการช่วยทำ นอกจากนี้ ยังมีความกังวลว่าหากต้องปรับราคาหรือปรับโปรโมชั่นบ่อย ๆ จะสามารถดำเนินการแก้ไขได้อย่างสะดวกหรือไม่ หากต้องจ้างผู้เชี่ยวชาญให้ทำ ก็อาจเป็นปัญหาในระยะยาว นอกจากนี้ระบบที่ดูดีแต่ขาดความสามารถในการออกแบบกราฟิกก็ทำให้เกิดความกังวลว่า จะไม่มีเวลาในการสร้างสรรค์รูปภาพที่เข้ากับธีมร้าน ส่งผลให้ท้ายที่สุดอาจต้องใช้รูปถ่ายที่มีคุณภาพต่ำซึ่งไม่สอดคล้องกับภาพลักษณ์ที่ต้องการสร้างขึ้นในตอนแรก เช่นจากการทดลองกลุ่มเป้าหมายกล่าวว่า “ถ้าเจ๊จะเปลี่ยนโปรโมชั่นหรือเปลี่ยนรูปในเมนู เจ๊ทำเองไม่เป็นแน่ ๆ ฟังดูแล้วต้องใช้คอมพิวเตอร์ทำใช่ไหม? ถ้าทำผ่านมือถือไม่ได้ เจ๊คงลำบาก ต้องไปวานลูกหลานทำให้ ซึ่งมันก็ไม่สะดวก” และในส่วนของผู้บริโภคที่มาซื้อสินค้าและบริการกับร้านค้าวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้ามีแค่บางท่านที่เห็นด้วย เพราะเค้าอาชีพนี้เป็นหลักต้องมีการวางแผนให้กับลูกค้าซึ่งหมวดนี้สามารถตอบสนองความต้องการได้ เช่นจากการทดลองกลุ่มเป้าหมายกล่าวว่า “เช็คราคากับสเปกของได้ 24 ชั่วโมง ชอบมาก เพราะบางทีผมตีราคาให้ลูกค้าตอนดึก ๆ หรือวันอาทิตย์ที่ร้านปิด ผมกดดูใน Catalog หรือกด Keyword ถามราคาได้เลย ไม่ต้องรอร้านเปิด ทำให้ผมเสนองานลูกค้าได้ไวกว่าคนอื่น”

โครงสร้างเมนู ติดต่อร้านค้า และ Google map เป็นเมนูแยกกัน เนื่องด้วย การแสดงออก (action) ของเมนูจะไม่สามารถสั่งการพร้อมกันได้ โดยต้องแยกออกเป็น 2 เมนูสำหรับสื่อสารกับลูกค้า เพื่ออำนวยความสะดวกให้ลูกค้าและง่ายต่อการสื่อสาร จากการทดลองสำหรับผู้ประกอบการร้านค้าวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้ารายย่อยส่วนใหญ่ มีความชื่นชอบในการแยกเมนู 'ติดต่อ' และ 'Google Maps' เนื่องจากช่วยปรับปรุงประสบการณ์ผู้ใช้ (UX) โดยให้ลูกค้าสามารถเลือกได้อย่างแม่นยำระหว่างการโทรศัพท์ หรือการนำทางไปยังสถานที่ นอกจากนี้ ระบบดังกล่าวยังช่วยประหยัดเวลาในการตอบคำถามซ้ำ เนื่องจากลูกค้าสามารถดูโลเคชั่นและรูปภาพที่ต้องการได้ด้วยตนเอง จึงช่วยให้ผู้ดูแลร้านมีเวลามากขึ้นในการจัดการงานอื่น ๆ เช่น การควบคุมการทำงานของพนักงานหรือการตรวจสอบสต็อกสินค้า โดยไม่ต้องเสียเวลาตอบคำถามซ้ำ ๆ ผ่านโทรศัพท์มือถือ เช่นจากการทดลองกลุ่มเป้าหมายกล่าวว่า “ชอบที่แยกเมนู 'ติดต่อ' กับ 'Google Maps' ออกจากกันค่ะ เพราะในมุม UX (User Experience) ลูกค้าบางคนแค่อยากโทร บางคนอยากขับรถมา การแยกปุ่มทำให้เขากดได้แม่นยำขึ้น ไม่สับสน” ในส่วนของผู้บริโภคที่มาซื้อสินค้าและบริการกับร้านค้าวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้า รู้สึกว่าเมนูนี้มีประโยชน์กับผู้ใช้พอสมควร เพราะการมีตำแหน่งร้านที่แม่นยำและการแยกปุ่มโทรศัพท์จากแผนที่เป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้ใช้

เนื่องจากช่วยให้สามารถวางแผนเส้นทางได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในกรณีที่ต้องขนส่งสินค้าขนาดใหญ่ และนอกจากนี้ทำให้ผู้ใช้สามารถโทรเช็คสถานะการเปิด-ปิดร้านได้อย่างรวดเร็วโดยไม่ต้องเข้าถึงเมนูที่ซับซ้อน ช่วยให้ผู้ใช้สามารถวางแผนการทำงานของลูกน้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่นจากการทดลองกลุ่มเป้าหมายกล่าวว่า “มีทั้งแผนที่ร้าน (Google Map) เวลาผมต้องส่งรถกระบะมารับของเอง และมีเวลาเปิด-ปิดบอกชัดเจน ทำให้ผมวางแผนลูกน้องถูกว่าต้องให้ขับรถออกกี่โมงถึงจะทันร้านปิด”

ภาพที่ 3 โครงสร้างเมนู ติดต่อร้านค้า และ Google map

โครงสร้างเมนู Catalog Online เป็นเมนูรวบรวมสินค้าที่ร้านค้ามีขาย เช่น ฝ้า ยิปซัมบอร์ด และอลูมิเนียมแบรนด์ต่าง ๆ ในร้าน รวมถึงอุปกรณ์ช่างอื่น ๆ อำนวยความสะดวกให้กับลูกค้า และยังช่วยลดภาระพนักงานขาย เพิ่มความมืออาชีพและความรวดเร็วในการตัดสินใจ ซึ่งจากการทดลองสำหรับผู้ประกอบการร้านค้าวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้ารายย่อยส่วนใหญ่ ผู้ใช้มีความพอใจกับการมีรูปสินค้าในแคตตาล็อก เนื่องจากช่วยลดความสับสนจากการเรียกชื่อสินค้าไม่ถูกต้องทำให้ลูกค้าสามารถชี้เลือกสินค้าได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ ยังช่วยประหยัดเวลาที่ต้องตอบคำถามซ้ำซาก โดยลูกค้าสามารถดูข้อมูลด้วยตนเอง ทำให้ผู้ใช้สามารถมุ่งเน้นไปที่การจัดการงานอื่น ๆ อย่างเช่น การควบคุมการทำงานของพนักงานหรือการตรวจสอบสต็อกสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่นจากการทดลองกลุ่มเป้าหมายกล่าวว่า “ชอบตรงที่มีรูปสินค้าให้ดูเลย ตรงแคตตาล็อค ลูกค้าเจ๊ชอบเรียกชื่อผิด ๆ ถูก ๆ พอมีรูปให้จิ้ม เขาจะได้ชี้ถูกว่าอยากได้อันไหนไม่ต้องเถียงกัน” ในส่วนของผู้บริโภคที่มาซื้อสินค้าและบริการกับร้านค้าวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้า มองว่าการมีเมนูนี้ทำให้สามารถแยกประเภทสินค้าได้ง่ายขึ้น เช่น อลูมิเนียม ออกจาก ฝ้า/ยิปซัม ทำให้สามารถหาสินค้าได้ง่ายขึ้น โดยไม่ต้องไล่ดูสินค้าที่ไม่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ เมนู Catalog Online ยังช่วยให้ไม่ต้องพกโบรชัวร์กระดาษอีกต่อไป สามารถแสดงภาพและข้อมูลสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ดูเป็นมืออาชีพมากขึ้น การแยกหมวดหมู่ชัดเจนและการมีรูปประกอบยังช่วยลดปัญหาการสื่อสารผิดเมื่อต้องสั่งซื้อสินค้า ผู้ใช้สามารถแคปหน้าจอและส่งให้ร้านได้โดยตรง ซึ่งสะดวกกว่าการพิมพ์ชื่อสินค้า เช่นจากการทดลองกลุ่มเป้าหมายกล่าวว่า “ผมชอบที่ Catalog แยกหมวดหมู่ชัดเจน (ฝ้า, ยิปซัม, อลูมิเนียม) และมีรูปประกอบครับ มันช่วยลดปัญหาการสื่อสารผิดได้มาก เวลาผมจะสั่งของ ผมแค่แคปหน้าจอจากใน Catalog นี้ มันชัวร์กว่าการพิมพ์ชื่อบอกปากเปล่าครับ”

Content หรือเนื้อหา ที่ตอบโจทย์ความต้องการของผู้บริโภคในกลุ่มเป้าหมาย เนื้อหาที่เผยแพร่ใน LINE official Account เช่น วันหยุด โปรโมชั่น สินค้าเข้าใหม่ เทคนิคการติดตั้งฝ้า หรือ “Tip ช่าง ซึ่งจากการทดลองสำหรับผู้ประกอบการร้านค้าวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้ารายย่อยส่วนใหญ่ มีความพอใจในส่วนของคอนเทนท์ประเภทต่าง ๆ ที่จัดทำขึ้น เพื่อช่วยให้ลูกค้าส่วนใหญ่ที่ไม่ใช่ช่างสามารถเข้าใจข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการติดตั้งได้ง่ายขึ้น สื่อสารมากขึ้นโดยไม่ต้องถามซ้ำ และยังมีเทคนิคการติดตั้งไม่เพียงแค่ต้องการขายสินค้า แต่ยังต้องการให้ความรู้แก่ลูกค้า ซึ่งช่วยสร้างการมีส่วนร่วม (Engagement) และกระตุ้นความสนใจในการติดตามข้อมูลจากร้านอีกด้วย เช่นจากการทดลองกลุ่มเป้าหมายกล่าวว่า “การที่มีส่วนของ 'Tip ช่าง' หรือเทคนิคการติดตั้งใน Timeline เป็นไอเดียที่ดีมากค่ะ เพราะโบว์ไม่ได้อยากแค่ขายของ แต่อยากให้ลูกค้าติดตามเราเพราะความรู้ มันช่วยสร้าง Engagement ได้จริง ๆ” ในส่วนของผู้บริโภคที่มาซื้อสินค้าและบริการกับร้านค้าวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้า มองว่าไม่ค่อยมีประโยชน์มากเท่าที่ควร อาจจะเพราะว่าเค้าทำงานทุกวันเป็นปกติ และซื้อสินค้าจากร้านทุกวันมีความสนใจด้านอื่น ๆ มากกว่า เช่น ของแถม หรือราคาสินค้าที่ถูกลง มีการปรับราคา เช่นจากการทดลองกลุ่มเป้าหมายกล่าวว่า “ถ้า Broadcast พวก 'Tip ช่าง' มาบ่อย ๆ ผมอาจจะเฉย ๆ นะ ผมอยากรู้แค่ของลดราคา หรือของใหม่ที่เข้ามามากกว่า”

ภาพที่ 4 เนื้อหาที่ใช้ในการสื่อสาร

ระบบ Chatbot อัตโนมัติ ระบบที่มีการออกแบบเพื่อแก้ไขปัญหาที่ผู้ประกอบการประสบปัญหา เช่น ไม่สามารถโทรหาลูกค้าผ่าน LOA ได้โดยตรง สื่อสารกับลูกค้าได้ไม่ทันท้วงที ระบบที่ช่วยลดค่าเสียโอกาสทางการสื่อสารและเพิ่มโอกาสทางการขายได้ ซึ่งจากการทดลอง สำหรับผู้ประกอบการร้านค้าวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้ารายย่อยมีทั้งอยากใช้ Chatbot ช่วยอำนวยความสะดวกในการทำงาน เช่นจากการทดลองกลุ่มเป้าหมายกล่าวว่า “Chatbot ก็ชอบเพราะบางทีตอนดึก ๆ หรือวันอาทิตย์ที่ร้านปิด ลูกค้าทักมาถามราคา ระบบมันตอบเบื้องต้นให้ได้เลยว่ามีของไหม หรือราคาประมาณเท่าไหร่ ทำให้เฮียไม่เสียลูกค้า เพราะยุคนี้ถ้าตอบช้า ลูกค้าก็เปลี่ยนร้านหนีไปแล้ว” แต่ก็มีส่วนที่ไม่ชอบเพราะรู้สึกมีความกังวลเกี่ยวกับความธรรมชาติของการตอบสนองของ Chatbot โดยเฉพาะเวลาเมื่อลูกค้าต่อรองราคา ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของผู้ซื้อในธุรกิจก่อสร้าง การตอบที่เป็นมาตรฐานจาก Chatbot อาจทำให้ลูกค้ารู้สึกไม่มีความเป็นส่วนตัวและไม่กระตือรือร้นในการซื้อสินค้า นอกจากนี้ การจำกัดการตอบสนองให้ตรงกับ Keyword อาจทำให้เกิดปัญหาเมื่อมีการพิมพ์ผิดหรือใช้ภาษาที่ไม่เป็นทางการ ส่งผลให้ลูกค้ารู้สึกหงุดหงิดและไม่สามารถสื่อสารได้อย่างราบรื่น เช่นจากกลุ่มทดลองกลุ่มเป้าหมายกล่าวว่า” ลูกค้าเจ๊ชอบพิมพ์ภาษาชาวบ้านอะค่ะ เช่น 'ไอ้แผ่นที่มันกันน้ำในห้องน้ำอะ' ถ้าเขาไม่พิมพ์คำว่า 'ฝ้ากันชื้น' ตามที่ระบบตั้งไว้ บอทมันจะไปกินไหม? หรือตอบมั่ว? เจ๊กลัวลูกค้าจะงงแล้วหนีไป ถ้าต้องมานั่งจำ Keyword เป๊ะๆ เจ๊ว่าลูกค้าชาวบ้านทำไม่ได้หรอก”ในส่วนของผู้บริโภคที่มาซื้อสินค้าและบริการกับร้านค้าวัสดุก่อสร้างประเภทฝาฝ้า มีความกังวลเกี่ยวกับการขาดรายละเอียดสำคัญใน Catalog และ Chatbot เช่น สี ขนาด และความหนาของวัสดุ ทำให้เกิดความไม่มั่นใจในการสั่งซื้อ นอกจากนี้ Chatbot ยังไม่ได้เตือนเกี่ยวกับอุปกรณ์เสริมที่จำเป็น เช่น น็อตเกลียวปล่อย ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาของขาดในหน้างาน เมื่อสั่งซื้อ ผู้ใช้ต้องพิมพ์ข้อมูลกับเจ้าหน้าที่ ซึ่งอาจทำให้รู้สึกอึดอัดหากใช้เวลานาน ข้อมูลที่ได้รับจากบอทมีเพียงราคาและรูปภาพ ทำให้ไม่เพียงพอต่อการตัดสินใจซื้อตามสเปกที่ต้องการ สุดท้ายการพิมพ์ชื่อสินค้ายาว ๆ เป็นเรื่องยุ่งยาก เช่นจากกลุ่มทดลองกลุ่มเป้าหมายกล่าวว่า “พอดูสินค้าเสร็จ ระบบเหมือนจะจบแค่ให้ข้อมูล แต่ถ้าผมจะสั่งซื้อจริงๆ เหมือนผมต้องไปพิมพ์คุยกับคนอีกที ซึ่งถ้าช่วงนั้น แอดมินตอบช้า ข้อมูลที่ผมดูมาก็ไม่มีประโยชน์ครับ อยากให้มันต่อเนื่องกว่านี้”

ภาพที่ 5 ระบบ Chatbot อัตโนมัติ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยที่ได้ ผู้วิจัยเห็นว่ามีประเด็นที่สามารถขยายผลหรือพัฒนาต่อยอดได้ในการศึกษาครั้งถัดไป ดังนี้

1. การศึกษาด้วยวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) งานวิจัยครั้งนี้เน้นการศึกษาเชิงคุณภาพเพื่อทำความเข้าใจบริบทและพฤติกรรมของผู้ใช้ หากมีการต่อยอดด้วยงานวิจัยเชิงปริมาณเพื่อวัดระดับความพึงพอใจ อัตราการตอบสนองของลูกค้า (Response Rate) การตัดสินใจซื้อ หรือผลต่อยอดขายหลังการใช้ LINE Official Account จะช่วยยืนยันองค์ประกอบที่มีผลอย่างมีนัยสำคัญต่อความสำเร็จของร้านฝาฝ้าในเชิงสถิติ

2. การศึกษากลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ภูมิภาคอื่น งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาร้านฝาฝ้าในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล ซึ่งอาจมีความพร้อมด้านเทคโนโลยีสูงกว่าพื้นที่ต่างจังหวัด การศึกษาพื้นที่ภูมิภาค เช่น ภาคเหนือ ภาคอีสาน หรือภาคใต้ อาจสะท้อนความแตกต่างด้านพฤติกรรมผู้บริโภค ความพร้อมด้านดิจิทัล และรูปแบบการดำเนินธุรกิจที่หลากหลายยิ่งขึ้น

3. การพัฒนาต้นแบบขั้นสูงโดยเชื่อมต่อระบบอื่น (Integration) ในการศึกษาครั้งถัดไป อาจต่อยอดไปสู่ (1) ระบบจัดการฐานลูกค้า (CRM) (2) ระบบจัดการสต็อกสินค้า (Inventory Management) (3) ระบบแจ้งเตือนงานติดตั้ง (4) ระบบชำระเงินออนไลน์ เพื่อให้ LINE Official Account ทำหน้าที่เป็น “ศูนย์กลางการสื่อสารและบริการ” แบบครบวงจร

4. การเปรียบเทียบผลของช่องทางการตลาดอื่นร่วมด้วยในอนาคตอาจศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพของ LINE Official Account กับช่องทางอื่น เช่น Facebook Page, Instagram หรือแพลตฟอร์ม Market Place เพื่อให้เข้าใจบทบาทของแต่ละช่องทางต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าในตลาดวัสดุก่อสร้างอย่างครอบคลุมมากขึ้น

5. การศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับ UX/UI ของลูกค้ากลุ่มช่าง ผู้รับเหมา และสถาปนิก กลุ่มผู้ใช้งานที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ เช่น ช่างและผู้รับเหมา มีพฤติกรรมและข้อมูลที่ต้องการแตกต่างจากลูกค้าทั่วไป การเข้าใจ UX/UI ที่ตอบโจทย์เฉพาะทางสำหรับกลุ่มนี้จะช่วยยกระดับการออกแบบ LINE OA ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น และรองรับกลุ่มลูกค้าหลักของร้านวัสดุก่อสร้าง

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบการ

จากการวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติที่ผู้ประกอบการร้านฝาฝ้าสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ดังนี้

1. จัดทำโครงสร้างข้อมูลสินค้าอย่างเป็นระบบบน LINE Official Account ผู้ประกอบการควรรวบรวมข้อมูลสินค้าให้ครบถ้วน เช่น ประเภทฝาฝ้า คุณสมบัติ ราคา ภาพประกอบ และกรณีใช้งาน เพื่อให้ลูกค้าสามารถค้นหาข้อมูลได้ง่าย ลดการตอบคำถามซ้ำ ๆ และช่วยให้ลูกค้าตัดสินใจซื้อได้เร็วขึ้น

2. ใช้ระบบตอบกลับอัตโนมัติ (Chatbot) สำหรับคำถามพื้นฐาน จากการทดสอบต้นแบบพบว่า Chatbot ช่วยลดภาระผู้ประกอบการ และแก้ปัญหาการตอบกลับล่าช้าผู้ประกอบการควรตั้งค่าคำถามพื้นฐาน เช่น ประเภทสินค้า, ราคาคร่าว ๆ ช่องทางติดต่อ, เวลาทำการ, การนัดหมายสำรวจพื้นที่ เพื่อคงประสบการณ์ที่ดีให้แก่ลูกค้าตลอดเวลา

3. สร้างคอนเทนต์ที่มีคุณภาพเพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือในธุรกิจเฉพาะทาง ร้านฝาฝ้าควรเน้นการสื่อสารด้วยภาพงานจริง ขั้นตอนการทำงาน และข้อมูลทางเทคนิคที่อธิบายได้ง่าย สิ่งนี้จะช่วยให้ร้านดูเป็นผู้เชี่ยวชาญ มีมาตรฐาน และน่าเชื่อถือมากขึ้น โดยเฉพาะในสายตาลูกค้าที่ไม่มีความรู้ด้านงานก่อสร้าง

4. ใช้ Rich Menu เป็นเครื่องมือช่วยนำทางลูกค้า ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า Rich Menu ช่วยให้ผู้ใช้เข้าถึงข้อมูลที่ต้องการได้ในเวลาสั้นลง ผู้ประกอบการควรจัดหมวดหมู่ให้สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้า เช่น สินค้าและบริการ, โปรโมชัน, ตัวอย่างผลงาน, ติดต่อร้าน / นัดหมาย, การจัดวางที่ชัดเจนจะเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้งานและสร้างประสบการณ์ที่ดี

5. อัปเดตโปรโมชันและข้อมูลข่าวสารเป็นประจำ การใช้งาน LINE OA จะเกิดผลสูงสุดเมื่อร้านมีการอัปเดตสม่ำเสมอ เนื่องจากลูกค้าต้องการข้อมูลจริงที่ทันสมัย การ Broadcast หรือการโพสต์บนหน้าหลักเป็นประจำจะช่วยกระตุ้นการกลับมาซื้อซ้ำและสร้างความผูกพันกับร้าน

6. สร้างระบบบริการหลังการขายผ่าน LINE OA สามารถเป็นช่องทางสำคัญสำหรับการแจ้งซ่อม นัดหมายติดตั้ง หรือการติดตามงาน ผู้ประกอบการควรใช้ประโยชน์เพื่อเพิ่มความไว้วางใจของลูกค้า และสร้างความสัมพันธ์ระยะยาว

7. พัฒนาทักษะดิจิทัลของเจ้าของร้านและพนักงาน แม้ระบบจะช่วยอำนวยความสะดวก แต่ความสำเร็จของ LINE OA ยังคงขึ้นอยู่กับความสามารถในการใช้งานของผู้ประกอบการ ผู้วิจัยเสนอให้มีการฝึกอบรมออนไลน์หรือออฟไลน์ เพื่อเพิ่มความเข้าใจในการตั้งค่าระบบ การจัดทำข้อมูลสินค้า และการสร้างคอนเทนต์อย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

พนิดา สุนทรสืบ. (2566). นวัตกรรมการตลาดดิจิทัลสำหรับธุรกิจออนไลน์. *วารสารวิชาการนานาชาติ, 10*(2), 55–70.

ภัคชัญญา บุญชูคำ., และชัยนาจ ปั้นสันเทียะ. (2565). ปัจจัยการตลาดออนไลน์ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจค้าปลีกในประเทศไทย. *วารสารวิจัยราชภัฏเชียงใหม่,11*(1), 25–40.

ภูมิพัฒน์ ตันสุวรรณรัตน์. (2564). การออกแบบและพัฒนาสื่อสังคมออนไลน์สำหรับสาววายในประเทศไทย (ปริญญานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).

มติชน. (2565). *ตลาดรับสร้างบ้านกลุ่ม 5-10 ล้าน ครึ่งปีหลังโต ดันยอดรับงานเกินเป้า ชี้โอกาสผู้ซื้อได้ราคาถูก เมื่อเทียบต้นทุนจริงที่สูงขึ้น.* มติชน. https://www.matichon.co.th/](https://www.matichon.co.th/

รัชชานนท์ ภิรัชอมรพันธ์. (2565). *ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมความพึงพอใจและความสนใจในการกลับมาใช้บริการร้านอาหารและสถานบันเทิงของประชากรที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร* (การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยมหิดล). https://archive.cm.mahidol.ac.th/handle/123456789/3679

วิจัยกรุงศรี. (2565). *แนวโน้มธุรกิจ/อุตสาหกรรม ปี 2565–2567: ธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง.* วิจัยกรุงศรี. https://www.krungsri.com/th/research/industry/industry-outlook/construction/construction-contractors/io/io-construction-contractors-2022

สมาภรณ์ นวลสุทธิ์., และคณะ. (2567). การพัฒนากลยุทธ์ช่องทางการจัดจำหน่ายสำหรับธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่. *วารสารการจัดการความรู้และการวิจัย, 9*(2), 45–60.

สุดารัตน์ พิมลรัตนกานต์. (2568). ปัจจัยเชิงสาเหตุของออมนิแชนแนลที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจค้าปลีกในประเทศไทย. *วารสารดุษฎีบัณฑิตทางสังคมศาสตร์, 15*(1), 77–92.

Abrudan, I. N., Dabija, D. C., & Grant, D. B. (2020). *Omni channel retailing strategy and research agenda*. In W. Sroka (Ed.), Perspectives on consumer behaviour: Theoretical aspects and practical applications. Springer.

Brown, T. (2008). *Design thinking*. Harvard Business Review, 86(6), 84–92.

Hasso Plattner Institute of Design at Stanford. (2018). *Design thinking bootleg*. Stanford University. https://dschool.stanford.edu/resources/design-thinking bootleg](https://dschool.stanford.edu/resources/design-thinking-bootleg)

Liedtka, J. (2011). Learning to use design thinking tools for successful innovation. *Strategy & Leadership, 39*(5), 13–19. https://doi.org/10.1108/10878571111161487

Ozuem, W., Patten, E., & Azemi, Y. (2019). *Harnessing omni channel marketing strategies for fashion and luxury brands*. Brown Walker Press.

Stanford d.school. (2010). *Bootcamp bootleg*. Stanford University. https://dschool.stanford.edu/resources/ the-bootcamp-bootleg(https://dschool.stanford.edu/resources/the-bootcamp-bootleg0)

ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาออนไลน์แบบกลุ่มตามแนวคิดอัตถิภาวนิยมต่องานที่มีความหมายของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลจิตเวชสังกัดกรมสุขภาพจิต

Effects of Online Existential Group Counseling on Meaningful Work among Registered Nurses in Psychiatric Hospitals under the Department of Mental Health

ประดิภา ภูแสงศรี[1*], ดลดาว วงศ์ธีระธรณ์[2], ชนัดดา แนบเกษร[3]
Pradipa Phusaengsree1*,Doldao Wongtheerathorn[2], Chanudda Nabkasorn[3]

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างระดับของงานที่มีความหมายในกลุ่มพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานด้านสุขภาพจิตและจิตเวชในโรงพยาบาลจิตเวชสังกัดกรมสุขภาพจิตที่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกอาสาสมัครที่มีค่าเฉลี่ยงานที่มีความหมายในระดับต่ำ – ปานกลาง จากเครื่องมือแบบวัดงานที่มีความหมาย และสมัครใจเข้าร่วมการวิจัย โดยได้กลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวนทั้งสิ้น 18 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลอง 8 คน และกลุ่มควบคุม 10 คน ซึ่งกลุ่มทดลองจะได้เข้าร่วมกระบวนการทดลองด้วยเครื่องมือโปรแกรมการปรึกษาเชิงจิตวิทยาออนไลน์แบบกลุ่มตามแนวคิดอัตถิภาวนิยมต่องานที่มีความหมาย โดยโปรแกรมการปรึกษามีจำนวน 12 ครั้ง แบ่งเป็นสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที รวมทั้งสิ้น 6 สัปดาห์ ส่วนกลุ่มควบคุมจะใช้ชีวิตและได้รับการดูแลตามระบบปกติ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจะได้รับการวัดผลใน 3 ระยะ ได้แก่ ระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล จากนั้นผู้วิจัยจะนำข้อมูลมาด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและการเปรียบเทียบผลการวิจัย

จากผลการศึกษาพบว่าพยาบาลวิชาชีพที่ได้รับการปรึกษามีระดับของการรับรู้งานที่มีความหมายในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่าพยาบาลวิชาชีพที่ไม่ได้รับการปรึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีการรับรู้งานที่มีความหมายในระยะหลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง และระยะติดตามผลสูงกว่าระยะหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สรุปได้ว่าการปรึกษาเชิงจิตวิทยาออนไลน์แบบกลุ่มตามแนวคิดอัตถิภาวนิยมสามารถเสริมสร้างการรับรู้งานที่มีความหมายในพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานด้านสุขภาพจิตและจิตเวชในโรงพยาบาลจิตเวชสังกัดกรมสุขภาพจิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: งานที่มีความหมาย; การปรึกษากลุ่มออนไลน์; การปรึกษากลุ่มตามแนวคิดอัตถิภาวนิยม; พยาบาลจิตเวช

[1*]ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี 20130
Department of Research and Applied Psychology, Faculty of Education, Burapha University, Chonburi 20131, Thailand
E–mail: 64920649@go.buu.ac.th
[2]ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี 20130
Department of Research and Applied Psychology, Faculty of Education, Burapha University, Chonburi 20131, Thailand
[3]คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี 20130
Faculty of Nursing, Burapha University, Chonburi 20131, Thailand

Received: 7 April 2026 ; ***Revised***: 7 June 2026 ; ***Accepted***: 10 June 2026

Abstract

This research aimed to enhance the level of meaningful work among registered nurses in psychiatric hospitals under the Department of Mental Health. Participants with low-to-moderate meaningful work scores were selected via a screening scale and voluntarily enrolled. The final sample comprised 18 nurses, divided into an experimental group (n = 8) and a control group (n = 10). The experimental group participated in an online existential group counseling program consisting of 12 sessions, held twice weekly for 60 minutes per session over six weeks, while the control group maintained their routine schedules. Both groups were assessed across three phases—pre-intervention, post-intervention, and follow-up—with data analyzed using statistical software to evaluate means and compare outcomes.

The results showed that the experimental group demonstrated significantly higher levels of perceived meaningful work during both the post-intervention and follow-up phases compared to the control group ($p < .05$). Within the experimental group, perceived meaningful work increased significantly from pre-intervention to post-intervention, with further significant gains observed at the follow-up assessment ($p < .05$). In conclusion, the online existential group counseling program enhances the perception of meaningful work among registered nurses in psychiatric hospitals under the Department of Mental Health effectively.

Keywords: meaningful work; online group counseling; Existential Group Counseling; Psychiatric Nurse

บทนำ

พยาบาลวิชาชีพด้านสุขภาพจิตและจิตเวช คือบุคลากรด่านหน้าที่มีบทบาทสำคัญในการดูแลผู้ป่วยอย่างใกล้ชิดและครอบคลุมทุกมิติ ทั้งร่างกาย อารมณ์ ความคิด พฤติกรรม และสังคม ตั้งแต่ระยะประเมินไปจนถึงการฟื้นฟูหลังจำหน่าย ซึ่งแตกต่างจากพยาบาลทั่วไปเนื่องจากต้องใช้ตนเองเป็นเครื่องมือในการบำบัดและเผชิญกับผู้ป่วยระยะเฉียบพลันที่มีความเสี่ยงสูง ซึ่งปัจจุบันภาระงานของพยาบาลจิตเวชเพิ่มสูงขึ้นอย่างรุนแรง จากสถิติผู้มีปัญหาสุขภาพจิตที่สูงถึง 13.4 ล้านคน และมีอัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จเฉลี่ยวันละ 14–15 ราย (กรมสุขภาพจิต, 2568) รวมถึงผลกระทบจากการปลดล็อกกัญชาที่ทำให้พบผู้ป่วยจิตเวชจากสารเสพติดสูงถึงร้อยละ 18.4 ซึ่งมักมีอาการซับซ้อนและต่อต้านการรักษา (สมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย, 2568) นอกจากนี้ ข้อมูลจากระบบ V-Care ยังพบผู้ป่วยยาเสพติดที่มีความเสี่ยงต่อการก่อความรุนแรงเพิ่มขึ้นถึง 68,250 ราย สภาพการณ์ดังกล่าวส่งผลให้พยาบาลจิตเวชต้องเผชิญภาวะงานล้นมือภายใต้ทรัพยากรที่จำกัด แบกรับความกดดันจากความคาดหวังของญาติ และความเสี่ยงต่ออันตรายจากพฤติกรรมก้าวร้าวที่คาดเดาไม่ได้ของผู้ป่วย งานลักษณะนี้จึงต้องอาศัยผู้ปฏิบัติงานที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง มีความอดทน และมีความมั่นคงทางอารมณ์สูง เพื่อให้สามารถดูแลผู้ป่วยได้อย่างมีคุณภาพและรักษาคุณค่าของงานไว้ได้อย่างต่อเนื่อง

แม้งานพยาบาลจิตเวชจะมีความกดดันสูง แต่เป็นงานที่มีคุณค่าและความหมายลึกซึ้งต่อจิตใจมนุษย์ เนื่องจากพยาบาลไม่ได้ดูแลเพียงตามแผนการรักษาเท่านั้น แต่ยังทำหน้าที่ประคับประคองจิตใจ สร้างความหวัง และฟื้นฟูศักยภาพให้ผู้ป่วยที่เปราะบางและสิ้นหวังสามารถกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างเหมาะสม การได้มีส่วนร่วมในกระบวนการฟื้นคืนชีวิตของผู้ป่วยอย่างใกล้ชิดจึงสร้างเกียรติยศและศักดิ์ศรีในวิชาชีพ ซึ่งคุณค่าและความหมายของงานลักษณะนี้เป็นปัจจัยสำคัญที่สร้างความพึงพอใจในการทำงานได้มากกว่าค่าตอบแทน งานที่มีความหมายจึงเป็นกลไกภายในสำคัญที่ช่วยให้พยาบาลจิตเวชสามารถคงอยู่ในวิชาชีพท่ามกลางแรงกดดันสูงได้ เพราะการรับรู้คุณค่าของงานที่มีผลต่อการฟื้นฟูชีวิตผู้ป่วยจะช่วยสร้างความภาคภูมิใจและแรงจูงใจในการทำงาน ในทางตรงกันข้าม หากสูญเสียความรู้สึกนี้ไป งานจะกลายเป็นภาระที่นำไปสู่ความเหนื่อยล้าและภาวะหมดไฟได้ง่าย ดังนั้น การส่งเสริมให้พยาบาลตระหนักถึงความหมายของงานจึงเป็นแนวทางหลักในการฟื้นฟูพลังใจ ลดความเครียด และสนับสนุนการคงอยู่ในระบบอย่างยั่งยืน

กระบวนการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวคิดอัตถิภาวนิยมจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่เปิดพื้นที่ปลอดภัยให้พยาบาลจิตเวชได้ระบายความเครียด ทบทวนตนเอง และสะท้อนคิดร่วมกันท่ามกลางภาวะเหนื่อยล้าจากการทำงาน ช่วยให้พยาบาลได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ตระหนักรู้ความรู้สึกที่แท้จริง และค้นพบความหมายในงานท่ามกลางบริบทการทำงานที่เต็มไปด้วยแรงกดดัน ซึ่งการรับรู้ว่างานที่ทำมีคุณค่าและมีความหมายนี้ จะช่วยส่งเสริมแรงจูงใจภายในความภาคภูมิใจในวิชาชีพ ความพึงพอใจในการทำงาน ตลอดจนเพิ่มความสามารถในการเผชิญปัญหาได้อย่างเหมาะสม (Steger, Dik & Duffy, 2012) กระบวนการนี้ช่วยปรับเปลี่ยนมุมมองให้พยาบาลตระหนักถึงคุณค่า ศักยภาพในการเลือกและความสามารถในการเผชิญหน้ากับสถานการณ์กดดันได้อย่างเหมาะสม จนสามารถค้นพบความหมายของงานและเปลี่ยนจากความรู้สึกว่างานเป็นภาระไปสู่ภารกิจที่มีคุณค่า ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Masoudi Alavi และคณะ (2019) ที่พบว่า กระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาและอัตถิภาวนิยมที่เน้นเรื่องความหมายของชีวิตและความตายสามารถเสริมสร้างความเข้มแข็งทางใจ สมรรถนะแห่งตน ทักษะการสื่อสาร และเจตคติเชิงบวกต่อวิชาชีพ ตลอดจนช่วยลดภาวะอ่อนล้าทางอารมณ์ ยกระดับคุณภาพชีวิต และป้องกันภาวะหมดไฟในการทำงานของพยาบาลได้อย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตามการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบพบหน้ามีข้อจำกัดสำหรับพยาบาลจิตเวช เนื่องจากภาระงานที่หนัก การทำงานล่วงเวลา และการขึ้นเวรต่อเนื่อง ทำให้มีเวลาดูแลตนเองน้อยและเข้ารับบริการได้ยาก นอกจากนี้ พยาบาลยังมักกังวลเรื่องภาพลักษณ์ทางวิชาชีพ กลัวการถูกพบเห็น และรู้สึกอับอายหากต้องเข้ารับบริการด้านสุขภาพจิตในสถานพยาบาล การปรึกษาเชิงจิตวิทยาออนไลน์จึงเป็นทางเลือกที่เหมาะสม ตอบสนองความต้องการให้พยาบาลได้มีพื้นที่พูดคุยที่เป็นส่วนตัวและปลอดภัย ช่วยลดการเปิดเผยตัวตน ลดความกังวลใจ และสร้างความไว้วางใจในการเปิดเผยปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังสามารถเข้าร่วมการปรึกษาได้จากสถานที่ที่คุ้นเคยเพื่อความรู้สึกปลอดภัยและผ่อนคลาย รวมถึงสามารถยืดหยุ่นวัน เวลา และรูปแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและภาระงานล้นมือได้ โดยเฉพาะกับกลุ่มพยาบาลวิชาชีพที่มักมีข้อจำกัดเรื่องเวลาจากการปฏิบัติงานในระบบเวรผลัด (สุวรุฒิ วงศ์ทางสวัสดิ์, 2553)

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลของโปรแกรมการปรึกษาเชิงจิตวิทยาออนไลน์แบบกลุ่มตามแนวคิดอัตถิภาวนิยมเพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการรับรู้งานที่มีความหมาย ฟื้นฟูสภาวะจิตใจ และเสริมสร้างพลังใจในการปฏิบัติงานของ

พยาบาลวิชาชีพจิตเวช สังกัดกรมสุขภาพจิต โดยคาดว่าโปรแกรมนี้จะช่วยให้พยาบาลจิตเวชตระหนักถึงคุณค่าในตนเอง และงานที่ทำ มีเป้าหมายการทำงานที่ชัดเจน ลดความเครียดและภาวะหมดไฟ ซึ่งช่วยส่งเสริมให้บุคลากรสามารถคงอยู่ในวิชาชีพได้อย่างมีความสุขและยั่งยืน อันจะส่งผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรทางการแพทย์และยกระดับระบบบริการสุขภาพจิตของประเทศในภาพรวมต่อไป

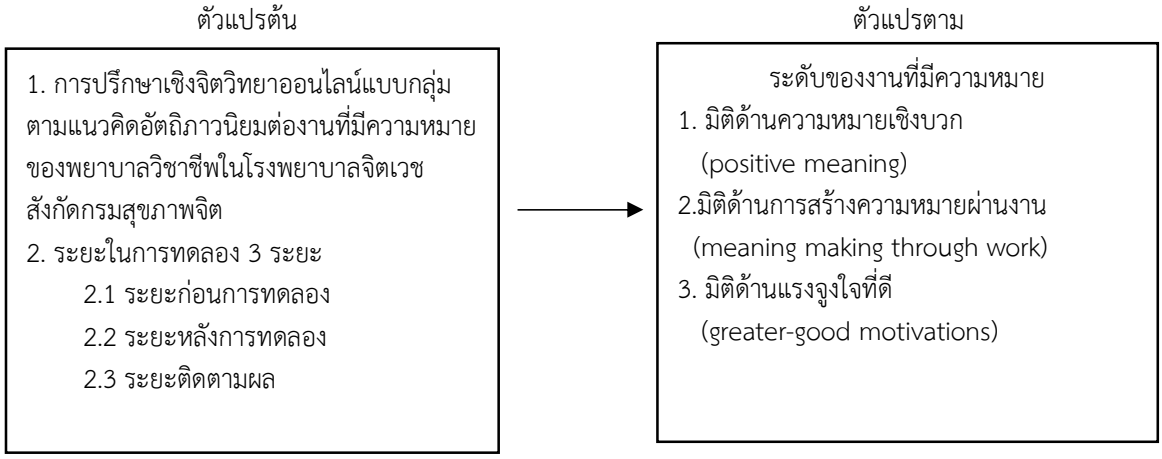
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลการปรึกษาเชิงจิตวิทยาออนไลน์แบบกลุ่มตามแนวคิดอัตถิภาวนิยมเพื่อเสริมสร้างระดับของงานที่มีความหมายในกลุ่มพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลจิตเวชสังกัดกรมสุขภาพจิต

สมมติฐานการวิจัย

1. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาทดลอง
2. กลุ่มทดลองที่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาออนไลน์แบบกลุ่มตามแนวคิดอัตถิภาวนิยมมีระดับของการรับรู้งานที่มีความหมายในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่ากลุ่มควบคุม
3. กลุ่มทดลองที่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาออนไลน์แบบกลุ่มตามแนวคิดอัตถิภาวนิยมมีการรับรู้งานที่มีความหมายในระยะหลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง และระยะติดตามผลสูงกว่าระยะหลังการทดลอง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการเสริมสร้างการรับรู้งานที่มีความหมายของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลจิตเวชสังกัดกรมสุขภาพจิต

จากภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย สามารถอธิบายความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลระหว่างตัวแปรได้ว่า การปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีอัตถิภาวนิยม ช่วยเพิ่มระดับงานที่มีความหมาย โดยการเปิดโอกาสให้สมาชิกได้สำรวจตัวตน ตระหนักในเสรีภาพและความรับผิดชอบต่อการทำงาน เผชิญหน้ากับความรู้สึกหมดไฟอย่างเข้าใจ และร่วมกันสร้างความหมายใหม่ในงานผ่านกระบวนการกลุ่ม ส่งผลให้สมาชิกเกิดความผูกพันและมองเห็นคุณค่าในสิ่งที่ตนเองทำอย่างแท้จริง

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลจิตเวชสังกัดกรมสุขภาพจิตในกรุงเทพและปริมณฑล จำนวน 410 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลจิตเวชสังกัดกรมสุขภาพจิตในกรุงเทพและปริมณฑล คำนวณกลุ่มตัวอย่าง Repeated Measures Anova ด้วยค่าขนาดอิทธิพลที่ 0.8 กำหนดระดับนัยสำคัญที่ระดับ .05 และระบุอำนาจการทดสอบที่ .80 ได้กลุ่มตัวอย่าง 12 คน แต่เพื่อป้องกันการสูญหายของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจึงได้เพิ่มขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็น 20 คน ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด และมีคะแนนเฉลี่ยงานที่มีความหมายในระดับต่ำ – ปานกลาง จากการวัดโดยแบบวัดงานที่มีความหมายที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และมีความสมัครใจเข้าร่วมการทดลองจนครบ 12 ครั้ง ทำการแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน ด้วยวิธีจับคู่คะแนน (Match pair technique)

และจับฉลากเพื่อแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จากนั้นทำการศึกษาสององค์ประกอบแบบวัดซ้ำหนึ่งองค์ประกอบ โดยเมื่อสิ้นสุดการวิจัยกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด ได้แก่ กลุ่มทดลอง 8 คน และกลุ่มควบคุม 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แบบวัดงานที่มีความหมาย มีข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ เป็นข้อคำถามเชิงบวก 9 และข้อคำถามเชิงลบ 1 ข้อ แบ่งเป็น 3 มิติ ได้แก่ มิติด้านความหมายเชิงบวก (Positive Meaning) จำนวน 4 ข้อ มิติด้านการสร้างความหมายผ่านงาน (Meaning Making through Work) จำนวน 3 ข้อ และมิติด้านแรงจูงใจที่ดี (Greater Good Motivation) จำนวน 3 ข้อ ลักษณะเป็นมาตรวัดแบบลิเคิร์ทโดยมีเกณฑ์การให้ค่าคะแนน 7 ระดับ ตั้งแต่ 1 (ไม่ยิ่งเห็นด้วยอย่างยิ่ง) ไปถึง 7 (เห็นด้วยอย่างยิ่ง) โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด (Reliability) = .82

2. การปรึกษาเชิงจิตวิทยาออนไลน์แบบกลุ่มตามแนวคิดอัตถิภาวนิยมต่องานที่มีความหมายของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลจิตเวชสังกัดกรมสุขภาพจิต โดยดำเนินโปรแกรมจำนวน 12 ครั้ง สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการทดลองในรูปแบบออนไลน์ผ่านโปรแกรมประชุมทางไกลผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (Google Meet) และเก็บข้อมูลแบบวัดงานที่มีความหมายในทั้งในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ (Google form) โดยขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

1. ให้อาสาสมัครทำแบบวัดงานที่มีความหมายเพื่อคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์การคัดเลือกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
2. กลุ่มทดลองได้เข้ารับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาออนไลน์แบบกลุ่มตามแนวคิดอัตถิภาวนิยมต่องานที่มีความหมายของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลจิตเวชสังกัดกรมสุขภาพจิต จำนวน 12 ครั้ง สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 60 – 90 นาที รวม 6 สัปดาห์ส่วนกลุ่มควบคุมจะใช้ชีวิตตามปกติ
3. ในการปรึกษากลุ่มครั้งสุดท้าย ให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบวัดอีกครั้งในระยะหลังการทดลอง
4. หลังจากยุติการปรึกษากลุ่มไปแล้ว 4 สัปดาห์ ให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบวัดในระยะติดตามผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ในรูปแบบของค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ของคะแนนแบบประเมินการรับรู้งานที่มีความหมายของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนทดลอง ระยะหลังทดลอง และระยะติดตามผลโดยการนำเสนอในรูปแบบ ตารางและแผนภูมิในระยะต่าง ๆ ของการทดลอง
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในระยะต่าง ๆ ของการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และวิเคราะห์ความแปรปรวนทิศทางเดียวแบบวัดซ้ำประเภทหนึ่งตัวแปรระหว่างกลุ่มและหนึ่งตัวแปรภายในกลุ่ม (Repeated – measures analysis of variance : one between – subjects and one within subjects variance) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบของบอนเฟอร์โรนี (Bonferroni Procedure)

การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยดำเนินการพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่างตามระเบียบมหาวิทยาลัยบูรพาว่าด้วยข้อกำหนดและแนวทางการดำเนินการด้านจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ตามรหัสโครงการวิจัย G-HU 207/2568 โดยผ่านการรับรองโดยคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ที่ IRB4-144/2568 เมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม พ.ศ. 2568

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 18 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 8 คน และกลุ่มควบคุม 10 คน ลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ช่วงอายุอยู่ระหว่าง 30 – 39 ปี สถานะโสด การศึกษาอยู่ที่ระดับปริญญาตรี ปฏิบัติงานด้านบริการและอยู่ในตำแหน่งระดับปฏิบัติงาน และส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ในแผนกหอผู้ป่วยใน มีอายุงานอยู่ในช่วง 2 – 5 ปี และมีรายได้อยู่ที่ 20,001 – 30,000 บาท

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยการรับรู้งานที่มีความหมายของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล

ตารางที่ 1 แจกแจงค่าเฉลี่ยการรับรู้งานที่มีความหมายของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล

กลุ่มทดลอง (*n*=8)				**กลุ่มควบคุม (*n*=10)**			
คนที่	ระยะก่อนการทดลอง	ระยะหลังการทดลอง	ระยะติดตามผล	คนที่	ระยะก่อนการทดลอง	ระยะหลังการทดลอง	ระยะติดตามผล
1	4.8	6.9	6.9	1	4.6	4.4	4.7
2	4.9	6.1	6.4	2	5	5.4	5.4
3	4	5.6	5.8	3	4.8	5	5.5
4	3.7	4.8	5.5	4	5	5.2	5.4
5	4.8	6.2	6.9	5	4.2	5.1	5.1
6	4.4	5.8	5.8	6	4.9	5	5.1
7	4.5	6.1	6.1	7	4.3	5.3	5.3
8	4.9	5.5	5.6	8	4.7	5	4.9
				9	3.4	3.8	3.8
				10	4.7	5.3	5.3
$\bar{X}$	4.50	5.88	6.13	$\bar{X}$	4.56	4.95	5.05
SD	0.45	0.61	0.55	*SD*	0.49	0.49	0.04

จากตารางที่ 1 พบว่าค่าเฉลี่ยการรับรู้งานที่มีความหมายจากแบบวัดงานที่มีความหมายในพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลจิตเวชสังกัดกรมสุขภาพจิต ของกลุ่มทดลองในระยะก่อนการทดลอง มีค่าเฉลี่ย 4.50 อยู่ที่ระดับปานกลาง ระยะหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ย 5.88 อยู่ที่ระดับสูง และระยะติดตามผลมีค่าเฉลี่ย 6.13 อยู่ที่ระดับสูง และกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลอง มีค่าเฉลี่ย 4.56 อยู่ที่ระดับปานกลาง ระยะหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ย 4.95 อยู่ที่ระดับปานกลาง และระยะติดตามผลมีค่าเฉลี่ย 5.05 อยู่ที่ระดับสูง

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการรับรู้งานที่มีความหมายของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในมิติทั้ง 3 ด้านในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล

มิติที่ 1 มิติด้านความหมายเชิงบวก (positive meaning)

มิติที่ 2 มิติด้านการสร้างความหมายผ่านงาน (meaning making through work)

มิติที่ 3 มิติด้านแรงจูงใจที่ดี (greater-good motivations)

	กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม		
	มิติที่ 1	มิติที่ 2	มิติที่ 3	มิติที่ 1	มิติที่ 2	มิติที่ 3
ระยะก่อนการทดลอง	4.44	4.63	4.46	4.68	4.73	4.23
ระยะหลังการทดลอง	6.13	6.33	5.08	5.18	5.27	4.33
ระยะติดตามผล	6.41	6.58	5.29	5.15	5.3	4.67

จากตารางที่ 2 พบว่า ในระยะก่อนการทดลองกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยในด้านการให้ความหมายเชิงบวกและด้านการสร้างความหมายผ่านงานต่ำกว่ากลุ่มควบคุมที่ 0.24 และ 0.10 ตามลำดับ แต่มีค่าเฉลี่ยด้านแรงจูงใจที่ดีสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ 0.23 แต่ในระยะหลังการทดลองกลุ่มทดลองที่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาออนไลน์แบบกลุ่มตามแนวคิดอัตถิภาวนิยมต่องานที่มีความหมายมีค่าเฉลี่ยในด้านการให้ความหมายเชิงบวก ด้านการสร้างความหมายผ่านงาน และด้านแรงจูงใจที่ดีสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ 0.95 , 1.06 และ 0.75 ตามลำดับ และกลุ่มทดลองยังมีค่าเฉลี่ยในด้านการให้ความหมายเชิงบวก ด้านการสร้างความหมายผ่านงาน และด้านแรงจูงใจที่ดีสูงกว่าระยะก่อนการทดลองที่ 1.69 , 1.7 และ 0.62 ตามลำดับ และในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองยังคงมีค่าเฉลี่ยในด้านการให้ความหมายเชิงบวก ด้านการสร้างความหมายผ่านงาน และด้านแรงจูงใจที่ดีสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ 0.95 , 1.06 และ 0.75 ตามลำดับ และกลุ่มทดลองยังมีค่าเฉลี่ยในด้านการให้ความหมายเชิงบวก ด้านการสร้างความหมายผ่านงาน และด้านแรงจูงใจที่ดีสูงกว่าระยะก่อนการทดลองที่ 1.69 , 1.7 และ 0.62 ตามลำดับ สะท้อนถึงการพัฒนาและการคงอยู่อย่างต่อเนื่องของผลลัพธ์ที่ได้จากการเข้าร่วมการปรึกษาเชิงจิตวิทยาออนไลน์แบบกลุ่มตามแนวคิดอัตถิภาวนิยมต่องานที่มีความหมาย

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าระดับงานที่มีความหมายของกลุ่มทดลอง ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลอง

ทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นเรื่องการแจกแจงแบบปกติด้วยสถิติ Shapiro – Wilk พบว่าข้อมูลในกลุ่มทดลองมีการแจกแจงแบบปกติ และค่า $p > .05$ จึงได้ทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนทิศทางเดียวแบบวัดซ้ำประเภทหนึ่งตัวแปรระหว่างกลุ่มและหนึ่งตัวแปรภายในกลุ่ม (Repeated – measures analysis of variance : one between – subjects and one within subjects variance)

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยระดับงานที่มีความหมายระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาการทดลอง

Source of Variation	*Df*	*SS*	*MS*	*F*	*P*
Between subjects	**17**	**16.457**			
Method	1	5.576	5.576	8.199*	.011
SS w/in Group (Error)	16	10.881	0.680		
Within subjects	**36**	**16.706**			
Interval	2	11.424	5.712	96.064*	.000
Interval x Method	2	3.379	1.690	28.416*	.000
I x SS w/in Group (Error)	32	1.903	0.059		
Total	**53**	**22.192**			

**p < .05*

จากตารางที่ 3 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 18 คน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มตามวิธีการทดลอง (Method) และทำการวัดผลทั้งหมด 3 ระยะ (Interval) ในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน โดยพบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลอง (Interval x Method) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า วิธีการทดลองกับระยะเวลาการทดลองส่งผลร่วมกันต่อค่าเฉลี่ยการรับรู้งานที่มีความหมาย และยังพบว่า วิธีการทดลองที่แตกต่างกัน (Method) และ ระยะเวลาการทดลองที่แตกต่างกัน (Interval) มีผลต่อการรับรู้งานที่มีความหมายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าวิธีการทดลองและระยะเวลาการทดลองต่างก็ส่งผลต่อการสร้างเสริมการรับรู้งานที่มีควาหมายตามแนวคิดอัตถิภาวนิยม

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ของค่าระดับงานที่มีความหมายของกลุ่มตัวอย่างที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษาเชิงจิตวิทยาออนไลน์แบบกลุ่มตามแนวคิดอัตถิภาวนิยมต่องานที่มีความหมายของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลจิตเวชสังกัดกรมสุขภาพจิต

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการรับรู้งานที่มีความหมายในกลุ่มทดลองเป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบของบอนเฟอร์โรนี (Bonferroni Procedure)

Pairwise Comparisons	Mean Difference	S.E.	P
Posttest-Pretest	1.375*	.154	.000
Follow up- Pretest	1.625*	.160	.000
Follow up- Posttest	0.250	.105	.148

**p < .05*

จากตารางที่ 4 พบว่า กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยการรับรู้งานที่มีความหมายในระยะหลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าเฉลี่ยในระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่ระยะติดตามผลกับระยะหลังการทดลองไม่แตกต่างกัน

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาออนไลน์แบบกลุ่มตามแนวคิดอัตถิภาวนิยมต่องานที่มีความหมายของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลจิตเวชสังกัดกรมสุขภาพจิตในกลุ่มทดลองเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม พบว่าระยะก่อนการทดลองทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยการรับรู้งานที่มีความหมายใกล้เคียงกัน แต่ในระยะหลังการทดลองพบว่าค่าเฉลี่ยการรับรู้งานที่มีความหมายระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (p = .003) โดยกลุ่มที่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาออนไลน์แบบกลุ่มตามแนวคิดอัตถิภาวนิยม มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุม และในระยะติดตามผลพบว่ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมยังคงมีความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (p = .001) โดยกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างชัดเจน เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมพบว่า ระยะก่อนทดลองกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยการรับรู้งานที่มีความหมายอยู่ที่ 4.5 กลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.56 โดยกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยการรับรู้งานที่มีความหมายต่ำกว่ากลุ่มควบคุมอยู่ที่ 0.06 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยด้านความหมายเชิงบวกและด้านการสร้างความหมายผ่านงานต่ำกว่ากลุ่มควบคุมอยู่ที่ 0.24 และ 0.1 ตามลำดับ และมีค่าเฉลี่ยด้านแรงจูงใจที่ดีสูงกว่ากลุ่มควบคุมอยู่ที่ 0.23 แต่ในระยะหลังการทดลองกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยการรับรู้งานที่มีความหมายอยู่ที่ 5.88 กลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยการรับรู้งานที่มีความหมายอยู่ที่ 4.95 โดยกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยการรับรู้งานที่มีความหมายสูงกว่ากลุ่มควบคุมอยู่ที่ 0.93 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่ากลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยด้านความหมายเชิงบวก ด้านการสร้างความหมายผ่านงานและด้านแรงจูงใจที่ดีสูงกว่ากลุ่มควบคุมทุกด้านอยู่ที่ 0.95, 1.06 และ 0.75 ตามลำดับ และระยะติดตามผลกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยการรับรู้งานที่มีความหมายอยู่ที่ 6.13 กลุ่มควบคุมค่าเฉลี่ยการรับรู้งานที่มีความหมายอยู่ที่ 5.05 โดยกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยการรับรู้งานที่มีความหมายสูงกว่ากลุ่มควบคุมอยู่ที่ 1.08 เมื่อพิจารณารายด้ายพบว่ากลุ่มทดลองยังคงมีค่าเฉลี่ยด้านความหมายเชิงบวก ด้านการสร้างความหมายผ่านงานและด้านแรงจูงใจที่ดีสูงกว่ากลุ่มควบคุมทุกด้านอยู่ที่ 1.26, 1.28 และ 0.62 ตามลำดับ และจากการทดลองพบพิจารณาปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลา โดยพบว่ากลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยการรับรู้งานที่มีความหมายในระยะหลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง และระยะติดตามผลสูงกว่าระยะหลังการทดลอง และเมื่อพิจารณารายด้านพบกว่าค่าเฉลี่ยการรับรู้งานที่มีความหมายมีการเพิ่มขึ้นตามระยะเวลาการทดลองทั้ง 3 ด้าน โดยค่าเฉลี่ยด้านความหมายเชิงบวก ด้านการสร้างความหมายผ่านงาน และด้านแรงจูงใจที่ดีในระยะหลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนการทดลองทั้ง 3 ด้าน และระยะติดตามผลสูงกว่าระยะหลังการทดลองทั้ง 3 ด้าน

โดยผลการวิจัยพบว่า พยาบาลวิชาชีพทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20–39 ปี ปฏิบัติงานในระดับผู้ปฏิบัติงาน มีอายุงานน้อยกว่า 10 ปี และประจำการในแผนกผู้ป่วยใน ซึ่งเป็นส่วนงานบริการพยาบาลเฉพาะทาง โดยในระยะก่อนการทดลอง กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้คุณค่าและความหมายในงานอยู่ในระดับต่ำ-ปานกลาง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ดุษฎี อุดมอิทธิพงศ์ (2557) และ เอกพล สุดาชม (2566) ที่ระบุว่า กลุ่มพยาบาลวิชาชีพรุ่นใหม่หรือบุคลากรที่มีอายุน้อย มักพบความยากลำบากในการปรับตัวกับสภาพการทำงานจริง ส่งผลให้การจัดการความเครียดและการปรับตัวในบทบาทที่ซับซ้อนยังไม่ดีพอ โดยเฉพาะพยาบาลที่มีอายุงานต่ำกว่า 10 ปี มักเผชิญภาวะความเหนื่อยล้ามาก เนื่องจากประสบการณ์น้อย ทำให้ความสามารถในการจัดการกับความกดดันทางอารมณ์ยังไม่พัฒนาเต็มที่ ส่งผลให้เกิดความเบื่อหน่ายและไม่พึงพอใจในการทำงาน ผู้วิจัยจึงได้ทำหน้าที่เป็นเพื่อนร่วมทางเพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดการค้นพบตนเอง ผ่านการสำรวจและสะท้อนมุมมองเกี่ยวกับตนเองที่มีความแตกต่างจากความคาดหวังหรือการนิยามโดยบุคคลอื่น ทบทวนบทบาทหน้าที่และประสบการณ์ที่ส่งผลให้เกิดสภาวะความอ่อนล้าทางอารมณ์ โดยสมาชิกกลุ่มได้ร่วมกันให้ข้อคิดเห็นว่า “บทบาทในชีวิตที่เพิ่มมากขึ้นนำไปสู่ความรับผิดชอบที่หลากหลายในเวลาเดียวกัน ก่อให้เกิดความเหนื่อยล้า ความเครียด และความกดดันจากการพยายามทำเพื่อผู้อื่น และพยายามทำทุกหน้าที่ให้สมบูรณ์จนละเลยความรู้สึกของตนเอง” (ครั้งที่ 3) ซึ่งถือเป็นลักษณะเฉพาะของวิชาชีพพยาบาลที่เน้นการเสียสละเพื่อผู้รับบริการ จากนั้นผู้วิจัยจึงได้ชวนให้สมาชิกกลุ่มปรับเปลี่ยนมุมมองต่ออารมณ์เชิงลบ โดยการค้นหาจุดเด่นและประสบการณ์เชิงบวกแม้เพียงเล็กน้อย เพื่อสร้างความพึงพอใจ ความรู้สึกประสบความสำเร็จ และเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเอง ทบทวนและตระหนักรู้ถึงคุณค่าและความสำคัญกับบุคคลหรือสิ่งที่มีความหมาย และมุมมองเชิงบวกต่อประสบการณ์ในแต่ละวัน ที่จะเป็นแรงผลักดันต่อการดำเนินชีวิตต่อไปอย่างมีจุดมุ่งหมาย แม้ในระยะหนึ่งสมาชิกกลุ่มจะสะท้อนว่า “การทำงานในหอผู้ป่วยจิตเวชเปรียบเสมือนภาพนักสู้วัวกระทิง เพราะในแต่ละวันต้องเจอกับความท้าทายรอบด้าน ทั้งจากการตรวจประเมินหรืองานที่นอกเหนือจากงานการพยาบาลและยังต้องเผชิญกับความเสี่ยง

อันตรายจากการถูกผู้ป่วยทำร้ายร่างกาย” (ครั้งที่ 7) แต่ในระยะต่อมาสมาชิกกลุ่มได้มีมุมมองและให้คุณค่าต่อความหมายในงานในมิติที่สูงขึ้น โดยสมาชิกกลุ่มได้ให้นิยามไปในทางเดียวกันที่ว่า “งานพยาบาลจิตเวชเปรียบเสมือนยอดเขาเอเวอเรสต์ ซึ่งเป็นจุดสูงสุดในชีวิตที่เรามุ่งมั่นเดินทางเพื่อต้องการพิชิตยอดเขา เปรียบได้กับการเติบโตในสายอาชีพและการประสบความสำเร็จในการทำงาน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายที่ทำให้รู้สึกว่าชีวิตมีคุณค่าและมีความหมายอย่างแท้จริง” (ครั้งที่ 10) สะท้อนให้เห็นว่าโปรแกรมการปรึกษาฯ ช่วยให้พยาบาลค้นพบความหมายของงาน โดยเชื่อมโยงคุณค่าในตนเองกับ การเติบโตและความสำเร็จในงาน ทำให้เห็นว่าวิชาชีพพยาบาลไม่ใช่แค่ภาระ แต่เป็นส่วนเติมเต็มชีวิต ลดความเหนื่อยล้าด้วยการเปลี่ยนเจตคติและเพิ่มความตระหนักในเสรีภาพที่จะเลือกปฏิบัติหน้าที่ให้เต็มที่ภายใต้ข้อจำกัดขององค์กร ส่งผลให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง และกล้าเผชิญความวิตกกังวล และยังสร้างจุดเชื่อมโยงระหว่างคุณค่าในตนเองกับบทบาทวิชาชีพ ช่วยลดภาวะหมดไฟ ส่งเสริมความภาคภูมิใจและความกล้าเผชิญหน้ากับความท้าทายในงาน เปลี่ยนความทุกข์เป็นแรงผลักดันในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ และทำให้งานมีคุณค่าต่อสังคม นำไปสู่ความสัมพันธ์ในการแบ่งปันคุณค่าเพื่อผู้อื่น เป็นหัวใจของการสร้างความหมายท่ามกลางความกดดันและภารกิจที่เข้มข้นในงานพยาบาล

ผลการวิจัยยังพบอีกว่า พยาบาลวิชาชีพกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมการปรึกษาฯ มีระดับการรับรู้งานที่มีความหมายในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกระบวนการปรึกษาฯ เป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้พยาบาลวิชาชีพตระหนักรู้เชิงวิพากษ์ถึงคุณค่าของงาน แม้ต้องเผชิญความกดดันสูงในโรงพยาบาลจิตเวช การค้นพบความหมายเชิงบวกผ่านการทำงานและแรงจูงใจภายในกลายเป็นปัจจัยหลักที่ช่วยยกระดับความพึงพอใจและความเห็นคุณค่าในวิชาชีพมากขึ้น นอกจากนี้ การค้นพบและพัฒนาศักยภาพตนเองผ่านกระบวนการนี้ยังช่วยให้พยาบาลมีเป้าหมายทำงานชัดเจน นำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะอย่างมีทิศทาง ผลลัพธ์ดังกล่าวไม่เพียงเพิ่มความพึงพอใจในงาน แต่ยังช่วยลดความเครียด ความวิตกกังวล และป้องกันภาวะหมดไฟ ตามหลักการสร้างความหมายท่ามกลางความทุกข์ยากส่งผลให้พยาบาลวิชาชีพสามารถทำงานในระบบได้อย่างมีสุขภาวะและยั่งยืนทั้งระยะสั้นและระยะยาว สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฬาพร กระเทศ (2564) ที่ระบุว่า ความสุขในการปฏิบัติงานและความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการคงอยู่ในงานของพยาบาลวิชาชีพ โดยความสุขช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ความมั่นใจ และความพร้อมในการเผชิญอุปสรรค ส่วนการบริหารเวลาที่สมดุลช่วยให้การใช้ชีวิตและการทำงานราบรื่น ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ช่วยเพิ่มความพึงพอใจ ลดอัตราการขาดงานและการลาออก ส่งผลให้พยาบาลตั้งใจปฏิบัติงานในระบบต่อไป อีกทั้งการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มออนไลน์มีข้อดีหลายด้านและสอดคล้องกับพฤติกรรมของคนรุ่นใหม่ที่คุ้นเคยกับเทคโนโลยี ช่วยเพิ่มการเข้าถึงบริการสุขภาพจิตได้อย่างทั่วถึงและง่ายดายขึ้น ทั้งยังช่วยลดข้อจำกัดด้านเวลา ประหยัดค่าใช้จ่าย และตัดปัญหาเรื่องการเดินทางลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ระบบออนไลน์ยังมีความยืดหยุ่นสูงในการนัดหมาย ช่วยให้ผู้เข้าร่วมรู้สึกปลอดภัยและเป็นส่วนตัวเมื่อเข้าร่วมจากพื้นที่ของตนเอง ซึ่งความรู้สึกผ่อนคลายและลดความอึดอัดจากการปฏิสัมพันธ์ต่อหน้านี้ ส่งผลให้ผู้เข้าร่วมเกิดความไว้วางใจ กล้าเปิดเผยประสบการณ์ส่วนตัวหรืออารมณ์เชิงลบในกลุ่มได้อย่างลึกซึ้งและจริงใจยิ่งขึ้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ Maria Moudatsou (2024) และ Zhang Shidong (2026) ที่ระบุว่า การปรึกษาเชิงจิตวิทยาออนไลน์ช่วยขยายขอบเขตและเพิ่มความสะดวกรวดเร็วในการเข้าถึงบริการสุขภาพจิต โดยเฉพาะในกลุ่มคนรุ่นใหม่และผู้ที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล ซึ่งพึงพอใจกับระบบนี้มากที่สุดเนื่องจากใช้งานง่าย เป็นส่วนตัว และช่วยลดความกังวลเรื่องอคติทางสังคม ทำให้ตัดสินใจเข้ารับการบำบัดได้ง่ายขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ Terry และ D'Arcy (2009) ที่ชี้ว่าการปรึกษาออนไลน์ช่วยสร้างสัมพันธภาพเพื่อการบำบัดได้สูงกว่าแบบพบหน้า ทั้งยังช่วยเพิ่มความร่วมมือและความพึงพอใจจากการมีความยืดหยุ่นในการจัดการเวลาที่ดี และผู้วิจัยได้ผสมผสานการใช้สื่อออนไลน์ เช่น ภาพ เพลง และวิดีโอ เพื่อสร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลาย ลดความรู้สึกต่อต้านและความวิตกกังวล ทำให้กิจกรรมเข้าถึงได้ง่ายและกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกเชื่อมโยงกับตนเองอย่างชัดเจน นำไปสู่กระบวนการทบทวนตนเองและสามารถจำลองแนวทางการจัดการปัญหาได้อย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับการศึกษาของกฤษณพงษ์ อติชาติธานินทร์ (2569) ที่บ่งชี้ว่าสื่อออนไลน์ทำหน้าที่ส่งต่อเทคนิคเชิงจิตวิทยาที่จับต้องได้ เช่น กิจกรรมฝึกการคิดบวก การตระหนักรู้ในตนเอง หรือการจัดการความเครียด ซึ่งการผสานการใช้สื่อออนไลน์ร่วมกับการปรึกษาจะช่วยส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมและพัฒนาระดับความสุขได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ผลการวิจัยพบว่าพยาบาลวิชาชีพกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมการปรึกษาฯ มีระดับการรับรู้งานที่มีความหมายในระยะหลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง และยังคงมีระดับสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในระยะติดตามผล สะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิผลของโปรแกรมที่มุ่งเน้นการสร้างพื้นที่ปลอดภัยทางจิตวิทยาผ่านกระบวนการที่ให้คุณค่ากับความเป็นปัจเจกบุคคล โดยผู้วิจัยได้วางบทบาทเป็นผู้ร่วมเดินทางเพื่อลดระยะห่างและทำให้ผู้รับการปรึกษารู้สึกอบอุ่น

ปลอดภัย และได้รับการเอาใจใส่ทางอารมณ์อย่างลึกซึ้ง ซึ่งความไว้วางใจนี้เป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้กลุ่มตัวอย่างกล้าเปิดเผยตัวตน นำไปสู่การเรียนรู้และเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง พร้อมเผชิญความเปราะบางและตระหนักถึงเสรีภาพในการเลือกท่ามกลางภาระงานที่เข้มข้น ส่งผลให้เกิดเจตคติเชิงบวกต่องานพยาบาล มีความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจ และสามารถนำคุณค่าที่ค้นพบไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริงได้อย่างเป็นรูปธรรม เมื่อกลุ่มทดลองได้เกิดกระบวนการเรียนรู้และบูรณาการจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของระบบความคิดและวิถีประจำวัน จึงคงไว้ซึ่งการรับรู้คุณค่าในงานแม้สิ้นสุดโปรแกรมการปรึกษาและดำเนินไปอย่างต่อเนื่องยั่งยืน สอดคล้องกับแนวคิดของ Frankl (1985) และ Corey (2013) ที่ระบุว่าการตระหนักรู้ในตนเองเป็นพื้นฐานสำคัญของการค้นหาความหมายและการเลือกอย่างอิสระในการดำเนินชีวิต โดยช่วยบรรเทาความวิตกกังวลและนำไปสู่การยอมรับตนเอง ทั้งยังกระตุ้นให้บุคคลรับรู้ถึงความรับผิดชอบที่ควบคู่ไปกับเสรีภาพ ซึ่งกลไกนี้ช่วยให้มนุษย์สามารถแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ ค้นพบเป้าหมาย และตระหนักถึงคุณค่าของการดำรงอยู่ได้อย่างสมบูรณ์ แม้ต้องเผชิญกับข้อจำกัด วิกฤต หรือความทุกข์ยากในการทำงานสอดคล้องกับ ปรีย์กมล ษรสุวรรณ์ (2561) ที่ระบุว่าการรับรู้คุณค่าในงานมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับงานที่มีความหมาย เนื่องจากบุคลากรตระหนักว่าผลลัพธ์จากงานของตนส่งผลกระทบต่อผู้อื่นและช่วยขับเคลื่อนองค์กร ความรู้สึกเป็นเจ้าของการกระทำและมีส่วนร่วมในเป้าหมายนี้ ถือเป็นหัวใจสำคัญของการสร้างความหมายของการมีอยู่ เพราะมนุษย์มักเชื่อมโยงมิติต่าง ๆ ของตัวตนเข้ากับงานที่ทำ และการเข้าถึงงานที่มีความหมายก็ถือเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ Yeoman (2014) ดังนั้น การโปรแกรมปรึกษาเชิงจิตวิทยาออนไลน์จึงได้ผลลัพธ์ที่ดีไม่ต่างจากการพบหน้า เนื่องจากผู้วิจัยมีความพร้อมด้านเทคโนโลยีและสื่อการสอน ทำให้กระบวนการลื่นไหลและปลอดภัยภายใต้การตระหนักถึงข้อจำกัดอย่างดี (สุววุฒิ วงศ์ทางสวัสดิ์, 2553) อีกทั้งการที่ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมสร้างข้อตกลงกลุ่ม ยังช่วยเปลี่ยนบทบาทให้เต็มใจปฏิบัติตาม ลดความกังวลด้านความปลอดภัยและการรักษาความลับ สมาชิกจึงกล้าเปิดเผยประสบการณ์และเผชิญหน้ากับความยากลำบากในจิตใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Corey, 2012 อ้างถึงใน ภัทรพร เตชทวีฤทธิ์, 2561)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. งานวิจัยนี้ศึกษาในสถานพยาบาลเฉพาะทางด้านจิตเวชขนาดใหญ่ในเขตเมือง การนำผลไปปรับใช้ในสถานพยาบาลในส่วนภูมิภาค จึงควรคำนึงถึงความแตกต่างของภารกิจและบริบทของหน่วยงาน โดยเฉพาะด้านทรัพยากรและความซับซ้อนของปัญหา เนื่องจากโรงพยาบาลจิตเวชในต่างจังหวัดมีบทบาทหลักเป็นศูนย์แม่ข่ายในเขตสุขภาพ เพื่อรับดูแลผู้ป่วยที่มีอาการรุนแรง ยุ่งยาก หรือซับซ้อน โดยหนึ่งโรงพยาบาลอาจต้องดูแลเครือข่ายครอบคลุมหลายจังหวัดในเขตสุขภาพเดียวกัน ผู้วิจัยจึงควรทำการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างพื้นที่วิจัยเดิมกับพื้นที่เป้าหมาย เพื่อให้การประยุกต์ใช้ข้อมูลเป็นไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

2. เนื่องจากงานวิจัยนี้ศึกษาในกลุ่มพยาบาลหอผู้ป่วยใน การนำผลการวิจัยไปปรับใช้ต้องคำนึงถึงความแตกต่างของกระบวนการดูแลผู้ป่วยและลักษณะภาระงาน โดยพยาบาลหอผู้ป่วยใน (IPD) จะเน้นการดูแลต่อเนื่องตลอด 24 ชั่วโมงและรับมือกับความรุนแรงของโรคที่ซับซ้อน ในขณะที่พยาบาลผู้ป่วยนอก (OPD) จะเน้นความรวดเร็วในการคัดกรองและบริหารจัดการปริมาณผู้ป่วยจำนวนมากภายใต้ข้อจำกัดด้านเวลา นอกจากนี้พยาบาลหอผู้ป่วยใน มักเผชิญความกดดันจากสัมพันธภาพและการทำงานที่ยาวนาน ส่วนพยาบาลผู้ป่วยนอกต้องเผชิญความกดดันจากความแออัดของพื้นที่ปฏิบัติงาน ดังนั้นการประยุกต์ใช้ผลวิจัยจึงควรปรับให้สอดคล้องกับบริบทเฉพาะของแต่ละแผนก

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การเลือกกลุ่มตัวอย่างการวิจัยอาจพิจารณาจำกัดขอบเขตพื้นที่การศึกษาโดยลดขนาดของพื้นที่ให้เหลือเพียงแห่งเดียว เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารจัดการเวลาและทรัพยากร อีกทั้งยังช่วยลดอุปสรรคและข้อจำกัดในการนัดหมายกลุ่มตัวอย่าง ทำให้การดำเนินการวิจัยมีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. การดำเนินการวิจัยในสถานพยาบาลขนาดเล็กอาจมีข้อจำกัดด้านทรัพยากรบุคคล ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการเข้าร่วมการวิจัย ผู้วิจัยจึงควรออกแบบแผนกิจกรรมโดยเน้นความยืดหยุ่น เพื่อให้สอดคล้องกับบริบท ภาระงาน และความพร้อมของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินการวิจัยเป็นไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

3. อาจปรับเปลี่ยนรูปแบบการศึกษาเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ โดยทำการศึกษาเชิงปริมาณเพื่อค้นหาภาพรวมของปัญหา และขยายผลเชิงลึกด้วยการศึกษาเชิงคุณภาพเพื่อให้เข้าใจถึง

ที่มาและเบื้องหลังของปัญหาในแต่ละกรณีอย่างถี่ถ้วน มุ่งเน้นการสำรวจประสบการณ์และการรับรู้งานที่มีความหมายอย่างละเอียด ซึ่งจะช่วยกระตุ้นให้กลุ่มตัวอย่างสะท้อนข้อเท็จจริงได้อย่างตรงไปตรงมา

4. อาจพิจารณาปรับลดจำนวนครั้งของกิจกรรมการปรึกษากลุ่ม หรือคัดเลือกเฉพาะกิจกรรมที่มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้สอดรับกับวิถีชีวิตและข้อจำกัดด้านเวลา ซึ่งจะช่วยส่งเสริมความสม่ำเสมอและความต่อเนื่องในการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มตัวอย่าง ส่งผลให้ผู้วิจัยสามารถเจาะลึกประสบการณ์และการรับรู้งานที่มีความหมายได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพสูงสุด

เอกสารอ้างอิง

กฤษณพงษ์ อติชาติธานินทร์, เพ็ญนภา กุลนภาดล, และ ศศินันท์ ศิริธาดากุลพัฒน์. (2569). นวัตกรรมเชิงจิตวิทยาผสานวิธีการให้การปรึกษา ร่วมกับการให้ความรู้ผ่านแอปพลิเคชัน ในการเสริมสร้างทักษะความสุขของวัยรุ่นไทย. *วารสารวิจัยรำไพพรรณี*, *20*(1), 1-10. tci-thaijo.org

จุฬาภรณ์ กระเทศ และคณะ. (2564). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ในงานของพยาบาลวิชาชีพ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข. *วารสารวิชาการสาธารณสุข*, *30*(3), 561-573.

ดุษฎี อุดมอิทธิพงศ์ และคณะ. (2557). ความเหนื่อยล้าในการทำงานของพยาบาล. *วารสารสถาบันจิตเวชศาสตร์สมเด็จเจ้าพระยา*, *8*(2), 40-53.

ปรีย์กมล ษรสุวรรณ์. (2561). *คุณค่าในงานของผู้ที่อยู่เบื้องหลัง* (สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).

ภัทรพร เตชทวีฤทธ์. (2561). *การศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวอัตถิภาวนิยมผสานเอ็นเนียแกรมที่มีต่อความฉลาดทางจิตวิญญาณของผู้ใหญ่วัยทำงาน* (ปริญญานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).

สุววุฒิ วงศ์ทางสวัสดิ์. (2553). *ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยารายบุคคลแบบออนไลน์แนวอัตถิภาวนิยม-มนุษยนิยมต่อสุขภาวะของนิสิตนักศึกษาปริญญาตรีที่มีบุคลิกภาพแบบไม่มั่นคงทางอารมณ์* (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต,จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย). https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/52486/

เอกพล สุดาชม, ปิยธิดา สุนิรันดร์ และนภัสเกตน์ ธีระวัฒนานนท์. (2566). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะหมดไฟในการทำงานของพยาบาลจิตเวชในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019. *วารสารสถาบันจิตเวชศาสตร์สมเด็จเจ้าพระยา*, *17*(2), 15-35.

Alavi, N. M., & Hosseini, F. (2019). Educating the existential view to nurses in cancer care: A review. *Iranian Journal of Nursing Midwifery Research*, *24*(4), 243-250.

Frankl, V. E. (1985). *search for meaning: revised and updated*. Washington Square.

Hanley, T., & Reynolds Jr, D. A. J. (2009). Counselling Psychology and the internet: A review of the quantitative research into online outcomes and alliances within text-based therapy. *Counselling Psychology Review*, *24*(2), 4-13.

Moudatsou, M., Stavropoulou, A., Rovithis, M., & Koukouli, S. (2024). *Evaluation of online counseling through the working experiences of mental health therapists amidst the COVID-19 pandemic*. Healthcare,

Shidong, Z., & Lone, B. A. (2026). The study to analyse the effectiveness of online counselling platforms in enhancing mental health services in Yunnan Province, China. *Journal of Advanced Research in Medical and Health Science*, *12*(2), 24-30.

Steger, M. F., Dik, B. J., & Duffy, R. D. (2012). Measuring meaningful work: The work and meaning inventory (WAMI). *Journal of Career Assessment*, *20*(3), 322-337.

Yeoman, R. (2014). Conceptualising meaningful work as a fundamental human need. *Journal of Business Ethics*, *125*(2), 235-251.

การพัฒนาคุณภาพและการเพิ่มช่องทางการขาย ผลิตภัณฑ์ชุมชน (MSME) กรณีศึกษาเกาะแสมสาร จังหวัดชลบุรี

Development Quality and Channel of Distribution Community Products (MSME): A Case Study of Sameasan Island, Chonburi Province

ปัญญณัฐ ศิลาลาย[1*], สุนี ศักดาเดช[2], โชติ เนืองนันท์[3]
Panyanat Silalai[1*], Sunee Sakdadech[2], Chote Nuangnun[3]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพอาหารทะเลแห้งและบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ชุมชน (MSME) เกาะแสมสาร จังหวัดชลบุรี และเพื่อศึกษากลยุทธ์การเพิ่มช่องทางการขายหรือช่องทางการจัดจำหน่าย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยกระบวนการสัมภาษณ์เชิงลึกและแบบสอบถาม การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่ 1 คือ ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ และผู้บริโภค จำนวน 30 คน เพื่อให้ได้รูปแบบการพัฒนาคุณภาพอาหารทะเลแห้งและต้นแบบบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ชุมชนที่เหมาะสม จำนวน 3 แบบ แล้วนำรูปแบบผลิตภัณฑ์ชุมชน 3 แบบนั้น สอบถามกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริโภคโดยแบบสอบถาม จำนวน 400 ราย เพื่อคัดเลือกต้นแบบบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ชุมชนอาหารทะเลแห้ง เพื่อนำไปสู่ต้นแบบบรรจุภัณฑ์ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชนแสมสารและสามารถต่อยอดสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มและขยายช่องทางการตลาดได้อย่างยั่งยืน

ผลการวิจัย พบว่า ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย การพัฒนาคุณภาพอาหารทะเลแห้งและบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ชุมชน (MSME) ตามรูปแบบที่ต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการได้ ในรายละเอียด พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ผลิต ผู้ประกอบการ ผู้บริโภค จำนวน 30 ราย เลือกต้นแบบผลิตภัณฑ์ชุมชน 3 แบบ ตามเกณฑ์การเลือก คือ ด้านการใช้งาน: การปกป้อง ความสะดวก และความคุ้มค่า และด้านอัตลักษณ์ธุรกิจ: เพิ่มมูลค่าธุรกิจ ประทับใจสร้างความทรงจำ สื่อถึงตัวผลิตภัณฑ์ชัดเจน เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เมื่อนำบรรจุภัณฑ์ต้นแบบทั้ง 3 แบบให้ผู้บริโภค จำนวน 400 รายเลือก พบว่า ผู้บริโภคเลือกต้นแบบที่ 1 แบบที่ 2 และแบบที่ 3 ในอัตรา ร้อยละ 29.00, ร้อยละ 39.00 และร้อยละ 32.00 ตามลำดับ โดยต้นแบบที่ 2 พบว่า 1) ผลรวมด้านการใช้งาน: การปกป้อง ความสะดวก และความคุ้มค่า $\overline{X}$ = 4.35, S.D. = 0.98 ระดับพึงพอใจ: มาก และ 2) และด้านอัตลักษณ์ธุรกิจ: เพิ่มมูลค่าธุรกิจ ประทับใจสร้างความทรงจำ สื่อถึงตัวผลิตภัณฑ์ชัดเจน เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม $\overline{X}$ =4.28, S.D.=0.97 ระดับพึงพอใจ: มาก ดังนั้นจากผลการวิจัยทั้งหมด พบว่า ต้นแบบที่ 2 สะท้อนสินค้าอัตลักษณ์ชุมชนและการใช้งาน ที่สามารถเพิ่มมูลค่าอาหารทะเลแห้งเพื่อพัฒนาธุรกิจฐานรากได้

คำสำคัญ: การพัฒนา; คุณภาพ; ผลิตภัณฑ์ชุมชน

[1*]สาขาวิชาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี 22000
Faculty of Management Sciences, Rambhai Barni Rajabhat University, Chanthaburi 22000, Thailand
E-mail:panyanat.s@rbru.ac.th
[2]สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี 22000
Faculty of Sciences and Technology, Rambhai Barni Rajabhat University, Chanthaburi 22000, Thailand
[3]สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี 22000
Faculty of Sciences and Technology, Rambhai Barni Rajabhat University, Chanthaburi 22000, Thailand
*Corresponding author

Received: 15 April 2026***; Revised*:** 30 July 2026***; Accepted:*** 6 August 2026

Abstract

This research aimed to investigate the development of quality of the in dried seafood products and packaging of community-based products (MSMEs) on Samaesarn Island, Chonburi Province, and to examine strategies for expanding sales channels. This study employed both quantitative and qualitative research methods, utilizing in-depth interviews and questionnaire-based surveys as research instruments. The first sample group consisted of 30 producers and entrepreneurs, who participated in developing appropriate models for improving the quality of dried seafood products and packaging prototypes of community products. Three prototype models were developed based on functional aspects, including protection, convenience, and cost-effectiveness, as well as business identity aspects, including value enhancement, memorability, clear product representation, and environmental friendliness. These three prototype models were subsequently evaluated by a second sample group of 400 consumers through questionnaires.

The results revealed that consumers selected Prototype 1, Prototype 2, and Prototype 3 at rates of 29.00%, 39.00%, and 32.00%, respectively. The overall functional aspect yielded a mean score of 4.35 (S.D. = 0.98), while the business identity aspect showed a mean score of 4.28 (S.D. = 0.97), both indicating high levels of satisfaction. Overall, Prototype 2 most effectively reflected the community identity and functional usability, contributing to value enhancement of dried seafood products and supporting sustainable expansion of grassroots businesses and marketing channels.

Keywords: development; quality; community-based products

บทนำ

จากการรายงานสถานการณ์ MSME ปี 2565 ของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ระบุว่า ค่าดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการ MSME ภาคตะวันออก ประจำปี 2565 พบว่า สาขาธุรกิจที่สำคัญ คือโรงแรม/เกสต์เฮาส์/บังกะโล ร้านอาหาร/ภัตตาคาร กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค ในขณะที่ GDP ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (MSME) ในปี 2564 มีมูลค่า 5,603,443 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วน 34.6% ของ GDP รวม จากข้อมูลดังกล่าวทางผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญของพื้นที่ชุมชนแสมสาร จังหวัดชลบุรี ปัจจุบันเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความสนใจมาก เนื่องจากมีสภาพสิ่งแวดล้อมทะเลที่สวยงาม มีระบบคมนาคมขนส่งที่สะดวก และมีสาธารณูปโภค สิ่งอำนวยความสะดวกที่พร้อมต่อการรองรับนักท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี มีพันธกิจด้านการบริการวิชาการ ซึ่งทางคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้จัดโครงการค่ายวิทยาศาสตร์ทางทะเลมาอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว โครงการดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนธุรกิจในพื้นที่เกาะแสมสารจนเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว และส่งผลต่ออาชีพของคนในพื้นที่ การขับเคลื่อนธุรกิจชุมชนในพื้นที่จึงเป็นการเปิดโอกาสให้กับผู้ประกอบการนำเสนอผลิตภัณฑ์จากทรัพยากรที่เป็นอัตลักษณ์ในท้องถิ่น ส่งผลให้เกิดการจ้างงานในชุมชน ทรัพยากรในพื้นที่ของแสมสารนอกจากเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนแล้ว ยังสอดคล้องกับการแข่งขันด้านเศรษฐกิจสร้างคุณค่าและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เพิ่มความมั่นคงของเศรษฐกิจฐานราก และพึ่งพาตนเองได้ยั่งยืนพร้อมสู่อนาคตและสังคมสามารถแก้ปัญหาที่ท้าทายของสังคมและสิ่งแวดล้อม ปรับตัวได้ทันต่อพลวัตของการเปลี่ยนแปลงของโลกได้ ที่สำคัญยังถือเป็นส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภายใต้แผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศ พ.ศ. 2566-2570 (สำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2565) อีกด้วย นอกจากแสมสารจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวแล้ว ยังเป็นแหล่งอาหารทะเลซึ่งจัดได้ว่าเป็นต้นทุนทรัพยากรของพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นอาหารทะเลสด อาหารทะเลแห้ง หรืออาหารทะเลแปรรูปก็ตาม เป็นอีกแหล่งวัตถุดิบของอาหารทะเลที่ขึ้นชื่อว่าสดและใหม่จริง จากเรือประมงโดยตรง จากการลงสำรวจพื้นที่ของผู้วิจัย พบว่า ปัญหาของคุณภาพผลิตภัณฑ์ยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคเท่าที่ควร ผู้ประกอบการอาจยังไม่เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ หรือการป้องกันไม่ให้ผลิตภัณฑ์เกิดความเสียหายก่อนถึงมือผู้บริโภค ซึ่งทรัพยากรในพื้นที่ของแสมสารเป็นอาหารทะเล จึงถือเป็นต้นทุนทางพื้นที่อย่างหนึ่ง นักท่องเที่ยวมักซื้อเป็นของฝากส่วนใหญ่ไม่ว่าจะสดหรือแห้งจะขายใส่ถุงพลาสติกใสรัดด้วยยาง และเขียนราคาด้วยปากกาเคมีสีน้ำเงินหรือสีแดง แต่ละร้านจะใช้วิธีเช่นเดียวกัน

การบอกราคาสินค้า โดยไม่มีสิ่งบ่งบอกเลยว่าสินค้านั้นมีต้นทางมาจากแสมสาร ไม่มีสัญลักษณ์ใดที่จะบ่งบอกถึงที่มาว่าของฝากมาจากแหล่งใด นอกจากความเชื่อใจและสิ่งบ่งบอกอย่างอื่นเท่านั้นที่ยืนยันว่ามาจากแสมสารจริง ๆ เช่น ภาพถ่ายขณะซื้อของฝากจากร้านค้า จุดเช็คอินต่าง ๆ ที่บ่งบอกว่าที่นั่นคือแสมสาร ประเด็นปัญหาของคุณภาพสินค้า ซึ่งรวมทั้งบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ ต้องเหมาะสมและสัมพันธ์กับตัวผลิตภัณฑ์ และสามารถป้องกันความเสียหายที่จะเกิดกับตัวผลิตภัณฑ์เวลาขนส่งได้ด้วย ซึ่งประเด็นดังกล่าวหลีกหนีไม่ได้ว่าตัวผลิตภัณฑ์สะท้อนถึงภาพลักษณ์คุณภาพของผลิตภัณฑ์ และภาพรวมของท้องถิ่น รวมถึงชุมชนด้วยเช่นกัน หลักการด้านเทคโนโลยีอาหารที่ระบุว่ากระบวนการแปรรูปอาหารมีผลโดยตรงต่อคุณภาพ ความปลอดภัย และอายุการเก็บรักษาของผลิตภัณฑ์อาหาร (Fellows, 2009) ส่วนการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ควรคำนึงถึงการปกป้องผลิตภัณฑ์ ความสะดวกในการใช้งาน การสื่อสารข้อมูลสินค้า และการสะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชนควบคู่กัน (Rundh, 2016) ซึ่งงานวิจัยของ ปัญญณัฐ ศิลาลาย และโชติ เนืองนันท์ (2567) ได้ศึกษาเรื่อง การเพิ่มมูลค่าเศษเหลือทิ้งจากกระวานเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชน Bio cup เพื่อพัฒนาธุรกิจฐานราก มีกระบวนการวิจัยเทียบเคียงกันได้ นอกจากนี้ บรรจุภัณฑ์ยังเป็นเครื่องมือทางการตลาดที่ช่วยสร้างความแตกต่าง เพิ่มมูลค่าสินค้า และสนับสนุนการขยายช่องทางการจัดจำหน่าย ซึ่งข้อจำกัดของผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ยังขาดการพัฒนาฉลากสินค้าให้ครบถ้วนตามมาตรฐาน อาจส่งผลต่อความเชื่อมั่นของผู้บริโภค จึงจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลบนบรรจุภัณฑ์เป็นปัจจัยสำคัญในการประเมินคุณภาพสินค้า (Kotler & Keller, 2016) แม้ว่างานวิจัยที่ผ่านมาอาศัยแนวคิดทฤษฎีส่วนประสมทางการตลาด การสร้างคุณค่าตราสินค้า การออกแบบบรรจุภัณฑ์ การรับรู้คุณค่าของผู้บริโภค แต่การประยุกต์ใช้กับวิสาหกิจชุมชนบนเกาะแสมสารมีข้อจำกัดหลายประการ งานวิจัยส่วนใหญ่ยังไม่มีการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ที่เชื่อมโยงการใช้งานและอัตลักษณ์ไปพร้อมกัน และยังขาดการบูรณาการกับการวิเคราะห์ PESTEL และ SWOT อีกทั้งยังไม่มีการประเมินต้นแบบบรรจุภัณฑ์จากทั้งผู้ผลิต ผู้ประกอบการ และผู้บริโภค เพื่อคัดเลือกต้นแบบที่เหมาะสมก่อนนำไปใช้จริง ซึ่งการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่มุ่งเน้นการสร้างรายได้หมุนเวียนภายในชุมชน การกระจาย

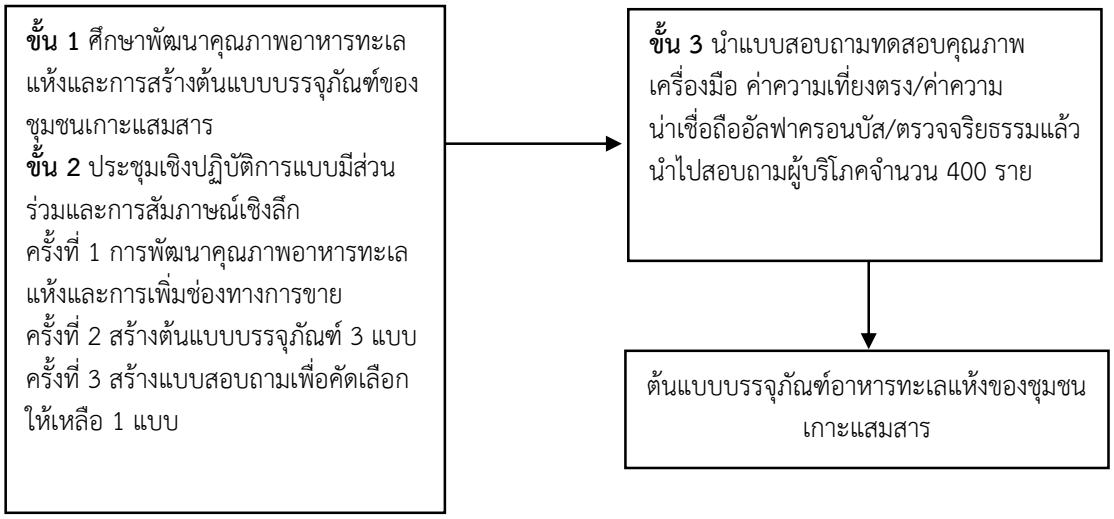
ผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมและการรักษาทรัพยากรธรรมชาติในระยะยาว (United Nations World Tourism Organization [UNWTO], 2018)

จากปัญหาที่กล่าวมาผู้วิจัยมีความสนใจในการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ชุมชนที่เป็นอาหารทะเลแห้ง คือ หมึกแห้ง โดยพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้สะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชน และเพื่อเป็นการเพิ่มช่องทางการขาย ผลิตภัณฑ์ชุมชน (MSME) กรณีศึกษาเกาะแสมสาร จังหวัดชลบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพอาหารทะเลแห้งและบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ชุมชน เกาะแสมสาร จังหวัดชลบุรี และศึกษากลยุทธ์การเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย ซึ่งงานวิจัยนี้จะเติมเต็มช่องว่างด้วยการพัฒนาต้นแบบบรรจุภัณฑ์ที่บูรณาการคุณค่าด้านการใช้งาน และคุณค่าด้านอัตลักษณ์ชุมชน จึงเป็นการเพิ่มโอกาสในการเข้าสู่ตลาดสมัยใหม่และตลาดออนไลน์ ซึ่งเป็นช่องทางสำคัญในการขยายฐานลูกค้านอกพื้นที่ โดยเฉพาะผ่านแพลตฟอร์มอีคอมเมิร์ซและสื่อสังคมออนไลน์ อันจะช่วยเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของวิสาหกิจชุมชนและสร้างรายได้ให้แก่เศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืน (Chaffey & Ellis-Chadwick, 2019; Kotler & Keller, 2016) โดยนำหลักวิชาการเข้ามาช่วยพัฒนาคุณภาพของอาหารทะเลแห้งที่ชุมชนและผู้ประกอบการในท้องถิ่นได้ประกอบเป็นอาชีพอยู่แล้ว ให้ผลิตภัณฑ์ชุมชนมีคุณภาพดียิ่งขึ้น ยืดระยะเวลาในการเก็บรักษาให้ถูกตามหลักโภชนาการ จากผู้เชี่ยวชาญด้านการถนอมอาหาร พร้อมทั้งบรรจุภัณฑ์ต้องเหมาะสมกับตัวผลิตภัณฑ์ และบ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของแสมสารได้ นำหลักวิชาการผ่านกระบวนการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาของผู้ประกอบการและชุมชนในพื้นที่ ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการและชุมชนแสมสาร สามารถทำให้ผลิตภัณฑ์ชุมชนอาหารทะเลแห้งของแสมสารเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว และคนทั่วไปมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาคุณภาพอาหารทะเลแห้งและบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ชุมชน (MSME) เกาะแสมสาร จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อศึกษากลยุทธ์การเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน (MSME) เกาะแสมสาร จังหวัดชลบุรี

กรอบแนวความคิด

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยการพัฒนาคุณภาพและการเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย ผลิตภัณฑ์ชุมชน (MSME) กรณีศึกษาเกาะแสมสาร จังหวัดชลบุรี เพื่อพัฒนาคุณภาพอาหารทะเลแห้งและบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ชุมชน เกาะแสมสาร จังหวัดชลบุรี และกลยุทธ์การเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายครั้งนี้ เป็นการผสมผสานการวิจัยเชิงคุณภาพและงานวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อนำไปสู่ผลิตภัณฑ์ชุมชนที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชนและสามารถต่อยอดสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มและขยายช่องทางการตลาดได้อย่างยั่งยืน วิธีการดำเนินการวิจัยเป็นการวิจัยเพื่อพัฒนา ดังนั้นจึงกำหนดขั้นตอนการดำเนินงาน ประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการสรุปกลุ่มผู้ที่สนใจการพัฒนาคุณภาพอาหารทะเลแห้งและบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ชุมชน และความพร้อมในการเข้าร่วมโครงการวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์และสรุปผลทางสถิติเพื่อประเมินความพึงพอใจ

1. รูปแบบการวิจัย

ศึกษาค้าคว้าข้อมูล สอบถาม และขอข้อมูล กลุ่มผู้ประกอบการ หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน หน่วยงานที่มีกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาสินค้าชุมชน จากนั้นสร้างแนวคิดและกำหนดกรอบการศึกษาข้อมูลสภาพทั่วไปของสินค้า เพื่อประเมินศักยภาพเบื้องต้นตามกรอบแนวคิด การวิเคราะห์ศักยภาพของผลิตภัณฑ์ชุมชนแสมสาร

1) แหล่งข้อมูล ได้แก่

1.1) ข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่ การลงภาคสนาม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม และความต้องการของกลุ่มเป้าหมายจากการสนทนา สัมภาษณ์ การสอบถาม การลงพื้นที่สำรวจสินค้าและผลิตภัณฑ์ชุมชน ณ เกาะแสมสาร อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

1.2) ข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการศึกษาเพื่อการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ร่วมสมัยในการเพิ่มยอดจำหน่ายสินค้าชุมชน กรณีศึกษากลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลผลิตชุมชน สื่อออนไลน์ กิจกรรมส่งเสริมการขาย

2) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

2.1) ประชากร ได้แก่ กลุ่มผู้บริโภค ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปและนักท่องเที่ยวโดยมีจำนวนกว่า 182,500 ราย ในปี 2567 (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, ม.ป.ป.)

2.2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ และผู้บริโภค ที่เข้าเกณฑ์การพัฒนาศักยภาพ จำนวน 30 ราย และผู้บริโภคจำนวน 400 คน (Yamane, 1973)

3) ตัวแปรที่จะศึกษา ได้แก่

3.1) ตัวแปรต้นได้แก่ รูปแบบบรรจุภัณฑ์

3.2) ตัวแปรตามได้แก่ ความพึงพอใจต่อรูปแบบบรรจุภัณฑ์ของผู้บริโภคที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชนอาหารทะเลแห้ง เกาะแสมสาร จังหวัดชลบุรี

4) ขอบเขตของการวิจัย

4.1) ขอบเขตด้านเนื้อหา: เพื่อศึกษาการพัฒนาคุณภาพอาหารทะเลแห้งและบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ชุมชน (MSME) เกาะแสมสาร จังหวัดชลบุรี และกลยุทธ์การเพิ่มช่องทางการขาย

4.2) ขอบเขตด้านพื้นที่: เกาะแสมสาร อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

4.3) ขอบเขตด้านการออกแบบ/พัฒนาบรรจุภัณฑ์: ด้านการใช้งาน: การปกป้อง ความสะดวก ความคุ้มค่า และด้านอัตลักษณ์ธุรกิจ: เพิ่มมูลค่าธุรกิจ ประทับใจสร้างความทรงจำ สื่อถึงตัวผลิตภัณฑ์ชัดเจน เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม จำนวนผลิตภัณฑ์ใหม่ 1 ผลิตภัณฑ์

2. ขั้นตอนวิธีการ

ขั้นตอนวิธีการได้ผ่านกระบวนการของการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในแต่ละประเด็น ร่วมกับการสัมภาษณ์เชิงลึก และแบบสอบถามทั้ง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ผลิต ผู้ประกอบการ และผู้บริโภค แบ่งเป็นขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 : ศึกษาข้อมูลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเว็บไซต์ เพื่อให้ได้ความรู้และข้อมูลพื้นฐานการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ สอบถาม และขอข้อมูลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในประเด็นการพัฒนาคุณภาพอาหารทะเลแห้งและบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ชุมชน เกาะแสมสาร จังหวัดชลบุรี และกลยุทธ์การเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายกับ (1) กลุ่มผู้ผลิต ที่สนใจการพัฒนาคุณภาพอาหารทะเลแห้งและบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ชุมชน (2) กลุ่มผู้ประกอบการ โดยต้องเป็นผู้ประกอบการ (ค้าขาย) และ (3) กลุ่มผู้บริโภค เป็นบุคคลทั่วไป จำนวน 30 ราย กลุ่มละ 10 ราย โดยผู้วิจัยลงพื้นที่สัมภาษณ์แบบเชิงลึก โดยมีเครื่องมือวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

ขั้นตอนที่ 2 : ดำเนินการสรุปกลุ่มผู้ที่สนใจการพัฒนาคุณภาพอาหารทะเลแห้งและบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ชุมชน และความพร้อมในการเข้าร่วมโครงการวิจัย ดังนี้

ข้อมูลประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ครั้งที่ 1 พบว่า 1) ปัญหาเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ชุมชนเกาะแสมสารส่วนใหญ่เป็นผลิตภัณฑ์อาหารทะเล ซึ่งมีลักษณะเด่นด้านความสดและอัตลักษณ์ท้องถิ่น แต่ประสบปัญหาเชิงโครงสร้าง

หลายประการที่ส่งผลต่อศักยภาพการพัฒนาเป็นธุรกิจเชิงพาณิชย์อย่างยั่งยืน 3 ประเด็น ดังนี้ 1.1) ปริมาณวัตถุดิบอาหารทะเลมีความไม่แน่นอนและไม่เพียงพอต่อการผลิตในระดับอุตสาหกรรม เนื่องจากขึ้นอยู่กับฤดูกาลและสภาพแวดล้อมทางทะเล ส่งผลให้การผลิตขาดความต่อเนื่องและไม่สามารถตอบสนองความต้องการของตลาดได้อย่างสม่ำเสมอ 1.2) ผู้ประกอบการในชุมชนส่วนใหญ่ยังดำเนินกิจการในลักษณะครัวเรือน ขาดการวางแผนธุรกิจ การบริหารจัดการ และการพัฒนาศักยภาพเชิงผู้ประกอบการอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้ไม่สามารถขยายการผลิตหรือสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันในตลาดที่กว้างขึ้นได้ 1.3) ผลิตภัณฑ์ยังขาดการรับรองมาตรฐานด้านความปลอดภัยอาหารและคุณภาพ เช่น มาตรฐาน อย. หรือ มผช. ทำให้ความน่าเชื่อถือของผลิตภัณฑ์ในสายตาผู้บริโภคและคู่ค้าทางธุรกิจยังอยู่ในระดับจำกัด กระจุกตัวอยู่ในตลาดท้องถิ่นและแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงเป็นหลัก และเป็นอุปสรรคต่อการเข้าสู่ตลาดสมัยใหม่ และตลาดออนไลน์ 2) การพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ชุมชนเกาะแสมสาร ควรมีการบริหารจัดการวัตถุดิบให้มีความเพียงพอและสม่ำเสมอ โดยการวางแผนการผลิตตามฤดูกาล ควบคู่กับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการแปรรูปอาหาร เช่น การทำแห้งที่ได้มาตรฐาน เพื่อรักษาคุณภาพ ความสะอาด และความปลอดภัย พร้อมทั้งพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสินค้าให้มีความทันสมัย สามารถสื่อสารอัตลักษณ์ท้องถิ่น และรองรับการขยายช่องทางการจัดจำหน่ายทั้งในตลาดสมัยใหม่และตลาดออนไลน์ 3) การพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ชุมชนเกาะแสมสาร โดยอาศัยหลักวิชาการของผู้เชี่ยวชาญทางด้านอาหาร โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์อาหารทะเลแห้ง ควรดำเนินการภายใต้หลักวิชาการด้านเทคโนโลยีอาหารและความปลอดภัยอาหารอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากการควบคุมคุณภาพวัตถุดิบให้มีความสด สะอาด และมีความสม่ำเสมอผ่านการคัดเลือกและการจัดการหลังการจับสัตว์น้ำอย่างเหมาะสม ด้านกระบวนการผลิต ควรประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการทำแห้งที่ได้มาตรฐาน เช่น การควบคุมอุณหภูมิ ความชื้น และระยะเวลาในการอบแห้ง เพื่อยับยั้งการเจริญเติบโตของจุลินทรีย์ และรักษาคุณภาพทางกายภาพ เคมี และประสาทสัมผัสของผลิตภัณฑ์ อันเป็นไปตามหลักเกณฑ์สุขลักษณะที่ดีในการผลิตอาหาร ส่วนการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ควรคำนึงถึงคุณสมบัติในการป้องกันความชื้น ออกซิเจน และการปนเปื้อนเพื่อยืดอายุการเก็บรักษา พร้อมทั้งออกแบบให้มีความทันสมัยและสามารถสื่อสารข้อมูลผลิตภัณฑ์ได้อย่างครบถ้วน เช่น ส่วนประกอบ คุณค่าทางโภชนาการ และแหล่งที่มา ซึ่งช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้บริโภค 4) การพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อสามารถดึงดูดเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ชุมชนเกาะแสมสาร ควรเน้นการออกแบบที่สะท้อนอัตลักษณ์ชุมชนท้องถิ่น และทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการสื่อสารคุณค่าผ่านบรรจุภัณฑ์โดยเชื่อมโยงเรื่องราวของผลิตภัณฑ์ วิถีชีวิตชุมชน แนวคิดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยวในพื้นที่ เพื่อสร้างความแตกต่างในตลาดและเพิ่มมูลค่า**ให้ผลิตภัณฑ์ชุมชนท้องถิ่น 5)** ช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนเกาะแสมสาร ตลาดท้องถิ่นและตลาดชุมชน ร้านขายของฝาก งานแสดงสินค้าและงานเทศกาลท้องถิ่น ข้อมูลประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ครั้งที่ 2 พบว่า 1) ได้พิจารณาเลือกผลิตภัณฑ์โดดเด่นของชุมชนเกาะแสมสาร ทั้งสิ้น 5 รายการ ดังนี้ 1.1) หมึกแห้ง 1.2) ปลาแห้ง 1.3) กุ้งแห้ง 1.4) หอยแมลงภู่ / หอยลายอบแห้ง 1.5) ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากทะเลอบแห้งพร้อมทาน และกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการได้พิจารณาเลือกหมึกแห้ง เป็นผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นของชุมชนเกาะแสมสาร เนื่องจากหมึกแห้งเป็นผลิตภัณฑ์สินค้าหลักและเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนประจำเกาะแสมสาร 2) ผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการฯ ได้ร่วมออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ชุมชนเกาะแสมสาร 3 แบบ โดยมีแนวทาง คือ 2.1) ด้านการใช้งาน: การปกป้อง ความสะดวก ความคุ้มค่า 2.2) ด้านอัตลักษณ์ธุรกิจ: เพิ่มมูลค่าธุรกิจ ประทับใจสร้างความทรงจำ สื่อถึงตัวผลิตภัณฑ์ชัดเจน เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม แสดงดังภาพที่ 2

(ก) (ข) (ค)

ภาพที่ 2 ต้นแบบบรรจุภัณฑ์หมึกแห้ง 3 แบบ (ก) แบบที่ 1 (ข) แบบที่ 2 และ (ค) แบบที่ 3

และ 3) การเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนเกาะแสมสาร จากเดิมเป็นตลาดท้องถิ่นและตลาดชุมชน ร้านขายของฝาก งานแสดงสินค้าและงานเทศกาลท้องถิ่น เพิ่มเติมจากการประชุมเชิงปฏิบัติการฯ มีดังนี้ 3.1) รีสอร์ท ร้านอาหาร และโรงแรมในพื้นที่นำผลิตภัณฑ์มาเป็นวัตถุดิบในเมนูอาหาร สร้างสรรค์เมนูอาหารพื้นถิ่น สะท้อนอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมการบริโภคอาหารทะเลของเกาะแสมสารที่มีความสำคัญต่อการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น 3.2) จัดทำเป็นของฝากสำหรับนักท่องเที่ยวที่เข้าพัก ซึ่งช่วยเพิ่มโอกาสในการสร้างรายได้ทั้งผู้ประกอบการโรงแรมและชุมชน 3.3) ช่องทางโซเชียลมีเดีย (Facebook, Instagram, TikTok) 3.4) แพลตฟอร์มอีคอมเมิร์ซ (Shopee, Lazada, JD Central, TikTok Shop) 3.5) เว็บไซต์หรือเพจชุมชนอย่างเป็นทางการ 3.6) ระบบจัดส่งสินค้าที่สั่งซื้อออนไลน์ผ่าน Kerry, Flash, ไปรษณีย์ไทย

ข้อมูลประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ครั้งที่ 3 พบว่า 1) ร่วมกันพิจารณาเลือกบรรจุภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ชุมชนเกาะแสมสารทั้ง 3 แบบ คัดเลือกให้เหลือ 1 แบบ เพื่อทำเป็นโมเดลต้นแบบ ผลการสอบถามการเลือกรูปแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์หมึกแห้งของชุมชนเกาะแสมสาร พบว่า ผู้บริโภค ร้อยละ 29.00, 39.00 และ 32.00 เลือกรูปแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์หมึกแห้งของชุมชนเกาะแสมสาร แบบที่ 1 แบบที่ 2 และแบบที่ 3 ตามลำดับ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการฯ เลือกรูปแบบบรรจุภัณฑ์ แบบที่ 2 (โปรดดูภาพที่ 2)

2) ร่วมกันวิเคราะห์ สังเคราะห์หากลยุทธ์การเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนเกาะแสมสาร พบว่า 2.1) ร่วมมือกับรีสอร์ท ร้านอาหาร และโรงแรมในพื้นที่ นำผลิตภัณฑ์มาเป็นวัตถุดิบในเมนูอาหาร สร้างสรรค์เมนูอาหารพื้นถิ่น สะท้อนอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมการบริโภคอาหารทะเลจากธรรมชาติของแสมสารที่มีความสำคัญต่อการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น และจัดทำเป็นของฝากสำหรับนักท่องเที่ยวที่เข้าพัก เป็นการสร้างภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยวแบบครบวงจร 2.2) การขอรับรองมาตรฐานจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) และมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) 2.3) การขายผ่านโซเชียลมีเดีย แพลตฟอร์มอีคอมเมิร์ซ เว็บไซต์หรือเพจชุมชนอย่างเป็นทางการ 2.4) ระบบจัดส่งสินค้าที่สั่งซื้อออนไลน์ผ่าน Kerry, Flash, ไปรษณีย์ไทย

3) ร่วมกันพิจารณาสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและความพึงพอใจ พบว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ครั้งที่ 3 ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมนำผลที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการฯ ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 มาวิเคราะห์สังเคราะห์ เพื่อสร้างแบบสอบถามเบื้องต้นแล้ว จึงนำแบบสอบถามเข้าสู่การประเมินและทดสอบคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน โดยมีค่า IOC เท่ากับ 0.90 และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.76 หลังจากนั้นได้มีการนำเครื่องมือการวิจัยเข้าสู่กระบวนการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ การวิจัยในครั้งนี้ไม่ขัดต่อจริยธรรมวิจัยในมนุษย์ โดยได้ขอความยินยอมโดยใช้เอกสารจากผู้เข้าร่วมวิจัยอย่างถูกต้องตามหลักจริยธรรมวิจัยในมนุษย์ หลักความเคารพในบุคคล หลักคุณประโยชน์ ไม่ก่ออันตราย และหลักความยุติธรรม ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้พิจารณาความครบถ้วนและรายละเอียด จึงได้ออกเอกสารรับรองจริยธรรมวิจัยในมนุษย์ เลขที่ IRB-28/2568 เมื่อวันที่ 15 กันยายน 2568 เพื่อนำไปสู่การดำเนินการวิจัยขั้นต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 : วัดความพึงพอใจของผู้บริโภค วิเคราะห์และสรุปผลทางสถิติ โดยการนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติ ค่า $\overline{X}$, S.D. และระดับความพึงพอใจ ตลอดจนถึงการตีความหมายทางสถิติที่ได้

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนการดำเนินงานของวัตถุประสงค์ของการวิจัย

แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความต้องการข้อมูลเบื้องต้น (สำหรับกลุ่มเป้าหมาย) และแบบสอบถามประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ชุมชนอาหารทะเลแห้งของเกาะแสมสาร ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยแบบสอบถามได้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม โดยสร้างแบบ Rating scale เพื่อเป็นแนวทางให้ข้อมูลความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชนอาหารทะเลแห้งเกาะแสมสาร ได้แก่ ด้านสินค้า ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการขาย

3.2 กระบวนการวิจัยกับการใช้เครื่องมือในการวิจัย

ช่วงที่ 1 ประเมินศักยภาพผู้ผลิต ผู้ประกอบการ และผู้บริโภค เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพอาหารทะเลแห้งและบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ชุมชน เกาะแสมสาร จังหวัดชลบุรี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การศึกษาค้นคว้า การจดบันทึก ใช้ในการสรุปผล และการคัดเลือกผู้ประกอบการที่เหมาะสมต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เป็นการวิจัยเชิงวิเคราะห์ข้อมูล

ช่วงที่ 2 ออกแบบและพัฒนาบรรจุภัณฑ์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การศึกษาค้นคว้า การจดบันทึก เพื่อนำกรอบแนวคิดในการออกแบบและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ชุมชนอาหารทะเลแห้ง สัมภาษณ์ ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ เป็นการวิจัยเชิงวิเคราะห์ข้อมูล

ช่วงที่ 3 ประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชนอาหารทะเลแห้งเกาะแสมสาร จังหวัดชลบุรี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ใช้ในการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างเพื่อประเมินความพึงพอใจที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ด้านสินค้า ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการขาย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ช่วงที่ 1 ประเมินศักยภาพ ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ และผู้บริโภค ภายในชุมชนเกาะแสมสาร จังหวัดชลบุรี เพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพอาหารทะเลแห้งและบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ชุมชน เกาะแสมสาร จังหวัดชลบุรี

ช่วงที่ 2 ออกแบบและพัฒนาบรรจุภัณฑ์อาหารทะเลแห้ง เป็นการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์จากการพูดคุย การสัมภาษณ์ ร่วมกับผู้ผลิต ผู้ประกอบการ และผู้บริโภค รวมถึงสอบถามผู้เชี่ยวชาญ

ช่วงที่ 3 ประเมินผลความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชนอาหารทะเลแห้งเกาะแสมสาร เป็นการเก็บข้อมูลความพึงพอใจจากกลุ่มตัวอย่าง ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์อาหารทะเลแห้ง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์จากเครื่องมือที่ใช้งานวิจัย โดยมีขั้นตอน ดังนี้

5.1) การพูดคุย การสัมภาษณ์ การประชุมกลุ่ม นำข้อมูลที่ได้จากการพูดคุย การสัมภาษณ์ ประเมิน สรุปผล และวิเคราะห์ เพื่อทำแนวทางการกำหนดความคิดในการพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารทะเลแห้งและบรรจุภัณฑ์

5.2) แบบสอบถาม นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชนเกาะแสมสาร จังหวัดชลบุรี สำหรับกลุ่มเป้าหมาย มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (Frequency)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชนเกาะแสมสาร จังหวัดชลบุรี ด้านสินค้า ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการขาย (Standard deviation) ของระดับความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ โดยนำเสนอในลักษณะตารางประกอบคำบรรยาย

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ทำให้ได้ผลการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อ 1 คือ เพื่อพัฒนาคุณภาพอาหารทะเลแห้งและบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ชุมชน (MSME) เกาะแสมสาร จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยโดยการพิจารณาในมุมมองของความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชนเกาะแสมสาร จังหวัดชลบุรี จำนวน 400 ราย มีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามผลการวิจัย แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลความถี่และร้อยละของสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูล	สถานะ	ความถี่	ร้อยละ (%)
1. เพศ	ชาย	140	35.00
	หญิง	260	65.00
2. อายุ	น้อยกว่า 21 ปี	113	28.25
	21-40 ปี	124	31.00
	41-60 ปี	89	22.25
	60 ปีขึ้นไป	74	18.50
3. การศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	208	52.00
	ปริญญาตรี	115	28.75
	สูงกว่าปริญญาตรี	77	19.25
4. อาชีพ	นักศึกษา	118	29.50
	รับราชการ	95	23.75
	รัฐวิสาหกิจ	27	6.75
	พนักงานบริษัท	86	21.50
	ธุรกิจส่วนตัว	61	15.25
	เกษตรกร	9	2.25
	อื่น ๆ เช่น รับจ้าง	4	1.00
5. รายได้	ต่ำกว่า 15,000 บาท	176	44.00
	15,001 – 20,000 บาท	67	16.75
	20,001 – 30,000 บาท	119	29.75
	30,000 บาทขึ้นไป	38	9.50
6. จำนวนครั้งที่มาแสมสาร	มาครั้งแรก	123	30.75
	มาเป็นครั้งที่ 2	89	22.25
	มากกว่า 2 ครั้ง	188	47.00
7. เหตุผลที่ซื้อผลิตภัณฑ์	เพื่อบริโภคเอง	152	38.00
	เพื่อเป็นของฝาก	203	50.75
	อื่น ๆ เช่น ซื้อไปขาย	45	11.25
8. ช่องทางซื้อผลิตภัณฑ์	มาซื้อด้วยตนเอง	224	56.00
	ฝากซื้อ	115	28.75
	ซื้อผ่านช่องทางออนไลน์	39	9.75
	อื่น ๆ เช่น ซื้อจากร้านที่แสดงสินค้า	22	5.50

จากตารางที่ 1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 65.00 โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุอยู่ในช่วง 21-40 ปี ร้อยละ 31.00 มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 52.00 มีอาชีพนักศึกษา ร้อยละ 29.50 มีระดับรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาทร้อยละ 44.00 มาแสมสารมากกว่า 2 ครั้ง ร้อยละ 47.00 เหตุผลที่ซื้อผลิตภัณฑ์ เพื่อเป็นของฝาก ร้อยละ 50.75 ช่องทางซื้อผลิตภัณฑ์ มาซื้อด้วยตนเอง ร้อยละ 56.00

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีผลต่อบรรจุภัณฑ์แบบที่ 2 และการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชนอาหารทะเลแห้ง เกาะแสมสาร จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยแสดงดังตารางที่ 2 และตารางที่ 3

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และข้อมูลความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อบรรจุภัณฑ์หมึกแห้ง แบบที่ 2

รายการประเมิน	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านการใช้งาน			
การปกป้อง	4.38	0.97	มาก
ความสะดวก	4.64	0.91	มากที่สุด
ความคุ้มค่า	4.31	0.95	มาก
ผลรวมด้านการใช้งาน	**4.44**	**0.94**	**มาก**
ด้านอัตลักษณ์ธุรกิจ			
เพิ่มมูลค่าธุรกิจ	4.34	0.92	มากที่สุด
ประทับใจสร้างความทรงจำ	4.33	0.74	มาก
สื่อถึงตัวผลิตภัณฑ์ชัดเจน	4.38	1.05	มาก
เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	4.51	0.80	มากที่สุด
ผลรวมด้านอัตลักษณ์ธุรกิจ	**4.39**	**0.88**	**มาก**

จากตารางที่ 2 พบว่า ความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อบรรจุภัณฑ์ แบบที่ 2 ผลรวมด้านการใช้งาน มีค่า $\overline{X}$ = 4.44 ระดับพึงพอใจ: มาก และผลรวมด้านอัตลักษณ์ธุรกิจ มีค่า $\overline{X}$ = 4.39 ระดับพึงพอใจ: มาก

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และข้อมูลการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชนอาหารทะเลแห้ง เกาะแสมสาร จังหวัดชลบุรี

รายการประเมิน	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านสินค้า			
เอกลักษณ์ของสินค้า	2.91	1.47	ปานกลาง
การเพิ่มมูลค่าของสินค้า	3.95	1.16	มาก
คุณภาพของสินค้า	4.73	0.59	มากที่สุด
ความหลากหลายของสินค้า	4.30	0.95	มาก
บรรจุภัณฑ์ดึงดูดความสนใจ	2.21	0.94	น้อย
รายละเอียดของสินค้า เช่น น้ำหนัก แหล่งผลิต	2.29	1.18	น้อย
ผลรวมด้านสินค้า	**3.40**	**1.05**	**ปานกลาง**
ด้านราคา			
ราคาเหมาะสมกับคุณภาพสินค้า	4.54	0.90	มากที่สุด
ราคาถูกเมื่อซื้อในปริมาณมาก	3.87	0.82	มาก
ราคาถูกกว่าท้องตลาด	4.32	0.86	มาก
ผลรวมด้านราคา	**4.24**	**0.86**	**มาก**
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย			
มีชื่อร้านและพิกัดชัดเจน	3.59	1.00	มาก
มีช่องทางออนไลน์ในการสั่งซื้อ	2.71	1.70	ปานกลาง
ผลรวมด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	**3.15**	**1.35**	**ปานกลาง**
ด้านการส่งเสริมการขาย			
ร้านค้ามีการลด แลก แจก แถม	3.15	1.41	ปานกลาง
ร้านค้ามีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ต่าง ๆ	3.21	1.15	ปานกลาง
มีหลายช่องทางในการชำระเงิน	3.60	1.10	มาก
ผลรวมด้านการส่งเสริมการขาย	**3.32**	**1.22**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 3 พบว่า ความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชนเกาะแสมสาร จังหวัดชลบุรี ผลรวมด้านสินค้า มีค่า $\overline{X}$ = 3.40 ระดับพึงพอใจ : ปานกลาง ผลรวมด้านราคา มีค่า $\overline{X}$ = 4.24 ระดับพึงพอใจ : มาก ผลรวมด้านช่องทางการจัดจำหน่าย มีค่า $\overline{X}$ = 3.15 ระดับพึงพอใจ : ปานกลาง และผลรวมด้านการส่งเสริมการขาย มีค่า $\overline{X}$ = 3.32 ระดับพึงพอใจ : ปานกลาง

วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อ 2 คือ เพื่อศึกษากลยุทธ์การเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน (MSME) เกาะแสมสาร จังหวัดชลบุรี

เมื่อผู้วิจัยได้ข้อมูลจากการดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อทำการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ผลิต ผู้ประกอบการ และผู้บริโภค จำนวนกลุ่มละ 10 รายแล้ว จึงนำมาวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูล โดยหลักการของ PESTEL (Kaplan & Norton, 2010) และหลักการ SWOT (Wilson, 2002) ซึ่งเป็นหลักการที่วิเคราะห์ถึงกลยุทธ์การเพิ่มช่องทางการขายผลิตภัณฑ์ชุมชนชุมชน (MSME) เกาะแสมสาร จังหวัดชลบุรี จากการดำเนินการที่ผ่านมาสามารถเพิ่มเติมกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจได้โดยกระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ซึ่งมี 3 กระบวนการหลักสำคัญคือ 1) การวิเคราะห์สถานการณ์ 2) การกำหนดกลยุทธ์ และ3) การนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ (ปัญญณัฐ ศิลาลาย และบรรพต วิรุณราช, 2559) ซึ่งแสดงดัง ตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ด้วยหลักการของ PESTEL และ SWOT พร้อมทั้งกลยุทธ์ จากการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์เชิงลึก กับกลุ่มผู้ผลิต ผู้ประกอบการ และผู้บริโภค

กลยุทธ์การดำเนินธุรกิจ	รายละเอียด
สร้างความร่วมมือกับผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว	1) รีสอร์ท ร้านอาหาร และโรงแรมในพื้นที่ นำผลิตภัณฑ์มาเป็นวัตถุดิบในเมนูอาหาร สร้างสรรค์เมนูอาหารพื้นถิ่น สะท้อนอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมการบริโภคอาหารทะเลจากธรรมชาติของแสมสาร 2) จัดทำเป็นของฝากสำหรับนักท่องเที่ยวที่เข้าพัก เป็นการสร้างภาพลักษณ์การท่องเที่ยวแบบครบวงจร
ยกระดับมาตรฐานสินค้า	1) การรับรองมาตรฐานจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) 2) มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)
การขยายช่องทางการขายผ่านสื่อดิจิทัล	1) โซเชียลมีเดีย (Facebook, Instagram, TikTok) 2) แพลตฟอร์มอีคอมเมิร์ซ (Shopee, Lazada, JD Central, TikTok Shop) 3) เว็บไซต์หรือเพจชุมชนอย่างเป็นทางการ
ระบบจัดส่งสินค้าที่สั่งซื้อออนไลน์	Kerry, Flash, ไปรษณีย์ไทย

จากตารางที่ 4 พบว่า จากเดิมช่องทางการขายผลิตภัณฑ์ชุมชนเป็นตลาดท้องถิ่นและตลาดชุมชน ร้านขายของฝาก งานแสดงสินค้าและงานเทศกาลท้องถิ่นเท่านั้น และจากการประชุมเชิงปฏิบัติการฯ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ด้วยหลักการของ PESTEL และ SWOT พบว่า กลยุทธ์การเพิ่มช่องทางการขายผลิตภัณฑ์ชุมชน มีดังนี้ 1) สร้างความร่วมมือกับผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว 2) การยกระดับมาตรฐานสินค้า 3) การขยายช่องทางการขายผ่านสื่อดิจิทัล และ 4) ระบบจัดส่งสินค้าที่สั่งซื้อออนไลน์

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัย พบว่า การวิจัยครั้งนี้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ **วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อ 1** เพื่อพัฒนาคุณภาพอาหารทะเลแห้งและบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ชุมชน (MSME) เกาะแสมสาร จังหวัดชลบุรี โดยกระบวนการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มตัวอย่าง ผู้ผลิต ผู้ประกอบการและผู้บริโภค จำนวน 30 ราย ตามรูปแบบที่ต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการ ในรายละเอียด พบว่า เลือกพัฒนาอาหารทะเล คือ หมึกแห้ง เนื่องจากเป็นผลิตภัณฑ์สินค้าหลัก และเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนเกาะแสมสารจับได้จำนวนมาก และขายสดได้ไว ไม่ได้พึ่งพาการปรุงรสชาติและแปรรูปอย่างอื่น แต่จะเน้นกระบวนการตากแห้งแบบ

อบลมร้อนประมาณ 70 องศาเซลเซียส ประมาณ 3-4 ชั่วโมง ลดความชื้นของหมึกให้แห้งสนิท ปราศจากฝุ่นละอองและแมลงซึ่งใช้ต้นทุนต่ำ และกลุ่มตัวอย่างเดิมเลือกต้นแบบบรรจุภัณฑ์ชุมชน 3 แบบ ตามเกณฑ์การเลือก คือ ด้านการใช้งาน: การปกป้อง ความสะดวก และความคุ้มค่า และด้านอัตลักษณ์ธุรกิจ: เพิ่มมูลค่าธุรกิจ ประทับใจสร้างความทรงจำ สื่อถึงตัวผลิตภัณฑ์ชัดเจน เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และเมื่อนำต้นแบบบรรจุภัณฑ์ทั้ง 3 แบบให้ผู้บริโภค จำนวน 400 ราย เลือก พบว่า ผู้บริโภคเลือกต้นแบบที่ 1 แบบที่ 2 และแบบที่ 3 ในอัตรา ร้อยละ 29.00, ร้อยละ 39.00 และร้อยละ 32.00 ตามลำดับ โดยพบว่า ผู้บริโภคเลือกต้นแบบที่ 2 พบว่า 1) ผลรวมด้านการใช้งาน: การปกป้อง ความสะดวกและความคุ้มค่า $\overline{X}$ = 4.44, S.D. = 0.94 ระดับพึงพอใจ: มาก และ 2) ด้านอัตลักษณ์ธุรกิจ: เพิ่มมูลค่าธุรกิจ ประทับใจสร้างความทรงจำ สื่อถึงตัวผลิตภัณฑ์ชัดเจน เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม $\overline{X}$ =4.39, S.D.=0.88 ระดับพึงพอใจ: มาก ดังนั้น จากผลการวิจัยทั้งหมด พบว่า ต้นแบบบรรจุภัณฑ์ที่ 2 สะท้อนการใช้งานและอัตลักษณ์ชุมชนที่สามารถเพิ่มมูลค่าอาหารทะเลแห้งเพื่อพัฒนาธุรกิจฐานรากได้ ซึ่งการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ของผู้บริโภค พบว่า ผลรวมด้านสินค้า $\overline{X}$ = 3.40, S.D. = 1.05 ระดับพึงพอใจ: ปานกลาง ผลรวมด้านราคา $\overline{X}$ = 4.24, S.D. = 0.86 ระดับพึงพอใจ: มาก ผลรวมด้านช่องทางการจัดจำหน่าย $\overline{X}$ = 3.15, S.D. = 1.35 ระดับพึงพอใจ: ปานกลาง และผลรวมด้านการส่งเสริมการขาย $\overline{X}$ = 3.32, S.D. = 1.22 ระดับพึงพอใจ: ปานกลาง บรรจุภัณฑ์ต้นแบบมีศักยภาพ แต่ยังต้องปรับปรุงข้อมูลบนฉลาก ความดึงดูดของบรรจุภัณฑ์ และการสื่อสารแหล่งที่มาของสินค้า

วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อ 2 คือ เพื่อศึกษากลยุทธ์การเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน (MSME) เกาะแสมสาร จังหวัดชลบุรี พบว่า จากเดิมช่องทางการขายผลิตภัณฑ์ชุมชนเป็นตลาดท้องถิ่นและตลาดชุมชน ร้านขายของฝาก งานแสดงสินค้าและงานเทศกาลท้องถิ่นเท่านั้น สำหรับกลยุทธ์การเพิ่มช่องทางการขายผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ผ่านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ด้วยหลักการของ PESTEL และ SWOT มีดังนี้ 1) สร้างความร่วมมือกับผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว 2) ยกระดับมาตรฐานสินค้า 3) การขยายช่องทางการขายผ่านสื่อดิจิทัล และ 4) ระบบจัดส่งที่สั่งซื้อออนไลน์

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย ประเด็นการพัฒนาคุณภาพอาหารทะเลแห้งผลิตภัณฑ์หมึกแห้งจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการควบคุมคุณภาพวัตถุดิบและกระบวนการผลิต เนื่องจากเป็นผลิตภัณฑ์สินค้าหลักและเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนประจำเกาะแสมสาร จับได้จำนวนมาก และขายสดได้ไว ไม่ได้พึ่งพาการปรุงรสชาติและแปรรูปอย่างอื่น แต่จะเน้นกระบวนการตากแห้งแบบอบลมร้อนประมาณ 70 องศาเซลเซียส ประมาณ 3-4 ชั่วโมง ลดความชื้นของหมึกให้แห้งสนิท ปราศจากฝุ่นละอองและแมลงซึ่งใช้ต้นทุนต่ำ สอดคล้องกับหลักการด้านเทคโนโลยีอาหารที่ระบุว่า กระบวนการแปรรูปอาหารมีผลโดยตรงต่อคุณภาพ ความปลอดภัย และอายุการเก็บรักษาของผลิตภัณฑ์อาหาร (Fellows, 2009) ส่วนการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ผู้บริโภคเลือกต้นแบบที่ 2 สะท้อนว่าผู้บริโภคไม่ได้ให้ความสำคัญเฉพาะความสวยงามของบรรจุภัณฑ์เพียงอย่างเดียว แต่ให้ความสำคัญด้านการใช้งาน ที่ปกป้องผลิตภัณฑ์ได้ดี สะดวกในการพกพาและจัดเก็บ พร้อมทั้งสื่อสารอัตลักษณ์ของชุมชนแสมสารผ่านการเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ สร้างความประทับใจและความทรงจำให้กับผู้บริโภค สื่อสารผลิตภัณฑ์และชุมชนได้ชัดเจน ตลอดจนใช้วัสดุที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ทำให้ผู้บริโภครับรู้ถึงการเป็นของฝากจากเกาะแสมสารได้ดี สอดคล้องกับการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ควรคำนึงถึงการปกป้องผลิตภัณฑ์ ความสะดวกในการใช้งาน การสื่อสารข้อมูลสินค้า และการสะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชนควบคู่กัน (Rundh, 2016) สอดคล้องกับงานวิจัยของปัญญณัฐ ศิลาลาย และโชติ เนืองนันท์ (2567) ได้ศึกษาเรื่อง การเพิ่มมูลค่าเศษเหลือทิ้งจากกระวานเป็นเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชน Bio cup เพื่อพัฒนาธุรกิจฐานราก พบว่าเกณฑ์การเลือกต้นแบบผลิตภัณฑ์พิจารณาจากด้านการใช้งาน ที่มีเอกลักษณ์ พกพาสะดวก และจัดเก็บง่าย ร่วมกับด้านอัตลักษณ์ธุรกิจ ที่มุ่งเน้นการเพิ่มมูลค่าให้กับธุรกิจ สร้างความประทับใจและความทรงจำ ตลอดจนสื่อถึงตัวผลิตภัณฑ์ที่มีอัตลักษณ์ชัดเจน สะท้อนให้เห็นว่าการผสานความสะดวกเข้ากับเรื่องราวของท้องถิ่น เป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากให้เติบโตอย่างยั่งยืน ถึงแม้บรรจุภัณฑ์ต้นแบบจะมีศักยภาพ แต่ยังต้องได้รับการปรับปรุงพัฒนาเพิ่มเติมข้อมูลบนฉลาก ความดึงดูดของบรรจุภัณฑ์ และการสื่อสารแหล่งที่มาของสินค้า สอดคล้องกับข้อจำกัดของผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ยังขาดการพัฒนาฉลากสินค้าให้ครบถ้วนตามมาตรฐาน อาจส่งผลต่อความเชื่อมั่นของผู้บริโภค จึงจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลบนบรรจุภัณฑ์เป็นปัจจัยสำคัญในการประเมินคุณภาพสินค้า (Kotler & Keller, 2016)

ผลการวิจัยในประเด็นกลยุทธ์การเพิ่มช่องทางการขายผลิตภัณฑ์ชุมชน เกาะแสมสาร จังหวัดชลบุรีจากเดิมช่องทางการขายผลิตภัณฑ์ชุมชนเป็นตลาดท้องถิ่นและตลาดชุมชน ร้านขายของฝาก งานแสดงสินค้าและงานเทศกาลท้องถิ่น

เท่านั้น ส่วนกลยุทธ์ที่เพิ่มเติมคือ 1) กลยุทธ์สร้างความร่วมมือกับผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว (เมนูอาหารท้องถิ่นและของฝาก) เป็นการสร้างประสบการณ์เชื่อมโยงกับอัตลักษณ์ท้องถิ่น สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่มุ่งเน้นการสร้างรายได้หมุนเวียนภายในชุมชน การกระจายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมและการรักษาทรัพยากรธรรมชาติในระยะยาว (United Nations World Tourism Organization [UNWTO], 2018) 2) กลยุทธ์การยกระดับมาตรฐานสินค้า เป็นการสร้างความเชื่อมั่นของผู้บริโภค 3) กลยุทธ์การขยายช่องทางการขายผ่านสื่อดิจิทัล และ 4) กลยุทธ์ระบบจัดส่งสินค้าที่สั่งซื้อออนไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับการเพิ่มโอกาสในการเข้าสู่ตลาดสมัยใหม่และตลาดออนไลน์ ซึ่งเป็นช่องทางสำคัญในการขยายฐานลูกค้านอกพื้นที่ โดยเฉพาะผ่านแพลตฟอร์มอีคอมเมิร์ซและสื่อสังคมออนไลน์ อันจะช่วยเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของวิสาหกิจชุมชนและสร้างรายได้ให้แก่เศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืน (Chaffey & Ellis-Chadwick, 2019; Kotler & Keller, 2016)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้ประกอบการในชุมชนควรพัฒนากระบวนการผลิตอาหารทะเลแห้งให้เป็นไปตามหลักวิชาการด้านเทคโนโลยีอาหารด้านการปฏิบัติตามมาตรฐานความปลอดภัยอาหารเพื่อยกระดับคุณภาพสินค้า

1.2 หน่วยงานภาครัฐและสถาบันการศึกษาควรจัดอบรมหรือพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการในชุมชนด้านการบริหารธุรกิจ การตลาดดิจิทัล และการควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์ เพื่อยกระดับธุรกิจชุมชนให้สามารถแข่งขันได้ในตลาดสมัยใหม่

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารทะเลแปรรูปเชิงนวัตกรรม เช่น อาหารพร้อมรับประทาน หรือผลิตภัณฑ์สุขภาพจากอาหารทะเล เพื่อเพิ่มความหลากหลายของสินค้าและตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (ม.ป.ป.). *เกาะแสมสาร*. Amazing Thailand. tourismthailand.org

ปัญญณัฐ ศิลาลาย และบรรพต วิรุณราช. (2559). กลยุทธ์การจัดการปรับเปลี่ยนมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีสู่มหาวิทยาลัยพระปกเกล้ารำไพพรรณี. *วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย. 9*(1), 311-340.

ปัญญณัฐ ศิลาลาย และโชติ เนืองนันท์. (2567). การเพิ่มมูลค่าเศษเหลือทิ้งจากกระวานเป็นเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชน Bio cup เพื่อพัฒนาธุรกิจฐานราก. *วารสารวิจัยรำไพพรรณี. 18*(3), 150-160.

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.). (2565). *แผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศ พ.ศ. 2566 - 2570*. สกสว.

Chaffey, D., & Ellis-Chadwick, F. (2019). *Digital marketing* (7th ed.). Pearson Education Limited.

Fellows, P. J. (2009). *Food processing technology: Principles and practice* (3rd ed.). Woodhead Publishing.

Kaplan, R. S. & Norton, D. P. (2010). *Conceptual foundation of the balanced scorecard.* Boston: Harvard Business School Press.

Kotler, P., & Keller, K. L. (2016). *Marketing management* (15th ed.). Pearson Education Limited.

Rundh, B. (2016). The role of packaging within marketing and value creation. *British Food Journal, 118*(10), 2491–2511.

United Nations World Tourism Organization (UNWTO). (2018). *Tourism for sustainable development in the 2030 agenda*. UNWTO.

Wilson, B. (2002). *Innovation Curriculum. In the Second International Forum on Education reform: Key Factors in Effective Implementation.* Photocopied.

Yamane, T. (1973). *Statistics; An Introduction Analysis* (3rd ed.). Harper International Edition, Tokyo.

หลักเกณฑ์และข้อกำหนดการเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย เพื่อส่งตีพิมพ์ในวารสารวิจัยรำไพพรรณี

วารสารวิจัยรำไพพรรณี เป็นวารสารระดับชาติที่ผ่านการรับรองผลการประเมินคุณภาพวารสารในฐานข้อมูล TCI กลุ่ม 2 (พ.ศ.2568-2572) โดยสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยของอาจารย์ บุคลากร นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา นักวิจัยจากหน่วยงานภายในและภายนอกต่าง ๆ สู่สาธารณชน รวมทั้งหน่วยงานอื่น ๆ ได้นำผลงานวิจัยที่เผยแพร่ไปใช้ประโยชน์ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เผยแพร่ผลงานวิจัยที่มีคุณภาพของบุคลากรทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย 2) เพื่อเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการ และ 3) เพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของบุคลากร

วารสารเปิดรับบทความวิจัยในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ รวมถึงสหวิทยาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสังคมและชุมชน โดยจัดทำเป็นวารสารราย 4 เดือน เผยแพร่ปีละ 3 ฉบับ ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน) ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม) และฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม) โดยบทความที่ตีพิมพ์ทุกบทความผ่านการพิจารณาเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) ที่มาจากหลากหลายสถาบันในสาขาวิชานั้น ๆ ไม่น้อยกว่า 3 ท่าน โดยเป็นการประเมินแบบ double-blinded review ข้อคิดเห็นที่ปรากฏและแสดงในเนื้อหาบทความต่าง ๆ วารสารวิจัยรำไพพรรณี ถือเป็นความเห็นและความรับผิดชอบโดยตรงของผู้นิพนธ์

คำแนะนำการเตรียมต้นฉบับ

บทความที่รับพิจารณาตีพิมพ์ในวารสาร ได้แก่ 1) บทความวิจัย 2) นิพนธ์ปริทัศน์ (Review articles) โดยให้พิมพ์ผลงานด้วย**กระดาษ A4 พิมพ์หน้าเดียว จำนวนไม่เกิน 12 หน้า และกำหนดให้ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK** ประกอบด้วย ชื่อเรื่อง ชื่อผู้นิพนธ์ (ทุกคน) สังกัด/สถานที่ทำงาน การติดต่อผู้นิพนธ์ โดยบทความต้องมีบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ คำสำคัญ (Keywords) จำนวน 3-5 คำ และมีส่วนประกอบของบทความดังนี้ **บทนำ วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย การพิทักษ์สิทธิ์และจริยธรรมการวิจัย** (ถ้ามี) **ผลการวิจัย สรุปและอภิปรายผล ข้อเสนอแนะ กิตติกรรมประกาศ** (ถ้ามี) **และเอกสารอ้างอิง**

ระเบียบการตีพิมพ์

1) ผู้นิพนธ์ดำเนินการเขียนบทความวิจัยตามข้อกำหนดรูปแบบของวารสารวิจัยรำไพพรรณี ของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี โดยบทความดังกล่าวเป็น**บทความที่ยังไม่ได้มีการเผยแพร่ในวารสารใดหรือรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการใด ๆ มาก่อน**

2) ผู้นิพนธ์ส่งบทความที่สมบูรณ์ตรงตามแบบฟอร์มเป็นไฟล์ MS for Word และ PDF ความยาวไม่เกิน 12 หน้า ทางระบบ Thaijo วารสารวิจัยรำไพพรรณี https://so05.tci-thaijo.org/index.php/RRBR/ ทั้งนี้สามารถติดตามรายละเอียดและดาวน์โหลดแบบฟอร์มต่าง ๆ ได้ที่ https://www.research.rbru.ac.th/journalStru.php สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

3) ผู้นิพนธ์ชำระค่าธรรมเนียมในการดำเนินการตีพิมพ์ของวารสารวิจัยรำไพพรรณี **จำนวน 4,000 บาท/บทความ หลังจากบทความผ่านการพิจารณาเบื้องต้นจากกองบรรณาธิการวารสารฯ และเมื่อเข้าสู่กระบวนการประเมิน**

4) ผู้นิพนธ์สามารถชำระค่าธรรมเนียมได้ ดังนี้

โอนเงินเข้าบัญชีหมายเลข **178-1-48958-7** ชื่อบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ประเภทบัญชีออมทรัพย์ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา (สาขาสี่แยกเขาไร่ยา) **เมื่อโอนเงินเข้าบัญชีแล้วกรุณาส่งหลักฐานการชำระเงินได้ที่ อีเมลล์ research_rbru2010@hotmail.com หรือ research_rbru2010@rbru.ac.th หรือID line : vijai_rbru**

กองบรรณาธิการจะไม่คืนเงินในกรณีที่บทความไม่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ไม่ว่ากรณีใด ๆ เพราะเป็นค่าตอบแทนการพิจารณาบทความของผู้ทรงคุณวุฒิ

5) ผู้นิพนธ์จะต้องดำเนินการปรับแก้ไขบทความตามผลการตรวจประเมินของกองบรรณาธิการ และผู้ทรงคุณวุฒิของวารสารวิจัยรำไพพรรณี อย่างต่อเนื่องตลอดกระบวนการในการเผยแพร่บทความ

6) เมื่อผู้นิพนธ์ได้ดำเนินการตามระเบียบ ข้อที่ 1) – ข้อ 5) เรียบร้อยแล้ว กองบรรณาธิการจะออกใบรับรองการเผยแพร่บทความและใบเสร็จรับเงินจากทางราชการให้กับผู้นิพนธ์ และดำเนินการตามกระบวนการเผยแพร่ต่อไป

7) หากผู้นิพนธ์ไม่ปฏิบัติตามระเบียบการตีพิมพ์กองบรรณาธิการจะแจ้งยกเลิกการเผยแพร่บทความการวิจัยไปยังอีเมลของผู้นิพนธ์ และจะไม่ได้รับค่าธรรมเนียมคืน

ข้อกำหนดในการเตรียมต้นฉบับ

- **ขนาดกระดาษ** A4
- **ขอบกระดาษ** ขอบบน 1 นิ้ว ขอบล่าง 1 นิ้ว ขอบซ้าย 1.25 นิ้ว ขอบขวา 1 นิ้ว
- **ระยะระหว่างบรรทัด** หนึ่งเท่า (Single Space)
- **ตัวอักษร** ใช้ TH SarabunPSK ตามที่กำหนดดังนี้
  - **ชื่อเรื่อง (Title)**
    - ภาษาไทย ขนาด 18 point, กำหนดกึ่งกลาง, ตัวหนา
    - ภาษาอังกฤษ ขนาด 18 point, กำหนดกึ่งกลาง, ตัวหนา
  - **ชื่อผู้นิพนธ์ (ทุกคน)**
    - ชื่อผู้เขียน ภาษาไทย-อังกฤษ ขนาด 14 point, กำหนดกึ่งกลาง, ตัวหนาในผู้เขียนหลัก
    - ที่อยู่ผู้เขียน ภาษาไทย-อังกฤษ อีเมลผู้เขียนหลัก ขนาด 12 point, กำหนดไว้ในเชิงอรรถในหน้าแรกของบทความ
    - ระบุเครื่องหมาย * Corresponding author
  - **บทคัดย่อ**
    - ชื่อ **“บทคัดย่อ”** และ **“Abstract”** ขนาด 16 point, กำหนดกึ่งกลาง, ตัวหนา
    - เนื้อหาบทคัดย่อภาษาไทย ขนาด 14 point, กำหนดชิดขอบ, ตัวธรรมดา
  - **คำสำคัญ** ให้พิมพ์ต่อจากส่วนบทคัดย่อ โดยเว้น 1 บรรทัด ควรเลือกคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบทความจำนวน 3-5 คำ ใช้ตัวอักษร ภาษาไทยขนาด 14 point
    - เนื้อหา Abstract ภาษาอังกฤษ ขนาด 14 point, กำหนดชิดขอบ, ตัวธรรมดา
  - **Keywords** ให้พิมพ์ต่อจากส่วน Abstract โดยเว้น 1 บรรทัด ควรเลือกคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบทความ จำนวน 3-5 คำ ใช้ตัวอักษร ภาษาอังกฤษ ขนาด 14 point
  - **รายละเอียดบทความ** (Body)
    - คำหลักบทขนาด 16 point, กำหนดชิดซ้าย, ตัวหนา
    - หัวข้อย่อยขนาด 14 point, กำหนดชิดซ้าย, ตัวหนา
    - ตัวอักษรขนาด 14 point, กำหนดชิดขอบ, ตัวธรรมดา
    - ย่อหน้า 0.5 นิ้ว

รายละเอียดบทความประกอบด้วย บทนำ วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย การพิทักษ์สิทธิ์และจริยธรรมการวิจัย (ถ้ามี) ผลการวิจัย สรุปและอภิปรายผล ข้อเสนอแนะ กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี) และเอกสารอ้างอิง

- **คำศัพท์** ให้ใช้ศัพท์บัญญัติของราชบัณฑิตยสถาน
- **รูปภาพและตาราง** กรณีรูปภาพและตาราง หัวตารางให้จัดชิดซ้ายของคอลัมน์ คำบรรยายรูปภาพให้อยู่ใต้รูปภาพ และจัดกึ่งกลางคอลัมน์ เนื้อหา และคำบรรยายภาพ ใช้ตัวอักษรขนาด 14 point ตัวปกติ
- **รูปแบบการพิมพ์เอกสารอ้างอิง** (APA เวอร์ชั่น 7)

วิธีเรียงการอ้างอิงให้หลักการเดียวกับการเรียงคำในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน และทุกการอ้างอิงที่ปรากฏในเนื้อหาจะต้องมีในส่วนเอกสารอ้างอิงในเนื้อบทความและห้ามใส่เอกสารอ้างอิงโดยปราศจากการอ้างอิงในเนื้อบทความ

1. อ้างอิงจากหนังสือ

รูปแบบ :

ชื่อผู้แต่ง./(ปีที่พิมพ์)./*ชื่อเรื่อง./*(ครั้งที่พิมพ์ ใส่พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป)./ สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง :

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และกรรณิการ์ สุขเกษม. (2547). *วิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ: การวิจัยปัญหาปัจจุบันและการวิจัย อนาคตกาล.* เฟื่องฟ้า พริ้นติ้ง.

Womack, J. P. & Jones, D. T. (2013). *Lean thinking: Banish waste and create wealth in your corporation* (3rd ed.). Simon & Schuster.

2. อ้างอิงจากบทความในหนังสือ รายงานการประชุมทางวิชาการ สัมมนาทางวิชาการ

รูปแบบ :

ชื่อผู้แต่งบทความหรือบท./(ปีพิมพ์)./ ชื่อบทความหรือบท./ใน ชื่อ บรรณาธิการ/(บ.ก. หรือ Ed. หรือ Eds.), */ชื่อหนังสือ/*(เลขหน้า)./สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง :

จันทร์เอื้อ เชาวน์ฤทธิ์. (2557). องค์ประกอบการสื่อสารการดำเนินธุรกิจอย่าง รับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจพลังงานและสาธารณูปโภค. ใน วัลลภ รัฐฉัต รานนท์ (บ.ก.), *รายงานการประชุม การประชุมวิชาการบัณฑิตศึกษา ระดับชาติ ครั้งที่ 5* (น. 316-324). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Gibson, C. C. (2005). Impact of the larger social context on the distance learner. In S. Allsop (Ed*.), International Council for Distance Education: One world many voices: Quality in open and distance learning* (pp. 279-282). Milton Keynes.

3. อ้างอิงจากบทความในวารสาร

รูปแบบ :

ชื่อผู้แต่ง./(ปีพิมพ์)./ชื่อบทความ./*ชื่อวารสาร,/ปีที่*(ฉบับที่),/เลขหน้า.

ตัวอย่าง :

จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2557). การพัฒนาแนวทางการรับรองมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครู. *วารสารครุศาสตร์, 42*(2), 31-52.

Rosch, E. (1975). Cognitive representations of semantic categories. *Journal of Experimental Psychology: General*, *104*(3), 192–233.

4. อ้างอิงจากวิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ และสารนิพนธ์

รูปแบบ :

ชื่อผู้แต่ง./(ปีพิมพ์)./*ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์./*(วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตหรือ/////////Master's thesis หรือ วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิตหรือ Doctoral dissertation)./สำนักพิมพ์หรือชื่อมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษา.

ตัวอย่าง : ไม่มีการ ตีพิมพ์

สุเมธ แสงนิ่มนวล. (2556). *ต้นแบบการบริหารจัดการขององค์ปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย.* (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิตที่ไม่มีการตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสยาม.

ตัวอย่าง ตีพิมพ์/ เผยแพร่ Database /Online

เสาวนีย์ คงนิรันดร. (2559). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาระการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา). ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis). เว็บไซต์

Bruckman, A. (1997). *MOOSE crossing: Construction, community, and learning in a networked virtual world for kids* (Doctoral dissertation, Massachusetts Institute of Technology). http://www-static.cc.gatech.edu/~asb/thesis

5. อ้างอิงจากรายงานการวิจัย และเอกสารวิจัยที่เสนอต่อหน่วยงานต่าง ๆ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง./(ปีพิมพ์)./*ชื่อเรื่อง/* (รายงานการวิจัย)./สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง :

ชนิตา รักษ์พลเมือง. (2551). *การส่งเสริมทรัพย์สินทางปัญญาในสถาบันการศึกษาของสหรัฐอเมริกา* (รายงานการวิจัย). สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

Floyd, N. D. (2012). *Validity evidence for the use of Holland vocational personality types in college student populations*. Doctoral dissertation, (Educational Psychology/Research). University of South Carolina.

6. อ้างอิงจากเว็บไซต์/วิกิพีเดีย

รูปแบบ :

ชื่อผู้เขียน./(ปีที่จัดทำ)./*ชื่อเรื่อง./*ชื่อเว็บไซต์./URL หรือ///////เว็บไซต์ของข้อมูล

ตัวอย่าง : เว็บไซต์

ธมน ผดุงไทย. (2565, 24 กรกฎาคม). *The Voice All Stars เปิดสกินหูเคลือบทอง การกลับมาในวันที่เติบโตของ 'เสียงคุณภาพ' ที่คุ้นเคย*. The Standard. https://thestandard.co/thevoice-all-stars-2/

World Health Organization. (2014). *Pneumonia.*http://www.who.int/mediacentre/factsheets/ fs331/

ตัวอย่าง : วิกิพีเดีย

วิกิพีเดีย. (ม.ป.ป). *สยาม.* วันที่สืบค้น 13 มิถุนายน 2560, จาก https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%AA%E0%B8%A2%E0%B8% B2%E0%B8%A1.

Wikipedia. (n.d.). *Quality assurance*. Retrieved June 13, 2560, from https://en.wikipedia.org/wiki/Quality_ assurance.

7. อ้างอิงจากวารสาร/บทความอิเล็กทรอนิกส์

รูปแบบ :

ชื่อผู้แต่ง/(ปีพิมพ์)/ชื่อบทความ/*ชื่อวารสาร,*/ปีที่ (ฉบับที่)/เลขหน้า-เลขหน้า./////////https://doi.org/ตามด้วยเลข DOI หรือหากไม่มีเลข DOI ให้ใช้ URL

ตัวอย่าง :

เจษฎา นกน้อย และ วรรณภรณ์ บริพันธ์. (2552). การตลาดทางอินเทอร์เน็ต: โอกาสทางเสือกและความท้าทาย. *วารสารบริหารธุรกิจ, 32*(121), 34-52. http://www.jba.tbs.tu.ac.th/files/Jba121/Article/JBA121Jetsada.pdf

Cadigan, J., Schmitt, p., Shupp, R., & Swope, K. (2011, January). The holdout problem and urban sprawl: Experimental evidence. *Journal of Urban Economics,* 69(1)*,* 72. http://journals.elsevier.com/00941190/journal-of-urban- economics/

8. อ้างอิงจากราชกิจจานุเบกษา

รูปแบบ :

ชื่อพระราชบัญญัติ./(ปีพิมพ์,/วันที่/เดือน). *ราชกิจจานุเษกษา./*เล่มที่/../ตอนที่/ ..,////////หน้า..-...

ตัวอย่าง :

พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559. (2559, 29 เมษายน). *ราชกิจจานุเษกษา.* เล่มที่ 133 ตอนที่ 38 ก, หน้า 39-48.

ทั้งนี้สามารถติดตามรายละเอียดและดาวน์โหลดแบบฟอร์มต่าง ๆ หรือสมัครส่งบทความวิจัยออนไลน์ ได้ที่ http://www.research.rbru.ac.th/journalStru.php

---

หลักเกณฑ์การประเมินบทความเพื่อการตอบรับการตีพิมพ์

ต้องเป็นบทความที่ยังไม่ได้มีการเผยแพร่ในวารสารใดหรือรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการใด ๆ มาก่อนกองบรรณาธิการจะดำเนินการพิจารณาบทความตามรูปแบบที่กำหนดเบื้องต้น หากบทความใดไม่ดำเนินการตามรูปแบบที่วารสารกำหนดเบื้องต้น จะส่งกลับคืนให้ผู้เขียนแก้ไข หากผ่านการพิจารณาจะเข้าสู่กระบวนการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญตรงตามสาขาวิชา เมื่อผลการประเมินผ่านหรือไม่ผ่านจะแจ้งให้ผู้เขียนทราบ เมื่อบทความได้รับการตีพิมพ์ผู้เขียนจะได้รับหนังสือรับรองการตีพิมพ์ โดยจะให้ผู้เขียนหลักที่แสดงในบทความ และสามารถดาวน์โหลดวารสารฉบับสมบูรณ์ได้ทางเว็บไซต์ของสถาบันวิจัยและพัฒนา https://www.research.rbru.ac.th/journal.php และระบบ Thaijo วารสารวิจัยรำไพพรรณี https://so05.tci-thaijo.org/index.php/RRBR/

มาตรฐานจริยธรรมการตีพิมพ์วารสารวิจัยรำไพพรรณี

จรรยาบรรณ จริยธรรมของผู้นิพนธ์(Author)

1. ผู้นิพนธ์ต้องรับรองว่าบทความที่ส่งเพื่อตีพิมพ์ในวารสารวิจัยรำไพพรรณี เป็นบทความใหม่ที่ไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ที่ใดมาก่อน หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ๆ

2. ผู้นิพนธ์ต้องให้ข้อมูลจากการวิจัยที่ถูกต้อง ไม่บิดเบือนหรือให้ข้อมูลที่เป็นเท็จ

3. ผู้นิพนธ์เมื่อนำผลงานของผู้อื่นมาใช้ในบทความ ต้องอ้างอิงผลงานของผู้อื่น โดยจัดทำรายการอ้างอิงให้ถูกต้องครบถ้วนทั้งในเนื้อหาและท้ายบทความ

4. ผู้นิพนธ์ต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ของต้นฉบับในทุกกรณี หากละเมิดลิขสิทธิ์ หรือคัดลอกผลงานผู้อื่น ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้นิพนธ์เท่านั้น มิใช่ความรับผิดชอบใด ๆ ของกองบรรณาธิการวารสารวิจัยรำไพพรรณี

5. ผู้นิพนธ์ต้องเขียนบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบที่กำหนดไว้ในวารสารวิจัยรำไพพรรณี

6. ผู้นิพนธ์ต้องตรวจสอบรายละเอียดบทความที่จะตีพิมพ์ในวารสารวิจัยรำไพพรรณีให้ถูกต้องเป็นไปตามหลักจริยธรรมสากลที่ได้รับการยอมรับ

จรรยาบรรณ จริยธรรมของบรรณาธิการ (Editor)

1. บรรณาธิการจะดำเนินการตามมาตรฐานจริยธรรมและจรรยาบรรณวารสารวิชาการไทย เพื่อให้มั่นใจในคุณภาพทางวิชาการของบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารวิจัยรำไพพรรณี

2. บรรณาธิการต้องคัดเลือกบทความที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนโยบายของวารสาร ผ่านกระบวนการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่พิชญพิจารณ์บทความแล้วเท่านั้น

3. บรรณาธิการต้องตัดสินใจในการยอมรับหรือปฏิเสธบทความเพื่อการตีพิมพ์ด้วยเหตุผลที่สามารถอธิบายทางวิชาการได้

4. บรรณาธิการมีระบบในการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนหรือการขัดกันด้านผลประโยชน์ของบรรณาธิการเอง รวมทั้งของเจ้าหน้าที่วารสาร ผู้นิพนธ์บทความ ผู้ประเมินบทความ และกองบรรณาธิการ

5. บรรณาธิการต้องชี้แจงหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการตรวจสอบประเมินบทความ (Peer review) ให้กับผู้นิพนธ์ในกรณีที่มีข้อสงสัยเกี่ยวกับการประเมินบทความ

6. หากเกิดขึ้นความผิดพลาดกับบทความที่ตีพิมพ์ไปแล้ว หรือมีประโยคที่นำไปสู่ความเข้าใจผิด หรือมีรายงานที่บิดเบือนข้อเท็จจริง บรรณาธิการต้องแก้ไขให้ถูกต้องและชัดเจนทันที

7. บรรณาธิการต้องมีการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพของวารสารอย่างสม่ำเสมอ และรับรองคุณภาพของบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ลงในวารสาร

8. บรรณาธิการต้องดำเนินการเผยแพร่วารสารให้ได้ตามกำหนดการตีพิมพ์ที่ระบุไว้

จรรยาบรรณ จริยธรรมของผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความวิจัย (Reviewer)

1. ผู้ประเมินบทความต้องพิจารณาประเมินคุณภาพบทความด้วยวิธีลับ โดยไม่เปิดเผยข้อมูลใด ๆ ของบทความที่พิจารณาให้แก่บุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

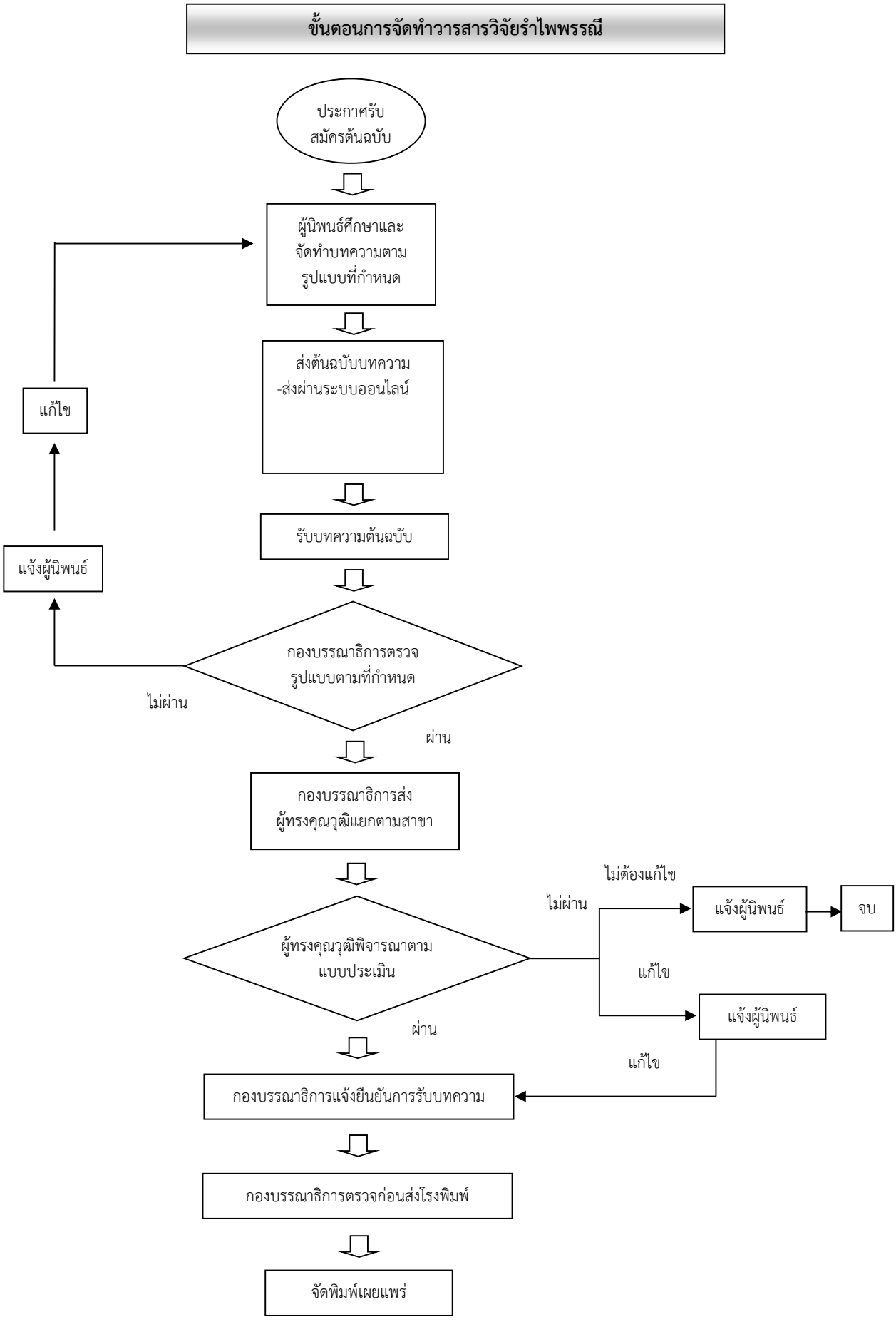
2. ผู้ประเมินบทความควรประเมินคุณภาพของการวิเคราะห์ ความเข้มข้นของผลงาน มีข้อเสนอแนะที่สอดคล้อง และเป็นประโยชน์แก่ผู้เขียนบทความมากที่สุด

3. ผู้ประเมินบทความสามารถปฏิเสธการประเมินบทความได้ หากพบผลประโยชน์ทับซ้อน หรือบทความไม่เป็นตามคุณภาพของหลักวิชาการ

4. ผู้ประเมินบทความต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบ หากพบส่วนใดของบทความมีการคัดลอกผลงาน หรือซ้ำซ้อนในผลงานชิ้นอื่น ๆ

จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์และสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์(ถ้ามี)

บทความที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์หรือสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ผู้เขียนต้องมีหลักฐานยืนยันว่าบทความดังกล่าวได้ผ่านการรับรองจริยธรรมจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์หรือสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์แล้ว(ถ้ามี)

ขั้นตอนการจัดทำวารสารวิจัยรำไพพรรณี
ประกาศรับ
สมัครต้นฉบับ
ผู้นิพนธ์ศึกษาและ
จัดทำบทความตาม
รูปแบบที่กำหนด
ส่งต้นฉบับบทความ
-ส่งผ่านระบบออนไลน์
รับบทความต้นฉบับ
กองบรรณาธิการตรวจ
รูปแบบตามที่กำหนด
ไม่ผ่าน
แจ้งผู้นิพนธ์
แก้ไข
ผ่าน
กองบรรณาธิการส่ง
ผู้ทรงคุณวุฒิแยกตามสาขา
ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตาม
แบบประเมิน
ไม่ต้องแก้ไข
ไม่ผ่าน
แจ้งผู้นิพนธ์
จบ
แก้ไข
แจ้งผู้นิพนธ์
ผ่าน
แก้ไข
กองบรรณาธิการแจ้งยืนยันการรับบทความ
กองบรรณาธิการตรวจก่อนส่งโรงพิมพ์
จัดพิมพ์เผยแพร่

วารสาร วิจัยรำไพพรรณี

Rajabhat Rambhai Barni Research Journal

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

RESEARCH AND DEVELOPMENT INSTITUTE, RAMBHAI BARNI RAJABHAT UNIVERSITY

41 หมู่ 5 ถนนรักศักดิ์ชมูล ตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี 22000

โทร. 0-3931-9111 ต่อ 10802, 086-440-2639

www.research.rbru.ac.th research_rbru2010@hotmail.com

วารสาร
วิจัยรำไพพรรณี
ปีที่ 20 ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม-สิงหาคม 2569